

DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI
din Republica Socialistă România

Figuri de arhiviști români

GHEORGHE ASACHI

1788 — 1869

BUCUREȘTI, 1969

DIRECȚIA GENERALĂ A ARHIVELOR STATULUI
din Republica Socialistă România

Figuri de arhiviști români

GHEORGHE ASACHI

1788 — 1869

București, 1969

Lucrarea a fost întocmită în cadrul
Filialei Arhivelor Statului Iași
de
GHEORGHE UNGUREANU

CUVÎNT ÎNĂINTE

La 12 noiembrie 1969 se împlinește un secol de la moartea lui Gheorghe Asachi, „*al cărui nume îl găsim în toate începuturile intelectuale și industriale ale Moldovei — campion neobosit al inteligenței în timp de jumătate de secol*“¹. Să nu uităm faptul că această prodigioasă activitate, în atit de variate domenii, și-a desfășurat-o în „*vremi grele*“², deschizând prin hățişul orinduirii feudale, luminişuri pentru renaşterea culturii româneşti.

Un tinăr poet³ închina, în 1866, bătrînului „*veteran al literaturii române*“ retras în căsuța sa din strada Asachi, pe frontispiciul căreia străjuia inscripția: *Lucrul și al meu repaos*, un sonet care cuprindea și următoarea strofă:

„*Lucrul e a ta deviză și c-o rară bărbăție
Ai lucrat și lucrezi încă prin silință și amor
Aprinzînd în a ta țară a științelor făclie
La altarul de lumină adunat-ai un popor*“.

Vorbînd despre literatura română din acea vreme, Kogălniceanu, referindu-se la Asachi, scria că ea a fost „*apărată și îmbogățită de niște bărbați mari și patrioți adevărați, a căror nume vor fi trainice ca veacurile*“⁴. Afirmarea lui Kogălniceanu că numele lor „*vor fi trainice ca veacurile*“, își găsește concretizarea și în volumul de față prin care arhiviștii de astăzi, după trecerea unui veac de la moartea lui Gheorghe Asachi, în afară de contribuția la istoricul unei probleme de cultură și anume arhivistica românească aduc și un recunoscător omagiu remarcabilului arhivist român care, pentru prima dată — 1832 — definea arhivele și documentele țării ca „*materialuri istoricești*“ pentru adunarea și păstrarea cărora își făcuse un țel în viață.

Din valoroasele lucrări apărute pînă acum, privind viața și opera cărturarului Gheorghe Asachi, lipsește pagina privitoare la activitatea lui ca arhivist al statului, pe care a îndeplinit-o într-un lung șir de ani. Pe vremuri, munca în legătură cu arhivele era considerată minoră față de alte activități, sau ca o sinecură pentru acei ce dețineau asemenea posturi, fapt pentru care, desigur, a și fost neglijată de biografii săi.

¹ M. Kogălniceanu, în *România literară*, nr. 4/1855.

² Idem, în *Dacia literară*, ed. a II-a, Iași, 1859, p. 203.

³ V. Gheorghian, *Sonet dedicat d-lui George Asachi*, în „*Almanah de învățătură și petrecere*“, 1866, p. 110.

⁴ M. Kogălniceanu, în *Dacia literară*, ed. a II-a Iași, 1859, p. VIII.

Problema istoricului arhivisticii românești, cu aspecte atât de bogate și variate, a stat permanent în atenția Direcției generale a Arhivelor Statului, care a inițiat lucrări și a stimulat pe arhiviști în asemenea preocupări. Unele lucrări au fost și tipărite, fie în volume separate, fie în Revista Arhivelor, organ al Direcției generale a Arhivelor Statului din Republica Socialistă România.

Subliniem aici faptul că la Congresul al VI-lea Internațional al Arhivelor de la Madrid, din septembrie 1968, fiind la ordinea de zi și problema cunoașterii istoricului Arhivelor, s-a reliefat activitatea în această direcție a arhiviștilor români⁵.

Documentele adunate în acest volum conțin o bogăție de date privitoare la activitatea ca arhivist a lui Gheorghe Asachi.

Se poate constata că el nu a neglijat nici o problemă. Corespondența cu organele superioare, memoriile, propunerile dovedesc cu prisosință strădanii lui pentru adunarea arhivelor și păstrarea lor în bune condiții, astfel ca să poată fi folosite „la scrierea istoriei patriei“. De la adunarea acestor valori risipite la instituții și particulari, până la propunerea de a se aduce din arhivele de peste hotare „copii vidimate“ (legalizate) de pe documentele care privesc istoria țării noastre, Asachi folosește toate mijloacele pentru îmbogățirea depozitelor Arhivelor Statului. De la insistențele lui Asachi pentru a se da Arhivei Statului un local corespunzător, cu bolți de cărămidă, obloane de fier la ferestre și uși și care să fie păzit de un „jandarmur“ zi și noapte, până la determinarea Departamentului Lucrărilor Publice al Moldovei de a construi pentru Arhive un local nou, corespunzător, este un nesfârșit șir de străduințe și amărăciuni pe drumul păstrării în bune condiții a acestor valori culturale.

Unele documente oglindesc metodele folosite de Asachi pentru o bună evidență a fondurilor și colecțiilor de arhive adunate în depozitele Arhivei Statului, precum și interesul său pentru arhivele care se constituiau la instituții, urmărind modul de inventariere și de păstrare a acestora până la depunerea lor în Arhiva Statului.

Alte documente ne arată dorința lui Asachi de a face din acel ce luca în arhive un „expert“ în munca sa și, totodată, atenția pe care o acorda îmbunătățirii stării materiale a funcționarilor Arhivei.

Sînt, de asemenea, documente care reflectă neobosita strădanie a lui Asachi de a înzestra Arhiva cu cele trebuincioase pentru buna ei funcționare.

De menționat este faptul că depistarea documentelor necesare reconstituirii activității lui Asachi, ca arhivist, a necesitat cercetarea mai multor fonduri de arhivă, în primul rînd pentru că arhiva de cancelarie a Arhivei Statului de la Iași, din anii 1832—1844, a fost distrusă în timpul trecutului război, iar în al doilea rînd, Asachi se adresa uneori direct și altor organe superioare de stat decît organului tutelar — Ministerul de Justiție. Astfel, în arhiva Ministerului de Justiție, Marea Logofeție sau Logofeția Dreptății — din anii 1832—1858 — s-a găsit corespondența originală a Arhivei Statului, iar în cea a Secretariatului de Stat corespondența adresată Sfatului Administrativ al Moldovei. Nu s-a neglijat nici arhiva Vistieriei și nici ale

⁵ Gh. Titileanu și Gh. Ungureanu, *Cel de al VI-lea Congres Internațional al Arhivelor de la Madrid*, în „Revista Arhivelor“, XI (1968), nr. 2, p. 299.

altor instituții ca, de exemplu, a isprăvnicilor, cu care Arhiva Statului a corespuns în probleme de arhivă, precum nici colecțiile de stare civilă, de documente sau de manuscrise.

Au fost transcrise și documente care repetau unele probleme de arhivă tocmai pentru a se reliefa insistențele și eforturile făcute de Asachi pentru bunul mers al Arhivei Statului, realizările și rezultatele pozitive sau negative. Condițiile istorice în care a lucrat Asachi, se înțelege, nu i-au îngăduit să-și vadă totdeauna propunerile sale, majoritatea valabile și astăzi, realizate.

Cu prilejul parcurgerii miilor de pagini, pentru depistarea acestor documente, s-au găsit și unele care se refereau la activitatea lui Asachi în alte domenii: școală, teatru, artă, publicistică, tipografie, fabrica de hirtie etc. Unele dintre acestea priveau familia. Pentru ele s-a întocmit o listă, cu indicarea cotei respective, urmărind ca volumul de față să fie și un instrument de lucru pentru cercetători.

În ce privește transcrierea documentelor, aceasta s-a făcut folosind metoda interpretativă limitată, iar pentru ușurarea înțelegerii s-au întregit tacit toate cuvintele prescurtate, fără utilizarea parantezei. Numai în cazul incertitudinilor, de altfel, foarte rare, s-au utilizat paranteze ascuțite.

Tot pentru o mai bună înțelegere, în rezumate s-a trecut și localitatea, chiar dacă nu era indicată în document, iar la cotă nu a mai fost menționat depozitul, respectiv Arhivele Statului Iași, înțelegându-se că toate documentele sînt din acest depozit. Precizăm că acolo unde sînt totuși menționate Arhivele Statului Iași este vorba în fapt de arhiva Cancelariei Arhivei Statului.

Textele autografe ale lui Asachi, Costache Conachi și Mihail Kogălniceanu au fost redată întocmai.

Volumul a fost întregit cu reproduceri fotografice de pe diferite portrete ale lui Asachi cu indicația locului unde se găsesc originalele și alte explicații. Alte fotografii înfățișează casa în care a locuit Asachi și clădirea unde a funcționat Arhiva Statului începînd cu odăile boltite (gherghirul) de la parterul casei lui Alecu Balș. Am inclus, de asemenea și portretul, inedit de altfel, al poetului Costache Conachi, care l-a sprijinit pe Asachi în eforturile sale pentru întemeierea și organizarea Arhivei Statului la Iași, atît la introducerea în textul Regulamentului Organic, elaborat în anii 1829—1831, a propunerii de a se înființa „acest nou ram de dregătorie“, el fiind membru al Comitetului moldovean, iar Asachi secretar, cit și mai tirziu, în 1832, cînd Conachi era „țîtorul locului de mare logofăt“.

De pe unele documente mai importante ca primele instrucțiuni, formulare de inventare, primele instrumente de evidență, planul unei clădiri anume construită pentru Arhiva Statului din 1832 etc., s-au dat de asemenea fotocopii cu explicațiile necesare.

Volumul a fost completat cu un glosar al unor cuvinte care se întîlnesc în documente dar care astăzi nu se mai întrebunțează, precum și cu un indice general de nume, localități și probleme.

La transcrierea documentelor, colacionarea lor precum și la întocmirea indicelui au colaborat și următorii arhiviști: *Isac Virginia, Cruceanu Florica și Balica Gheorghe.*

STUDIU INTRODUCŢIV

GHEORGHE ASACHI

În istoria arhivisticii românești numele lui Gheorghe Asachi este strins legat de înființarea și organizarea Arhivelor Statului din Iași ca o instituție nouă, cu un scop bine determinat și anume acela de a aduna și păstra cu deosebită grijă documentele și arhivele pe care el le numea „materialuri istoricești”, necesare „scrierii istoriei patriei”.

Ținând seama de condițiile istorice în care și-a desfășurat prodigioasa sa activitate, de lupta perseverentă pe care a dus-o pentru ca Arhiva Statului să-și poată îndeplini scopul pentru care fusese creată, de strădania pentru a atrage atenția asupra valorii științifice a documentelor și arhivelor, nu numai a celor vechi dar și a celor contemporane lui, de a face din slujitorul arhivelor un specialist în munca sa spre deosebire de vechiul condicar sau arhivar, Asachi poate fi considerat astăzi ca un pionier care a pus bazele și a lărgit conținutul arhivisticii românești.

Afirmația lui Mihail Kogălniceanu din 1840 că Asachi „este bărbatul acela care în vremi grele s-a străduit pentru luminarea neamului său...”¹ este valabilă și pentru activitatea sa ca arhivist, deoarece el s-a străduit să adune, să păstreze și să valorifice documentele țării în același scop.

Activitatea de arhivist al statului, Gheorghe Asachi o desfășoară între anii 1832—1849, 1857—1858, cînd în Țările Române se desfășura din plin procesul de destrămarea a feudalismului și de dezvoltare a elementelor capitaliste.

Dezvoltarea forțelor de producție ale burgheziei era însă mult frînată de dominația relațiilor feudale. În dezvoltarea ei, burghezia continua să se lovească de existența vechilor privilegii feudale. În lupta sa împotriva vechii orînduirii, a clasei boierești, burgheziei puteau să-i servească și documentele vechi.

Dezvoltarea unei culturi românești, pentru care militau elementele înaintate, trebuia să aibă o bază concretă de cunoaștere a trecutului istoric al poporului român. Se punea prin urmare problema adunării tuturor documentelor și arhivelor împrăștiate și unele „tănuite”, într-un depozit sigur și organizat de unde să poată fi folosite cu ușurință ori de cîte ori ar fi fost nevoie.

Unul dintre elementele înaintate ale timpului, care a adus o contribuție deosebită, atît în ce privește dezvoltarea culturii în țara noastră cît și a altor

¹ M. Kogălniceanu, *Critica*, în „Dacia Literară”, Iași, 1859, p. 203.

activităţi legate de administraţia de stat, a fost Gheorghe Asachi. Tocmai de aceea lui Gheorghe Asachi care, între anii 1814—1820, ţinuse primul curs de inginerie în cadrul şcolii domneşti din Iaşi, iar în 1818 înfiinţează teatrul unde s-a jucat prima dată o piesă în limba română, care în 1828 reorganiza şcoala de la Trei Ierarhi cu învăţămînt în limba română, iar în 1829 publica „Albina Românească, gazeta politico-literară“, i-a revenit rolul important de a pune şi bazele noii instituţii, Arhiva Statului, care avea menirea de a aduna, organiza şi da spre folosire documentele şi arhivele ţării.

Prin urmare, nu a fost întimplător faptul că Asachi a fost numit pe data de 1 ianuarie 1832 arhivist al statului. Şi pînă la această dată, în bogata sa activitate Asachi a folosit din plin documentele şi a fost cel mai în măsură să le aprecieze valoarea atît din punct de vedere ştiinţific cit şi practic. Cronicile, documentele vechi şi arhivele au constituit pentru Asachi izvorul principal şi autentic al documentării necesare în lupta împotriva boierimii care ignora limba naţională, împotriva profesorilor greci care considerau limba română inaptă pentru şcoală, împotriva călugărilor greci pentru restabilirea drepturilor materiale ale şcolii de la Trei Ierarhi, statornicite încă din veacul al XVII-lea de Vasile Lupu voievod².

În bună măsură, documentele vechi şi arhivele au fost folosite în lucrările pregătitoare elaborării Regulamentului Organic la care Asachi a participat ca secretar al comitetului moldovean între anii 1829—1831.

Activitatea lui Gheorghe Asachi ca organizator al şcolilor, ca inginer hotarnic şi arhitect, fondator şi sprijinitor al unor instituţii de cultură şi artă, ostenitor perseverent în atît de variante domenii, a format obiectul unor valoroase lucrări³.

Despre prodigioasa lui activitate ca Arhivist al statului, într-un lung şir de ani, s-a scris foarte puţin, uneori menţionîndu-se doar că „a fost şi

² Arh. St. Iaşi, tr. 1137, op. 1290, dosar 135, f. 81.

³ Onisioru Gábor, *Asachi György mint român irodalmár és tanfériu*, Kolosvárt, 1882; A. D. Xenopol, *Memorii asupra învăţămîntului superior în Moldova*, Iaşi, 1885; V. Atanasiu, *Gheorghe Asachi, biografia şi operele sale*, Iaşi 1890; V. A. Urechia, *Gheorghe Asachi*, Bucureşti, 1890; I. Negre, *Gheorghe Asachi, viaţa, lucrările, scrierile sale*, Piatra Neamţ, 1892; V. A. Urechia, *Istoria şcoalelor*, vol. I—IV, Bucureşti, 1892—1901; St. Birsănescu, *Academia domnească de la Iaşi*, 1714—1821, Bucureşti, 1962; Gh. Adamescu, *Contribuţiune la bibliografia românească*, Bucureşti, 1923—1928, fascicula I, p. 49, fascicula II, pag. 48—49, fascicula III, pag. 44—45; E. Lovinescu, *Gh. Asachi, viaţa şi opera*, Bucureşti, 1927; N. Iorga, *Istoria învăţămîntului românesc*, Bucureşti, 1928; C. Andreescu, *De la Academia Mihăileană la Liceul Naţional Iaşi*, 1936; G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, Bucureşti, 1941, p. 96—111; Florica T. Cimpan, *Despre algebra tipărită şi cea în manuscris a lui Gh. Asachi*, Iaşi, 1955; R. Niculescu, *Gh. Asachi şi începuturile litografiei în Moldova*, Bucureşti, 1955; H. Blazian, *Gh. Asachi*, Bucureşti, 1956; *Teatrul Naţional din Iaşi, 140 de ani de la primul spectacol în limba română, 1816—1956*, Iaşi, 1956; St. Birsănescu, *Gh. Asachi şi studiile la Universitatea din Liow*, Iaşi, 1957; N. C. Enescu, *Gheorghe Asachi*, Bucureşti, 1957; Ilie Popa, *Dezvoltarea matematicii în „Contribuţii la istoria dezvoltării Universităţii din Iaşi*, vol. II, Buc., 1960; Valerian Popovici, *Învăţămîntul în limba naţională pînă la anul 1860*, în „Contribuţii la istoria dezvoltării Universităţii din Iaşi“, vol. I, Buc., 1960; N. C. Enescu, *Gheorghe Asachi, organizatorul şcolilor naţionale din Moldova*, Bucureşti, 1962; Gh. Ungureanu, *Gheorghe Asachi*, în „Revista Arhivelor“ nr. 2/1963, p. 201—231; Gh. Ungureanu, *Ştiri inedite despre cursul finit de Gheorghe Asachi la Şcoala domnească din Iaşi*, în Revista Arhivelor, nr. 2/1963, p. 250—251.

arhivist al statului din 1831⁴. În zilele noastre sînt valorificate din plin activitățile pozitive ale oamenilor de știință din trecut. Și despre activitatea lui Gheorghe Asachi ca arhivist s-a scris mai mult.⁴ Nu s-a ajuns însă la încheierea unei monografii care să cuprindă viața și opera în ansamblul ei.

Cu prezenta lucrare aducem o contribuție la cunoașterea mai bine a vieții și operei veteranului culturii românești Gheorghe Asachi, nume peste care nu se poate trece fără a fi pomenit oricînd se vorbește despre școală, teatru, muzică, artă arhivistică etc., în zbuciumata vreme a primei jumătăți a secolului al XIX-lea.

* * *

La 1 martie 1788 se naște în târgușorul Herța, Gheorghe, fiul Elenei și al lui Lazăr Asachi, care va deveni, peste ani, omul pe care cetățenii orașului Iași îl vor numi „părintele istoriei, poeziei și literaturii române din timpul său, întemeietorul presei și artei dramatice și tipografice din Moldova”⁵.

Asachi primește primele noțiuni de învățătură de la tatăl său, om cult al timpului, cunoscător al mai multor limbi, autor al mai multor lucrări și care era, asemenea cronicarilor moldoveni sau învățaților ardeleni, susținător al originii latine a poporului român. Desigur că a învățat și la școala începătoare românească din Herța. La 9 ani urmează școala de la „Leopol” și mai târziu universitatea, studiînd, pe lângă altele, matematica și un curs special de arhitectură. În anul 1805 familia Asachi se mută la Iași; aici tinărul inginer Gheorghies, cum i se spunea, pune în practică cunoștințele sale de arhitectură la construirea unor case particulare. În același an pleacă la Viena unde continuă studiul matematicii superioare și pictura. De aici pleacă la Roma unde îl găsim între anii 1808—1812, studiînd arheologia și literatura clasică. Urmează cu sîrguință cursurile de sculptură și pictură, lucrînd și în atelierul vestitului sculptor italian Antonio Canova. La Roma fiind, el scrie primele încercări poetice și este ales membru extraordinar al Societății literare din Roma.

Face cercetări și în arhivele Vaticanului pentru a găsi documente priuitoare la *Dacia*, nume care, după cum scria el mai târziu, „l-a electrizat” și nu întîmplător își alege ca pseudonim la poeziile sale, Alvir Dacianu. Dragostea de țară și patriotismul său fierbinte îl va îndemna totdeauna, ori unde se afla, să cerceteze arhivele pentru a găsi documente priuitoare la români și nu întîmplător este faptul că, odată ajuns arhivist al statului, va propune aducerea din aceste arhive străine „copii vidimate” (legalizate) de pe aceste documente.

În arhiva Vaticanului găsește și manuscrisul Istoriei imperiului otoman, al lui Dimitrie Cantemir, tradus în limba engleză, în care, găsind episodul lui Ștefan cel Mare dinaintea Cetății Neamț și-a propus să-l fixeze într-un

⁴ *Arhivele Statului, 125 ani de activitate 1831—1956* București, 1957. v. Gheorghe Ungureanu, *Gheorghe Asachi*, în „Revista Arhivelor” nr. 2/1963 p. 201—231; Idem, *O viață întru luminarea neamului: Gheorghe Asachi*, în „Magazin Istoric”, nr. 2/1968, p. 46—48.

⁵ Arh. St. Iași, Primăria municipiului Iași, dosar 145/1869, fila 3.

tablou care a și fost executat de pictorul Giani. Tabloul a fost cumpărat de generalul Miolis, guvernatorul Romei și trimis la Paris, iar schița rămasă la Asachi a devenit modelul litografiei executată la Iași în 1833⁶.

Reîntors la Iași în anul 1812⁷, cu studii făcute la Lemberg, Viena și Roma unde cercetase bibliotecile și arhivele⁸, Asachi constată cu durere că toate ramurile de activitate publică erau deținute de o „ceată de fanarioți“. Aceștia — afirmă Asachi în autobiografia tipărită în 1863 — în mindria lor disprețuiau tot sentimentul de naționalitate română și el văzu că este „străin și fără vază în propria sa țară“. O singură îndeletnicire era neapărată și anume aceea de hotarnic de moșii, deoarece, afirmă tot Asachi, aici se cerea nu numai cunoașterea limbii române ci și „descifrarea vechilor documente“⁹.

La începutul secolului al XIX-lea, instanțele judecătorești din Moldova erau invadate de mulțimea proceselor pentru hotarele moșiilor. Moșiile răzeșilor cădeau pradă, una după alta, lăcomiei boierimii care-și forma latifundii prin abuz și corupție. În aceste procese se simțea nevoia unor ingineri hotarnici care să cunoască și citirea vechilor documente pentru elaborarea planurilor topografice.

Asachi a reușit să convingă pe domn de necesitatea înființării, în cadrul școlii domnești de la Iași, a unui curs pentru pregătirea inginerilor hotarnici. Începerea acestui curs în 1814, unde Asachi preda în limba română un curs de matematică teoretică cu aplicațiuni practice de geodezie și arhitectură, precum și „trebuincioasa cercetare și deslușire a documentelor de hotare“¹⁰ constituie prima biruință pe tărîm cultural.

În același timp, Asachi a fost însărcinat de Divan să elaboreze macheta sigiliului domnesc, care, după aprobare, a fost dată meșterilor pecetari de au săpat-o în metal. Compoziția heraldică cu stemele tuturor ținuturilor din Moldova a necesitat cercetarea multor documente pe care Asachi le găsește cu greu pe la boieri sau aruncate fără nici o evidență la Curtea domnească sau Mitropolie. Păstrarea documentelor publice în case particulare sau în diferite lo-

⁶ E. Lovinescu, *op. cit.*, p. 35.

⁷ Acad. R.S.R., Ms. 3075, „Tornato a Iassy 30 Agosto 1812“, însemnare făcută de Asachi.

⁸ Asachi avea o cultură enciclopedică. Inginer, doctor în filozofie, cunoștea literatura timpului, știa — afară de limbile clasice — franceza, germana, polona, rusa, italiana și engleza.

⁹ Vom da pentru această perioadă numai acele date din activitatea sa, care au contingență cu activitatea de mai tirziu ca arhivist. Lucrările citate mai sus cuprind date bogate pentru celelalte activități.

¹⁰ *Notiție biografică*, supliment la articolul *Asachi*, publicat în Dictionnaire universel des contemporains, Paris, 1858, în *Calendar pentru Români*, pe anul 1864, Iași, tip. Inst. Albinei, p. 51, și *Autobiografia lui Gheorghe Asachi*, născut la 1788 martie, mort la Iași în 1869, reeditată la Iași în 1890, cu prilejul inaugurării statuii lui, p. 9.

¹⁰ Un „atestat“ dat lui Mihai Mavrodin, care a urmat cursul de inginerie al lui Asachi, recent descoperit, vine să completeze datele cunoscute pînă acum. Pregătirea dura 4 ani, timp în care se învăța: „Aritmetica, algebra, geometrie, trigonometrie dreaptă — linie și sferică, însemnarea hărților topografice și practice, ridicarea planurilor de locuri și de moșii împreună cu trebuincioasa cercetare și deslușire a documentelor de hotare“.

Examen public s-a ținut la 12 iunie 1818 și altul privat la 20 decembrie 1820 după care cursul a fost întrerupt de evenimentele anului 1821 (Arh. St. Iași, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 2, f. 259).

curi fără nici o evidență — situație care făcea în majoritatea cazurilor imposibilă cercetarea lor — contrasta cu constatarea pe care Asachi o făcuse la Lemberg, Viena sau Roma, unde erau organizate depozite publice pentru păstrarea documentelor și arhivelor.

Între anii 1822—1827 Asachi era la Viena ca agent diplomatic. Acolo va avea prilejul să cerceteze arhivele și să găsească mai multe documente¹¹ privitoare la averea școlii de la Trei Ierarhi, acaparată de călugării greci.

Reintors la Iași, în 1827, Asachi a fost numit referendar al Epitropiei Învățăturilor Publice, în care calitate a luptat reușind să reinființeze școala de la Trei Ierarhi. În rapoartele făcute domnului Asachi folosește cu iscusință documentele vechi. În căutarea documentelor vechi ale școlilor s-a găsit în 1827, într-o ladă din podul caselor Mitropoliei un document important. Asachi a constatat și de data aceasta că de puțin interes se acorda documentelor țării, acestea abia putând fi descoperite aruncate prin poduri. Ideea înființării unui depozit public în care să se păstreze aceste documente se contura zi de zi mai clar.

În același an, un mare incendiu a distrus cea mai mare parte a clădirilor din orașul Iași. Nu a scăpat nici clădirea școlii domnești de lângă Mitropolie, în care locuia și Asachi. Multe documente și arhive au căzut atunci pradă flăcărilor, între care și câteva manuscrise și documente pe care le avea Asachi în locuință¹². Nu numai datorită lecturii cărților sau celor văzute în alte țări Asachi va insista mai tirziu, ca arhivist, pentru un local trainic, ferit de foc, cu bolte, uși și obloane de fier, ci și realității văzute și suferite în anul 1827.

¹¹ „În curs de cinci ani a petrecerii sale în acea capitală, el avu norocire a descoperi în mai multe politii (orașe) a Galiției, hrisoave ale domnilor Moldovei, pe care mitropolitul Dosoftei în anul 1687 le-a fost luat cu sine în Polonia“ (*Autobiografie...*, p. 12; I. Negre, *op. cit.*, p. 56).

¹² La 9 aprilie 1857 Gh. Asachi, „doctor în filosofie și membru al mai multor societăți științifice“, dorind a fi înscris pe lista de alegători la Divanul Ad-hoc, enumeră certificatele și diplomele conferite pentru activitatea științifică și întreabă dacă aceste titluri îi dau dreptul de alegător. Tot acum mai arată că incendiul din 1827 i-a distrus „documentele scolastice și acele ale Academiei de Roma, aflătoare în școala domnească, lângă Mitropolie“. Iată ce documente anexează la cererea sa:

1 „Anaforaua Epitropiei școalelor din 2 februarie 1819, că am fost profesor de inginerie civilă, întâia dată predată în limba română la școala grecească, numită domnească, și prin care să amintește titlu de membru Academiei din Roma“.

2 „Copie vidimată anaforalei din 1828, prin care Ioan S. Sturza voievod mă numește referendar al școalei naționale“.

3 „Diplom din 30 martie 1830, de membru a Societății de agricultură a Țării Românești“.

4 „Diplom din 8 iulie 1833, membru Societății medico-naturale din Moldova“.

5 „Diplom din 25 iulie 1838, membru Societății artelor frumoase din Viena“.

6 „Diplom din 20 aprilie 1838, membru Societății de agricultură și de arte a Franței“.

7 „Diplom din 4 mai 1828, de membru Societății de agricultură a Franței“.

8 „Diplom din 22 sept. 1843, membru Societății antichităților de Nord a Danemarcei“.

9 „Diplom din 1 februarie 1856, de membru Societății de istorie de Transilvania, prin care să lămurește și titlul de doctor de filosofie a subscrisului“ (Arh. St. Iași, fond Eforia Iași, dosar 30/1857, f. 59).

În anul 1829 obţine aprobarea de a publica o „gazetă românească“. În memoriul adresat lui Minciaky, Asachi arăta că Albina Românească, titlu sub care avea să apară gazeta, „va publica şi notiţe instructive din istorie“¹³. În „Înştiinţarea despre gazeta românească“ din 17 aprilie 1829 Asachi arată că se vor tipări şi „culegeri istorice“. Acelaşi lucru îl repetă şi în editorialul din 1 iunie 1829.

Într-un anunţ din Albina Românească pe anul 1829 Asachi arată că de la 1 ianuarie 1830 se vor publica şi „documente oficiale şi administrative ale principatului“, „ştiinţa şi păstrarea pentru acturi fiind neapărat trebuitoare pentru acei ce au interese“¹⁴.

Asachi putea face acum aceste promisiuni, deoarece avea certitudinea că în problema documentelor se va ajunge la ceea ce dorea el. Încă de pe atunci începuseră să se ia măsuri pentru buna întocmire şi păstrare a actelor create la diferite instituţii¹⁵.

În februarie 1829 s-a instituit la Bucureşti un comitet, sub preşedinţia lui Minciaky, „spre adunarea ştiinţelor trebuitoare pentru oareşcare îmbunătăţire a ocirmuirilor aminduror cnejilor“. Începîndu-şi activitatea, acest comitet trebuia să cunoască diferite probleme. Această informare nu se putea obţine decît din cercetarea arhivelor.

Inexistenţa unei evidenţe asupra documentelor şi arhivelor a dat posibilitatea boierilor din Moldova să tergiverseze informările cerute ori să spună făţiş că nu sînt arhive sau documente pentru că au ars toate la 1827¹⁶. Aceasta, deoarece boierimea vedea că noua reformă nu va duce numai la îngrădirea atribuţiilor şi puterii domnului, ci şi la limitarea privilegiilor ei.

În iulie acelaşi an îşi începe activitatea, la Bucureşti, comitetul moldovalah pentru elaborarea Regulamentului Organic — al cărui secretar pentru partea moldoveană a fost Gheorghe Asachi¹⁷. În lucrările lui, comitetul a avut nevoie de cercetarea multor documente pentru a avea o informare exactă a situaţiei economico-sociale din principate, în vederea elaborării proiectului de reformă¹⁸.

Comitetul va întîmpina multe greutăţi din partea boierilor care alcătuiau Divanul din Moldova, atunci cînd le va cere informări bazate pe documente.

Asachi, cunoscînd bine starea arhivelor de la Iaşi, va contribui la trimiterăa unui ordin către Divan, la 13 decembrie 1829, prin care se întrebă „dacă s-au alcătuit la dînsul arhive ce trebuiesc pentru păstrarea delor (dosarelor) în cuviincioasa rînduială“¹⁹. Îndrumarea era ca toate hîrtiile privind o problemă să fie cusute la un loc, formînd o „delă“ „spre întregirea

¹³ *Uricar*, VII, p. 104.

¹⁴ *Albina Românească*, nr. 58, 1829, p. 234.

¹⁵ Gh. Ungureanu, *Preocupări arhivistice între anii 1828—1832*, în „Îndrumător în Arhivele Statului Iaşi“, vol. II, Bucureşti, 1956, p. 168.

¹⁶ Arh. St. Iaşi, colecţia „Litere — Gh. Asachi“, condica K/347, f. 65.

¹⁷ *Uricar*, VIII, p. 65, 115.

¹⁸ Gh. Ungureanu, *Despre manuscrisul original al Regulamentului Organic moldovean*, în „Studii şi cercetări ştiinţifice“, Istorie, anul VIII, 1957, fasc. 1, p. 126—127.

¹⁹ Arh. St. Iaşi, tr. 288, op. 316, dosar 31, f. 512.

științelor“ și toate actele tot astfel întocmite să fie păstrate „la locul lor în arhivă“²⁰.

Același ordin mai arăta că toate arhivele instituțiilor trebuie să fie bine pregătite de către dregători și gata pentru a fi depuse în „Arhiva generală“ ce se va organiza în curind. Apar de pe acum, cit se poate de clar, noțiuni necunoscute pînă atunci în problema arhivelor: *dosarul*, ca unitate de păstrare, constituit din toate actele privind o problemă; *arhiva*, ca loc de păstrare a tuturor actelor create de către o instituție, care se va substitui și noțiunii de fond de arhivă; în sfîrșit, *Arhiva generală*, care urma să se înființeze și unde aveau să se concentreze și păstreze arhivele instituțiilor.

În proiectul Regulamentului Organic, cit s-a elaborat în 1829, s-a prevăzut — la capitolul al XV-lea, privitor la organizarea Vistieriei — că aceasta are sarcina „ținerii arhivei țării precum hatîșerifuri, firmanuri, hrisoave și anaforale de puneri la cale și de obșteasca dreptate“²¹.

O arhivă generală a țării ca instituție aparte, așa cum propunea Asachi, nu o vedeau cu ochi buni boierii — membri ai comitetului de reformă. Dacă admiteau crearea unui depozit general al arhivelor țării, acesta însă trebuia să funcționeze subordonat, Vistieriei.

În aprilie 1830, Asachi pleacă la Petersburg ca secretar al comitetului însărcinat să prezinte „cercetării ministeriale“, proiectul de Regulament²².

La Petersburg, Asachi a întrebuințat timpul liber pentru a vizita muzeele, bibliotecile și arhivele. Despre cele văzute, aflăm din „Jurnalul călătorului moldovean“, publicat în mai multe numere din gazeta Albina Românească. El vede acolo documente bine păstrate, printre care și Tratatul dintre Petru cel Mare și Dimitrie Cantemir, din 1711. Mai vede și „sală de citire“ unde „fieștecare doritor științelor capătă orice carte ertată“, adică aceea care se putea da.

Asachi își încheie „jurnalul“ său cu următoarele: „*Descrierea călătoriei și a tuturor lucrurilor vrednice de vedere, a măririi și ospitalității, ar umple un întreg tom, dar scopul călătorului a fost numai a da compatrioților o idee despre aceasta și de a fi dorirea celor ce pot călători ca, aflîndu-se într-o țară străină, să cerceteze cu amănuntul toate, pentru a lor îndeletnicire și folosul patriei în care să aducă bunele deprinderi și îmbunătățirea viețuirii sociale*“²³.

În problema arhivelor, Asachi va pune în practică cele preconizate în Jurnal.

Trecut prin revizia Adunării Obștești Extraordinare, proiectul de Regulament va fi definitivat și autenticat²⁴ cu iscăliturile tuturor membrilor Adunării, la 3 noiembrie 1831. Textul definitiv prevede în art. 366, privitor la organizarea Înaltului Divan, că acesta va avea trei secții (mese), din care a treia era „masa arhivelor“, unde, pe lângă arhiva Divanului, se vor ține „acturile publice, precum anaforale, hrisoave, hatîșerifuri atîngătoare de dreptățile și pronomiile (privilegiile) Moldovei“. Se mai arată că „*arhivarul în*

²⁰ Ibidem, colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar litera B/48, f. 120.

²¹ Acad. R.S.R., Manuscrise, nr. 597, f. 487.

²² Gh. Ungureanu, *Despre manuscrisul original...*, p. 121; *Uricar*, VIII, p. 117.

²³ *Albina Românească*, nr. 94/1830, p. 414.

²⁴ Manuscrisul original al Regulamentului Organic se păstrează la Arhivele Statului din Iași, colecția „Manuscrise“, nr. 1665.

a cărui privighere se încredinţează toate aceste acte se va îngriji a le aduna din orice parte se vor afla şi le va ţine în bună păstrare. Spre înlesnirea manipulaţiei, are să ţină arhivarul repertorii, adică condici în care se vor trece toate acturile date în păstrare după alăturatul formular. Tot la această masă se vor păstra toate planurile ridicate de comisiile hotărâtoare şi copiile mărturiilor hotarnice date fiecărui proprietar". Mai departe, acelaşi articol arată că „spre sigura păstrare a acestei arhive şi îndemânarea aflării acturilor, va fi în Curtea domnească înadins cuviincioasă zidire, într-o îngrijitoare pază a osăbitului arhivist al statului“.

În art. 410 sint următoarele dispoziţii care s-ar referi la Arhiva Statului ca o instituţie aparte: „În fiecare an la încheierea sesiilor Obşteştii Adunări, originalurile sâmbilor înfăţişate, precum şi a altor documenturi, se vor depune în Arhiva Statului, a căreia alcătuire şi păstrare va fi încredinţată unui boier cu însuşirile cerute pentru asemenea dregătorie. Arhivistul Statului, ca un depozitar al acturilor publice şi dregătoreşti se va numi de către domnul, din candidaţi propuşi de către Obşteasca Obicinuita Adunare“²⁵.

Constatăm că în art. 366 este vorba de arhiva Înaltului Divan, iar în art. 410 este vorba de Arhiva Statului şi de arhivistul statului. În statul de lefi nu se prevede altă dispoziţie decît acea privitoare la Înaltul Divan, unde este trecut şi personalul Arhivei, în frunte cu arhivistul statului.

Lămurirea neclarităţilor şi a confuziilor dispoziţiilor regulamentare vor cădea în sarcina lui Asachi, de îndată ce va primi sarcina de arhivist al statului, la 1 ianuarie 1832.

Numirea lui Gh. Asachi, la 1 ianuarie 1832, ca „arhivist Obşteştii Obicinuitei Adunări“, din dorinţa expresă a generalului P. D. Kiseleff, preşedintele plenipotenţiar al Divanurilor Moldovei şi Țării Româneşti, fără contracandidat²⁶, a însemnat în primul rînd, o apreciere a întregii lui activităţi de pînă atunci în contingentă cu noul post şi, în al doilea rînd, inexistenţa la acea vreme a altei persoane capabile să îndeplinească funcţia de arhivist al statului.

În afară de comunicarea făcută de Mircovici, că a fost „rînduit“ în noul post, Asachi nu avea nimic pregătit. Trebuia să pornească cu toate de la început, nefiind sprijinit nici de dispoziţiile Regulamentului, care erau confuze în ceea ce priveşte problema organizatorică a Arhivei Statului.

Lucrul nu era uşor, mai ales atunci cînd „în grele timpuri“ — cum spunea mai tirziu Kogălniceanu — Asachi avea să-şi desfăşoare activitatea ca

²⁵ Conţinutul art. 366 şi 410 este luat după manuscrisul original al Regulamentului Organic ce se păstrează la Arhivele Statului din Iaşi (Ms. 1665, p. 268 şi 285). În textul tipărit în Analele Parlamentare, I/2, sint multe erori. De ex., la p. 210 este arhivar al statului în loc de arhivist, cum este în original, confundîndu-se cu arhivarul Divanului indicat în acelaşi articol.

²⁶ La cererea sa de demisie din 1849, Asachi spunea următoarele în legătură cu numirea sa: „...la introducerea Noului Aşăzămînt, împuternicitul prezident m-au numit arhivist al statului cu o remuneraţie a lucrărilor de doi ani, ca un mijloc a îndemna ocupaţiile literare şi spre a organiza Arhiva Statului ce era un nou ram de slujbă publică în ţară“.

arhivist, cu menirea de a scoate documentele și arhivele din miinile boierimii și a înaltului cler, care le foloseau numai pentru interesul lor, și a le face publice, servind progresul patriei.

În fața lui Asachi, ca arhivist, stăteau spre rezolvare imediată următoarele probleme:

1. Organizarea Arhivei Statului ca instituție de sine stătătoare și nu ca o secție a Înaltului Divan.

2. Adunarea, în Arhiva Statului, din orice loc, atit a „documentelor publice“, denumire pe care Asachi o dădea actelor care priveau statul, din care unele se găseau „tănuite“ — cit și a materialelor documentare aflate pe la diferite instituții și care nu mai erau necesare în activitatea lor fiind considerate, din punctul de vedere al folosirii practice, „sfirșite“ sau „părăsite“.

3. Elaborarea și aplicarea unui „metod lesnicios“ pentru evidența materialelor documentare intrate în depozitele Arhivei Statului pe diferite căi și cu o proveniență atit de variată.

4. Îndrumarea registraturilor și a lucrătorilor de arhive la instituții, pentru buna întocmire a actelor, modul de inventariere și pregătire a dosarelor ce urmau să fie depuse la Arhiva Statului.

Lupta lui Asachi pentru desprinderea Arhivei Statului de Înaltul Divan, în cadrul căruia era sortită să funcționeze ca o secție a arhivelor, avea un scop bine determinat. El era convins că în această situație nu va putea face prea mult, fiind neconținut sub tutela marilor boieri, membri ai Înaltului Divan, pe care clasa dominantă îi desemnase să ocupe posturile cele mai înalte ca să le apere interesele.

Rămânind în această situație, Arhiva Statului ar fi ajuns un depozit de dosare fără nici o posibilitate de dezvoltare și activitate așa cum o dorise Asachi, adică de a fi depozit sacru al tuturor documentelor și arhivelor private ca „materialuri istoricești“ și care să servească scrierii istoriei patriei și sprijinirii drepturilor tuturor „compatrioților“.

Cu toată situația neclară, Asachi va începe să lucreze independent de autoritatea Înaltului Divan. El adresează prima lucrare direct Sfatului Administrativ, cerind să fie numit personalul necesar Arhivei Statului, prevăzut în statul Înaltului Divan. Persoanele sint recomandate de Asachi, deoarece personalul Arhivei Statului, spunea el, trebuia să aibă „o cunoștință analoagă către asemenea lucrare“²⁷.

În aceeași adresă Asachi, arătînd că este „trebuință grăbitoare intru așezarea și regularisirea acturilor aflate pe la presudsfii“ (cancelariile instituțiilor), cere să se dea o casă „încăpătoare și sigurită“ pînă cînd se va construi acea „înadins zidire“ pentru păstrarea arhivelor, prevăzută de Regulament. Asachi propune un „gherghir“ (odăi cu bolți de cărămidă sau piatră) de sub

²⁷ Arhivele Statului Iași, dosar 1/1832, f. 3, 4. Regulamentul Organic prevedea în statul Înaltului Divan următoarele posturi: arhivistul statului, secretarul și 2 scriitori (*Analele Parlamentare ale României*, I/2, Buc., 1839, p. 114). Ca secretar Asachi a propus pe Iordache Mălinescu. Acesta făcuse studii la Viena. În 1824 iscălea Iordache Mălinescu inginer. A avut un fiu, Vasile Mălinescu, cunoscutul om politic de mai tirziu, participant la mișcarea revoluționară din 1848. Nici Iordache Mălinescu nu a fost străin de frămîntările politice anterioare anului 1848 în Moldova (Arh. St. Iași, colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar Iu/5, p. 133).

clădirea din incinta m-rei Trei Ierarhi, în care instalase încă din 1829 Gimnazia Vasiliană. Mai cere şi personal de serviciu, mobilier de birou şi dulapuri pentru păstrarea arhivelor.

Asachi dorea să obţină un local separat pentru arhive, însă nu reuşeşte, fiind nevoit să-şi aşeze cancelaria şi primele depozite în acelaşi imobil cu Înalţul Divan²⁸.

Pentru un depozit special construit va înainta şi un plan²⁹.

Publicaţia pe care o face Asachi pe prima pagină a Albinei Româneşti din 10 martie 1832, prin care anunţa public „alcătuirea unei Arhive a ţării, unde au a se păstra şi orîndui toate acturile (delele) încheiate, atît cele administrative, cît şi judecătoreşti, precum şi dresurile publice care din lipsa unui asemenea aşezămînt cu materialurile istoriei s-au înstrăinat“, constituie un semn că Asachi ciştigase bătălia: Arhiva ţării (statului) devenise un aşezămînt public.

Pe parcurs, Asachi va organiza şi plata salariilor personalului, direct prin Ministerul de Justiţie de care depinde; la 23 martie trimite primul stat pentru trei luni, ianuarie-martie³⁰, obţinînd plata după funcţionarea efectivă a fiecărui salariat, o sumă pentru cheltuielile necesare cancelariei³¹, precum şi dulapuri pentru păstrarea documentelor şi arhivelor.

De la Logofetia cea Mare a Dreptăţii (Ministerul de Justiţie) de care depindea direct Arhiva Statului — Asachi a primit, la 26 ianuarie 1832, „Instrucţie pentru arhivistul statului“³². Instrucţiunile se referă atît la probleme organizatorice, cit şi la metoda de lucru arhivistică privind ordonarea şi evidenţa arhivelor care se vor primi spre păstrare.

Din punct de vedere organizatoric, instrucţiunile cuprind în esenţă propunerile lui Asachi făcute anterior³³, iar pentru problemele de evidenţă Asachi va reveni cu noi propuneri, pe care le vom examina mai departe. Instrucţiunile sînt elaborate de către Costache Conachi — logofăt al Dreptă-

²⁸ În *Albina Românească* din 7 februarie 1832, Asachi publică componenţa Înalţului Divan şi sediul din casele agăi Alecu Balş, dar nu pomeneşte nimic de Arhiva Statului, căreia i se dăduseră citeva odăi boltite la parterul aceluiaşi imobil.

²⁹ Arh. St. Iaşi, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 4 „Planul Arhivei Statului“. Planul nu prevede decît depozitul de păstrare, în care erau instalate rafturile. Pentru a fi puse la adăpost de incendiu arhivele păstrate în acest depozit, clădirea era prevăzută cu bolţi de cărămidă, cu ferestre şi uşi apărate de obloane de fier. La această grijă împotriva focului contribuia şi amintirea groaznicului incendiu din 1827 care a prefăcut în cenuşă cea mai mare parte a arhivelor aflate în Iaşi.

³⁰ Ibidem, tr. 1382, op. 1560, dosar 141, f. 116. Primul stat de salarii al Arhivelor Statului de la Iaşi pe ianuarie-martie 1832.

³¹ Se mai păstrează astăzi două dulapuri construite special pentru clasarea pe litere a dosarelor, masa de lucru şi patru scaune. Acest mobilier să păstrează într-o cameră „boltită“ din incinta Goliei, înfăţişînd primele începuturi ale Arhivelor de la Iaşi. Cu „două sicrie (dulapuri) pentru dele“, cu o masă şi patru scaune începea cancelaria Arhivei Statului de la Iaşi.

³² *Arhivele Statului, 125 ani de activitate, 1831—1956*, Bucureşti, 1957, p. 156. C. Moisil, *Arhivele Statului şi Regulamentul Organic*, în „Revista Arhivelor“, 5, 1928—1929, p. 286.

³³ Pe lingă propunerile lui Asachi pentru dulapuri, Ministerul adăuga că acestea trebuie să fie „pe roate“, unul deasupra altuia, pentru uşurinţa purtatului, metodă care nu s-a aplicat.

ții — aceiași care conlucrase cu Asachi la elaborarea proiectului Regulamentului Organic, și cu care se va fi consultat și acum.

Problema principală pe care trebuia să o rezolve Asachi, în misiunea lui de arhivist al statului, era aceea de a aduna, de a îmbogăți depozitele Arhivei Statului cu documente și arhive despre care, atît în ceea ce privește păstrarea, cit și posibilitatea de folosire, avea exemple dureroase dintr-un trecut nu prea îndepărtat.

Asachi va considera această sarcină o misiune de onoare, singura de altfel menționată cînd va scrie modesta sa autobiografie: „numit arhivist de stat m-am ocupat cu culegerea documentelor vechi, privitoare la drepturile țării”³⁴. În cererea sa de demisie din 27 septembrie 1849 Asachi subliniază această latură principală a activității lui ca arhivist: „... am adunat interesante documente ale țării răspîndite și dosite și am păstrat cu sfințenie acest sanctuar al drepturilor compatrioților”.

Arhivele instituțiilor erau într-o mare dezordine³⁵; obligate să le pregătească pentru depunerea la Arhiva Statului, instituțiile procedau cu „multă îngăimare întru pregătire și regularisire”. Multe acte oficiale erau deținute de către particulari, foști dregători sau funcționari mai mărunți, cu rosturi prin cancelarii și registraturi³⁶, sau de Mitropolie, unde era obiceiul să se păstreze anumite documente oficiale, mitropolitul fiind și președintele Divanului. Documente importante se găseau și peste hotarele țării, duse în diferite împrejurări. Asachi depunea eforturi ca documentele și arhivele astfel risipite să se adune în depozitul ocrotitor al Arhivei Statului. O grijă deosebită va avea Asachi pentru adunarea documentelor aflate risipite în afară de arhivele instituțiilor.

Asachi va urmări îmbogățirea depozitului Arhivei Statului pe următoarele căi:

- a. *Depuneri oficiale de arhive și documente, de către instituții.*
- b. *Preluarea de la Mitropolie a documentelor depuse acolo spre păstrare, înainte de înființarea Arhivei Statului.*
- c. *Determinarea particularilor de a depune documentele care nu erau în legătură cu persoana sau averea lor.*
- d. *Obligarea mănăstirilor sau a „altor locuri publice” de a depune „documentele obștești care nu privesc interesul lor”.*
- e. *„Ocîrmuirea țării” să facă demersurile necesare la guvernele altor state pentru obținerea „măcar de copii vidimate” de pe documentele create în țară și răspîndite în diferite împrejurări peste hotarele țării.*
- a. Prima depunere oficială o face Ministerul de Justiție, la 1 februarie

³⁴ *Autobiografia lui Gheorghe Asachi*, p. 16.

³⁵ Starea arhivei Vorniciei de Aprozi arătată într-un raport din 29 ianuarie 1832, este un exemplu elocvent: „hîrțile nu sînt constituite în dosare, ci una cite una, dezbinată și în toate ungherele puse. Apoi judece cinstita Logofeție, atîta mărime de hîrtii nu pot a se aduce într-o rîndială precum se cere, neavînd nici început, nici sfîrșit” (Arh. St. Iași, tr. 1382, op. 1560, dosar 61. f. 66).

³⁶ La banul Iancu Anghelichi se aflau „delele comisiei grecomonastireștilor averi”. Banul Chirica Stamate și fiul său, foști „cinovnici” la Divanul Judecătoresc, aveau acasă dosare. Pecețile Divanului și aceea a Porții domnești se găseau la foști funcționari care întrebați, „îngăimează” diferite motive, că nu le au (Arh. St. Iași, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 114).

1832, constând din 36 de dosare provenite de la Obşteasca Adunare. În cursul aceluiaşi an au urmat şi alte depuneri făcute tot de Ministerul de Justiţie, deoarece acesta primise sarcina de a centraliza arhivele vechi ale instituţiilor desfiinţate prin Regulamentul Organic şi de a le repartiza, acele „sfrîşite“ la Arhiva Statului, iar celelalte la instituţiile care continuau activitatea celor desfiinţate³⁷.

Îmbogăţirea pe această cale a crescut an de an datorită, pe de o parte, grijii lui Asachi, iar pe de altă parte, dorinţei instituţiilor de a scăpa de „nămolul de dele“ care nu le mai erau necesare.

În timp ce Asachi urmărea preluarea în depozitele Arhivelor Statului a arhivelor importante³⁸, instituţiile trimiteau tot ce aveau, fără nici o alegere.

În 1836 se ajunsese la 40.000 dosare şi condiţii şi Asachi este silit să arate că „îmbulzitul număr de dele“ face imposibilă prelucrarea lor după metoda de evidenţă aplicată în Arhiva Statului, iar în 1838 arăta că cele 4 odăi „bolte“ erau „tixite cu dosare şi pe jos“ şi cere „încetarea trimerii arhivelor“ pe cale oficială, pînă nu se va da sau construi din nou, pentru Arhiva Statului, o clădire corespunzătoare³⁹. În acelaşi an, va face propuneri pentru trierea arhivelor adunate, în importante, care trebuiau păstrate pentru totdeauna, şi neimportante care trebuiau scoase. De aici înainte, aceste două probleme capitale — depozite bune şi trierea arhivelor — de rezolvarea cărora depindea în mare măsură buna desfăşurare a activităţii în Arhiva Statului, îl vor determina pe Asachi să lupte, tot timpul cit a fost arhivist, cu un aparat de stat ignorant şi răuvoitor în problema arhivelor.

b. Preluarea de către Arhiva Statului a documentelor publice din depozitul Mitropoliei a constituit pentru Asachi o sarcină imediată.

La 19 aprilie 1832 Asachi va interveni ca să se dea la Arhiva Statului documentele care se găseau la Mitropolie⁴⁰. „Arhivistul — spunea Asachi — în a căruia privighere se încredinţează toate acestea (documente), dator este a le aduna din orişice parte se vor afla, spre a lor regularisire şi ţinere în bună rinduială“.

Răspunsul primit de Asachi de la cel mai înalt for al ţării — Sfatul Administrativ — nu era de loc încurajator şi oglindeşte cu prisosinţă reaua voinţă a boierimii şi a înaltului cler de a preda documentele importante la Arhiva Statului. Iată răspunsul care, dacă ţinem seama că în 1827 arseseră o parte din documentele Mitropoliei, fiind păstrate într-un loc nesigur, şi

³⁷ La 25 ianuarie 1832 Costache Conachi comunica Sfatului Administrativ că nu poate lua parte la şedinţe, deoarece primise peste 10.000 dosare „spre a le cluii (ordona) şi a le da destinaţia fieştecaruia, la locul unde se va cuveni“. Această sarcină constituia pentru Conachi o „îndeletnicire amarnică şi îngrozitoare“, dar totodată „împovorată şi delicată“ (Arh. St. Iaşi, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 62).

³⁸ Arh. St. Iaşi, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 212.

În 1832 se depun la Arhiva Statului actele vechi de proprietate ale caselor lui Canană cumpărate de stat.

În 1833 Kiselev trimitea spre păstrare la Arhiva Statului anaforoa şi hrisovul domnesc din 1706 privitor la aşezarea la bir cu „rupta“ a mănăstirilor din Moldova.

În 1834 se depune harta Moldovei, iar în 1835 Asachi depune „stiaagul principatului Moldovei“.

³⁹ Pînă în 1849 intraseră în Arhiva Statului 1125 depuneri cu peste 100.000 dosare şi condiţii.

⁴⁰ Arh. St. Iaşi, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 46.

că în 1828 se găseau documente importante în podul cancelariei Mitropoliei, poate fi considerat un document de autentică ipocrizie față de o propunere pornită din dorința sinceră de a asigura evidența și folosirea documentelor țării: „Fiindcă locul unde se află acum Arhiva Statului nu este destul de sigur pentru o asemenea scumpă depozitare, fiind un gherghir de casă boierească, pînă cînd se va face zidirea aceea după Regulament, arhivariul va scoate copii numai de pe acturile ce se află la Mitropolie și, în condici legate, le va avea la arhivă”⁴¹.

Asachi, care totuși dorea să afle conținutul acestor documente, a pus un scriitor care „supt a sa privighere” a copiat o mică parte din documentele mai importante. Aceste copii legate într-o condică, au fost depuse la Arhiva Statului⁴².

Asachi nu a renunțat însă de a lua documentele de la Mitropolie și a luptat mai departe, urmărind în special manuscrisul original⁴³ al Regulamentului Organic deus la Mitropolie în 1831, și alte documente importante, din care o mică parte au putut fi luate abia în anul 1845.

c. Asachi a urmărit cu perseverență adunarea în Arhiva Statului a documentelor publice aflate pe la particulari. Într-un raport din 5 noiembrie 1832 el cerea ca „să se facă publicații, ca toți aceia care ar fi avînd asemenea documenturi publice ce nu sînt nici a persoanei lor, nici a averii lor particulare, să fie îndatorăți a le înfăoșa la Arhivă putînd, dacă vor vroi pentru a lor indestulare, a-și păstra o copie întărită de către Arhivă”⁴⁴. După acest raport, Asachi — în urmărirea problemei — arată concret, prin alte rapoarte, persoanele care ar deține asemenea documente. El reușește, nu fără greutate, să aducă în Arhiva Statului și pe această cale, multe și importante documente⁴⁵.

În toate intervențiile, subliniază că „toate documentele publice au a se depune la Arhiva Statului” și că acestea „nu sînt proprietate particulară, ci a statului”.

d. Asachi cunoștea încă din 1828, cînd a pornit lupta cu călugării din Trei Ierarhi, că pe la mănăstiri se găsesc multe documente importante. El

⁴¹ Ibidem, f. 47.

⁴² Gh. Ungureanu, *Ceva despre greutățile împlinite în trecut la stringerea documentelor în Arhivele Statului și despre așa-numitele „Condici Asachi”*, în „Îndrumător...”, vol. II, București, 1957, p. 174.

⁴³ Manuscrisul original a fost luat prin 1848 de la Mitropolie de Mihai Sturza vodă, care nu l-a mai restituit. Abia în anul 1957 a fost achiziționat de Arhivele Statului Iași, de la un membru al familiei.

⁴⁴ Arh. St. Iași, tr. 1756, op. 1995 — VI, dosar 2, f. 86.

⁴⁵ Asachi urmărește o ladă cu documente publice rămase de la hatmanul Palade, care ocupase funcția de hatman al Moldovei și murise în 1831. Asachi arăta hotărît că aceste documente „nu sînt proprietate particulară, ci a statului”. A reușit, după mari greutăți și piedici puse chiar de boierii dregători, să găsească lada cu documente la moșia lui Mihalache Negre, la Ștefănești (Arh. St. Iași, tr. 1756, op. 1995 — VI, dosar 2, f. 136). Urmărește altă ladă cu documente rămase „în urma fugii domnului Suțu la 1821”; de asemenea hîrțile luate de fostul șef de birou al Divanului Judecătoresc, „pe care pentru rău scopos n-au voit a le da împreună cu altele”. Cercetează dacă nu rămaseseră documente la foștii secretari ai fostului Divan Obștesc, acele rămase la boierii care conduseseră Comisia Consultației în 1830—1831 și altele, din care multe a reușit să le aducă la Arhive (Arh. St. Iași, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 103, f. 9; tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 52).

propune ca să se intervină la „mănăstiri sau alte locuri publice de a i se împărtaşii asemenea documenturi obşteşti care nu privesc către interesul lor“. Amintind de procesul cu călugării greci din Trei Ierarhi, Asachi spunea că „timp de 106 ani rămîind tănuite documentele doveditoare pomenitului veşnic aşezămînt, şi tinerimea moldovenească lipsită de institutul naţionalii învăţători de atîta vreme, de particulare interese“⁴⁶. Pe această cale Asachi a reuşit într-o foarte mică măsură să îmbogăţească depozitele Arhivei Statului, problema rezolvîndu-se abia în 1863, o dată cu secularizarea.

e. O altă cale de îmbogăţire a văzut-o Asachi în copierea din arhivele şi bibliotecile altor ţări a documentelor duse acolo, din Moldova, în diferite împrejurări. El cerea, chiar din 1832, să se facă demersurile necesare la guvernele statelor vecine, ca să permită scoaterea de „măcar copii vidimate“. Asachi arăta că „are bună ştiinţă că asemenea acte se află în Rusia, la Muzeul din Odesa, în Galiţia, la arhiva din „Leopol, la Jolova şi Kracovia“.

În concluzie Asachi arăta, în propunerile sale, că reuşindu-se să se aducă aceste documente din locurile arătate — fie din ţară sau de peste hotare — ele vor constitui un *depozit preţios al Arhivei Statului, fiind încă şi neapărat pentru istoria patriei, cu a căria alcătuire arhivistul se îndeletniceşte*⁴⁷.

Elaborarea şi aplicarea unui „metod lesnicios“ pentru evidenţa documentelor şi arhivelor adunate la Arhiva Statului a preocupat mult pe Asachi. Instrucţiunile primite de la Ministerul de Justiţie nu-l satisfăceau, deşi, pentru acea vreme, constituiau totuşi un pas înainte în modul de evidenţă a unei arhive. Pentru îmbunătăţirea lor Asachi a propus, la 25 februarie 1832, să aibă dezlegarea pentru a aplica o *altă rînduială care ar găsi mai îndemînată decît cea însemnată prin instrucţie atît în cea ce se atinge de modelurile condicilor şi înscrierea acturilor, precum şi a înlesnicioasei aflări*“. La raport alătură şi modele de formulare pentru registrele de evidenţă. Asachi trebuia să ţină seama că în Arhiva Statului se vor aduna documente şi arhive de provenienţă şi conţinut foarte variat. În consecinţă, evidenţa nu putea fi aceeaşi ca la arhiva unei instituţii.

Pe de altă parte, modul defectuos de depunere, care consta uneori din cite un singur dosar sau document, l-a determinat pe Asachi să vadă în Arhiva Statului un mare depozit, în care firul călăuzitor nu putea fi decît unul: aşezarea unităţilor de păstrare — dosar, condică sau document foaie volantă — pe alfabet, în cadrul a două colecţii, prima fiind aceea a depunerilor oficiale de la instituţii — dosare, condici etc., — iar a doua, a documentelor publice, neconstituite în dosare. Şi pentru una şi pentru alta, ca evidenţă de bază, a introdus cite o „condică generală“ numită transportar, în care se treceau, în ordinea intrării, „transporturile“ (depunerile) respective.

Pentru fiecare transport se completau în condică următoarele rubrici: numărul curent al actului din opisul (inventarul) depunerii respective, cuprinderea pe scurt a actului, numărul opisului, data documentului (anul, luna, ziua), cite file, şi la ce literă a fost repartizat. Pentru documente foi volante

⁴⁶ Arh. St. Iaşi, tr. 1137, op. 1290, dosar 136, f. 1. Asachi se referea la faptul că ctitorul Vasile Lupu vodă, la înfiinţarea Colegiului academic din Trei Ierarhi, a încredinţat în mîna călugărilor documentul original al şcolilor. După un timp, călugării au lăsat în părăsire şcoala, veniturile înrebuinţîndu-le în alt scop, iar documentul a fost tănuit.

⁴⁷ Ibidem, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 86.

s-au făcut cutii pentru fiecare literă. Ca metodă de cartare, a confecționat un dulap cu 24 de căsuțe⁴⁸, în care se așezau documentele pe litere pînă se adunau atitea ca să poată face un pachet. Pachetul o dată format, se lega cu sfoară, punindu-i-se etichetă dacă erau dosare sau condici, ori se așeza într-o cutie cu litera respectivă și numărul din condica generală și alfabetică.

În condica generală se trecea și numărul și data adresei cu care se făcea depunerea.

Asachi nu se baza pe inventarierea făcută de instituții. Opisul primit era păstrat ca document de bază al depunerii. Documentele și arhivele, o dată intrate, erau supuse unei noi inventarieri, în condici de inventar general unde conținutul era dat pe larg și cu elementele necesare unei bune orientări și în care într-o rubrică se arăta litera la care a fost repartizat. La repartizarea pe litere se ținea seama de elementul esențial al problemei, persoană sau proprietate. Pentru fiecare literă a făcut cite o condică în care se indica pe scurt titlul dosarului sau al documentului și numărul respectiv al fiecărei unități de păstrare din condica generală.

Cu toată strădania depusă de Asachi, acest sistem de repartizare pe „litere“, care nu se făcea numai scriptic, ci înseși erau astfel așezate în depozit, nu a mai putut corespunde atunci cînd „nămolul de acte s-au imbulzit în Arhive“, după cum arăta Asachi. La repartizarea pe litere funcționarii Arhivei nu au aplicat însă în totul îndrumările lui Asachi. Astfel, unele dosare au fost așezate la litera A numai pentru că titlul începea cu „Așezămînt“ deși așezămîntul era pentru școală, biruri, instituții etc., sau la litera K pentru că erau condici, fără a se ține seama de conținut. De aici și denumirea dată ulterior de cercetători, „condicile litera K“, spre a le deosebi de acele rămase la fonduri.

Continuînd acest sistem, au fost așezate în colecție toate depunerile pînă în anul 1837, repartizîndu-se pe litere 35.000 dosare și condici și 92 documente publice⁴⁹. În 1850 poetul Vasile Alecsandri, care a urmat la conducerea Arhivei Statului din Iași după Gheorghe Asachi, găsea că „sistemul de orinduală a actelor, adoptat și pus în lucrare de către înființatorii Arhivei la anul 1832 este simplu și înlesnitor lucrărilor, fiind întemeiat pe un mecanism de numere și de litere bine întocmit“⁵⁰.

Înmulțirea depunerilor, lipsa de personal⁵¹, lipsa unui local adecvat au determinat pe Asachi să sisteze metoda pe „litere“ și să aplice alta, cores-

⁴⁸ Se păstrează și astăzi, împreună cu masa și scaunele, în „cancelaria lui Asachi“, reconstituită în 1951.

⁴⁹ Un control făcut Arhivei la 1838 de ministrul Justiției, găsea — cu toată lipsa de scriitori, din care cauză Asachi plătea din salariul său doi — că „regularisirea actelor esto după un metod nimerit de a se putea afla cu înlesnire orice hîrtie cerută“. Meritul — spune ministrul — era al lui Asachi „carile au organizat din nou această slujbă și în cursul însărcinării sale, deși Arhiva se afla în neconținută corespondență și lucrare cu toate instituțiile, pururea au urmat asupra ei obștească mulțămire“ (Arh. St. Iași, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 227).

⁵⁰ Arh. St. Iași, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 1001, f. 45.

⁵¹ În 1837 Asachi face propuneri Ministerului de Justiție că, față de mulțimea lucrărilor, trebuie să aibă 6 lucrători «ca să se poată ține la curent evidența și metoda pusă în practică pentru „lesnicioasa găsiră a actelor» (aceasta constituia un plan de muncă, cu sarcinile fiecărui salariat). (Arh. St. Iași, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 77, 82).

punzătoare volumului mare de depuneri. El s-a gândit să folosească inventarierea făcută de instituții, care urma să fie îmbunătățită și o dată arhivele depuse să le lase așa, să folosească inventarele primite, iar în depozit să se păstreze transportul cum a fost depus. Singura operație după înregistrarea depunerii în transportul general era aceea de a trece pe coperta dosarului sau condiții primite, numărul de transport — prescurtat tr. — și de opis — op. — corespunzător transportului general și numărului din opisul de depunere. În transportul general se urma cu regularitate trecerea numărului curent al transportorului și opisului — un transport putând avea mai multe opise — cine depunea, dacă era arhivă proprie sau a altei instituții desființate, numărul și data adresei cu care erau depuse, numărul unităților de păstrare și data.

Lipsurile constatate cu prilejul fiecărei depuneri au silit pe Asachi să dea lămuriri de felul cum trebuie instituțiile să pregătească actele pentru depunere și, totodată, cum trebuie întocmite lucrările de registratură. Examinând operațiunile de depunere, constatăm că sub îndrumările date de Asachi se stabiliseră oarecare norme privitoare la modul de depunere și anume dosarele depuse trebuiau să fie „sfârșite”, adică problemele la care se refereau să fie încheiate, să fie trecute într-un opis în dublu exemplar, din care unul se restituie, iscălit, instituției predătoare; dosarele care se depuneau trebuiau să fie numerotate, „scripuite”⁵², șnuruite și sigilate; fiecare dosar trebuia să aibă o „zăgăloafcă” (copertă) pe care trebuia scris concret problema la care se referea dosarul, anul, luna și ziua primului act din dosar și numărul corespunzător inventarului de depunere. O dată depuse, dosarele erau verificate filă cu filă, apoi se întocmea răspunsul de primire, în care se treceau amănunțit lipsurile. Constatându-se nereguli în procedura de depunere, cit și în modul de formare a actelor în registratură, Asachi va cere Ministerului de Justiție, ca organ superior, să se intervină energic la instituții pentru ca pregătirea dosarelor care urmau să se depună, să se facă conștiincios și mai adăugă că fiecare dosar pe verso foi de sfârșit să aibă însemnat „in posloviță” (cifre și litere) suma filelor sub iscăliturile stolonacealnicilor (șefilor de birou) respectivi⁵³.

În ce privește lucrările de registratură la instituții, Asachi intervine ca să „nu se îngăduie a eși din presudsfie (cancelarie) nici un act ce ar purta vreo prihănire sau necurățenie. Cu asprime sînt oprite răsăturile și întoc-

⁵² Arh. St. Iași, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 108. Scripuit = parafat. Scripuierea (uneori: scripisirea) unui dosar sau condică se făcea de către arhivarul sau registratorul instituției în modul următor: dosarul sau condica o dată numerotată (fiecare filă mare sau mică, scrisă sau nescrisă) în colțul din dreapta sus, registratorul sau arhivarul trecea la „scripuiere” adică, începînd cu fila 1 pînă la sfîrșit, scria pe fiecare filă, în loc nescris, cite o silabă dintr-o frază care cuprindea numele și prenumele registratorului sau arhivarului respectiv, funcția și instituția unde lucra. De ex.: „Mihail Tăutu registratorul (sau arhivarul) Logofetiei celei mari a Justiției”. O dată terminată, fraza se repeta pînă se terminau filele dosarului respectiv. Trebuia astfel să se scrie, ca la sfîrșitul dosarului, ultima filă să cuprindă ultima parte a frazei respective. Dacă dosarul avea puține file, trebuia să împartă cuvintele așa fel, ca să se termine fraza pe ultima filă. (Instrucțiuni pentru modul de scripuiere, în tr. 1756, op. 2002—XIII, dosarul 296, f. 224).

⁵³ Ibidem, f. 114.

mirile, inscrierile printre rinduri sau aceeași hirtie cu două feluri de slove, precum și tăvăliturile“.

Actul trebuia întocmit numai pe „jumătate de-o față, partea din dreapta“, pentru ca să se poată scrie rezoluția, și cusută la dosar, să nu se acopere textul.

Fiecare act să poarte numărul registraturii și data, neadmițându-se sub nici un motiv ca numărul sau data să „fie întocmită“ sau „scrisă fără deplina înțelegere“.

Părăsind vechiul sistem de repartizare „pe litere“ a dosarelor și documentelor din cauza „îmbulzitudinii număr de dele“, pentru folosirea inventarierii făcută de instituții, Asachi va da îndrumări precise, trimițând și un model de inventar în care dosarele, pentru a putea fi găsite mai ușor, urmau să fie trecute tot alfabetic, după procese sau obiect.

Rubricile opisului⁵⁴ întocmit de Asachi pentru arhivele instituțiilor erau următoarele: nr. curent, nr. inventarului general, data (anul, luna și ziua începerii dosarului), cuprinsul pe scurt, data sfârșirii dosarului, nr. fiilor, modul cum a fost încheiat dosarul.

În 1837 Asachi a elaborat instrucțiuni⁵⁵ „pentru pregătirea ce urmează a se face delor ce se dau spre păstrare la Arhiva Statului“ care, aprobate de Ministerul de Justiție, au fost difuzate tuturor instituțiilor.

* * *

Din corespondența purtată de Arhiva Statului cu instituțiile se constată că Asachi a întâmpinat mari greutatea atît în problema respectării îndrumărilor pe care le dădea pentru munca de arhivă, cît mai ales din cauza lipsei de interes manifestată în mod fățiș de organele de stat pentru Arhiva Statului și, în general, pentru arhivele și documentele țării. Activînd cu multă insistență și perseverență, Asachi a reușit uneori să smulgă unele aprobări favorabile la propunerile lui în legătură cu problemele de arhivă pe care le-am arătat.

Pe lângă acestea Asachi avea de rezolvat o nouă problemă, și poate cea mai grea și de mare răspundere, anume aceea a eliminării din depozite a actelor care nu aveau importanță și nu făceau obiectul unei păstrări permanente, dat fiind că în Arhiva Statului se depuseseră arhivele fără nici o triere. Această problemă s-a născut de îndată ce depozitele destinate pentru Arhiva Statului deveniseră neîncăpătoare. Asachi și-a dat seama că nu toate actele create de instituții au importanță și că o triere a lor era necesară.

Nu vom insita asupra acestui capitol important din activitatea lui Asachi ca arhivist, deoarece se cunoaște⁵⁶. Vom sublinia doar faptul că propunerea lui Asachi încă din anul 1838, gîndită temeinic și în care se reflectă grija de a se păstra permanent documentele și arhivele importante, dar totodată și eliminarea celor fără valoare, s-a tot tărăgănat pînă în 1844 cînd

⁵⁴ Ibidem, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 45—46.

⁵⁵ Ibidem, f. 144 (v. doc. nr. 82).

⁵⁶ Gh. Ungureanu, *Cu privire la selecționarea arhivelor și eliminarea materialelor nefolositoare*, în „Revista Arhivelor“, 1/1959, p. 91.

era să fie rezolvată cu urmări tragice pentru arhive, în urma unui ordin nechibzuit şi sub orice nivel ştiinţific, dat de însuşi domnul Moldovei, Mihail Sturza. Acesta, vizitând depozitele Arhivelor Statului în ziua de 16 iunie 1844, în lipsa lui Asachi, şi văzind cele 103.530 documente şi dosare îngărmădite, „*au poruncit ca acele ce ar fi sfîrşite de zece ani să se ardă, şi tot în această rînduială să se urmeze în viitorime*”⁵⁷. Asachi a avut curajul să nu aplice acest ordin ci, făcînd noi propuneri, a tergiversat aplicarea lui pînă cînd Mihail Sturza a fost scos din domnie.

După demisia lui Asachi, în 1849, problema a fost reluată de noul arhivist al statului, poetul Vasile Alecsandri şi mai tirziu, în 1857, de Asachi revenit arhivist al statului, care propunea ca la selecţionare să se vadă „pagina fiecărui act, spre a se vedea dacă nu cumva în vreuna din acelea ar fi lucrări de firea acelora ce nu pot fi supuse desfiinţării”⁵⁸. Şi din această propunere se poate constata grija deosebită ce o purta Asachi pentru păstrarea actelor importante şi modul corect de a lucra.

În tot timpul cît Asachi a activat ca arhivist, nu a scăpat din vedere nici problema păstrării actelor în bune condiţiuni atît în depozitele Arhivelor, cît şi la instituţii⁵⁹. A avut momente deosebit de grele cînd, în 1858, autorităţile de stat luaseră măsura ca o parte din dosarele mai vechi, considerate „nelucrătoare”, să fie duse şi depozitate la m-reă Neamţ sau Secul⁶⁰. Nu ştim în ce măsură ar fi reuşit Asachi cu protestele lui, în care încerca să dovedească utilitatea acestor arhive în oraş. Pe drept cuvînt, se întreba Asachi în 1858: „Cum se va putea lucra cu depozitul la Neamţ”?

În sprijinul lui — indirect, deoarece egumenii m-rilor Neamţ şi Secul nu doreau să acorde nici un ajutor Arhivelor — a venit protestul mitropolitului care, la sesizarea egumenilor, arăta că singurul loc de depozit ar fi fost doar „două piguri” de la m-reă Secul, dar acestea erau sfărîmate încă din „vremea răzmiriţii de la 1821, fiind piguri de apărare” care trebuiau reparate.

Dorinţa lui Asachi de a vedea Arhiva Statului instalată într-un local propriu, asigurată împotriva focului, „păzit de un jandarm” zi şi noapte, așa cum se străduise să fie inserat în Regulament, nu şi-a văzut-o îndeplinită niciodată. Fără nici un sprijin, constatînd uneori chiar atitudini duşmănoase împotriva

⁵⁷ Arh. St. Iaşi, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 126, f. 26.

⁵⁸ Ibidem, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 13.

⁵⁹ Asachi îndruma instituţiile ca să ţină dosarele în curăţenie, spre a nu se face „ploşniţi” în ele (Arh. St. Iaşi, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 10). Rafturile să fie din „dulapi sănătoşi, uscaţi, să fie vopsiţi cu vopsea neagră bună, deoarece prelungirea stării pe jos a dosarelor duce la vătămarea lor, pot veni în putregiune din umezeala ce obicinuit trag boltele” (Ibidem, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 69). Dosarele mai importante „se strică prin deasa lor purtare” şi, în consecinţă, propune, şi obţine, legarea lor. Are grijă ca legarea (broşarea) dosarelor importante să se facă „cu cea mai mare privighere, fără a se atinge sigiliul şi numeraţia filelor” (Ibid. tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1036, f. 33). Tot în problema legatului, în 1857, Asachi mai dădea unele indicaţii: fiecare unitate de păstrare să fie legată separat, „nu mai multe la un loc, ca unile ce sînt împărţite pe serii şi cu deosebit titlu, iar legătura lor în mucava, poate fi numai la rădăcină cu piele” (Ibid., tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1036, f. 33).

⁶⁰ Arh. St. Iaşi, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 160, f. 22.

Arhivelor Statului, Asachi a luptat și a reușit într-o mare măsură să adăpostească arhivele, lăsându-ne nouă moștenire un izvor bogat de informație⁶¹.

* * *

Din toate cele arătate pînă acum se poate desprinde ușor că Asachi a luptat pentru păstrarea documentelor și a arhivelor, fiind conștient de valoarea lor, de necesitatea folosirii lor atît din punct de vedere științific, cît și practic.

Actele depuse de Asachi la dosarul procesului care a durat mulți ani, cu călugării din m-reă Trei Ierarhi pentru apărarea drepturilor școlii naționale bazate pe documente autentice⁶², este un exemplu grăitor de felul cum înțelegea Asachi să folosească documentele.

Asachi a valorificat din plin documentele pentru lucrările sale istorice sau literare.

Kogălniceanu, deși nu se găsea în relații bune cu Asachi, scria despre acesta: „...decanul jurnaliștilor și al literaților noștri, acela care a fondat în Moldova cea dintîi tipografie sistematică și cea dintîi foaie periodică pe care o povățuiește de 28 ani, care au povățuit ani întregi școalele noastre naționale, care ne-au dat cele dintîi cărți elementare, care au rechemat la viață, prin poezie, prin pictură și prin descrieri istorice, figurile uitate ale vechilor noștri domni și eroi, al cărui nume îl găsim în toate începuturile intelectuale și industriale ale Moldovei — cu toate defectele sale — campion neobosit al inteligenței în timp de jumătate de secol“⁶³.

Asachi a adus o contribuție importantă prin lucrările sale, din care unele au fost traduse în limbile franceză, germană, engleză, polonă, la răspîndirea în Europa a cunoștințelor despre români.

Asachi are marele merit de a fi salvat de la distrugere, în condițiile extrem de grele în care și-a desfășurat activitatea ca arhivist, multe documente și arhive, atît vechi cît și contemporane lui, care astăzi sînt atît de prețuite de oamenii muncii și folosite pentru scrierea adevărată a istoriei patriei noastre.

Astăzi, cînd în țara noastră se desfășoară impetuos activitățile culturale și arhivistice nu mai privesc materialele documentare care formează Fondul

⁶¹ În ziua de 12 noiembrie a anului 1869, la ora 7 dimineața, în casa din str. Romană, pe frontispiciul căreia încă dănuia placa cu inscripția „*Munca și al meu repaos*“, se stîngea flacăra vieții octogenarului veteran al culturii românești, Gheorghe Asachi. Mai mulți cetățeni cer Primăriei orașului Iași ca să i se facă o înmormîntare demnă de viața și activitatea lui, deoarece „*omul acesta a servit țării mai toată viața și el a introdus luminile în școli și presă, cea dintîi foaie periodică de publicitate a fost înființată de el. Societatea nu poate decît a-i fi recunoscătoare*“. Mihail Kogălniceanu telegrafia Primăriei orașului Iași că pentru înmormîntarea lui Gheorghe Asachi, „*veteranul literar român*“, guvernul a dat 200 galbeni.

A fost înmormîntat la biserica cu hramul 40 de mucenici, de unde osemintele i-au fost mutate, în 1890, și așezate în soclul statuiei ridicată prin subscripție publică, în fața școlii din Trei Ierarhi (Arh. St. Iași, colecția „Acte de stare civilă“ registrul pentru morți nr. 512/1869, desp. III, oraș Iași, f. 40 ; fond Primăria municipiului Iași, dosar 145/1869 și dosar 259/1890; colecția „Documente“, P. 551, nr. 52).

⁶² Arh. St. Iași, tr. 1137, op. 1290, dosar 136, f. 1, 2, 81, 88.

⁶³ *România literară*, 4, 1855, p. 175.

arhivistic de stat al Republicii Socialiste România fără perspectiva istorică Asachi apare ca un precursor înaintat, care a depus multă muncă, a avut multă inițiativă și a făcut propuneri bune pentru salvarea de la distrugere, pentru păstrarea, ordonarea și folosirea documentelor țării.

Condițiile istorice în care și-a desfășurat activitatea ca arhivist nu i-au îngăduit să rezolve toate problemele privitoare la Arhive așa cum le-a inițiat și îndrumat. Glasul lui Asachi, ridicat pentru protejarea și ordonarea documentelor, s-a pierdut de multe ori în pustiul vremilor de altă dată. Abia în luminișul zilelor noastre ideile înaintate ale lui Asachi privitoare la Arhive au putut fi valorificate când, sub îndrumarea partidului și grija deosebită a organelor de stat, munca cu arhivele s-a transformat radical. Toate materialele documentare sînt bun al întregului popor, iar folosirea lor se face de pe pozițiile înaintate ale științei marxist-leniniste.

GH. UNGUREANU

R É S U M É

Un siècle est passé depuis le 12 novembre 1869, jour de la mort de Gheorghe Asachi (1788—1869), forte personnalité dans la culture roumaine de la première moitié du XIXe siècle. Au cours de plus d'une cinquantaine d'années, Gheorghe Asachi a déployé une prodigieuse activité, apportant une contribution remarquable dans des domaines très variés de la culture et de l'administration de l'état. Il a fait ses études à Lwow et à Vienne, et de 1808 à 1812 il a étudié à Rome l'archéologie et la philologie classique. Là il a fait des recherches dans les archives du Vatican et a découvert des documents importants pour l'histoire de notre peuple. Docteur en philosophie et membre de quelques académies et sociétés scientifiques à l'étranger, il n'a rien épargné des connaissances accumulées et il les a mis entièrement à la disposition du développement de l'enseignement en Moldavie. Ainsi, pendant les années 1814—1820 il a soutenu son premier cours pour les arpenteurs, dans le sein de l'école princière de Iași. Organisateur des premières représentations de théâtre en langue roumaine à Iași (1816), Asachi a organisé après quelque temps (1836), toujours à Iași, le Conservateur philarmo-nique dramatique et a été l'un des fondateurs de la „Academia Mihaileana“, institution d'enseignement supérieur, noyau de la future université de Iași. Son nom est lié aussi à l'apparition, en 1829, de „Albina românească“ (L'Abeille roumaine), le premier journal en langue roumaine en Moldavie. Auteur de récits et de drames historiques, de poésies, de ballades et de fables, subissant des influences classiques et romantiques, Asachi a été pour ses concitoyens „le père de l'histoire, de la poésie et de la littérature roumaine de son temps, le fondateur de la presse et de l'art dramatique et typographique en Moldavie“.

Ayant été l'un de ceux qui ont su apprécier à leur juste valeur les documents créés au cours de l'histoire, le premier janvier 1832 Gheorghe Asachi a été chargé de la direction des Archives de l'Etat de Iași, institution qui prenait à ce moment là naissance.

Le présent volume comprend des documents qui illustrent l'activité féconde qu'il a déployé, le long de dix-huit années presque, à la direction de cette institution. Appréciant le rôle et l'importance historique de smatériaux d'archives, Gheorghe Asachi a fait des efforts pour assurer aux Archives de l'Etat l'indépendance nécessaire pour pouvoir devenir un vrai dépôt public dans lequel soient réunis et conservés tous les documents ayant de

l'importance pour l'histoire du pays, documents se trouvant auparavant dans les institutions. A cette même fin, il a soulevé le problème du complètement des fonds d'archives au moyen de l'exécution de copies sur les documents importants concernant la Moldavie, gardés dans les Archives du Vatican, de Vienne, de Lwow, de Cracovie, de Moscou, d'Odessa etc. En sa qualité d'archiviste de l'état, il lui a fallu trouver la solution de beaucoup de problèmes, parmi lesquelles celui de l'organisation des archives, de l'établissement d'un système d'évidence pour les documents entrés aux Archives, de même que celui de la nécessité de guider les chancelleries et ceux qui travaillaient dans les archives des institutions. A cette fin il a élaboré des instructions détaillées pour l'inventorisation et la préparation des dossiers devant être versés aux Archives de l'Etat. Il résulte de la correspondance des années 1832—1849 et 1857 —1858, pendant lesquelles il s'est trouvé à la direction de cette institution, que Asachi a eu à lutter contre de grandes difficultés, notamment à cause du manque d'intérêt manifesté par les institutions pour les archives et les documents historiques. Il a accordé une attention toute spéciale au triage des actes, dont la solution impliquait une grande responsabilité. Dans cette matière il s'est occupé avec persévérance de l'élimination des actes sans importance, vu qu'on avait versé aux Archives de l'Etat des actes sans faire une sélection au préalable. Il s'est aussi préoccupé constamment de la conservation des documents dans de bonnes conditions autant dans les dépôts des Archives de l'Etat que dans ceux des institutions.

En se référant à l'ensemble de l'activité déployé par Gheorghe Asachi, Mihail Kogălniceanu, grand homme politique de notre pays au milieu du siècle passé, dont le nom est lié à la réalisation des grandes réformes qui se trouvent à la base de la Roumanie moderne, le présentait comme „...le doyen de nos journalistes et hommes de lettres, celui qui a fondé la première typographie systématique de Moldavie et la première feuille périodique, qu'il a dirigé le long de 28 années, qui a guidé, des années durant, les écoles nationales, qui a élaboré les premiers manuels élémentaires, qui a ressuscité à la vie, au moyen de la poésie, de la peinture ou des descriptions historiques les figures tombés dans l'oubli de nos anciens princes et héros, celui dont nous trouvons le nom dans tous les débuts intellectuels et industriels de la Moldavie, champion infatigable de l'intelligence un demi-siècle durant“.

Par ses travaux, dont quelques-uns ont été traduits en français, allemand, anglais et polonais, Gheorghe Asachi a apporté une contribution remarquable à la propagation en Europe des connaissances sur les roumains. Dans l'archivistique roumaine il apparaît comme un précurseur avancé qui a passé par des efforts peu communs, faisant preuve de beaucoup d'intérêt et d'initiative pour l'organisation des Archives, pour la réception, la mise en ordre, le triage, la conservation, l'évidence, le complètement et la communication des sources historiques du pays. Dans son autobiographie, avec un justifié orgueil, il disait une fois: „...j'ai recueilli d'intéressants documents du pays éparpillés et cachés et j'ai gardé religieusement ce sanctuaire des droits de mes compatriotes“. C'est là, peut-être, l'un des plus remarquables de ses mérites, car il a su, dans une grande mesure, sauvegarder les archives et nous laisser une riche source d'information.

LISTA DOCUMENTELOR

LISTA DOCUMENTELOR

1. — 1823, Iași.—Hrisovul prin care Ioniță Sandu Sturza, domnul Moldovei, acordă lui Gheorghe Asachi rangul de mare comis.

2. — 1827 septembrie 20, Iași.— Decretul prin care Ioniță Sandu Sturza, domnul Moldovei, acordă lui Gheorghe Asachi rangul de mare agă.

3. — 1831 noiembrie 28, Iași. — Circulara Divanului Implinitor al Moldovei către Isprăvnicia ținutului Hirău în problema stringerii dărilor și totodată, a ordonării actelor în dosare, a inventarierii și păstrării lor în dulapuri.

4. — 1831 decembrie 14, Iași.— Instrucțiuni privitoare la prelucrarea dosarelor ce se găsesc în păstrarea Divanului.

5. — 1831 decembrie 30, Hirău. — Raportul Isprăvniciei ținutului Hirău către Divanul Implinitor al Moldovei în legătură cu starea arhivei și greutățile ce le întâmpină la organizarea ei.

6.— 1831 decembrie 31, Iași.— Ordinul general-maiorului Mircovici către Costache Conachi, implinitorul îndatoririi de mare logofăt, în legătură cu arhiva instituțiilor desființate; dosarele încheiate să fie predate, cu opis, în „Arhiva, care are fără întârzieri a să rindui“.

7. — 1831. Iași.— Dispozițiile Regulamentului Organic pentru înființarea Arhivelor Statului.

8. — 1832 ianuarie 1, Iași.— Ordinul de numirea lui Gheorghe Asachi în funcția de arhivist al Adunării Obștești.

9. — 1832 ianuarie 6, Iași. — Circulara Marii Logofeții către Inaltul Divan, Divanul Judecătoresc, Departamentul Criminalicesc, al Pricinilor Străine și către Comisia Consultației pentru a întocmi opise de dosarele încheiate și cele neîncheiate, pe care să le trimită, împreună cu dosarele, la cancelaria Logofeției.

Anexate modele de formulare.

10. — 1832 ianuarie 7, Iași.— Raportul lui Gheorghe Asachi, arhivistul statului, către Sfatul Administrativ al Moldovei, în legătură cu pri-

mele propuneri pentru organizarea Arhivelor: personal, loc provizoriu de depozitare, dulapuri, mese.

11. — 1832 ianuarie 11, Iași.— Porunca vornicului Costache Conachi, locțiitorul marelui logofăt, către cinovnicii Divanului Judecătoresc, pentru a înapoia condicile de izbășie, la Logofeție.

12.— 1832 ianuarie 11.— Scrisoarea lui Ioan Ghidionescu și răspunsul lui Costache econom, relativ la „condica di practicali“ căutată spre a fi înapoia-tă Logofeției.

13. — 1832 ianuarie 12. — Instrucțiuni date directorilor cancelariilor judecătoriilor ținutale.

14. — 1832 ianuarie 12. — Instrucțiuni privind îndatoririle registrarilor judecătoriilor.

15. — 1832 ianuarie 12, Iași.— Instrucțiuni privind numărul și destinația încăperilor unei judecătoriai. Amănunte despre încăperea în care se va ține arhiva.

16. — 1832 ianuarie 13, Iași. — Raportul Vorniciei de Aprozi către Logofeția cea Mare privind arhiva veche a Vorniciei, pe care nu a primit-o în întregime, iar cea primită fiind foarte răvășită, va mai dura pînă ce se va trimite opisul ei.

17. — 1832 ianuarie 20, Iași.— Adresa Postelniciei către Epitropia școlilor, spre a pune la dispoziția lui Gheorghe Asachi, gherghirul Gimnaziei Vasiliene pentru așezarea Arhivei.

18. — 1832 ianuarie 25, Iași. — Raportul lui Costache Conachi, locțiitorul marelui logofăt, către Sfatul Administrativ, prin care înștiințează că nu va putea lua parte la ședințele Sfatului pînă cînd nu se va termina ordonarea dosarelor venite de la toate instanțele și trimiterea lor la „locul judecătoresc“ respectiv.

19. — 1832 ianuarie 26, Iași.— Instrucțiuni pentru arhivistul statului, date de Logofeția cea Mare a Dreptății, de care depindea noua instituție a Arhivelor Statului.

20. — 1832 ianuarie 27, Iași.— Adresa Înaltului Divan cu care înapoiază Logofeției dosarele fostului Divan Domnesc pentru a fi numerotate și șnuruite ca să nu mai fie nepotrivire între numerotația dosarelor și cea din opis.

21. — 1832 ianuarie 27, Iași. — Ordinul președintelui Înaltului Divan către Logofeție spre a i se trimite instrucțiile pentru lucrările de cancelarie.

22. — 1832 ianuarie 29, Iași.— Raportul Vorniciei de Aprozi către locțiitorul marelui logofăt prin care explică starea de răvășeală în care se găsesc dosarele cancelariei prin lipsa de instrucțiuni de ordonare, iar parte din acte aflindu-se încă la unii din foștii funcționari ai Vorniciei.

23. — *1832 ianuarie 29, Iași.* — Adresa prezidentului Înaltului Divan către locțiitorul marelui logofăt prin care cere lămuriri, în legătură cu trimiterea de dosare la Arhiva Statului de către arhivarul Divanului.

24. — *1832 ianuarie 31, Iași.* — Raportul locțiitorului marelui logofăt către Sfatul Administrativ relativ la îndatoririle arhivarului Înaltului Divan Apelativ și ale arhivistului statului, cu propunerea ca în arhiva Înaltului Divan să se păstreze copii de pe originalele ce se păstrează în Arhiva Statului.

25. — *1832 ianuarie, Iași.* — Ordinul locțiitorului marelui logofăt, vornicul Costache Conachi, către arhivistul principatului Moldovei, aga Gheorghe Asachi, pentru a primi în Arhivă dosarele Vorniciei Obștei, care se desființează, până la numirea unei comisii care le va prelua.

26. — *1832 februarie 3, Iași.* — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție privind primirea a 36 condici ale Obșteștii Adunări, menționându-se și starea în care au fost depuse.

27. — *1832 februarie 4, Iași.* — Înaltul Divan înapoiază Ministerului de Justiție 160 dosare pentru a se face la sfârșitul fiecărui dosar opis de documentele ce le cuprinde; dacă această lucrare nu poate fi făcută, să se șnuruiească măcar fiecare dosar.

28. — *1832 februarie 25, Iași.* — Raportul lui Gheorghe Asachi, arhivistul statului, către Logofeția Dreptății, prin care cere anumite lămuriri privind primirea actelor și cercetarea lor. Propune noi formulare pentru inventarierea dosarelor și condicilor.

29. — *1832 februarie 27, Iași.* — Instrucțiuni date de Ministerul din Lăuntru pentru ispravnici. În extras, punctele 19, 21 și 22 referitoare la cancelarie, registratură și păstrarea arhivei.

30. — *1832 martie 2, Iași.* — Ordinul Logofeției cu care înaintează Arhivei Statului, spre păstrare, un număr de dosare de la Divanul Judecătoresc.

31. — *1832 martie 5, Iași.* — Adresa Vorniciei de Aprozi către Marea Logofeție prin care justifică întârzierea trimiterii opisului dosarelor Vorniciei, cauza fiind starea de răvășeală a dosarelor și folosirea arhivarului și în alte lucrări.

32. — *1832 martie 25, Iași.* — Adeverință de primire în păstrarea Arhivei Statului a unui dosar trimis de Marea Logofeție.

33. — *1832 martie 27, Iași.* — Stat de plată a personalului Arhivei Statului.

34. — *1832 aprilie 19, Iași.* — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție prin care roagă ca să se intervină la Mitropolie, pentru a depune în păstrarea Arhivei toate actele publice, vechi și noi, cu caracter istoric.

35. — 1832 aprilie 26, Iași.— Raportul Logofeției către Sfatul Administrativ, rugînd să se dea o hotărîre în privința actelor publice de la Mitropolie, care ar trebui să se predea în păstrare la Arhiva Statului.

36. — 1832 mai 4, Iași.— Ordinul Logofeției către Agie pentru ca, prin măsuri polițienești, să silească pe cîțiva foști funcționari ai Divanului Judecătoresc să aducă la Logofeție dosarele care le mai au pe acasă.

37. — 1832 mai 18, Iași. — Adresa Logofeției către Mitropolia Moldovei cu care comunică rezoluția Sfatului Administrativ referitoare la actele publice aflate în păstrarea Mitropoliei, cerute de Arhiva Statului spre a fi depuse în păstrarea ei.

38. — 1832 mai 25. — Raportul banului Chirica Stamate, fost funcționar al Divanului Judecătoresc, cu care înaintează Logofeției dosarele ce se aflau la el.

39. — 1832 iunie 8, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Mirco-vici relativ la hotărîrea Sfatului Administrativ în legătură cu actele publice păstrate la Mitropolie. Asachi argumentează pentru păstrarea lor la Arhivă.

40. — 1832 iunie 10, Iași. — Raportul directorului cancelariei Logofeției prin care cere numirea unui arhivar și a unui ajutor, fiindcă din funcționarii existenți nu poate însărcina pe niciunul cu ținerea arhivei, din cauza aglomerației lucrărilor de cancelarie.

41. — 1832 iunie 17, Iași. — Ordinul lui Mircovici către Sfatul Administrativ relativ la instituirea unei comisii, care cercetînd documentele aflate la Mitropolie, să le întocmească un inventar; o copie după acesta se va depune la Arhiva Statului.

42. — 1832 august 5, Iași. — Raportul arhivarului Președinției Înalțului Divan către cancelarie în care arată starea proastă a dulapului de arhivă.

43. — 1832 august 17, Iași. — Raportul arhivistului statului către Logofeția Dreptății, rugînd să se achite dulapurile și celelalte mobile lucrate pentru Arhivă.

44. — 1832 august 19, Iași. — Raportul Logofeției către Sfatul Administrativ relativ la banii ce trebuie achitați pentru mobilierul cancelariei Arhivei Statului.

45. — 1832 august 24, Iași. — Raportul directorului cancelariei Logofeției cerînd din nou numirea unui arhivar și a unui ajutor de arhivar.

46. — 1832 septembrie 29, Iași. — Raportul arhivistului statului către Marea Logofeție confirmînd primirea unor dosare ale Divanului Judecătoresc.

47. — 1832 noiembrie 5, Iași. — Raportul arhivistului statului către Marea Logofeție cu propuneri de modalitatea adunării în Arhiva Statului a documentelor de la Mitropolie, de la particulari și de peste hotare.

48. — 1832 decembrie 9, *Botoșani*. — Raportul Judecătoriei ținutului Botoșani către Logofeție cerind lămuriri asupra inventarierii unor dosare.

49. — 1832 decembrie 31, *Iași*. — Raportul arhivistului statului către Kiseleff în care arată numărul actelor administrative și judecătorești depuse de la înființarea Arhivei și demersurile sale pentru depunerea documentelor cu caracter istoric.

50. — 1833 februarie 22, *Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ rugind să se ia măsuri pentru ca departamentele să nu mai depună dosare neîncheiate.

51. — 1833 iunie 10, *Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție, rugind să se facă cunoscut tribunalelor să trimită dosarele șnuruite, numerotate și certificate.

52. — 1833 iunie 10, *Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul din Lăuntru rugind să înștiințeze Agia și isprăvnicile ca dosarele ce le vor depune să îndeplinească condițiile cerute de instrucțiuni.

53. — 1833 iunie 19, *Iași*. — Raportul arhivistului statului către Sfatul Administrativ prin care roagă să se ia măsuri pentru a se ridica lada cu documente, care a aparținut logofătului Paladi, din care cele publice să fie date în păstrarea Arhivei Statului.

54. — 1833 iulie 5, *Iași*. — Circulara Ministerului de Justiție trimisă tuturor judecătorilor ținutale, pentru ca dosarele ce se trimit spre păstrare la Arhiva Statului să fie pregătite potrivit instrucțiunilor primite.

55. — 1833 iulie 8, *Dorohoi*. — Raportul Judecătoriei ținutului Dorohoi către Logofeția Justiției în care arată că ea respectă întru totul instrucțiunile în legătură cu pregătirea dosarelor ce se predau la Arhiva Statului.

56. — 1833 octombrie 14, *Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ în care propune să se trimită un delegat din partea Arhivei, la Ștefănești, spre a ridica lada cu documentele de la casa răposatului logofăt Paladi, din care cele publice să se depue la Arhiva Statului.

57. — 1833 noiembrie 17, *Iași*. — Proiectul lui C. Sturza, marele logofăt al Dreptății, către Adunarea Obștească, prin care cere modificarea articolului 366 din Regulamentul Organic — ce prevedea predarea actelor publice spre păstrare la Divanul Înalt — în sensul ca aceste acte să fie predate la Arhiva Statului deoarece aici condițiile de păstrare erau mai bune, urmînd ca Divanul Înalt să primească numai copii autentificate.

58. — 1834 iunie 3, *Iași*. — Tabelul funcționarilor Arhivei Statului numiți la înființare și existenți la data întocmirii tabelului.

59. — 1834 august 8, *Dorohoi*. — Raportul Judecătoriei ținutului Dorohoi către Logofeția Dreptății prin care cere aprobare de a preda la Arhiva Statului dosarele constituite înainte de Regulamentul Organic și dosarele fostei Judecătorii Herța, care se află în păstrarea sa.

60. — 1834 decembrie 31, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției cu care înaintează opisul de numărul și cuprinderea dosarelor depuse de Divanul Țării de Sus la Arhiva Statului spre păstrare.

61. — 1834 decembrie 31, Iași. — Adresa arhivistului statului, Gheorghe Asachi, către Panaite Malcoci, secretarul Arhivei Statului, prin care-i face cunoscut uniforma ce trebuie să o poarte.

62. — 1835 martie 20, Iași — Raportul marelui logofăt, Balș, către domn în care arată că, din ordinul fostului director al cancelariei Logofeției, logofătul C. Sturza, s-au desfăcut condicile pe anul 1832, ale fostului Divan Judecătoresc al Țării de Sus și s-au scos filele albe, din care s-au făcut alte condici, iar filele scrise au rămas neșnuruite, încălcându-se astfel formele statornicite, și cere a se lua măsuri de îndreptare.

63. — 1835 mai 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Vistieria Moldovei referitor la amenajarea boltelor din casele Vistieriei, pentru ca Arhiva să se poată muta acolo cât mai repede.

64. — 1835 mai 25, Iași. — Raportul Divanului Apelativ al Țării de Jos cu care se înaintează Logofeției Dreptății 56 dosare dinaintea Regulamentului, spre a fi predate la Arhiva Statului spre păstrare.

65. — 1835 iunie 5, Iași. — Raportul șefului secției I-a din Logofeție către ministru, prin care cere a se hotări în privința unor dosare dinainte de 1832, care au fost depuse de tribunale la Logofeție și nu la Arhiva Statului conform diposițiilor Regulamentului Organic.

66. — 1835 iunie 12, Iași. — Circulara Logofeției adresată tuturor judecătorilor ținutale prin care li se poruncește ca toate dosarele dinaintea Regulamentului să se predea spre păstrare direct la Arhiva Statului și nu la Logofeție.

67. — 1835 august, Iași. — Raportul Epitropiei Învățăturilor Publice către domn prin care îl roagă să întărească hotărîrea dată de Obșteasca Adunare a Divanurilor, în procesul privind Epitropia școlilor naționale.

68. — 1835 septembrie 10, Iași. — Vechilimea dată lui Gh. Asachi de Epitropia Învățăturilor Publice, pentru a o reprezenta în procesul cu mănăstirea Trei Ierarhi, dată fiind calitatea sa de referendar al acelei epitropii.

69. — 1836 iunie 8, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Dreptății prin care cere a se lua măsuri pentru a se înapoia Arhivei Statului dosarele luate de Comisia Consultației spre cercetare și care acum se află la casa răposatului postelnic Racoviță.

70. — 1836 septembrie 5, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă din nou a se da diposiții tuturor judecătorilor și instanțelor din Iași pentru a pregăti, potrivit instrucțiunilor, toate dosarele ce se predau spre păstrare la Arhiva Statului.

71. — 1836 *septembrie 20, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care cere a se numi încă doi scriitori la Arhivă, întrucît funcționarii ce-i are nu pot face față la multele lucrări ce se cer îndeplinite, mai ales că se depun dosare și opise greșit întocmite.

72. — 1836 *noiembrie 11, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ cu care înaintează noile instrucțiuni de funcționare a Arhivei.

73. — 1836 *decembrie 22, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Marea Postelnicie prin care roagă a se da porunci tuturor instanțelor ce trimit dosare spre păstrare la Arhivă să alcătuiască opisele după modelul anexat raportului și, totodată, să se atragă atenția ca dosarele să se întocmească pe numele impricinaților, nu a vechililor, pentru a nu se produce confuzii.

74. — 1836 *decembrie 31, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Divanul Domnesc prin care confirmă primirea unor dosare trimise spre păstrare.

75. — 1836, *Iași*. — Fragment dintr-un raport al lui Gheorghe Asachi către Logofeție referitor la îndatoririle fiecărui funcționar al Arhivei.

76. — 1837 *ianuarie 18, Iași*. — Adresa Logofeției Dreptății către Divanul Domnesc referitoare la un nou formular de opis pentru trecerea dosarelor ce se trimit la Arhiva Statului.

77. — 1837 *ianuarie 20, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care arată greutățile ce împină în lucrări, care sînt foarte aglomerate, din cauza lipsei de personal și a necesității verificării și îndreptării greșelilor din opisele și dosarele depuse. Roagă să fie mărit personalul și să se poruncească judecătorilor să oprească copii de pe opisele dosarelor ce le trimit.

78. — 1837 *februarie 10, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Divanul Domnesc referitor la greșelile de numerotare a filelor din dosarele primite spre păstrare.

79. — 1837 *iulie 14, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă să se poruncească tuturor instanțelor să nu mai scoată nici un fel de act din dosarele pe care le împrumută de la ea, dosare care sînt șnuruite și pecetluite.

80. — 1837 *iulie 18, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care se cere a se lua măsuri pentru plata lefilor, funcționarilor Arhivei, potrivit hotărîrilor Regulamentului, și mărirea numărului funcționarilor ei la 6, specificînd și atribuțiile ce revin fiecăruia.

81. — 1837 *noiembrie 5, Iași*. — Circulara Ministerului Dreptății referitoare la obligativitatea întocmirii de copii legalizate după documentele deteriorate ce urmează a fi prezentate în fața instanțelor judecătorești.

82. — 1837 *decembrie 16, Iași*. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă a difuza din nou tuturor instanțelor alte instrucțiuni, mai lămurite, pentru pregătirea dosarelor ce se predau la Arhivele

Statului, pentru a nu se mai întâmpla greutăți în lucrările ce revin Arhivei Statului, dat fiind numărul redus de funcționari ce-l are. Totodată insistă pentru numirea a încă doi funcționari.

Anexate instrucțiunile.

83. — 1837 decembrie 20, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care cere instrucțiuni asupra modalității eliberării de copii de pe acte.

84. — 1838 ianuarie 13, Iași. — Instrucțiuni difuzate tribunalelor ținute referitoare la pregătirea dosarelor și întocmirea opiselor, în vederea predării lor la Arhiva Statului și restituirea dosarelor împrumutate de la Arhivă.

85. — 1838 aprilie 12, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care, amintind și alte rapoarte anterioare, insistă pentru numirea a încă doi funcționari spre a se putea face față multiplelor lucrări de arhivă.

86. — 1838 aprilie 12, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care revine asupra cererii de a i se da un păzitor înarmat.

87. — 1838 aprilie 25, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Logofeția Dreptății cu propuneri pentru selecționarea actelor, intrucit locul de depozitare a devenit neîncăpător.

Anexat tabloul dosarelor depuse din anul 1832.

88. — 1838 iulie 6, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Marea Logofeție pentru a se hotări instanțelor judecătorești să nu mai trimită dosare pînă nu se vor termina dulapurile comandate încă din 1835.

89. — 1838 septembrie 28, Iași. — Raportul Logofeției Dreptății către domn prin care propune să se revină asupra hotărîrii de a nu se împrumuta dosare instanțelor judecătorești fără aprobarea Logofeției.

90. — 1838 octombrie 11, Iași. — Raportul lui C. Sturza, marele logofăt al dreptății, către domn, în urma controlului făcut Arhivei Statului, prin care recomandă pe Gheorghe Asachi, arătînd realizările acestuia.

91. — 1839 februarie 21, Iași. — Raportul Logofeției către domn în legătură cu propunerile lui Gheorghe Asachi de selecționare a dosarelor, depozitele Arhivei fiind neîncăpătoare, și soluția Logofeției de a se depune dosarele nefolositoare la o mănăstire.

92. — 1839 februarie 21, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Marea Postelnicie pentru acordarea de ranguri funcționarilor Arhivei Statului.

93. — 1839 iunie 26, Iași. — Expunere prin care Gh. Asachi agă, referendarul Epitropiei Învățăturilor Publice — argumentînd pe bază de acte autentice din Arhiva țării și texte de lege, temeinicia drepturilor cîștigate de școlile publice — cere Divanului Domnesc să oblige mănăstirea Trei Ierarhi, în administrarea căreia fusese dată Școala Vasiliană, de a restitui în proprietatea școlii, averea cu care a fost înzestrată de ctitorul ei, Vasile Lupu voievod, la înființare, și pe care mănăstirea o stăpînea în mod ilegal.

94. — 1839 iulie 17, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul Dreptății prin care îi face cunoscut că, codicele aflate în păstrarea Arhivei Statului sînt acte vrednice de credință și pot fi luate în considerare atunci cînd lipsesc unele documente.

95. — 1839 septembrie 2, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție în care arată greutățile ce întîmpină la depozitarea și ordonarea dosarelor, ce neconținut se depun spre păstrare, din cauza localului neîncăpător și necorespunzător și a numărului redus de funcționari.

Anexat un tabel de dosarele intrate din ianuarie 1832 pînă la 24 august 1839.

96. — 1839 noiembrie 28, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care revine asupra rugămîntii de a se hotări instanțelor din capitală și din ținuturi de a stagna trimiterea dosarelor, întrucît nu are spațiu pentru depozitarea lor.

97. — 1839 decembrie 11, Iași. — Circulara Logofeției către judecătorii ținutale pentru a nu mai trimite dosare la Arhiva Statului pînă la noi dispoziții.

98. — 1840 februarie 24, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care cere a se supune Obșteștii Adunări, care era în sesiune, proiectul ei privind desființarea dosarelor de mici procese.

99. — 1840 martie 15, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției, rugînd să se trimită condicile fostului Divan Judecătoresc și ale Departamentului Pricinilor Străine, care se mai află la Logofeție, sau să fie căutate unde se gădesc.

100. — 1840 martie 16, Iași. — Adresa Divanului Domnesc către Logofeția Dreptății prin care cere a i se comunica dacă s-a revenit asupra hotărîrii de a nu se mai trimite dosare la Arhiva Statului, deoarece nu mai are spațiu în arhiva Divanului.

101. — 1840 martie 21, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție prin care roagă a i se repartiza un slujitor pentru a duce dosarele cerute de diferite instanțe.

102. — 1840 martie 21, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care cere a se numi doi scriitori și un odagiu pentru încăperile anexă ale Arhivei de la Academie.

Totodată cere 50 dulapuri pentru punerea dosarelor ce stau pe jos și a celor ce urmau a se aduna.

103. — 1840 martie 21, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției pentru a se da ordin tuturor instanțelor ca să întocmească opise separate pentru dosarele de averi mișcătoare, nemîșcătoare și criminalicești, ce depun spre păstrare la Arhiva Statului.

104. — 1840 iulie 30, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul Justiției, prin care i se comunică, că domnul a aprobat numirea

unui scriitor la Arhiva Statului, a unui „caraul păzitor“ din slujitorii Vorniciei de Aprozi, și facerea a 25 dulapuri din cele 50 cerute de Arhiva Statului.

105. — 1840 august 30, Iași. — Raportul Vorniciei de Aprozi către Logofeția Dreptății prin care cere să fie scutită de a da un păzitor la Arhiva Statului, întrucît numărul slujitorilor ei este foarte mic față de obligațiile ce le are.

106. — 1840 noiembrie 26, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă a se aminti tuturor tribunalelor că le este interzis scoaterea de acte din dosarele ce se iau din Arhiva Statului pentru consultare în diferite procese.

107. — 1841 august 30, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție pentru a i se da restul de 25 dulapuri din cele 50 cerute, întrucît materialele înmulțindu-se stau pe jos și sînt expuse deteriorării.

108. — 1843 ianuarie 23, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției pentru a se hotări instanțelor din ramul decanic de a nu mai trimite dosare, nemaiavînd spațiu de depozitare, pînă la mutarea în vechiul palat.

109. — 1843 februarie 8, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul de Finanțe prin care comunică hotărîrea Sfatului Cirmuitor în privința selecționării dosarelor.

110. — 1843 februarie 11, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Postelnicie, în care arată că a înaintat un proiect de selecționare a dosarelor, Logofeției, spre a fi supus aprobării Obșteștii Obișnuitei Adunări.

111. — 1843 martie 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției, rugînd ca arhivarul Logofeției să facă propuneri în scris în privința selecționării dosarelor.

112. — 1843 martie 12, Iași. — Raportul arhivarului Departamentului din Lăuntru relativ la propunerile sale în privința selecționării dosarelor.

113. — 1843 mai, Iași. — Instrucțiuni privind întreținerea, iluminatul și încălzitul încăperilor instituțiilor, printre care și Arhiva Statului, care își au sediul la palatul domnesc.

114. — 1843 iulie 1, Iași. — Raportul Departamentului din Lăuntru către Sfatul Cirmuitor în privința banilor necesari pentru sfoară și ceară tare cu care să se șnuruiască dosarele ce se predau Arhivei Statului.

115. — 1843 decembrie 21, Iași. — Adresa Vistieriei către Secretariatul de Stat prin care comunică hotărîrea Sfatului Cirmuitor în privința selecționării dosarelor.

116. — 1844 ianuarie 19, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Sfatul Administrativ cu propuneri pentru stabilirea termenului de păstrare a dosarelor judecătorești.

117. — 1844 martie 23, Vaslui. — Raportul Isprăvniciei ținutului Vaslui către Departamentul din Lăuntru prin care întrebă dacă poate să depună dosare la Arhiva Statului.

118. — 1844 aprilie 5, Iași. — Ordinul Logofetei Dreptății către Arhiva Statului prin care îi pune în vedere ca să se mute în încăperile ce i s-au destinat în vechea curte domnească.

119. — 1844 aprilie 13, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției rugînd ca toate instanțele să nu-i mai adreseze nici o corespondență timp de o lună, deoarece se mută în alt local.

120. — 1844 aprilie 14, Iași. — Adresa Arhivei Statului către Eforia orașului Iași spre a-i trimite mijloace de transport pentru mutarea arhivei în vechiul palat domnesc.

121. — 1844 aprilie, Iași. — Anaforaua Sfatului Administrativ către domn în care propune, în urma stăruinții arhivistului statului, instituirea unei comisii pentru selecționarea dosarelor.

122. — 1844 mai 10, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ, prin care reînnoiește cererea de a i se da mobilierul necesar pentru cancelarie și depozite.

123. — 1844 mai 17, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției pentru a se hotări instanțelor să trimită dosarele la Arhivă potrivit formularelor primite în anii 1837 și 1840; de asemenea, să fie bine curățite.

124. — 1844 iunie 17, Iași. — Circulara Departamentului de Interne către isprăvnicii, eforii și Agie pentru a trimite dosarele la Arhiva Statului — care s-a mutat într-un nou local — curățite și cu opisele întocmite după formularele primite.

125. — 1844 septembrie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Secretariatul de Stat, prin care comunică că nu s-a găsit firmanul din 1783 dat lui Alexandru Ipsilanti, ci numai o traducere referitoare la sudii.

126. — 1844 septembrie 30, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ rugînd ca să se depuie la Arhiva Statului originalul Regulamentului Organic cu actele Adunării Extraordinare care a revizuit Regulamentul.

127. — 1845 ianuarie 11, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care propune ca dosarele solicitate cu împrumut de diferite instanțe să le trimită cu condica de expediție, pentru a nu mai avea nemulțumiri din cauza neglijenței funcționarilor instanțelor însărcinați cu ridicarea lor.

128. — 1845 iunie 29, Iași. — Anaforaua ministrului dreptății către domn, în legătură cu formalitățile ce trebuie îndeplinite pentru eliberarea

copiilor de pe documente aflate în păstrarea Arhivei Statului, persoanelor particulare.

129. — 1845 iunie 29, Iași. — Adresa cu care secretarul Adunării Obștești înapoiază Arhivei Statului dosarele, condicile și tipăriturile împrumutate. Arhiva notează starea în care le-a primit.

130. — 1845 octombrie 10, Iași. — Adresa Arhivei Statului către Departamentul Bisericesc prin care roagă să intervină ca mitropolitul să trimită în păstrarea Arhivei, textul original al Regulamentului Organic și alte documente publice.

131. — 1845 octombrie 12, Iași. — Adresa Arhivei Statului cu care înaintează Controlului chitanța de 50 lei, cu care s-a cumpărat otravă pentru ploșnițe de la farmacistul Abrahamschi.

132. — 1845 noiembrie 18, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care solicită confecționarea încă a 42 de dulapuri, arătând și modul în care să fie lucrate.

133. — 1845 decembrie 18, Țigănești. — Scrisoarea lui Costache Conachi către Asachi în care informează că a scris la Iași să se caute „hirtia” cerută, dar se îndoiește că s-ar putea găsi.

134. — 1845. — „Condica de calitățile persoanelor aflătoare în slujba Arhivei Statului din Iași”.

135. — 1846 ianuarie 26, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ pentru a se hotări selecționarea dosarelor sau a se confecționa încă vreo 40 de dulapuri pentru păstrarea lor.

136. — 1846 ianuarie 28, Iași. — Raportul arhivarului Departamentului de Interne către cancelarie arătând noile formalități cerute de Arhiva Statului pentru împrumutul de dosare.

137. — 1846 februarie 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ arătând că nu poate primi, spre păstrare, condicile și dosarele trimise de Controlul Statului, decît potrivit instrucțiunilor. Roagă să se ia măsuri.

138. — 1846 martie 18, Iași. — Raportul Controlului Statului către Sfatul Administrativ prin care se arată că dosarele și condicile trimise Arhivei Statului care nu erau lucrate conform instrucțiunilor, nu proveneau din cancelaria sa; roagă să se hotărască instanțelor ce trimit condici la Control, spre cercetare, să îndeplinească condițiile cerute de Arhive.

139. — 1846 iunie 10, Focșani. — Raportul Stărostiei ținutului Putna către Departamentul Trebilor din Lăuntru prin care cere să se hotărască în privința unor dosare dintre anii 1828—1832, socotite de ea neimportante.

140. — 1846 august 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății în care se revine asupra propunerii de a se pune gratii și obloane de fier la cancelaria Arhivei și să se dea și un păzitor înarmat.

141. — 1846 octombrie 24, Iași. — Raportul Controlului Statului către Sfatul Cirmuitor în legătură cu dosarele și condicile depuse la Arhiva Statului neconform instrucțiunilor, rugînd ca să se ordone Arhivei să le primescă în starea în care se găsesc, nemaiputîndu-le înapoia instanțelor de la care provin.

142. — 1846 octombrie 25, Iași. — Raportul Arhivei Statului relativ la documentele cerute de Consulatul Rusiei, care s-ar găsi la unele persoane particulare.

143. — 1846 decembrie 7, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Trebilor din Lăuntru privind nerespectarea de către isprăvnicii a instrucțiunilor de depunere a dosarelor.

144. — 1846 decembrie 9, Dorohoi. — Raportul Isprăvnicii ținutului Dorohoi către Departamentul Trebilor din Lăuntru prin care cere banii necesari pregătirii dosarelor ce urmează să se depuie la Arhiva Statului.

145. — 1846 decembrie 15, Iași. — Ordinul Departamentului din Lăuntru către Isprăvnicia ținutului Iași, prin care-i pune în vedere să trimită dosarele pregătite potrivit instrucțiunilor date.

146. — 1846 decembrie 16, Iași. — Jurnal încheiat de către comisia instituită special și întrunită la Arhiva Statului din Iași, pentru analiza diplomatică a unui hrisov din 28 august 1806, dat de Alexandru Const. Moruzi căminarului Matei Dabija. Hrisovul a fost dovedit fals.

147. — 1846 decembrie 18, Iași. — Adresa Arhivei Statului către Isprăvnicia Roman prin care trimite pecețile unor biserici din acel ținut — primite de la Departamentul Trebilor din Lăuntru — spre a fi inventariate potrivit instrucțiunilor date.

148. — 1846 decembrie, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Anica Tăutu, spre a pune la dispoziție lui Gheorghe Asachi, sau altui angajat al Arhivei Statului, documentele rămase de la soțul ei, pentru a se alege acele care privesc statul sau alte persoane particulare.

149. — 1847 ianuarie 26, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ pentru a se da o hotărîre în privința selecționării actelor, sau să i se mai dea dulapuri pentru păstrarea lor.

150. — 1847 aprilie 25, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ prin care roagă să i se mai dea 40 dulapuri pentru a pune arhiva ce stă pe jos pînă se va da o hotărîre în privința selecționării actelor.

151. — 1847 septembrie 29, Iași. — Raportul Sfatului Administrativ către domn prin care cere să se hotărască comisia ce urmează a-și da avizul asupra dosarelor propuse spre desființare.

152. — 1848 februarie 15, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care roagă a i se trimită cite un exemplar din Foaia satească.

153. — 1848 aprilie 5. — Cererea lui Mihail Kogălniceanu, vechil al mănăstirii Neamț, către Vistierie pentru a porunci Arhivei Statului să-i elibereze o copie de pe catagrafia din 1820 a locuitorilor din mahalalele Tg. Neamț, anume Pîriul Ursului, Pometele și Humulești.

154. — 1849 aprilie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care roagă ca instanțele în subordine să nu mai depună arhivă din lipsă de spațiu.

155. — 1849 mai 5, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății rugînd a se face obloane de fier și gratii la ferestre, la una din încăperi, pentru siguranța arhivei.

156. — 1849 septembrie 27, Iași. — Cererea de demisie a lui Gheorghe Asachi din funcția de arhivist al statului.

157. — 1849 septembrie 29, Iași. — Ordinul Departamentului Dreptății către vornicul Vasile Alecsandri, arhivistul statului, în legătură cu formalitățile ce trebuie îndeplinite la luarea în primire a Arhivei Statului de la fostul arhivist, postelnicul Gh. Asachi.

158. — 1849 octombrie 31, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat prin care se comunică Departamentului Dreptății că Departamentul Lucrărilor Publice a fost însărcinat cu alegerea locului pe care să se construiască localul Arhivei Statului.

159. — 1857 ianuarie 8, Iași. — Ordinul Logofetei privind numirea lui Gheorghe Asachi în postul de arhivist al statului.

160. — 1857 februarie 14, Iași. — Circulara Ministerului Justiției către tribunale pentru a se depune dosare, spre păstrare, la Arhiva Statului, trimestrial.

161. — 1857 aprilie 2, Iași. — Adeverință semnată de Asachi pentru salariul primit pe primul trimestru.

162. — 1857 iunie 5, Iași. — Anaforaua Consiliului Administrativ către caimacam, prin care face cunoscut greutatea ce întîmpină Arhiva Statului cu primirea unui mare număr de dosare încheiate, provenind de la tribunale. Se propune ca secretarul Arhivei să fie însărcinat cu trierea dosarelor în vederea distrugerii acelor neimportante, dîndu-i-se acestuia un plus de 200 lei, pe lingă leafa sa.

163. — 1857 noiembrie 19, Iași. — Adresa Departamentului Ostășesc către Secretariatul de Stat, prin care face cunoscut că nu poate preda harta cu noua delimitare a Moldovei, deoarece mai este utilă comandantului. Propune a se face mai multe copii după această hartă, pentru ca acea originală să fie predată Arhivei Statului.

164. — 1858 ianuarie 16, Iași. — Raportul Departamentului Lucrărilor Publice către caimacam, prin care face cunoscut greutatea ce întîmpină cu plata chiriei Epitropiei spitalului Sf. Spiridon pentru 5 încăperi, unde se

păstrează actele nelucrătoare ale Arhivei Statului. Se propune ca aceste acte să fie distruse prin ardere, sau să fie transportate la mănăstirea Neamț.

165. — 1858 ianuarie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății în care roagă să i se înapoieze „bolta“ (depozitul) luată de Departamentul de Finanțe.

166. — 1858 ianuarie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății prin care comunică costul legatului în condici (volume) a actelor Obșteștii Adunări și ale Adunării ad-hoc.

167. — 1858 aprilie 2, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății, în care roagă să intervină ca arhiva din bolțile de la sfântul Spiridon să nu fie mutată la mănăstirea Neamț, sau Secu, ci să i se dea încăperi în palat pentru depozitarea ei.

168. — 1858 aprilie 3, M-rea Neamț. — Raportul starețului mănăstirii Neamț adresat Chiriarhiei prin care cere a se interveni pentru anularea hotărârii guvernului privind depozitarea la mănăstirea Neamț sau Secu a actelor nelucrătoare din Arhiva Statului.

169. — 1858 aprilie 7, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi arhivistul statului, către Secretariatul de Stat, prin care cere a se interveni la Vistierie în vederea achitării unui supliment de 180 lei cuveniți secretarului Arhivei.

170. — 1858 aprilie 17, Iași. — Raportul Departamentului Dreptății către Căimăcămie referitor la mutarea arhivei din bolțile de la sfântul Spiridon, la mănăstirea Neamț sau Secu.

171. — 1858 august 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății prin care reînvoiește rugămintea de a i se da un nou local.

172. — 1858 octombrie 15, Iași. — Adeverință semnată de Asachi pentru salariul primit pe trimestrul III.

173. — 1858 octombrie 15, Iași. — Adeverință semnată de Alisăndrescu, succesorul lui Asachi, de salariul primit.

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

1. — 1823, *Iași*. — Charte de Ioniță Sandu Sturza, prince régnant de la Moldavie, accordant à Gheorghe Asachi le rang de grand écuyer.

2. — 1827 *septembre 20, Iași*. — Décret de Ioniță Sandu Sturza, prince régnant de la Moldavie, accordant à Gheorghe Asachi le rang de grand aga.

3. — 1831 *novembre 28, Iași*. — Circulaire du Conseil Exécutif de la Moldavie adressée à la Préfecture de Hirlău et concernant la recette des impôts et, en même temps, la mise en ordre des actes dans les dossiers, leur inventurisation et leur conservation dans des armoires.

4. — 1831 *décembre 14, Iași*. — Instructions relatives à l'inventurisation des dossiers qui se trouvent dans le dépôt du Conseil.

5. — 1831 *décembre 30, Hirlău*. — Rapport de la Préfecture de Hirlău adressé au Conseil Exécutif de la Moldavie concernant l'état des archives et les difficultés rencontrées dans leur mise en ordre.

6. — 1831 *décembre 31, Iași*. — L'ordre du major général Mircovici adressé à Costache Conachi, grand chancelier intérimaire, concernant les archives des institutions supprimées: les dossiers clos doivent être remis avec leur inventaire aux Archives qui vont être organisées sans retard.

7. — 1831, *Iași*. — Les dispositions du Règlement Organique concernant la fondation des Archives de l'État.

8. — 1832 *janvier 1, Iași*. — L'ordre pour la nomination de Gheorghe Asachi dans la fonction d'archiviste de l'Assemblée Générale.

9. — 1832 *janvier 6, Iași*. — Circulaire adressée à la Cour Suprême, à la Cour Judiciaire, au Département Criminel, au Département des Affaires Etrangères et à la Commission Consultative par le Ministère de la Justice, demandant la rédaction des inventaires des dossiers, clos ou non, qui doivent être envoyés avec les dossiers à sa chancellerie.

Les modèles de formulaires y sont annexés.

10. — 1832 *janvier 7, Iași*. — Rapport de Gheorghe Asachi, l'archiviste de l'état, adressé au Conseil Administratif de la Moldavie, comprenant les

premières propositions pour l'organisation des Archives: au sujet du personnel, d'un endroit de dépôt provisoire, du mobilier.

11. — 1832 janvier 11, Iași. — L'ordre du vornic Costache Conachi, ministre intérimaire de la justice, adressé aux employés de la Cour Judiciaire et leur demandant de restituer au Ministère de la Justice certains registres.

12. — 1832 janvier 11. — Lettre de Ioan Ghidionescu et réponse du prêtre Costache, au sujet d'un registre de procès-verbaux, recherché pour être restitué au Ministère de la Justice.

13. — 1832 janvier 12. — Instructions pour les directeurs des chancelleries des tribunaux départementaux.

14. — 1832 janvier 12. — Instructions concernant les obligations des employés des enregistrements des tribunaux.

15. — 1832 janvier 12, Iași. — Instructions concernant le nombre et la destination des pièces d'un tribunal. Détails sur la pièce destinée à la conservation des archives.

16. — 1832 janvier 13, Iași. — Rapport de la „Vornicia de Aprozi“ au Ministère de la Justice relatif à ses dossiers anciens, qui n'ayant pas été reçus dans leur totalité, et même la partie reçue se trouvant dans un très grand désordre, l'inventaire ne pourra être envoyé avant longtemps.

17. — 1832 janvier 20, Iași. — Adresse du Ministère des Affaires Etrangères invitant l'Administration des Écoles de mettre à la disposition de Gheorghe Asachi, pour le dépôt des Archives, la chambre voûtée du Collège Basi-léen.

18. — 1832 janvier 25, Iași. — Rapport de Costache Conachi, ministre intérimaire de la justice, présenté au Conseil Administratif, par lequel il annonce qu'il ne pourra pas participer aux séances du Conseil jusqu'à la fin de la mise en ordre des archives, venues de toutes les instances, et après leur expédition à „l'endroit judiciaire“ respectif.

19. — 1832 janvier 26, Iași. — Instructions pour l'archiviste de l'état, rédigées par le Ministère de la Justice, qui régissait la nouvelle institution des Archives de l'État.

20. — 1832 janvier 27, Iași. — Adresse par laquelle la Cour Suprême restitue au Ministère de la Justice les dossiers de l'ancienne Cour Princière pour être numérotés et brochés et pour écarter les différences entre les numéros inscrits sur les dossiers et ceux sous lesquels ils sont inventoriés.

21. — 1832 janvier 27, Iași. — Adresse du président de la Cour Suprême au Ministère de la Justice demandant les instructions concernant les travaux de chancellerie.

22. — 1832 janvier 29, Iași. — Rapport de la „Vornicia de Aprozi“ adressé au ministre intérimaire de la justice, concernant le désordre où se

trouvent les dossiers de la chancellerie, faute d'instructions de classement. Une partie des dossiers restent encore chez les anciens employés de cette institution.

23. — 1832 janvier 29, Iași. — Adresse du président de la Cour Suprême envoyée au ministre intérimaire de la justice sollicitant des explications sur les formalités de versement des dossiers aux Archives d'État par l'archiviste de la Cour.

24. — 1832 janvier 31, Iași. — Rapport du ministre intérimaire de la justice adressé au Conseil Administratif au sujet des obligations de l'archiviste de la Cour Suprême et de l'archiviste de l'État. Il propose que les archives de la Cour Suprême gardent des copies d'après les documents originaux conservés aux Archives de l'État.

25. — 1832 janvier, Iași. — Ordre du ministre intérimaire de la justice, le „vornic“ Costache Conachi, adressé à l'aga Gheorghe Asachi, archiviste de la principauté de Moldavie, lui demandant de recevoir temporairement aux Archives de l'État les dossiers de la „Vornicia Obștei“, qui est en train d'être supprimée, jusqu'à la nomination d'une commission qui irait s'en charger.

26. — 1832 février 3, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice relatif à la réception de 36 registres de l'Assemblée Générale; on mentionne aussi leur état.

27. — 1832 février 4, Iași. — La Cour Suprême restitue au Ministère de la Justice 160 dossiers pour munir chaque dossier de la liste des documents compris; si cette opération est difficile que les dossiers soient au moins brochés.

28. — 1832 février 25, Iași. — Rapport de Gheorghe Asachi, archiviste de l'État, adressé au Ministère de la Justice, sollicitant certaines explications concernant la réception des actes et leurs dépouillement. Il propose de nouveaux formulaires pour l'inventorisation des dossiers et des registres.

29. — 1832 février 27, Iași. — Instructions du Ministère de l'Intérieur pour les préfets. En extrait, les points 19, 21 et 22 concernant la chancellerie, l'enregistrement et la conservation des archives.

30. — 1832 mars 2, Iași. — Ordre du Ministère de la Justice par lequel on verse en dépôt aux Archives de l'État un nombre de dossiers de la Cour Judiciaire.

31. — 1832 mars 5, Iași. — Adresse de la „Vornicia de Aprozi“ au Ministère de la Justice justifiant le retard de l'expédition de l'inventaire des dossiers, étant donné le désordre et les multiples occupations de son archiviste.

32. — 1832 mars 25, Iași. — Confirmation de la réception aux Archives de l'État d'un dossier versé par le Ministère de la Justice.

33. — 1832 mars 27, Iași. — État des salaires du personnel des Archives de l'État.

34. — 1832 avril 19, Iași. — Rapport des Archives de l'État au Ministère de la Justice lui demandant d'intervenir auprès du métropolitite pour le versement aux Archives de l'État de tous les actes publics, anciens et récents, de caractère historique.

35. — 1832 avril 26, Iași. — Rapport du Ministère de la Justice au Conseil Administratif demandant l'émission d'une décision concernant les actes publics conservés à l'Archevêché, qui devraient être versés aux Archives de l'État.

36. — 1832 mai 4, Iași. — Ordre du Ministère de la Justice adressé à la Préfecture de police demandant d'obliger, par des mesures policières, quelques anciens fonctionnaires de la Cour Judiciaire de remettre au Ministère les dossiers qu'ils gardaient encore chez eux.

37. — 1832 mai 18, Iași. — Adresse du Ministère de la Justice à l'Archevêché de Moldavie, communiquant la résolution du Conseil Administratif concernant les actes publics conservés par l'Archevêché et sollicités par les Archives de l'État.

38. — 1832 mai 25. — Rapport du „ban“ Chirica Stamate, ancien fonctionnaire de la Cour Judiciaire, accompagnant les dossiers qui se trouvaient chez lui et qu'il remet au Ministère de la Justice.

39. — 1832 juin 8, Iași. — Rapport de Gheorghe Asachi adressé à Mircovici sur la décision du Conseil Administratif concernant les actes publics gardés par l'Archevêché. Asachi soutient la nécessité de leur conservation aux Archives.

40. — 1832 juin 10, Iași. — Rapport du directeur de la chancellerie du Ministère de la Justice sollicitant la nomination d'un archiviste et d'un archiviste adjoint, aucun des employés existants ne pouvant pas être chargé des archives parce que la chancellerie est trop agglomérée de travaux.

41. — 1832 juin 17, Iași. — Ordre de Mircovici au Conseil Administratif pour l'institution d'une commission d'investigation et d'inventorisation des documents gardés à l'Archevêché; une copie de l'inventaire devait être déposée aux Archives de l'État.

42. — 1832 août 5, Iași. — Rapport de l'archiviste de la présidence de la Cour Suprême adressé à la chancellerie sur le mauvais état de l'armoire qui contient les archives.

43. — 1832 août 17, Iași. — Rapport de l'archiviste de l'état au Ministère de la Justice demandant l'acquiescement des armoires et des autres meubles confectionnés pour les Archives.

44. — 1832 août 19, Iași. — Rapport du Ministère de la Justice au Conseil Administratif relatif à l'argent qu'il fallait payer pour les meubles de la chancellerie des Archives de l'État.

45. — 1832 août 24, Iași. — Rapport du directeur de la chancellerie du Ministère de la Justice, demandant de nouveau la nomination d'un archiviste et d'un archiviste adjoint.

46. — 1832 septembre 29, Iași. — Rapport de l'archiviste de l'état au Ministère de la Justice confirmant la réception d'un nombre de dossiers de la Cour Judiciaire.

47. — 1832 novembre 5, Iași. — Rapport concernant les propositions de Gheorghe Asachi sur la modalité de rassembler aux Archives de l'État les documents se trouvant à l'Archevêché, chez des particuliers et à l'étranger.

48. — 1832 décembre 9, Botoșani. — Rapport du Tribunal de Botoșani demandant au Ministère de la Justice des explications sur l'inventorisation de certains dossiers.

49. — 1832 décembre 31, Iași. — Rapport à Kisseff concernant le nombre des papiers en matière administrative et juridique versés aux Archives de l'État, depuis leur établissement, et les démarches faites pour rassembler les documents historiques.

50. — 1833 février 22, Iași. — Rapport des Archives de l'État au Conseil Administratif pour interdire aux départements le versement des dossiers qui ne sont pas clos.

51. — 1833 juin 10, Iași. — Rapport au Ministère de la Justice au sujet du versement, par les tribunaux des départements, de leurs dossiers en dûe forme: brochés, numérotés et avec certification.

52. — 1833 juin 10, Iași. — Rapport au Ministère de l'Intérieur au sujet du versement des dossiers par les préfectures départementales et par la Préfecture de police.

53. — 1833 juin 19, Iași. — Rapport au Conseil Administratif relatif aux documents publics se trouvant chez la famille Paladi, qui doivent être versés aux Archives de l'État.

54. — 1833 juillet 5, Iași. — Circulaire aux tribunaux des départements pour se conformer aux instructions envoyées par les Archives de l'État.

55. — 1833 juillet 8, Dorohoi. — Rapport du Tribunal du département de Dorohoi au Ministère de la Justice au sujet des instructions pour la préparation des dossiers qui sont déposés aux Archives de l'État.

56. — 1833 octobre 14, Iași. — Rapport des Archives de l'État au sujet des documents de la famille Paladi qui devraient être mis en dépôt aux Archives de l'État.

57. — 1833 novembre 17, Iași. — Projet présenté à l'Assemblée Générale par le ministre de la justice, C. Sturza, sollicitant la modification de l'article 366 du Règlement Organique — qui prévoyait le versement des documents publics à la Cour Suprême — dans le sens de les faire déposer aux Archives de l'État, où les conditions de conservation sont meilleures, laissant à cette Cour seulement des copies authentiques.

58. — 1834 juin 3, Iași. — Liste des fonctionnaires des Archives de l'État.

59. — 1834 août 8, Dorohoi. — Rapport du Tribunal du département de Dorohoi au Ministère de la Justice demandant l'approbation de verser aux Archives de l'État les dossiers formés avant l'institution du Règlement Organique.

60. — 1834 décembre 31, Iași. — Rapport des Archives de l'État au Ministère de la Justice, accompagnant l'inventaire des dossiers déposés par la Cour d'Appel.

61. — 1834 décembre 31, Iași. — Adresse de l'archiviste de l'état au secrétaire des Archives lui faisant connaître l'uniforme établi pour sa fonction.

62. — 1835 mars 20, Iași. — Rapport du ministre de la justice adressé au prince régnant au sujet d'un ordre de l'ancien ministre de la justice relatif à l'élimination des feuilles blanches de quelques registres appartenant à l'ancienne Cour Judiciaire du Pays Supérieur, malgré les règles établies.

63. — 1835 mai 6, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère des Finances au sujet du transport des Archives dans l'immeuble du ministère, après l'aménagement requis.

64. — 1835 mai 25, Iași. — Rapport de la Cour d'Appel du Pays Inférieur adressé au Ministère de la Justice accompagnant un nombre de dossiers pour être déposés aux Archives de l'État.

65. — 1835 juin 5, Iași. — Rapport du chef de la première section du Ministère de la Justice au sujet des dossiers déposés par certains tribunaux au ministère au lieu d'être versés aux Archives de l'État.

66. — 1835 juin 12, Iași. — Circulaire du Ministère de la Justice adressé aux tribunaux départementaux les obligeant de déposer aux Archives de l'État les dossiers constitués avant le Règlement Organique.

67. — 1835 août Iași. — Rapport de l'Administration de l'Instruction Publique adressé au prince régnant au sujet du procès de l'Administration des écoles nationales.

68. — 1835 septembre 10, Iași. — Plénipotence donnée à Gheorghe Asachi, en qualité de référendaire de l'Administration de l'Instruction Publique, pour la représenter dans son procès avec le monastère „Trei Ierari“.

69. — 1836 juin 8, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet des dossiers prêtés à la Commission Consultative pour faire des recherches.

70. — 1836 septembre 5, Iași. — Rapport des Archives de l'État au Ministère de la Justice réitérant la demande au sujet de l'exécution des instructions archivistiques concernant le versement des dossiers par les tribunaux et les autres institutions judiciaires de Iași.

71. — 1836 septembre 20, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice pour solliciter l'accroissement du nombre des fonctionnaires à cause de la multitude des travaux à accomplir.

72. — 1836 novembre 11, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Conseil Administratif accompagnant les nouvelles instructions de fonctionnement.

73. — 1836 décembre 22, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère des Affaires Etrangères relatif à l'inventorisation des dossiers, par les institutions, selon le modèle d'inventaire y annexé.

74. — 1836 décembre 31, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé à la Cour Princière pour confirmer la réception de quelques dossiers.

75. — 1836, Iași. — Fragment de rapport adressé au Ministère de la Justice concernant les obligations des fonctionnaires des Archives de l'État.

76. — 1837 janvier 18, Iași. — Adresse du Ministère de la Justice à la Cour Princière au sujet d'un nouvel formulaire d'inventaire pour les dossiers devant être mis en dépôt aux Archives de l'État.

77. — 1837 janvier 20, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice indiquant les difficultés rencontrées à cause du personnel peu nombreux. Demande de donner aux tribunaux l'ordre de garder des copies des inventaires.

78. — 1837 février 10, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé à la Cour Princière au sujet des erreurs de pagination constatées dans les dossiers reçus.

79. — 1837 juillet 14, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet des institutions qui ne respectent pas les instructions en ce qui concerne l'intégrité des dossiers qui leur sont prêtés.

80. — 1837 juillet 18, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant l'accroissement du nombre des fonctionnaires et la paye des salaires des fonctionnaires actuels.

81. — 1837 novembre 5, Iași. — Circulaire du Ministère de la Justice relative à l'obligativité de présenter dans les procès des copies légalisées pour les documents détériorés.

82. — 1837 décembre 16, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant de diffuser dans les institutions les nouvelles instructions, plus détaillées, relatives à la préparation des dossiers qui doivent être envoyés aux Archives.

83. — 1837 décembre 20, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant des instructions relatives à la délivrance des copies de documents.

84. — 1838 janvier 13, Iași. — Instructions pour les tribunaux départementaux relatives à la préparation de dossiers et des inventaires devant être versés aux Archives de l'État.

85. — 1838 avril 12, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice, insistant pour la nomination de deux fonctionnaires.

86. — 1838 avril 12, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice revenant sur sa demande au sujet d'un gardien armé.

87. — 1838 avril 25, Iași. — Rapport adressé au Ministère de la Justice concernant les propositions de Gheorghe Asachi pour le triage et l'élimination des dossiers, l'espace pour le dépôt étant déjà devenu insuffisant.

88. — 1838 juillet 6, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice pour enjoindre aux instances judiciaires d'interrompre l'envoi des dossiers à cause du manque d'armoires pour les contenir.

89. — 1838 septembre 28, Iași. — Rapport du Ministère de la Justice au sujet de la communication des dossiers par les instances judiciaires.

90. — 1838 octobre 11, Iași. — Rapport du ministre de la justice adressé au prince régnant à la suite d'un contrôle, recommandant l'activité de l'archiviste de l'état, Gheorghe Asachi.

91. — 1839 février 21, Iași. — Rapport du Ministère de la Justice adressé au prince régnant au sujet des propositions de Gheorghe Asachi pour le triage et l'élimination des dossiers.

92. — 1839 février 21, Iași. — Rapport de Gheorghe Asachi adressé au Ministère des Affaires Etrangères sollicitant que des rangs soit accordés aux fonctionnaires des Archives de l'État.

93. — 1839 juin 26, Iași. — Exposé, argumenté par des actes authentiques tirés des Archives de l'État, présenté à la Cour Princière dans le procès des biens des écoles nationales.

94. — 1839 juillet 17, Iași. — Adresse du Secrétariat d'État au Ministère de la Justice faisant savoir que les codes qui se trouvent dans la conservation des Archives de l'État renferment des actes authentiques et peuvent remplacer les documents.

95. — 1839 *septembre 2, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice relatif aux difficultés rencontrées à cause de l'espace restreint et du nombre réduit de fonctionnaires.

96. — 1839 *novembre 28, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet de l'espace restreint.

97. — 1839 *décembre 11, Iași.* — Circulaire du Ministère de la Justice faisant savoir aux tribunaux départementaux de cesser le versement de dossiers aux Archives de l'État jusqu'à de nouvelles dispositions.

98. — 1840 *février 24, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice le priant de soumettre à l'Assemblée Générale son projet au sujet de l'élimination des dossiers des procès peu importants.

99. — 1840 *mars 15, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet des registres appartenant à l'ancienne Cour Judiciaire et à l'ancien Ministère des Affaires Étrangères.

100. — 1840 *mars 16, Iași.* — Adresse de la Cour Princière au Ministère de la Justice demandant si l'on peut recommencer l'envoi des dossiers aux Archives de l'État.

101. — 1840 *mars 21, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant un courrier.

102. — 1840 *mars 21, Iași.* — Rapport des Archives de l'État au Ministère de la Justice sollicitant la répartition de deux fonctionnaires et d'un homme de service pour ses dépôts annexes.

103. — 1840 *mars 21, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet de l'inventorisation des dossiers judiciaires se référant aux biens meubles et immeubles et aux crimes.

104. — 1840 *juillet 30, Iași.* — Adresse du Secrétariat d'État communiquant au Ministère de la Justice l'approbation donnée par le prince régnant pour les nominations de personnel aux Archives de l'État et pour la confection de quelques armoires.

105. — 1840 *août 30, Iași.* — Rapport de la „Vornicia de Aprozi“ adressé au Ministère de la Justice au sujet d'un gardien pour les Archives de l'État.

106. — 1840 *novembre 26, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice relatif à l'interdiction, pour les tribunaux, de retirer des actes des dossiers qui leur sont communiqués par les Archives.

107. — 1841 *août 30, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet des armoires sollicitées pour les archives récemment versées.

108. — 1843 *janvier 23, Iași.* — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet du manque d'espace. On ne peut plus recevoir des archives jusqu'au déménagement dans un autre immeuble.

109. — 1843 février 8, Iași. — Adresse du Secrétariat d'État au Ministère des Finances par laquelle on fait savoir la résolution du Conseil Administratif au sujet du triage et de l'élimination des dossiers.

110. — 1843 février 11, Iași. — Rapport de Gheorghe Asachi adressé au Ministère des Affaires Etrangères au sujet du projet pour le triage et l'élimination des dossiers, présenté au Ministère de la Justice.

111. — 1843 mars 6, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant de la part de l'archiviste du ministère des propositions écrites pour le triage et l'élimination des dossiers.

112. — 1843 mars 12, Iași. — Propositions de l'archiviste du Ministère de l'Intérieur pour le triage et l'élimination des dossiers.

113. — 1843 mai, Iași. — Instructions relatives à l'entretien, l'illumination et le chauffage des pièces du Palais Princier où les Archives de l'État sont placées.

114. — 1843 juillet 1, Iași. — Rapport du Ministère de l'Intérieur adressé au Conseil Administratif au sujet des matériaux nécessaires pour la préparation des dossiers qui doivent être versés aux Archives de l'État.

115. — 1843 décembre 21, Iași. — Adresse du Ministère des Finances au Secrétariat d'État communiquant la résolution du Conseil Administratif au sujet du triage et de l'élimination des dossiers.

116. — 1844 janvier 19, Iași. — Rapport de Gheorghe Asachi adressé au Conseil Administratif avec des propositions au sujet de l'établissement de termes de conservation pour les dossiers judiciaires.

117. — 1844 mars 23, Vaslui. — Rapport de la Préfecture de Vaslui adressé au Ministère de l'Intérieur au sujet du versement des dossiers aux Archives de l'État.

118. — 1844 avril 5, Iași. — Ordre du Ministère de la Justice adressé aux Archives de l'État pour déménager dans les pièces destinées à ce but dans le vieux Palais Princier.

119. — 1844 avril 13, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice au sujet du déménagement au vieux Palais Princier; pendant ce temps qu'on ne lui adresse aucune correspondance.

120. — 1844 avril 14, Iași. — Adresse des Archives de l'État à la Mairie de Iași sollicitant des moyens de transport pour le déménagement.

121. — 1844 avril, Iași. — Rapport présenté au prince régnant par le Conseil Administratif relatif à la constitution d'une commission pour le triage et l'élimination des dossiers.

122. — 1844 mai 10, Iași. — Rapport adressé au Conseil Administratif par les Archives de l'État renouvelant la demande du mobilier nécessaire à la chancellerie et aux dépôts.

123. — 1844 mai 17, Iași. — Rapport adressé au Ministère de la Justice par les Archives de l'État relatif aux instances judiciaires qui doivent verser les dossiers conformément aux instructions reçues.

124. — 1844 juin 17, Iași. — Circulaire du Ministère de l'Intérieur recommandant aux préfetures, mairies et à la Préfecture de police de se conformer aux instructions des Archives de l'État en ce qui concerne le versement des dossiers.

125. — 1844 septembre 22, Iași. — Rapport adressé au Secrétariat d'État par les Archives de l'État concernant le firman de 1783 pour les sujets étrangers, dont on n'a trouvé aux Archives qu'une traduction.

126. — 1844 septembre 30, Iași. — Rapport adressé au Conseil Administratif par les Archives de l'État demandant le dépôt aux Archives de l'État de l'original du Règlement Organique et des documents de l'Assemblée Extraordinaire qui avait révisé le Règlement.

127. — 1845 janvier 11, Iași. — Rapport adressé au Département de la Justice par les Archives de l'État proposant que les envois des dossiers prêtés aux diverses instances soient accompagnés toujours du registre d'expédition pour éviter les désagréments.

128. — 1845 juin 29, Iași. — Rapport adressé au prince régnant par le Ministère de la Justice concernant les formalités à remplir pour la délivrance, aux personnes privées, des copies d'après des documents du dépôt des Archives de l'État.

129. — 1845 juin 29, Iași. — Adresse du secrétaire de l'Assemblée Générale accompagnant des dossiers, des registres et des publications restitués aux Archives de l'État.

130. — 1845 octobre 10, Iași. — Adresse des Archives de l'État au Département Ecclésiastique demandant, de la part de l'archevêque, l'envoi urgent de l'original du Règlement Organique et d'autres documents publics.

131. — 1845 octobre 12, Iași. — Adresse des Archives de l'État accompagnant la facture de 50 lei justifiant auprès du Contrôle d'État l'achat, dans la pharmacie d'Abrahamschi, d'une quantité de poison pour les punaises.

132. — 1845 novembre 18, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant 42 armoires neuves.

133. — 1845 décembre 18, Țigănești. — Lettre de Costache Conachi à Gheorghe Asachi lui communiquant ses doutes de pouvoir trouver à Iași le papier demandé.

134. — 1845. — „Registre des qualités des personnes employées par les Archives de l'État de Iași“.

135. — 1846 janvier 26, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Conseil Administratif lui demandant de décider, soit le triage des dossiers des Archives, soit l'envoi de quelques 40 armoires neuves pour pouvoir contenir tous les dossiers.

136. — 1846 janvier 28, Iași. — Rapport de l'archiviste du Ministère de l'Intérieur adressé à la chancellerie du dit ministère exposant les nouvelles formalités instituées par les Archives de l'État pour les prêts de dossiers.

137. — 1846 février 6, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Conseil Administratif démontrant l'impossibilité de recevoir les registres et les dossiers envoyés par le Contrôle d'État d'une autre manière que celle conforme aux instructions.

138. — 1846 mars 18, Iași. — Rapport du Contrôle d'État adressé au Conseil Administratif démontrant que les dossiers et les registres non conformes aux instructions ne provenaient pas de sa propre chancellerie mais des diverses instances qui les avaient envoyés pour le contrôle.

139. — 1846 juin 10, Focșani. — Rapport de la Préfecture du département de Putna adressé au Ministère de l'Intérieur demandant une décision au sujet de certains dossiers de 1828—1832, considérés sans importance.

140. — 1846 août 6, Iași. — Rapport adressé au Ministère de la Justice par les Archives de l'État proposant de nouveau de munir la chancellerie des Archives de grilles et de volets en fer et d'y disposer un gardien armé.

141. — 1846 octobre 24, Iași. — Rapport du Contrôle d'État demandant au Conseil Administratif d'ordonner aux Archives de recevoir dans la forme où ils se trouvent les dossiers et les registres non conformes aux instructions, étant donné l'impossibilité de les renvoyer aux instances dont ils provenaient.

142. — 1846 octobre 25, Iași. — Rapport des Archives de l'État indiquant que les documents sollicités par le Consulat de Russie pourraient se trouver chez des particuliers.

143. — 1846 décembre 7, Iași. — Rapport adressé au Ministère de l'Intérieur par les Archives de l'État concernant le fait que les préfectures ne respectaient pas les instructions du dépôt des dossiers.

144. — 1846 décembre 9, Dorohoi. — Rapport de la Préfecture du département de Dorohoi adressé au Ministère de l'Intérieur demandant l'argent nécessaire à la préparation des dossiers qui devraient être déposés aux Archives de l'État.

145. — 1846 décembre 15, Iași. — Ordre du Ministère de l'Intérieur adressé à la Préfecture du département de Iași lui demandant d'envoyer ses dossiers conformément aux instructions données.

146. — 1846 décembre 16, Iași. — Procès-verbal dressé par une commission spéciale pour l'analyse diplomatique d'une charte rendue le 28 août

1806 par le prince régnant Alexandru Constantin Moruzi à Matei Dabija. La commission réunie aux Archives de l'État de Iași prouve le faux de la charte.

147. — 1846 décembre 18, Iași. — Adresse des Archives de l'État à la Préfecture du département de Roman, accompagnant les sceaux de quelques églises de ce département, reçus de la part du Ministère de l'Intérieur, pour être inventoriés conformément aux instructions données.

148. — 1846 décembre, Iași. — Adresse du Secrétariat d'État à Anica Tăutu, lui demandant de mettre à la disposition de Gheorghe Asachi ou d'un autre employé des Archives de l'État les documents laissés en héritage par son mari, pour qu'on puisse en choisir ceux qui concernent l'État.

149. — 1847 janvier 26, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Conseil Administratif demandant soit une décision concernant le triage des actes, soit d'autres armoires pour contenir les actes.

150. — 1847 avril 25, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Conseil Administratif sollicitant autres 40 armoires pour contenir les dossiers qui gisent sur le plancher.

151. — 1847 septembre 29, Iași. — Rapport du Conseil Administratif adressé au prince régnant lui sollicitant d'établir la composition de la commission qui puisse donner son avis au sujet des dossiers proposés à être éliminés.

152. — 1848 février 15, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant l'envoi régulier des numéros de „Foaia sătească“ („La Feuille du Village“).

153. — 1848 avril 5. — Pétition de Mihail Kogălniceanul, avocat du monastère de Neamț, adressée aux Finances, sollicitant de la part des Archives de l'État une copie d'après le recensement fiscal de 1820 comprenant les habitants de certains faubourgs de Tîrgul Neamț: Piriul Ursului, Pometile et Humulești.

154. — 1849 avril 22, Iași. — Rapport adressé au Ministère de la Justice par les Archives de l'État demandant que les instances cessent le dépôt des documents, faute de place.

155. — 1849 mai 5, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant des volets et des grilles en fer pour l'une des pièces des Archives.

156. — 1849 septembre 29, Iași. — Démission de Gheorghe Asachi de la fonction d'archiviste de l'État.

157. — 1849 septembre 29, Iași. — Ordre du Ministère de la Justice adressé à Vasile Alecsandri, archiviste de l'état, au sujet des formalités à remplir à la prise de la charge des Archives de l'État des mains de l'ancien archiviste, Gheorghe Asachi.

158. — 1849 octobre 31, Iași. — Adresse du Secrétariat d'État communiquant au Ministère de la Justice que le Ministère des Travaux Publics a été chargé du choix de l'emplacement pour le bâtiment à construire pour les Archives de l'État.

159. — 1857 janvier 8, Iași. — Ordre du Ministère de la Justice concernant la nomination de Gheorghe Asachi dans la fonction d'archiviste de l'État.

160. — 1857 février 14, Iași. — Circulaire du Ministère de la Justice demandant aux tribunaux de déposer chaque trimestre les dossiers aux Archives de l'État.

161. — 1857 avril 2, Iași. — Confirmation signée par Asachi pour le salaire reçu pour le premier trimestre.

162. — 1857 juin 5, Iași. — Rapport du Conseil Administratif portant à la connaissance du lieutenant princier les difficultés rencontrées par les Archives de l'État, à cause du grand nombre de dossiers achevés qu'elles recevaient de la part des tribunaux. On propose que le secrétaire des Archives soit chargé de trier les dossiers pour éliminer ceux qui manquent d'intérêt et de lui accorder pour ce travail supplémentaire une augmentation de salaire de 200 lei.

163. — 1857 novembre 19, Iași. — Adresse du Ministère de l'Armée au Secrétariat d'État démontrant l'impossibilité de rendre la carte des nouvelles frontières de la Moldavie, celle-ci étant encore nécessaire au commandant. On propose d'en tirer plusieurs copies et de déposer l'original aux Archives de l'État.

164. — 1858 janvier 16, Iași. — Rapport du Ministère des Travaux Publics, portant à la connaissance du lieutenant princier les difficultés qu'il rencontre à payer à l'administration de l'hôpital de Saint Spiridon le loyer des chambres occupées avec les dossiers sortis pratiquement de l'usage, déposés aux Archives de l'État. On propose que ces actes soient, brûlés ou transportés au monastère de Neamț.

165. — 1858 janvier 22, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice sollicitant de rentrer dans la possession de la pièce occupée par le Ministère des Finances.

166. — 1858 janvier 22, Iași. — Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice communiquant les dépenses faites avec la relieure des actes de l'Assemblée Générale et de l'Assemblée „Ad-hoc“ de 1857.

167. — 1858 avril 2, Iași. — Rapport adressé au Ministère de la Justice par les Archives de l'État demandant que les archives déposées dans les chambres de l'hôpital de Saint Spiridon ne soient pas déplacées au monastère de Neamț ou de Secu et qu'on obtienne pour les Archives d'autres chambres dans le palais.

168. — 1858 avril 3, monastère de Neamț.— Rapport adressé à l'Archevêché par l'abbé du monastère de Neamț demandant d'intervenir pour annuler la décision du gouvernement concernant le dépôt au monastère de Neamț ou de Secu des actes déposés aux Archives de l'État qui ne sont plus nécessaires pour les institutions.

169. — 1858 avril, 7, Iași.—Rapport des Archives de l'État adressé au Secrétariat d'État lui demandant d'intervenir auprès de la Trésorerie pour obtenir un supplément de 180 lei destinés au secrétaire des Archives, qui avait fait des travaux supplémentaires pour trier les dossiers.

170. — 1858 avril 17, Iași.— Rapport du Ministère de la Justice concernant le déplacement des archives des chambres de l'hôpital de Saint Spiridon au monastère de Neamț ou de Secu.

171. — 1858 août 22, Iași.— Rapport des Archives de l'État adressé au Ministère de la Justice renouvelant la demande d'un local neuf.

172. — 1758 octobre 15, Iași.— Reçu pour le salaire du troisième trimestre, signé par Asachi.

173. — 1858 octobre 15, Iași.— Reçu pour le salaire touché par Alisăndrescu, le successeur d'Asachi.

DOCUMENTE

(1823 — 1858)

1823, Iași. — Hrisovul prin care Ioniță Sandu Sturza, domnul Moldovei, acordă lui Gheorghe Asachi rangul de mare comis.

1823. — Hrisov gospod dat dumisale Gheorghe Asachi prin care il face mare comis.

Cugetul totdeauna a da cuviinții un preț, a răsplăti slujbile, pentru a implini cu această dreptate și totodată pentru a face vredniciei și sirguintii o îndăminare pentru bunile lucrări cele spre folosul patriei, am luat aminte domnia me la trudile și credincioasele slujbe ce au adus acestui pământ a Moldaviei, dumnealui Gheorghe Asachi și osirdia sa alăturându-o cătră cuviința ce pentru neamul său, care este unul din cele știute a pământului și care totdeauna au făcut folositoare slujbe țării, precum și către bunile și cinstitele sale personale purtări, care caracterisăsc pe un credincios supus, am socotit domnia me întru toată cuviința, de a-i face o răsplătire mîngiitoare întâi pentru indestula dreptate ce cer folositoarele slujbe ce au făcut, al 2-le pentru a-l statornici pe treapta neamului său și al 3-lea pentru ca, cu pilda sa, să să facă o vie îndemnare și altora a-și pune sirguinta și vrednicia în lucrare și cu silinți a-și arăta credincioasa supunere. Drept aceea, pe numitul dumnealui Gheorghe Asachi il cinstim domnia mea, prin acest al nostru domnesc hrisov, cu cinul marii comișii și ii hotărîm darea scutelnicilor, după toate driturile căzute acestui rang la un drept pămîntean, pentru care și poroncim dumnealui vel vistiernicului ca să să însămnezi la izvodul boerilor acestui pământ și să i să dei scutelnicii după toate driturile rangului său.

Scrisu-s-au hrisovul acesta la scaunul domniei noastre la Moldavia, în an al doile.

Iscălitura gospod

L.

P. g.

Iordachi Catargiu vel vistiernic procit.

Colecția „Documente“, P. 48/2, f. 20.
Copie.

2

1827 septembrie 20, Iași. — Decretul prin care Ioniță Sandu Sturza, domnul Moldovei, acordă lui Gheorghe Asachi rangul de mare agă.

1827 septembrie 20.

Pitac gospod dat dumisale comisului Gheorghe Asachi prin care îl face vel agă.

Întru părinteasca noastră privighere și dorința ce de-a pururea am avut pentru răsplătirea celor care în prilejuri cuviincioasă s-au arătat hărăzind slujbe vrednice, atit nouă cit și patriei noastre, pentru că prin aceasta au să-și cîștige mulțămire ce cu dreptate li să cuvine, iar alții să să îndemni de a fi următori la asămine fapte, au agiuns la deplina noastră cunoștiință și incredințare că dumnealui comisul Gheorghe Asachi fiind acel întii din fiii acestui pămînt carile au pitrecut tinerețile sale pe la streinile țări, unde s-au înzăstrat cu felurite și acele mai folositoare învățaturi și cunoștinți, și înturnindu-să în patrie, în ființi le-au aplicat, atit spre luminarea simpatrioților cit și în deosăbite slujbe pămîntești... Și apoi de cătră noi îndelung s-au întrebuintat la prea înalta curte a Austriei, în interesurile statului, unde cu rivnă, credință și bunele sale purtări slujindu-ne, au cîștigat a noastră domnească mulțămire și ale strălucitelor persoane pe lingă care să afla incredințat, și la orice împregiurări s-au sirguit de a să cinsti numele neamului. Iar pe lingă aceasta, de mulțămită vrednicie și dreptăți cunoscute fiind nouă și slujbele însămnate și îndelungate ce cu zilos credincios și necurmat au adus pămîntului și părintele dumisale, iată, provivasim pe dumnealui comisul Gheorghe Asachi cu rangul de vel agă și, făcîndu-l la toți cunoscut, hotărîm să-și aibă tot pronomion și privilegiul acestui rang întocma pe legiuirea pămîntului. Poroncim și dumisale vel vistiernicului ca, trecîndu-să numele dumisale vel agă Gheorghe Asachi în condica boierilor domneștii noastre Visterii, să-i să sloboadă și scutelnicii breslași și slugile acestui rang, pentru care i s-au dat acest pitac întărit cu a noastră domnească iscălitură și pecete.

Colecția „Documente“, P. 48/2, f. 30^v — 31.

Copie.

3

1831 noiembrie 28, Iași. — Circulară a Divanului Împlinitor al Moldovei către Isprăvnicia ținutului Hirlău în problema stringerii dărilor și, totodată și a clasării actelor în dosare, a inventarierii și păstrării lor în dulapuri.

Anexe: formulare de inventare.

Divanul Împlinitor al Cnejei Moldaviei

cătră

cinstita Isprăvnicie a ținutului Hirlău.

Hotărîrea fiind ca de la zi întăi a viitoarii luni ghenarii anului 1832 să să aducă în punire în lucrari darea tuturor treptilor dajnice, în rinduiala închipuită prin Noul Așăzămînt al Reglementului.

Drept aceea, să scrie dumneavoastră ca atit rămășițurile dărilor trecute, precum și dările următoare pină la sfirșitul lunii viitoare dechemvrie, să vă sirguiti și prin toate chipurile să vă siliți ca să să implinească pină la un ban și să vă inchieț și sămile pi rinduială și totodată vi să scrie ca să adunați toate hirtiile canțileriei pe madele, cite adecă să vor fi atirnind de la începutul unei poronci sau vreunei dări de bani și până la sfirșitul ei, puindu-le una după alta și legindu-le în dele și numerarisindu-le pe fieștecare filă, de la început și până la sfirșit, iar deasupra delii, la început, veți alătura o filă de hirtie albă, pe care veți însămnna cu slove mari pricina trebii ci este întru aceeaș delă, puindu-i și numărul care să va începi de la numărul una și înainte pină la ce de pe urmă delă și șferuind fieștecare delă săvirșită cu o șfară de matasă roșie și albastră pitrecută prin două locuri cu sula, de la începutul delei și pină la sfirșit, unde capitile aceii sferi să vor pecetlui amindouă la un loc cu pecetea ținutului pe ce de pe urmă filă a delei, în chip atit de a fi atit de slobod încit să să poată deșchidă dela spre cetire. Aceste pentru madelile și pricinile săvirșite pină acum, iar pentru acele madele sau poronci cari încă nu au luat săvirșirea lor și sint acum în lucrare le veți alcătui precum să zice în deli, cosindu-le după chipul mai sus veți lasa toate hirtiile ci vor urma până la sfirșirea acelor dele, căutind dumneavoastră ca în fieștecare să să găsească toate hirtiile de poronci a Ocirmuirii, table sau izvoade de bani cătră dînsele, copii din poroncile ci ați dat dumneavoastră cătră zapcii și asăminea răspunsurile ce ați priimit desăvirșirea și în scurt, toată corespondenția ci s-au păzit cu Ocirmuirea sau ori cu cine să să găsească în delă, acele priimite de cătră dumneavoastră în original și acele ieșite de la dumneavoastră în copii, cu acest chip alcătuind și legind delile.

Pentru toate madeli și poroncile pină la sfirșitul lui dechemvrie veți face apoi otpis sau izvod în scurt arătătoriu de madeaua fieștecăria delă și însămnat cu numărul ce va fi pe dinsa, începindu-să de la numărul una, precum vi s-au zis și sfirșindu-să la ce mai de pi urmă delă, care opis iscălindu-să de dumneavoastră veți triimite aice negreșit pără la sfirșitul lui dechemvrie, iar delile să vor așaza acolo într-un dulap, și vor sta pastrati în canțilerie.

Nr. 20945, 1831 noemvrie 28.

Ținutul Hîrlăului

opis sau în scurt descriere a delilor săvîrșite aflătoare în canțileria acestui ținut.

Nr. delilor	Zilua	Luna în care s-au început	În scurt cuprindere a delilor	Numărul fișelor delii

Ținutul Hirliului

opis sau în scurt prescriere delilor aflătoare în arhiva canțălerii acestui ținut cari nu s-au adus în săvârșire.

Nr delilor.	Ziua	Luna în care s-au început.	În scurt cuprindere a delilor.	Pricinile pentru care nu s-au adus în săvârșire.	Însămnare încungiurărilor ce trebuiesc spre împlinire.

4

1831 decembrie 14, Iași. — Instrucțiuni privitoare la prelucrarea dosarelor ce se găsesc în păstrarea Divanului.

Noul Așăzământ, al căruia așezare este a să începe de la 1 ghenar 1832, cerșind neapărat o privighere a tuturor delilor ce sînt în Divan, pentru de a să ști care este minită spre rămîinerea, care spre trecerea către Divanul Apelativ și care de a fi trimeasă la tribunalul ținutului, unde pîritul sau lucrul să află, să scrie dumneavoastră cinstiți directori ai meselor ca în cea mai curîndă vreme să puneți în lucrare următoarele:

1. Adunarea regulată a tuturor acturilor ce alcătuiesc și intrupează pe dela pricinii în despărțirea celor de avere nemîșcătoare, celor de averi mișcătoare și celor de pretenții personalnice.

2. O prescriere în scurt, în chip de sprafcă, arătătoare în puțin de starea la care să află stînd fieștecare pricină după dela sa, în care prescriere să fie arătat locul jăluitoriului, locul pîritului și locul la care atîrnă pretenția.

3. O osăbire a pricinilor celor de impresurare și acelor de întreaga pretenție de moșii sau locuri.

1831 dechemvrie 14.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 1.

Copie.

Publicat în *Arhivele Statului 125 ani de activitate, 1831—1956*, Buc., 1957, p. 155—156.

5

1831 decembrie 30, Hirlău. — Raportul Isprăvniciei ținutului Hirlău către Divanul Implinator al Moldovei în legătură cu starea arhivei și greutățile ce le întîmpină la organizarea ei.

Cătră cinstit Divanul Implinator a Cnejeii Moldavii, Isprăvnicia Hirlăului

răspuns.

Priimind cu plecăciune cartea cinstitului Divan însămnată din 19 a curgătoareii luni cu nr. 104, la 25 a aceștiaș luni, împreună și cu 2 formulare, precum avem a trimite opisă pentru delile aflătoare în această canțilerii, cu supunere răspundem că delile să lucrează după poroncă, zăbavă însă iaste că hirtiile a anilor trecuți să află cu totul în neregularisire și cele mai multe în plicuri după vechiul obicei și nu în deli, cari în ciasul ce vor lua sfîrșit alcătuirea lor, precum sîntem poronciți, vom pristavlisi opisă de delile ce vor face după hirtiile ce să află în canțilerii, pentru că știut să fie cinstitului Divan că acest fel de regulă, precum să ceri acum de s-ar fi și păzit mai înainte de turburarea ce au urmat între dregătorii de mai înainte și lăcuitoarii acestui ținut, care în sfîrșit s-au întîmplat și în canțileria Isprăvniciei, s-au făcut multe amestecături în hirtii și poate să fi și lipsind dintr-insele și, osăbit de

aceasta, după ce s-au liniștit norodul, apoi avind a regularisi delile în mijlocul lucrării aflindu-ne, au murit arhivariul canțileriei de boala holerii și iarăși atunce s-au făcut destule amestecături cu aerisirea hirtiiilor.

Nr. 757, 831 dechemvrie 30.

Isprăvnicia ținutului Hirlău, tr. 398, op. 434, dosar 280, f. 7.
Copie.

6

1831 decembrie 31, Iași. — Ordinul general maiorului Mircovici către Costache Conachi „împlinitorul îndatoririi de mare logofăt“, în legătură cu arhiva instituțiilor desființate prin Regulamentul Organic; dosarele încheiate să fie predate, cu opis, în „Arhiva, care are fără întârzieri a să rindui“.

Împlinitor îndatoririi de vel logofăt, dumisale vornicului Conachi.

Fiindcă prin punire la cale a mai înaltii năcialsvi pentru a să descoperi de la zi întâi ghenar anului 832 feliori de locuri a presudsvii hotărîte prin Regulament cit în Eși asămine și la ținuturi.

Divanul Domnesc, Departamentul Pricinilor Străine și Comisia Consultații trebuesc a să desființa, iar pricinile în acele locuri urmate să să dei după cuviință, pe temeiu noii aşăzări, în urmarea căriea pui înainte ei ca, fără întârziere, să pui la cale ca adică toati pricinile hotărîte la Divanul Domnesc, Giudecătoresc, Comisia Consultației, la Departamentul Criminalicesc i Departamentul Pricinilor Străine, să fie date după opis în Arhiva, care are fără întârzieri a să rindui, iar pricinile nehotărîte la aceli locuri, să fie alesă de cinovnicii de acum a acestor locuri și asămine să să dei după opis în toată rinduiala la Logofeție, de unde dumneata vei îndrepta toate aceste pricini la noile trebunaluri, după a lor atîrnari. Pentru privighere spre întocmai împlinire acestii puniri la cale, dumneata vei rindui osăbiți cu încredințare boeri, adică din numărul celor nouă cilenuri a feliori de locuri a presudsvii și vei însămnna după cit să va putea cel mai scurt soroc spre deplina săvîrșire acestui predmet.

Într-aceiași vreme, ca să facă cunoscut feților ci să giudecă unde au a intra cu proțășurile lor, dumneata ai a face prin gazetă lămurită arătare, ci anumi pricini și la care trebunaluri să rinduesc.

Încredințînd grăbirea tuturor acestor măsuri asupra îndatoririi dumitale, eu nădăjduesc că dumneata vei puni toati silințili spre întocmai împliniri a voinții năcialsvii.

Viți-prezident Divanului Cnejii Moldavii,
general maior i cavaler, Mircovici.

Nr. 94, 1831 dechemvrie 31.

Tălmăcit, A. Kosel

Arhon căminar (sic) Asachi

De cuprinderea predlojării ai aceștia, dumneata îndată vei merge și vei ceri la M. Bugovin izvod de toate cilenurile tribunalurilor de aici, din Eși, căci în izvoadili ce s-au trimis la Divanul Împlinitor nu este:

a. Ai Divanului Apelativ.

b. Ai Divanului Giudecătoresc.

v. Ai Creminalului.

g. Ai Tribunalului de comerț,

ci numai giudecătoriile de pe afară, Poliția Îndreptătoare și drecatorul ștatului secției.

Și dumneata ¹ ... ai trebui să vii îndată cu acele izvoade.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 2—5^v.

Traducere, cu rezoluție originală.

7

1831, Iași. — Dispozițiile Regulamentului Organic pentru înființarea Arhivelor Statului.

Art. 366. Cantăleria Înaltului Divan va fi împărțită în trei mesă supusă privigherii directorului ei.

v. Masa Arhivelor, unde să vor ține toate acturile publice (precum anaforele, hrisoave, hatișerifuri atingătoare de dreptățile și pronomiile Moldovii).

Arhivariul în a căruia privighere să încredințază toate acturile aceste să va îngriji a le aduna din orișice parte să vor afla și a le ține în bună păstrare. Tot la această masă vor fi păstrate toate planurile ridicate de comisia hotărîturii, și copiile mărturiilor hotarnice date fieștecăruia proprietariu, precum să orinduește la secția obșteștei hotărîturi.

Iar spre sigură păstrare a aceștii Arhive și îndămînarea aflării acturilor, va fi în Curtea domnească o înadins cuviincioasă zidire, întru îngrijitoarea pază a osăbitului arhivist a statului.

Art. 410. În fieștecare an, la închieria sesiilor Obșteștii Adunări, originalurile sânilor înfătoșate, precum și a alte documenturi, să vor depune în Arhiva Statului, a căreia alcătuire și păstrare va fi încredințată unui boeriu cu însușirile cerute pentru asăminea dregătorie.

Arhivistul statului, ca un depozitariu a acturilor publice și dregătorești, să va numi de către Domnul, din doi candidați propuși de către Obșteasca Obicinuita Adunare.

Colecția Manuscrise, nr. 1665, manuscrisul original al Regulamentului Organic, f. 267^v—268, 285.

¹ Indescifrabil.

8

1832 ianuarie 1, Iași. — Ordinul de numirea lui Gheorghe Asachi în funcția de arhivist al Adunării Obștești.

Arhon agă,

Mă grăbesc a vă înștiința că din voința dumisale imputernicitului președinte al Divanurilor, dumneavoastră sînteți rînduit a fi arhivist Obșteștei Obicinuitei Adunări.

Vă poftesc ca primind încredințarea cinstirei mele.

Iscălit, Mircovici.

Nr. 22, 1 ghenar 1832.

Cătră dumnealui aga Gheorghe Asachi.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 19V. Cea dintii lucrare intrată în cancelaria Arhivei, nr. 1, primită la 1 ghenarie 1832.

Original.

9

1832 ianuarie 6, Iași. — Circulara Marii Logofeții către Înaltul Divan, Divanul Judecătoresc, Departamentul Criminalicesc, al Pricinilor Străine și către Comisia Consultației pentru a întocmi opise de dosarele încheiate și cele neîncheiate, pe care să le trimită, împreună cu dosarele, la cancelaria Logofeției.

Anexate modele de formulare.

S-au scris din partea Logofeții Mari.

Potrivit cu predlojenia exălenței sale domnului vițpreședinte a prințipatului Moldovii din 31 dechemvrie a anului trecut, supt nr. 94, spre a căria îndeplinire cuvinitile lămuriri s-au priimit astăzi eu, alăturînd dumitale copie di pe predlojănie, pun însărcinare ca fără întirzieri să aduci în lucrare alcătuirea opisălor cerșute, de toate delile sfîrșite și nesfîrșite, întocmai după modelul alăturatilor aice două formulari, supt litera A pentru acele sfîrșite și supt litera V pentru acele încă neîndepliniti deli rămasă la ace presustvie, pe care opisă, împreună cu delile alcătuite în legiuita lor orinduială, de numerarisire și scripuire, să să pristavlisască la caștileria acestii Logofeții în termen di șasă zile pentru ca, potrivit cu numirarisita predlojănie, să să îndreptezi de aice pricinile cuvinitelor locuri fără întirziere.

Să adauge dumitali că de mult s-au împărțășit Divanului Judecătoresc di a prigăti toate delile întru asămine împărțire, după care să așteaptă de la dumneata grabnică ispravă.

Litera A

Opisul sau în scurt descriere a delilor săvârșite aflătoare la presustvie.

N

Nr. delii.	Ziua și luna în care s-au început.	Cuprinderea delii.	Nr. filelor.

Litera V

Opisu sau prescriere in scurt a tuturor delilor nesfirsite, rămasă in presustvie

N

Nr. delii	Ziua și luna în care s-au început.	În scurt cuprindere a delilor	Însămnare pricinilor ce lipsesc pre completarisire.	Asămene pricinilor pentru care nu sa-u adus în săvirsire.	Nr. filelor.

10

1832 ianuarie 7, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi, arhivistul statului, către Sfatul Administrativ al Moldovei, în legătură cu primele propuneri pentru organizarea Arhivelor: personal, loc provizoriu de depozitare, dulapuri, mese.

La 7 ghenarie 1832, nr. 1, Eșii.
Sfatului Administrativ al Principatului Moldaviei.

Pe temeiul ofiției exelenței sale domnului vițe prezident din 1 a curgătoarei supt nr. 22, prin care au binevoit a mă numi arhivist a statului, gios iscălitul spre a putea păși cătră încredințată mie însărcinare, pe de o parte prezintarisăse cu toată cinstea persoanele ce să cuvin a fi întrebuintate în potrivire cu o cunoștință analogă cătră asemenea lucrare după statul cuprins prin Reglementul Organicesc și anume pe d. Iordachi Mălinescul ca secretariu, prin pe dumnealui Nicolai Ciurea și Onufrei Florescu ca scriitori, pentru care cu plecăciune rog a să întări.

Iar pe de altă parte, cinstitul Sfat avind în privire trebuința grăbitoare întru așăzarea și regularisirea acturilor aflătoare acum pe la deosebite presudsfii, rog să binevoiască a rindui o casă încăpătoare și sigurită, pentru care dacă vreo mai bună închipuire întru aceasta ar lipsi, apoi socotesc că pină la zidirea unii înadins binale rinduite prin Reglement s-ar putea întrebuinta cu chip provizornic un gherghir ce să găsești supt Gimnazia Vasiliană din ograda bisericii sfinților Trei Erarhi, carele fiind și încăpător, rămine ca cinstitul Sfat, socotind această propunere, să dei ace din partea sa hotărîre, precum însăși va încuviința.

Nu mai puțin încă, rog ca pentru păzirea Arhivei și purtarea couverturilor, pe unde va cere trebuința, să să sloboadă simbria pentru doi slujitori și, pe lângă aceasta, să să orinduiască facerea materialurilor precum dulapuri și mese, pentru care eu voi predstavlisi însămnare potrivită cu casa ce să va orindui.

Gheorghe Asachi, agă.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 1, 2.
Copie.

11

1832 ianuarie 11, Iași. — Porunca vornicului Costache Conachi, locțiitorul marelui logofăt, către cinovnicii Divanului Judecătoresc, pentru a înapoa condicile de izbășie, la Logofeție.

Țiitoriul locului di marile logofăt, vornicul Costache Conachi,
Cătră cinstiți dumnealor cinovnicii Divanului Giudecătoresc.

Urmînd trebuința de a să da condicile ce s-au lucrat în cursul cuviincios, după noul așăzămînt, apucîndu-să pe dumnealui Ion Ghidionescu ca să predstavlisască condicile de izbășie ce au fost atit în vremea logofeții mele

di mai înainte cum și acele din vremea dumnealui vornicului Neculai Dimachi, au arătat că li-ar fi dat la unii din dv.

De aceea vi să face cunoscut ca numai decit să să aducă aceli condici aice, fără prelungire, ca să mă incredințaz că sint, căci într-alt chip silit voi fi a faci raport exălenției sale, dumnealui generalului Mircovici să puteți giudeca la cită vinovății poate să vii lucrurile.

1832 ghenar 11, nr. 58.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 35.
Ciornă.

12

1832 ianuarie 11. — Scrisoarea lui Ioan Ghidionescu și răspunsul lui Costache econom, relativ la „condica di practicali“ căutată spre a fi înapoiată Logofetei.

Cu multă plecăciuni mă închin dumitali veri Costache.

Poftesc pi dumitali, di ești creștin, de știi la cariva condica di practicali, ci în vremia ieșirei mele să afla la dumneata, măcar că Gheorghieș Chirica în aceea vreme, precum știut îți este dumitali, că toate condicile de către dumneata s-au priimit de la mine, dar condica atuncia să afla la dumneata și acum la cine este toți o tăgăduesc.

Te rog, di este la dumneata, sau de o știi la cineva, înștiințază-mă și mare bunătate vei face cu aciasta.

Și sint a dumitali plecat slugă,
Ioan Ghidionescu.
Ghenar 11.

Plecăciuni veri Ionică.

Știut îți este dumitali că mie nici o condică nu mi-ai dat, dar nici știu la cine poate fi, decit dumneata unde ai prepus, fă mijlocirele cuviincioasă spre aflare, căci eu că mă păzesc de acest fel de urmări, dumneata însuși poți mărturisi.

Sint dumitali frate i slugă,
Costache iconom.
1832 ghenar 11.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 36.
Original.

13

1832 ianuarie 12. — Instrucțiuni date directorilor cancelariilor judecătoriilor ținutale.

Îndatoririle condicarilor di pe la giudecătoriile ținuturilor.

I-iu. Condicariul, ca unul ce este derector a toată canțăleria giudecătorești, este însărcinat cu privigherea și răspunderea pentru toată rindueala și nerindueala canțălerii giudecătorești.

2-le. Condicariul, avind supt ascultarea sa trii scriitori, îndată ci va priimi di la prezădent o jalobă sau altă hirtii, o va da in mîna reghistraturului (pe carile il va rindui dintr-acei scriitori) ca să o treacă după rindueală in condica di priimirea jalobilor.

3-le. El va alcătui toate acturile și inscristurile cite privesc la giudecătorie, lîngă care va fi orinduit întocmai potrivit cu rezoluția încheată in sesie, dispre care va ține jurnal.

4-le. Orice inscrist să va face di condicariu să va ceti mai întăi in auzul giudecătorilor și indreptindu-să, să va prescrii pe altă hirtii curată, iară ciorna va rămine la canțălerii, in bună păstrare.

5-le. Condicariul va ceti înainte giudecătorii toate jalobile și alte inscristuri sau documenturi ali impricinaților părți cătră cari va fi răspunzătoriu pentru acele inscristuri di să vor perde sau să vor strica inlăuntru și pi dinafară.

6-le. Scrisoarea rasă, dresă sau scrisă deasupra, fii veche, fii nouă, nu este volnic a priimi fără mai întăi a să faci cunoscută in giudecătorie și a să hotări di poati fi primită sau ba, pentru ca aceasta să nu dei pricină de mai multe răle.

7-le. Condicariul va da adiverință de priimire pentru toate inscristurile cite vor intra in canțăleria giudecătorească supt a sa păstrari, cari adiverință va fi arătătoare de starea in care le-au priimit, așăjdire și toate hirtiile cite vor își din canțălerii privind la vreo pricină di giudecată să vor adiveri cu iscălitura sa.

8-le. Orici hirtii va intra sau va își din canțăleria giudecătorii, condicariul o va da-o mai întăi reghistraturului ca să pui cuviinciosul număr și să-l însămneză in condică.

9-le. Toate inscristurile cite vor privi la vreo pricină, adică atit acele cari să va fi dat di cătră impricinatele părți, precum și cite să vor fi făcut di cătră giudecătorii într-o pricină, condicariul li va împreuna la un loc și li va faci deli, pe dosul căria va însămna pricina la cari privesc acele hirtii.

10-le. Condicariul, la alcătuirea hotărării sau a raportului, va însămna pe scurt și fără violenție documenturile ce au intrat la giudecată, cuvintili și rezonile fiiștecărie părți, arătarea marturilor și hotărarea giudecătorilor întemeiată pe capite de pravilă ci vor priivi la ființa fiiștecăruia pricini. Hotăririile sau raporturile alcătuite într-acest chip, după ci să vor indrepta după cuviință, să vor prescrii întocmai fără di a să ștergi sau a să lasa vreun cuvint ne scris in condica cea hotărîtă pentru aceasta, adiverindu-să cu iscăliturile giudecătorilor și cu procritirea condicariului; iară copia di pi ace hotăriri, iscălită de giudecători cu pecetea giudecătorii, să va da prigonitorilor părți, cari să vor iscăli in giosul orighinalului trecut in condică, arătind că au priimit hotărarea și documenturile lor.

11-lea. Condicariul va avea in păstrarea sa condica undi să vor trece jalobile și condica hotăririlor, iară celilante condici să vor păstra de cătră reghistratur.

12-le. Condicariul va fi supus și va păzi cătră toți giudecătorii cuviinciosul respect.

13-le. Nu este priimită nici un fel di răsătură prin condici, pentru aceasta nimica nu să va inscrii printr-nsăle pînă ce nu să va indrepta cu desăvirșit copia tuturor inscristurilor.

14-le. Fiindcă giudecătoriile au în a să înscrii priimirea gazetii moldovinești, numită *Albina*, pentru a ave pururea știință di noile puneri la cali ci au a urma și in scurt toati publicațiile făcute atit in pricini neguțătorești cit și in pricini politicești și criminalicești sint di niapărată trebuință giudecătoriilor. Directorul canțălerii esti datori după cetirea gazetii și a publicații să li stringă (înfătoșindu-să pentru celi ci s-au dat din anul 832 și incoace) și pi toată luna, făcindu-le clit una după alta, după număr, la sfirșitul anului să le legi, făcindu-le cărticică pentru ca să slujască in giudecătorie ca un act de dovedire la oricare întâmplari.

C. Conachi, vornic.

Colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar E/46, f. 12, 13.

Original.

Publicat de Gh. Ungureanu in *Înfiinșarea și organizarea judecătoriilor in Moldova*, Iași, 1932, p. 16—17.

14

1832 ianuarie 12. — Instrucțiuni privind îndatoririle registrarilor judecătoriilor.

Îndatoririle reghistratorului.

1-iu. Reghistratorul va fi dator a pune la toate inscirisurile cite vor intra sau vor ieși din canțăleria giudecătorii și a le trece, foarte in scurt, in condică, însămniind numărul și data (veletul) fiișticăria scrisori, ziua in cari s-au priimit sau au ieșit din canțălerii, numili și porecla a jăluitorului și a părîtului și pricina la care va privi acea scrisoare, urmînd intr-aceea după alăturată moderă¹ la litera A.

2-le. Reghistratorul va trece in diosăbite condici (cari pentru acest sfirșit să vor încredința la păstrarea sa) toate foile di zăstri, toate zălogirile de averi nimișcătoare, cite să vor arăta la giudecătoria ținutului spre a le trece in condici, precum și toate mezaturile cite să vor sfirși inaintea acei giudecătorii, următoare fiind mai gios arătatei regule, adică toate foile de zăstre și condracturile de zălogiri să vor prescrie din cuvint in cuvint in căzuta condică, însămniindu-să numile alcătuitoarilor părți, suma di bani ci să va da di zăstri sau imprumut, lucrurile mișcătoare ce să vor numi amanet, cum și prețăluirilor, sau ci să vor da de zăstre, precum și orici altă tocmeală să va fi făcut intr-amîndouă părțile, cari să vor iscăli in condică in giosul însămniării acelu condract; apoi, prezădentul va întări acea foaie de zăstri, sau acel condract și copia întocmai după condica giudecătorii adiverită de prezădent să va triimete in sorocul de trii zile la Logofeția cea Mare. Modelurile condicilor sint alăturate supt litera: b, v și g.

Vinzarea prin mezat ce să va sfirși inaintea giudecătorii ținutului să va trece de reghistratorul in condică, însămniindu-să numile și porecla vinzătorului și a cumpărătorului, lucru care s-au vindut, pricina pentru care s-au vindut și prețul vinzării, și să va întări prin iscălitură intr-ace foaii a tuturor giudecătorilor, adiverind supt a lor răspunderi că mezatul și-au avut cu adi-

vărat urmarea lui, după toate legiurile prescristă după pravile. Copia adiverită di prezădentul să va da cumpărătorului, și altă copie, iarăși adiverită, să va triimite la Logofeția cea Mare.

Modelul supt litera D va fi di povătuire.

Trecirea foilor de zăstri și a zăloagilor și amaneturilor să va face fără nici o cheltuială, nici altă plată de bani.

3-le. Reghistratorul va adiveri cu iscălitura sa toate hirtile cite vor ieși din canțălerii, scoasă după condicili cele incredințate la a sa păstrare.

4-le. Reghistratorul va fi răspunzătoriu dacă să va rupe sau să va perde vreuna din cele mai sus numite condici.

5-le. Reghistratorul va face toate acturile cite priivesc la a sa datorii supt privigherea și povătuirea prezădentului și a condicariului.

C. Conachi, vornic.

Colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar E/46, f. 14.

Original.

1. Așa în original, corect *model*.

15

1832 ianuarie 12, Iași. — Instrucțiuni privind numărul și destinația încăperilor unei judecătorii. Amănunte despre încăperea în care se va ține arhiva.

Pentru presudstvii.

Casăle di presusfii trebui să fii cu patru odăi, însă:

1-ju. O odai pentru ținerea arhivii, în cari să vor faci cite două dulapuri supt incuitoare și cheea stătătoare în sama și răspunderea directorului canțălerii. În aceste dulapuri au a-și așaza toate delele, și spre aceasta vor fi făcut următoarea orindueală.

Unul din dulapuri va fi alcătuit în 24 ochiuri, fiișticari ochi lumina în toate părțile cite de 2 pol palme, spre a fi încăpătoare de două dele alăturati în lat și cit să va putea mai inalte. Asupra fiiștecăria raclă vor fi scrisă numerele știute de la unu păr la 24. Acest dulap va fi pentru delile lucrătoare și să va ține izvod pe aceleași numeri, di la unu păr la 24, arătător de fiișticare delă în care număr de raclă să pune și pentru a să găsi delile cu ușurință și în grabă, cind să vor ceri delile, vor urma a ave diosăbite numere a lor, care numere să vor face știut părților, pentru ca ele cind vin, să-ș poată cuvinta numărul; spre pildă, vine Gheorghe și Vasili care s-au fost giudecat și spun că pricina este însămnată cu nr. 29, îndată să caute în izvod și să cercetezi dela aceea cu nr. 29, în care număr de raclă s-au pus; să găsăști că este racla di supt nr. 24; acolo să caută și să scoate îndată. Să înțălege dar că delile trebui să aibă osăbit număr începind de la nr. 1 înainte, cit vor fi pină cind să umple dulapul.

Alătore cu acest dulap a delilor lucrătoare, va fi alt dulap pentru delile săvirșite. Acest dulap va fi de 16 ochiuri de asămine lumină în mărimi

și pe fiștecari raclă diasupra va avea numire di la unu păr la 16, pe lingă care fișticari număr va fi scrisă alături și cite două slovi di azbucoavnă. În acest dulap să vor păstra toate delile sfirșite, cari să vor băga prin racle după începătorea slovă a poreclii jăluitorului.

Spre pildă, Vasili Hornar au avut giudecată cu Grigori Chișcop și giudecata lor s-au sfirșit la giudecătoria ținutului. Această delă să trece în racla numărul unde este slova H, căci a jăluitorului poreclă are începătorea slova H. Pe asămine probă să vor inscrii și în pomenita conducuță făcută di la nr. 1 păr la 16 cu slovine raclilor, pentru ca fiind trebuință de ace delă ori cu cuvint de a să vede ce hotărîre s-au dat atunce la pricina aceea sau cu cuvint că piritul vroeaști a avea copii de pe hotărîri, îndată, fără mai multă bătai de cap să să poată găsi în izvod și după urmare și în racla unde stă dela aceea. Prubile următoare vor lămuri mai pre înțales toate cite să arată mai sus.

Dacă casa nu va fi încăpătoare pentru înălțimea dulapurilor, poate a scăde ochiul din înălțimea lor, adăugindu-să în lungime indetul fiind a să păzi numărul ochiurilor. Poate să să facă și din două bucăți un dulap, cind și cind casa nu-l va ierta de a-l avea întreg.

2-le. O odai va fi pentru canțalerii, unde vor fi mesăli și scaunele trebuincioasă atit pentru derectorul cit și pentru scriitori. Împărțirea acestor mesă a scriitorilor va fi una di averi nemișcătoare și alta de averi mișcătoare și alta pentru registratură.

3-le. O odai va fi pentru sesiile giudecăților; acolo va fi o masă cu postav verde, în capătul ei va fi scaunul prezădentului, alături în coastele mesăi din dreapta va fi scaunul giudecătoriaului celui întâi, după rang, și dimpotriva lui, de stînga prezădentului va fi scaunul giudecătoriaului al doilea, în celălant capăt a mesăi va fi scaun pentru derector, carile la tractarisirea pricinilor va sta ascultătoriu și va scrii ponturile hotărîrilor, cu cuvintile pe care să întemeiază giudecătoria, după povățuirea prezădentului și a giudecătoriaului, după care însămnări apoi ari a să alcătui pe toate formili jurnal după alăturatul model, incheerea socotinților unite trustele sau 2 uniti și al triile neunită la întimplare întâi iscăliturile a trustei fără nici o altă zicire; la întimplare de al doile acei mădulare care nu să va uni va iscăli cu osăbită socotință; ace osăbită socotință, cu toate rezoanile și cuvintele ei, o va scrii însuși cilenul atunce, sau mai pe urmă, însă tot în presusfii, ca să nu iasă din canțalerii delile și scrisorile oamenilor și numai cu multă prelungire de cit pară ci să vor găti inscrierile hotărîri celorlante două cilenuri, pentru ca să nu să să zăbovască pricinile.

4-le. O odai va fi pentru di a sta și a aștepta rindul lor părțile ce au a să giudeca.

Diasupra ușii din afară a giudecătoriaei va sta tabla trimiisă de la Iași, pe carile este scrisă enscriptiia:

Intrarea și șăderea în presusfii și în canțalerii este cu capul diszvălit de șlic, șapcă sau cușmă.

Nu este nimărui iertat, nici giudecătoriaului, nici oricui măcar, tragirea de ciubuc în presusvii.

Părțile care se judecă stau în picioare înaintea judecării (afară de boiar și oameni bătrâni).

În odaia presudsfirii numai acei care să judecă dintre streini au voie să intre în vreme sesiilor, adică a căutării judecăților.

C. Conachi, vornic.

Colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar E/46, f. 16, 17.

Original.

16

1832 ianuarie 13, Iași. — Raportul Vorniciei de Aprozi către Logofeția cea Mare privind arhiva veche a Vorniciei, pe care nu a primit-o în întregime, iar cea primită fiind foarte răvășită, va mai dura până ce se va trimite opisul ei.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare,
Vornicia de Aprozi.

Asupra adresului cinstitei Logofeții supt nr. 76 de a să trimite îndată opis lămurit de toate delile aflătoare în canțileria aceștii Vornicii, cu căzuta cinste să răspunde că după a me însărcinare cu aciastă epistolie, n-am priimit încă toate hirtile din vorniciile de mai înainte, ce numai o parte dintr-insele, fiind cele mai multe încă tot la dumnealui postelnicul Neculai Canta, precum și sineturi și amaneturi și apoi și acele hirtii ce le-am priimit nefiind regularisite nici cum, pentru că aciastă canțalerie — după arătarea ci mi-au făcut sameșul — n-au avut instrucție cum trebuie a să regularisi delile; mă află însă din zioa orinduirii îndeletnicindu-mă întru a să regularisi cu numerarea pe cit să poate, din care multe sînt și exoflisite și de a să triimite îndat un opis cu o asemenea lămurire, însuși cinstita Logofeție poate socoti că nu este în puțință, dar, incit să va putea, silință va fi din partea Vorniciei.

1832 ghenar 13.

Alecu Mavrocordat.

1832 ghenar în 15.

Să i să scrie ca pentru cite vor fi săvirșite să facă osăbit opis, căci acele au a să da la arhivist și din celilanti ce nu sînt sfirșite să să facă osăbit opis, trimetîndu-să și pentru unele și pentru altele opisăle cit să va putea mai în grabă.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 28.

Original.

17

1832 ianuarie 20, Iași. Adresa Postelniciei către Epitropia școlilor, spre a pune la dispoziție lui Gheorghe Asachi, gherghirul Gimnaziei Vasiliene pentru așezarea Arhivei.

Adres din partea Postelniciei către Epitropia școlilor. 1832 ghenar 20, nr. 133.

La Arhivă.

După propunerea ce au făcut dumnealui aga Gheorghe Asachi prin docladul înfățișat supt nr. 1 la presuvia Sfatului Administrativ în pricina atingătoare de Arhiva Statului, ca să întrebuițazi vremelnicești un gherghir ci să găsești supt Gimnazia Vasiliană din ograda bisericii sfinților Ierarhi pentru așăzarea și regularisirea acturilor aflătoare acum pe la osăbite presufii, Sfatul, în urmarea tratații ce au făcut la 11 ghenarie asupra aceștii puneri înainte, s-au unit cu socotința dumisale arhivistului statului aga Asachi și pe temeiul acela eu mă grăbesc a împărtași cu asămine științi pe ace Epitropie, pentru ca să să facă punire la cale de a să slobozi pomenitul gherghir pentru așăzarea Arhivei.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 14.

Copie.

18

1832 ianuarie 25, Iași. — Raportul lui Costache Conachi, locțiitorul marelui logofăt, către Sfatul Administrativ, prin care înștiințează că nu va putea lua parte la ședințele Sfatului pînă cînd nu se va termina ordonarea dosarelor venite de la toate instanțele și trimiterea lor la „locul judecătoresc“ respectiv.

Țiitoriul locului de mare logofăt a Prințipatului Moldavii.

Secția întâia.

Nr. 314, 25 ghenar anul 1832, Eșii.

Cătră cinstitul Sfat administrativ, doclad.

Fiindcă delile de pe la toate instanțiile au început a veni și numărul lor apropiindu-să, precum spun, piste 10.000, eu trebuie să stau negreșit în curgire de multe zile spre a li clitui și a le da destinație fieștecărue la locul giudecătoresc undi i să va cuvini; mă cunosc datori a faci cunoscut cinstitului Sfat că indeletnicirea aceasta amarnică și ingrozitoare nu mă iartă de a putea presustfii în adunarea Sfatului pîn cînd voi putea săvirși această sarcină, totodată împovărată și delicată.

C. Conachi, vornic.

Ghenar 25. La sesia de tratații estraordinare urmează dumnealui a să afla și la asămine dumnealui vel postelnicul îi va face chemare.

Vel vistiernic.

Vel postelnic.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 62.

Original.

1832 ianuarie 26, Iași. — Instrucțiuni pentru arhivistul statului, date de Lofgofeția cea Mare a Dreptății, de care depindea noua instituție a Arhivelor Statului.

Anul 1832 ianuar 26.

Pentru arhivistul statului.

1-*iu*. Toate acturile ce sînt hotărîte spre păstrare în Arhiva Statului, adecă anaforale, hrisoave, hatiserife atingătoare de dreptățile și pronomiile Moldaviei, precum și toate hotărîturile și planurile moșilor ce au a se face prin deosebite comisii de hotărîtură și alte acturi giudecătorești date în Arhivă, să vor păstra în o singură boltită zidire, îngrădită cu gratii de fier, cu obloane de fier și cu uși de fier, și cu păzirea unui jandarm zi și noapte cu toată privilegierea siguranței și îngrijire de a nu să primejdui, supt răspunderea arhivistului, supt a căruie ascultare vor fi un secretar și doi scriitori.

2-*le*. Toate acturile le va priimi numai după osăbit adres ce să va triimite către arhivistul, pentru ale căroră priimire va da adiverință la locul cuvenit.

3-*le*. Toate acturile au a să pune în două dulapuri ci au a fi supt nr. 1 și supt nr. 2, a căroră dulapuri despărțituri fiind în racli, asupra fieștecăreia raclă va fi scrisă o slovă din alfabet, după proba alăturată.

4-*le*. Dulapul de supt nr. 1 va fi pentru acturile pămîntului venite pi afară și din năuntru țării în pricini și legiuri obștești, precum hatiserifurile din cvaturi împărătești, legiuri din pravile, legiuri din obiceiuri, hrisoave, anaforale, pronomii și altele de acest fel privitoare către prințipat, a căroră așzare prin racle va fi după slova începătoare a numirii înscrisului și după numărul actului scris pe o hirtie în ivală spinzurată de act (spre pildă, hatiserifuri, hrisoave să cuvin în racla de supt slova H, anaforalele supt slova A).

5-*le*. Dulapul de supt nr. 2 va fi pentru acturile de pricini particularnice, și iarăși în racle pi asăminea probă și cu aceleași slove, în care așzarea acturilor prin racle va fi după slova începătoare a poreclei jăluitorului și iarăș fieștecare act cu numărul său, scris pe o hirtie în ivală spinzurată de act. Aceasta să va urma în toate alte pricini, afară numai de pricini de moșii, unde ari să fii slova începerii a numirei moșiei (spre pildă, actul lui Vasili Ciobanul să va pune în racla de supt slova C, iar în pricina pentru moșia Delenii supt slova D).

6-*le*. Pentru înlesnirea aflării vreunui act cerșut, să vor alcătui două condici ci să numesc repertorii, una a dulapului cu nr. 1 și alta a dulapului al 2-*le*, nr. doi. În aceste condici, la vremea așzării acturilor tuturor prin raclili dulapurilor, să vor trece după rînd de slove din a buchii (scrisă și pe raclă), acturile, adică în cea cu nr. 1 toate acele obștești, iar în cea cu nr. 2 toate acele particularnice, așa precum și pentru raclă cu aceleași slove și aceleași numere, cu deosebire numai că prin condice să va arăta și pricina înscrisului (spre pildă, cerșindu-să hotarnica țării și hotarnica moșii Pășcanii, cari au a fi în osăbită raclă, H și P, să caută în condică și să vedi ci număr ari lipit hotarnica țării și ce număr hotarnica Pășcanii, și după acele numere

să ia seama în racle și să vede la care act este spinzurat numărul, și acel act să scoate, nemai frământind pe altele.

7-le. Fără deosebită pozvolenie a stăpînirii nu este volnic nime a cere vreun act ci s-au dat în Arhivă, ca să-l vadă, precum nici din canțileria Arhivei să nu să poată da niciun act în casă particularnică.

8-le. Arhivistul va ține și o condică pentru adresurile și poroncile ci va primi, cum și o condică pentru inscrierile ci vor ieși din canțileria sa.

9-le. Toate legiuirile și orinduelile nouă le va trece secretariul arhivistului în paladium, adică condica de pravilili pămintului, ca totdeauna să le aibă la îndemină cînd va ceri trebuința.

10-le. Arhivistul va ave o canțilerie cu trei mesă și scaunili trebuincioasă; o masă va fi pentru arhivistu, alta pentru secretariu și al 3-le pentru scriitori.

11-le. Dulapurile vor fi cu incuetori bune și bine păstrate, așazate pe roate, și din două bucăți, una deasupra alteia, să să inchei fieștecare dulap, pentru ușurința purtatului.

12-le. Repertoriile să vor ține după alăturatule formulare.

13-le. Cînd să va pozvoli de cătră stăpînire unia părți a lua o copii di pi un act, arhivistul și secretariul vor încredința acea copie că este întocmai după originalul ce se păstrează în Arhivă, supt numărul cutare, în racla cutare.

Costache Conachi, vel vornic.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 8.

Copie.

Publicat de C. Moisil, *Arhivele Statului și Regulamentul Organic*, în „Revista Arhivelor”, vol. II, nr. 4—5, Buc., 1927—1929, p. 286—287. Vezi și *Arhivele Statului, 125 ani de activitate, 1831—1956*, Buc., 1957, p. 156—158.

20

1832 ianuarie 27, Iași. — Adresa Înaltului Divan cu care inapoiază Logofeției dosarele fostului Divan Domnesc pentru a fi numerotate și șnuruite ca să nu mai fie nepotrivire între numerotația dosarelor și cea din opis.

Prezidentul Înaltului Divan
nr. 5, 1832 ghenar 27, Eși.

Către cinstita Logofeția cea Mare

În cuprinderea adresului aceii Logofeții din 26 a următoarii luni cu nr. 341, eu nu am zăbovit a porunci arhivariusului¹ acestui Divan ca să priimească delili disființatului Divan Domnesc atingătoare de cercetarea și hotărîrea acestui post după opisul alăturat în mai sus numerarisitul adres.

Însă arhivariusul¹ rinduit spre aceasta, prin docladul său, le-au împărțășit știință că acei deli nu sint potrivite cu numerația opisului, cerînd dizle-

¹ Așa în original.

gare de urmarea ce trebui să păzască, apoi fiindcă din o asămine nepotrivire nu să pot priimi acei deli, de aceea cu căzută cinste le întorc înapoi, cu aceea însă, ca cinstita Logofeții să binevoască a poronci cui să cuvine ca să li regularisască după cuviință și să le șnuruiască, spre a fi potrivită numerația delilor și cu a opisului.

T. Balș, logofăt.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 63, f. 13.
Original.

21

1832 ianuarie 27, Iași. — Ordinul președintelui Înaltului Divan către Logofeție spre a i se trimite instrucțiunile pentru lucrările de cancelarie.

Prezădentul Înaltului Divan,
Logofătul Teodor Balș
1832 ghenarie 27, nr. 6.

Cătră
cinstit dumnealui vornicul
Costachi Conachi, ținitor locului de mare logofăt

Asupra oțnoșanii acei Logofeții din 14 a aceștii curgătoare lună, cu nr. 91, prin care să face cunoscut de a să triimete pre derectorul acestui Divan spre priimirea enstrucțiilor, deși tot în aceeași zi cu nr. 3 s-au răspuns, dar fiindcă la numirea derectorului acestui Divan are neapărată trebuință de enstrucții spre pornirea lucrării canțalerii, să rinduieste pe dumnealui Costachi Ieonom, săcretariul săcției întii, căruia cinstita Logofeție va binevoi a-i incredința toate enstrucțiile și totodată și cheltuiala hotărită pentru canțalerie pe această lună, ca din aceea să să alcătuiască cele trebuincioasă precum călămări, hirtii, ceară tare și altele.

T. Balș logofăt.

1832 ghenar 28, nr. 87.

S-au cercetat și s-au găsit date enstrucțiile la triimesul Logofeției, Ciuru. Pentru ale scrisului, călămări și altele, de ieri s-au găsit puse la cale și înștiințat.

C. Conachi.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 69, f. 1, 4v.
Original.

22

1832 ianuarie 29, Iași. — Raportul Vorniciei de Aprozi către locțiitorul marelui logofăt prin care explică starea de răvășeală în care se gădesc dosarele cancelariei prin lipsa de instrucțiuni de ordo-

nare, iar parte din acte aflindu-se încă la unii din foștii funcționari ai Vorniciei.

Cătră cinstit dumnealui țitorul locului de mare logofăt,
Vornicia de Aprozi.

Asupra oțnoșeniei dumatiale cu nr. 422 ce au priimit Vornicia, cu căzuta cinste să răspunde și tot aceea ca și prin răspunsul de supt nr. 9, cum că delile aflătoare în această canțilerie n-au fost regularisite, ca una ce n-au avut instrucții, iar apoi nici hirtiiile nu s-au luat toate pînă acum încă de la procatohul meu, dumnealui postelnicul Neculai Canta, care hirtii sint încă din vremea vorniciei vistiernicului Alecu Balș, și una cite una dezbinată și în toate unghiurile puse; apoi giudece cinstita Logofeție, atita mulțime de hirtii cum pot a să aduce într-o rinduială precum să cer, neavînd nici început, nici sfirșit, precum și verbal am rostit dumatiale, priimind numai niști pacheturi cu sineturi și alte hirtii, din care nici să pot face dele, nici pot să le dau curs de dele piste trecere de 15 ani.

Iar delile cerșute a vistiernicului Petrache Sturza și a spatarului Cazimir, pe cit să vor găsi, să vor comunicarisii cinstitei Logofeții, cu cinovnic rinduit, de a căroră priimire rog di a să da adiverința priimitorului lor.

Alecu Mavrocordat, postelnic.

Nr. 34, 29 ian. 832, Iași.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 86.
Original.

23

1832 ianuarie 29, Iași. — Adresa prezidentului Înaltului Divan către locțiitorul marelui logofăt prin care cere anumite lămuriri în legătură cu trimiterea de dosare la Arhiva Statului de către arhivarul

Divanului.

Prezidentul Înaltului Divan

Logofătul Teodor Balș

Nr. 9, 1832 ghenari 29.

Cătră cinstit dumnealui vornicul Costache Conachi,
țitor locului de mare logofăt.

Pe temeiuil jurnalului încheiat astăzi în presusficia Înaltului Divan, urmează trebuință, de mai gios următoarele lămuriri:

1-iu. După art. 375, care sint pravilile ce au să slujască de pravăț acestui Divan și că fără prelungire să să împărțăsească niște asămine, spre a se păstra pi masa presustfii.

2. După art. 366, statul Divanului, spre a să păstra la delă în canțelaria sa.

3. Fiindcă tot în acest articol să zice că arhivariul Divanului iaste însărcinat a aduna din orice părți toate documenturile statului și a le păstra, și

apoi cit prin acest articol să pominește că spre sigura păstrare a unei asămene arhive să fie alcătuită o zidire, care să se dei supt îngrijire arhivistului prințipatului, să lămuriască dacă arhivarul Divanului acestuia este datoriu îndată după adunarea tuturor acturilor statului să le teslimarisască la arhivistul țării, și cu ce rinduială, sau care din aceste să se păstreze în arhiva acestui Divan.

4. După articolul 165 să i să facă cunoscut, care sint iurisconșulții, ca la întimplare să să poată cere de la dișii lămuriri după hotărîrea acestui articol, și al 5-lea, fiindcă Divanului îi iaste știut că prin Organicescul Regu-(lament)¹ să hotărâsc zilele de presustfiire și în enștrucțiile (tri)¹ masă acestui Divan nu să cuprînde, să i să lămurea(scă)¹, care anume sint acele zile și ciasurile săsîi. Aceste (lămu)¹riri fiind de neapărată trebuință Divanului, cu...¹ cuviincioasă să poștește pe dumneata spre a i le împărtăși.

T. Balș, logofăt.

Să i să facă dizlegarea cuprînsă la artic. 375 din șapitru judecătoreșc al 8-lea.

Să i scoată ștatul din izvodul controlului arătat la ștatul Divanului Apelativ.

Să să facă doclad la Sfat, ca să să lămurească despre nedumerirea din Reglement, cui să-i ducă toate acturile publice, le supune la al 3-lea masă a Înaltului Sfat, apoi la urmă zice cum că arhivistul statului va avea în deosebită zidire.

Iurisconșulții sint doi la Logofeție, din care numai unu s-au gășit și așăzat.

Așadar dezlegările pravilicești să vor cere di la Logofeția Iuștiții, unde iurisconșulții să află.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 173, f. 11.

Original.

24

1832 ianuarie 31, Iași. — Raportul locțiitorului marelui logofăt către Șfatul Administrativ relativ la îndatoririle arhivarului Înaltului Divan Apelativ și ale arhivistului statului, cu propunerea ca în arhiva Înaltului Divan să se păstreze copii de pe originalele ce se păstrează în Arhiva Statului.

Țiitoriu locului de marile logofăt

Nr. 504, 1832 ghenarie 31, Iași.

Cătră cînștitul Șfat Administrativ,
doclad.

Asupra dezlegării ce mi s-au cerut de cătră Înaltul Divan Apelativ prin adreșul supt nr. 9 pentru îndatoririle arhivarului de la postul său, eu ceretînd cuprînderea șapitruului părții judecătorești, am aflat la secția al

¹ Documentul rupt.

7-lea, articol 366, litera V, masa arhivelor, unde să vor ține toate acturile publice, precum anafonale, hrisoave, hățișerifuri atingătoare de dreptățile și pronomiile Moldaviei (arhivariul în a căruia privigheri să incredințază toate acturile aceste, să va îngriji a le aduna di ori și din ce parte să vor afla, și a le ține în bună păstrare). Tot la aciastă masă vor fi păstrate toate planurile ridicate de comisiile hotărîturii și copiile mărturiilor hotarnice, date fiiștecăruia proprietar, precum să orînduește la secția obșteștii hotărîturi. Iar spre sigura păstrare a aceștii arhive și îndeminarea aflării acturilor, va fi în Curtea Domnească o inadins cuviincioasă zidire, întru îngrijitoare pază a osăbitului arhivist a statului.

Împotriva căriia cuprinderi am aflat la dispărțitura ștaturilor unde să arată lefile fiiștecăruia post că, după ce să însămniază la ștatul Divanului Apelativ arhivariul cu agiutoriuul său, apoi să mai arată arhivistul statului cu săcretarul și scriitorii săi.

După carile asămine încungiurări văzînd nedumerire, căci după articol pomenit, toate acturile publice sînt supusă la al 3-le masă a Înaltului Divan, mă găsesc dator a docladarisi Șfatului, însămnînd totodată socotînța me, că acturile să să păstrezi la arhivistul statului, iar la arhivariul ce alcătuiește al treilea masă în Divan Înalt să fie copii de pe acele acturi, trecute în condică și adeverite de cătră Înaltul Divan, care să slujească la trebuințele Înaltului Divan, ca să nu fie în nevoi de a alerga la arhivariul statului la ce mai mică împregiurare.

C. Conachi, vornic.

Febr. 4. Să îmbunătățiază de Șfat socotînța dumisale vel logofătului.

Vel vistiernic.

Vel postelnic.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 173, f. 14.

Original.

25

1832 ianuarie, Iași. — Ordinul loțiiitorului marelui logofăt, vornicul Costache Conachi, către arhivistul principatului Moldovei, aga Gheorghe Asachi, pentru a primi în Arhivă dosarele Vorniciei Obștei, care se desființiază, pînă la numirea unei comisii care le va prelua.

Țiitoriuul locului de vel logofăt, vornicul Costache Conachi,

Cătră cinstit dumnealui aga Gheorghe Asachi, arhivistul prințipatului Moldaviei.

Fiîndcă după Organicescul Reglement și după rezoluția pusă de cătră Șfatul Administrativ la 10 a lunii aceștia asupra docladului meu are a să disfiînța Vornicia Obștei și în locul ei a rămîne o comisie pentru orfani, care comisie pîn acum încă nu s-au numit, apoi, în cuprinderea acei rezoluții, pe

lingă osăbit adres ce am triimes cătră ace Vornicie, împărtășesc și dumitale științi, ca toate delile aflătoare în canțileria ei, cu opis arătătoriu de ființa pricinilor și alesă delile sfirșite de aceli nesfirșite, cum și șnuruite cu toată cuviincioasa rinduială, supt pecete, să le priimești în Arhiva încredințată dumitale pin la numirea comisiei arătate, și de lucrare să înștiințazi.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 46.
Ciornă.

26

1832 februarie 3, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție privind primirea a 36 condici ale Obșteștii Adunări, menționindu-se și starea în care au fost depuse.

Arhivistul Statului
Nr. 5, Eșii, 3 februarie 1832.

Cătră cinstita Mare Logofeție a prințipatului Moldaviei.

Adresul cinstitei Logofeții din 1 februarie, nr. 501, împreună cu triizăci și șasă deli și anume începind la nr. 1 pină și 36, cu patru condici cuprinzătoare lucrărilor sfirșite a fostii Obșteștii Adunări, s-au priimit șpre a fi așăzați la Arhiva Statului.

La cercetarea acestor acturi s-au văzut că fiind toate filele lor numărate și scripuite, să află șnuruite numai dela cu nr. 6 și anume din fila 54 pină la 83. Dela cu nr. 24 din fila 10 pină la 45, iar dela cu nr. 36 este piste tot șnuruită. Să însămnează încă, că la dela cu nr. 20 lipsăsc filele 76 și 77, cind fila 104 să află de doi ori scrisă.

Spre adiverirea primirii acestor dele în starea sus arătată am iscălit opisul pe care cu cinste îl întorn.

G. Asachi agă, arhivist statului.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 7.
Original.

27

1832 februarie 4, Iași. — Înaltul Divan înapoiază Ministerului de Justiție 160 dosare pentru a se face la sfirșitul fiecărui dosar opis de documentele ce le cuprinde; dacă această lucrare nu poate fi făcută, să se șnuruiască măcar fiecare dosar.

Prezidentul Înaltului Divan,
logofătul Teodor Bașș.
Nr. 11, 1832 februarie 4.

Cătră cinstita Ministerstva Justiții.

În Înaltul Divan cercetind regularisirea a 160 deli ci ne-au triimis după patru adresuri a aceii ministerstvii cu nr. 341, 426 și 487 și aflind că nu ari

la sfârșit opis (scară) de toate documenturile, ci cuprinde în sine fișticare delă și îngrijindu-să a nu căde supt vreo răspundire cînd după vremi vreunul din prigonitori s-ar jălui că-i lipsăști vreun document din delă, s-au hotărît prin jurnalul încheat la 1 a următorii luni, cu numărul...¹, ca să să întoarcă acei ministerstvăi toate deli cu adres din partea prezidentului, în temeiul căruia eu, alăturînd prin aceasta patru opisă iscăliți de ace ministerstvă, împreună și cu toate delile pină acum priimite în nr. de 160, îi fac poftitoări cerire să binevoiască a poronci cui să cuvini ca să facă la sfârșitul fiștecăria delă opis de toate hirtiile ci cuprinde în sine. Sau, dacă această regulații este cu neîndeminare i să face apoi macar să se șnuruească supt pecetea ei, spre siguranția acestui Divan, și apoi să vor priimi.

Iar pină atunci, ace ministerstvă va binevoi a răspundi de întocmai priimire a delilor și a opisălor, întorcînd și opisurili iscăliți de arhivariul acestui Divan pentru priimirea delilor și, totodată, va protimisi triimiterea a vo patru, cinci deli ci vor fi mai vechi în a căroră tratații și hotăriri să pășească Divanul îndată.

T. Baș, logofăt.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 63, f. 30.
Original.

28

1832 februarie 25, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi, arhivistul statului, către Logofeția Dreptății, prin care cere anumite lămuriri privind primirea actelor și cercetarea lor. Propune noi formule pentru inventarierea dosarelor și condicilor.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare a Dreptății
în prințipatul Moldovii,

Arhiva Statului.

Priimind instrucția cinstitei Marei Logofeții din 26 a trecutului ghenari, povățuitoare de urmarea ce are a să păzi la această Arhivă, de cuviință este a cere următoarele dezlegări: întâi asupra pontului.....² de să cuprinde că toate acturile să vor priimi la Arhivă numai după deosăbit adres < ce să >² va triimeti cătră arhivistul pen< tru a >² căroră priimire va da adeverință la < locul >² convenit, să să lămurească cu a căruia anume < tri > bunal² adres va fi volnică a priimi acturi spre a lor așăzare în Arhivă, adecă: numai după adresul cinstitei Logofeții sau și a altor instanții; al doilea, asupra pontului al 7-lea, prin care să îngrădește a nu da nimăruia co < pie >...² vide vreun act fără deosăbită voe a stăpinirii, iarăși de cuviință este a să hotări numele locurilor compitenti a slobozi cu asămenea voe; al treilea, prin zisa instrucție nu să cuprinde chipul cum au să să priimască acturile sau delile întru păstrarea Arhivei, adecă: a) acele ce vor fi din doaă sau mai multe coale de au să

¹ Loc liber în original.

² Loc rupt.

să priimască cusute și șnuruite? b) De sint datori teslimarisitorii acestor acturi a iscăli un asemenea opis de darea lor, precum li să va iscăli de priimire din partea Arhivei și, în sfârșit, al patrălea, fiindcă această Arhivă ar găsi mai îndămănată o altă rinduială decit acea însămnată prin instrucție, atît întru cele ce să atinge de modelurile condicilor și înscrierea acturilor, precum și a înlesnicioasăi aflării lor și a materialurilor trebuincioasă, adăogînd aicea formulare despre acestea, precum și planul de dulapuri ce au a să face pentru aşăzarea acturilor.

Rog a pri...¹ cinstitei Logofeții, după care să poată pași Arhiva către regularisirea însărcinării sale și tocmirea materialurilor trebuitoare.

Arhivistul statului, G. Asachi, agă.

Nr. 7, la 25 februarie 1832, Eșii.

Condica 1-*iu*
întru păstrarea acturilor obștești în Arhiva Statului

Nr.	Cuprinderea în scurt a actului	Datumul actului	La care literă și număr să păstrează	Din câte file	Deosăbitele însămnări
1	Decretul Curții Rosii, prin care îngăduiește trecerea sării din Moldova în Basarabia.	12 fev. 1830	$\frac{D}{15}$	1	
2	Hrisov prin care se desființează vecinii (robii).	26 iunii 1723	$\frac{H}{32}$	2	
3	Ferman, ca turcii să nu mai îndrăznească a ține prin Moldova moșii în posesie.	Din 13 a lunii lui N. anul 1213 K. musulman	$\frac{F}{24}$	1	
4	Hatîșerif pe temeiul Convenției săvîrșite în Acherman între Curtea Rosii și Poarta Otomană.	10 august 1827	$\frac{H}{32}$	1	

Alfavitariul 1-*iu*.
a Arhivei Statului din prințipatul Moldovii

D	
<i>Decretul Curții Rosii în pricina sării</i>	1
F	
<i>Ferman</i> ca musulmanii să nu ție moșii	3
H	
<i>Hatîșerif</i> pe temeiul Convenției de Akerman	4
<i>Hrisov</i> pentru desființarea vecinilor	2

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 1—3, 5.
Original

¹ Loc rupt.

1832 februarie 27, Iași. — Instrucțiuni date de Ministerul din Lăuntru pentru ispravnici. În extras, punctele 19, 21 și 22 referitoare la cancelarie, registratură și păstrarea arhivei.

19-lea. Ispravnicii ținuturilor avind pentru sine lefi multămitoare, precum și casă de ispravnicit cu canțieria închirietă de către Ocîrmuire și nu mai puțin și sameșul și logofeții canțieriei fiind plătiți de către Ocîrmuire, osăbit de liafa ispravnicilor și canțieria avind cheltuială iarăși deosăbită, nu numai pentru hirtie, cerneală și celelalte, dar încă și pentru lumânări și încălzire și toate cele de trebuință precum mese, scaune, călămări și sfeșnice, pină și mucări, și privighetorii ocoalelor, aprozii, slujitorii plătiți fiind de către Ocîrmuire cu lefi hotărîte pe luni, precum și vornicii avindu-și hotărit hacul lor de la sate, apoi nici o îndreptare nu rămîne ispravnicilor a să abate la cea mai mică asuprire către încredințatul lui norod și neertat le este cînd și din neprivighere sau din neluare aminte s-ar abate măcar vreunul din acei mai pomeniți supuși ispravniciei la vreo împotrivă urmare cu luare de plată pentru soroace sau alte răvașă, țidule, grosărit, gloabe, implineli, mite, ciobote și alte asemenea neertate mai mult stăpînirii a să urma și o asemenea vino-văție fără îndreptare este ispravnicului și cînd ar urma macar altor obrază de orice stare ce n-ar atirna de a sa supunere a să abate la cea mai mică asuprire a lăcuiitorilor și n-ar opri-o cu chipul ertat ispravniciei, iar pentru acei ce ar trece peste a sale închipuri de oprire, este datoriu ispravnicul îndată și întru adevăr și lămurit a înștiința pe Ministerul din Lăuntru, asupra căruie este pusă această îndatorire a privigherii îndreptării și a pazii bunei orindueli și pacinicei petreceri a tuturor lăcuiitorilor țării.

21. Ispravnicii vor avea privighere ca canțieriiile lor să fie în cea mai bună orinduală atît întru intrările cit și la eșirile hirtiilor precum și întru păstrarea arhivei, iar întru acele ce caută partea finanței să va urma întocmai după enstrucțiunile date de dumnealui vel vistiernicul, ministrul finanței.

22. Sînt datori ispravniciei a însamna luna și ziua pe hirtiile ce vor intra în canțierie și a privighea ca acele lucrate și slobozite să fie protăcăluit de sameș.

Ispravnicia ținutului Cîrligătura, tr. 616, op. 673, dosar 127, f. 16 și 16V.
Original.

1832 martie 2, Iași. — Ordinul Logofeției cu care înaintează Arhivei Statului, spre păstrare, un număr de dosare de la Divanul

Judecătoresc.

Cătră Arhivistul statului. 1832 martie 2, nr. 1148.

Din delili priimate la această Logofeție de la desființatului Giudecătoresc Divan a mezaturilor și a particularnicilor lucrări, de la stolonacialnicul

acestei madeli dumnealui banul Enache Stamate, să găsească și un număr de cincizăci pricini sfârșite, care fiind numerarisite și scripiseite să triimet pe lingă aceasta dumitale ca să păstrezi la Arhivă, iar de priimirea acestor deli acolo dumneata vei binevoi ca opisul ce să alătorează să-l iscălești și să-l trimeți la această Logofeție spre a să păstra la delă.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 16.
Ciornă.

31

1832 martie 5, Iași. — Adresa Vorniciei de Aprozi către Marea Logofeție prin care justifică întârzierea trimiterii opisului dosarelor Vorniciei, cauza fiind starea de răvășeală a dosarelor și folosirea arhivarului și în alte lucrări.

Postelnicul Alecu Mavrocordat,
epistat Vorniciei de Aprozi
Nr. 93, 1832, martie 5.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare.

Asupra ceririi cinstitei Logofeții prin oțnoșănia de supt nr. 1154 de a să triimite opisul delilor aflătoare la Vornicie, cu căzuta cinste să faci cunoscut că încă toate hirtile de la procatohul Vorniciei nu s-au priimit pentru arhivarul ei, aflindu-să în altă slujbă nu s-au îndemănat cu chemare a le teslimarisi toate și cele priimite să regularisăsc după noua rinduială și gătindu-să să vor triimite.

Această întârzieri nu urmiază din linevirea Vorniciei, ce din aceștii încunguirări, întâiu că un Dimitrachi arhivar aflindu-să întrebuițat cind în slujba dumisali hatmanului Alecu Roznovanu, cind la Divanul Apelativ, după arătarea sa, nu s-au îndemănat a să uni cu triimisul Logofeției de aicea, și al 2-lea precum am mai arătat dumitali că fiind hirtii încă din vornicia vistiernicului Alecu Balș, urmiază multă îngăimari intru prigătirea și regularisirile lor, cu toate că după cercitarea ce cu amănuntul i-am făcut canțilerii, nu să văd deli întregi în pricini, decit niște jalobe cu adresurile lor cătră Vornicie și volnicii de punire în lucrari, afară numai de dela casăi răposatului vistiernic Petrachi Sturza, cari s-au și pristavlisit cinstitei Logofeții.

Alecu Mavrocordat postelnic.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 92.
Original.

32

1832 martie 25, Iași. — Adeverință de primire în păstrarea Arhivei Statului a unui dosar trimis de Marea Logofeție.

Adeverință

Pe lângă adresa Mării Logofeții a Iuștii din 24 al curgătoarii luni, supt nr. 1737, s-au priimit întru păstrarea aceștii Arhivi o dellă în patru file a dumisali postelnicului Iancu Cantacuzino, pentru întărirea unor copii de documenturi a sale, care dellă este din numerul acturilor desființatului Divan Giudecătoresc, a căria priimire să adiverești prin aceasta.

Eși, la 25 martie 1832.

Arhivistul statului,

G. Asachi, agă.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 29.

Original.

33

1832 martie 27, Iași. — Stat de plată a personalului Arhivei Statului.

Foaie
de statul Arhivei Statului 1832

Nr.	Caractirul și numele	Cînd au început lucrarea slujbei	Cînd s-au întărit în postul său	Lefile	
				Pe luna	Pe 3 luni
				Lei	Lei
1	Arhivistul statului aga Gh. Asachi	La 1 ghenar	La 1 ghenar	1 500	4 500
2	Secretari Iordachi Mălinescu	La 7 ghenar	La 16 ghenar	500	1 500
3	Scriitori: Onofrei Florescu	"	"	250	750
4	" Panaite Malcoci	"	"	250	750
5	Cheltuiala cancelariei	La 1 ghenar	La 1 ghenar	151 $\frac{2}{3}$	455
			Soma	2651 $\frac{2}{3}$	7 955

Iași, la 27 mart 1832
Arhivist statului

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 19.
Copie.

34

1832 aprilie 19, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție prin care roagă să se intervină la Mitropolie pentru a depune în păstrarea Arhivei toate actele publice, vechi și noi.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iuștiții,
Arhiva Statului.

Fiindcă după glăsuirea articolului 366 a Organicescului Reglement, toate acturile publice precum anaforale, hrisoave, hațișerifuri, atingătoare de drepturile și pronomiile Moldovii, trebui a să așaza spre păstrare în Arhiva Statului și fiindcă arhivistul în a căruia privighere să incredințază toate acestea datori este a le aduna din orișice parte să vor afla spre a lor regularisire și ținere în bună rinduială, drept aceea această Arhivă cu cinste să adresuește cătră cea cinstită Logofeție, rugind-o să binevoiască a face punere la cale ca toate sus arătatele acturi vechi și noi, aflătoare pină acum întru păstrare la Sfinta Mitropolie, să să iei și să să triimată în această Arhivă, împreună și cu alte dresuri, carele fără a fi însămnate supt numirile de mai sus, pot cuprinde oarecare materialuri istoricești.

Arhivistul statului, G. Asachi, agă.

Nr. 13, la 19 april 1832, Eșii.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 46.
Original.

35

1832 aprilie 26, Iași. — Raportul Logofeției către Sfatul Administrativ, rugind să se dea o hotărîre în privința actelor publice de la Mitropolie care ar trebui să se dea în păstrare la Arhiva Statului.

Doclad.

Anul 1832 april 26, nr. 2461.

Prin art. 366, litera V a Reglementului să zice: „că în Arhiva Statului să vor ține toate acturile publice precum anaforale, hrisoavi, hotărîturi atingătoare de dreptățile și pronomiile Moldaviei și arhivistul să va îngriji a le aduna din orișice parte să vor afla niște asămine acturi“.

Deci fiindcă acum dumnealui arhivistul, prin adresa supt nr. 13, ceri de la Logofiția Iuștiții a să faci punere la cale, a să lua di la sfinta Mitropolie toate acturile vechi și noi și să să dea în păstrare la Arhivă, apoi Logofiția ari cinsti a docladarisî Sfatului cu înfătoșare în orighinal arătatului adres și a ceri dezlegari și povățuiri de chipul urmării.

Costachi Conachi, vel logofăt.

Mai 13.

Fiindcă locul unde să află acum Arhiva nu este îndestul de sigur pentru o asemenea scumpă depozarisire, fiind un ghiavghir¹ de casă boerească, pînă cînd să va face zidirea acea după Reglement, arhivariul va scoate copii numai de pe acturile ce să află la Mitropolie și în condici le va avea la Arhivă.

Vel visternic.

Vel postelnic.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 47.

Original.

La 18 mai același an, Logofeția comunică lui Gheorghe Asachi hotărîrea Sfatului Administrativ. Ibidem, f. 48.

1 Gherghir.

36

1832 mai 4, Iași. — Ordinul Logofeției către Agie pentru ca, prin măsuri polițienesti, să silească pe cîtiva foști funcționari ai Divanului Judecătoresc să aducă la Logofeție dosărele care le mai au pe acasă.

Otnoșenii la Agii.

Nr. 2690, 1832 mai 4.

La desființarea tribunalurilor vechi, Logofeția, după poronca mai înaltei nacialstvi, au fost rinduit boeri pentru primirea și aducerea delilor și de la stolonacialnicii fostului Divan Judecătoresc. Rinduitul boeri prin stolonacialnicii numitului Divan au teslimaresit aici un număr de deli, cari s-au și îndreptat după ființa fiișticăria la trebunaturile giudecătorești de acum.

Însă fiindcă, pe de o parte, mulți din jăluitori, de la ținuturile Fălciului și Iași, ivindu-se își cer delile ce au fost la Divanul Judecătoresc de mai înainte, cari cercetindu-se în opisurile stolonacialnicilor acelu de la Gheorghe Stamati și Costache Anghel, nu să gășăsc, iar pe de alta, că de vro citiva predmeturi s-au dovedit că la acei stolonacialnici sint și rămasă pe acasă deli, pe cari pentru rău scopos n-au voit a le da împreună cu altile.

Apoi, la asămîine intimplare, Logofeția să gășăști silită a pofti pe cinstita Agii, ca cu măsuri polițienesti să silească pe acei stolonacialnici (a căroro numi să arată în dosul aceștia) spre a teslimarisi la Logofeție negreșit pînă în 4 zile, toate delile ce mai au pe la casăle lor, scripise, numerarisite și iscălite¹, ca să să poată îndrepta și acele la tribunalurile cuviincioasă, spre a li să da curs după stăruirea prigonitorilor.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 104—105.

Ciornă.

¹. Cuvintele „scripise, numerarisite și iscălite“ introduse ulterior de Costache Conachi.

37

1832 mai 18, Iași. — Adresa Logofeției către Mitropolia Moldovei cu care comunică rezoluția Sfatului Administrativ referitoare la actele publice aflate în păstrarea Mitropoliei, cerute de Arhiva Statului spre a fi depuse în păstrarea ei.

Secția I-ia.

1832 mai 18, nr. 2952

Adres la preosfințitul mitropolit

În urmarea adresului ce s-au priimit de la dumnealui aga Gheorghe Asachi, arhivist al statului, cu cerire ca pe temeiul articolului 366, litera B¹, din Reglement, ce zice: „că în Arhiva Statului să vor ține toate acturile publice precum anafonale, hrisoave, hotărâhuri atingătoare de dreptățile și pronomiile Moldavii și arhivistul să va îngriji a le aduna din orișice parte să vor afla niște asămine acturi, să să ei toate aceste acturi aflătoare pînă acum în păstrarea sfintei Mitropolii și să i să triimată spre a le așăza în Arhivă împreună și cu alte dresuri, carele fără a fi însămnate supt numirile de mai sus pot cuprinde oaricari materialuri istoricești“, Logofeția docladarisind Sfatului Administrativ spre punere la cale a aceștii lucrări, au priimit dezlegătoare rezoluție de pe care spre pliroforia preosfințiilor voastre să alăturează aice copie, după a căruia cuprindere cu căzutul respect să poștește pe preosfinția voastră să binevoiți a porunci feții aceleia în a cărie privigheri să află aceste acturi, ca în vremi ci să va arăta acolo triimesul scriitor din partea dumisale arhivistului spre a scoate copii de pe dinsăle și a li treci în condica cari s-au regularisit a să faci acum deodată, să fie slobod și neprelungit în prescrierea lor.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 49—50.
Ciornă.

38

1832 mai 25. — Raportul banului Chirica Stamate, fost funcționar al Divanului Judecătoresc, cu care înaintează Logofeției dosarele care se aflau la el.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare,
de la banul Chirica Stamate,

raport.

Iată pi lingă acest raport înfătoșaz cinstitei Logofeții, cu opis, delile citi nedati au mai fost rămas la mine încă din vremi ci mă aflam în slujba disființatului Divan Giudecătoresc, eu și fiul meu Gheorghe. Iată și deosăbit opis pentru condicile i alti hirtii luati de la casa mortului stolnicul Ștefă-

¹. În realitate litera V.

nachi Cerchez, fostul izbaș la disliințatul Divan Giudecătoresc. Din condicile și alti hirtii ci fiul meu Gheorghe luindu-li de la dumnealui Ioan Ghidioi nescu la departarea sa din slujbă, pre toati cum li-au priimit li-au teslimarisit stolnicului Cerchez, din cari acum au priimit de la urmașii săi acest-prin opis însămnati.

Chirica Stamate, ban
1832 mai 25.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 114.
Original.

39

1832 iunie 8, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Mircovici relativ la hotărîrea Sfatului Administrativ în legătură cu actele publice păstrate la Mitropolie. Asachi argumentează pentru păstrarea lor la Arhive.

A son Excellence Monsieur le Général de Mircovitz, Vice-président de la Moldavie, grand-croix, chevalier de plusieurs ordres.

Excellence,

Les dispositions de l'Article 366, chap. VIII, section VII, de Règlement Organique, concernant les Archives de l'Etat imposent à l'archiviste l'obligation d'y rassembler les actes, Hrysoffs et Hatti-Chérifs, des lieux où ces documents pourraient se trouver. Conformément à ces dispositions, aussitôt que le local des Archives a été définitivement fixé, je me suis adressé à monsieur le grand logothète, en date du 19 avril, avec prière de faire les démarches nécessaires pour que ces documens, tant anciens que nouveaux, déposés actuellement à la Métropole, soient transférés aux Archives de l'Etat. A la suite de ma demande, le Conseil Administratif, auquel elle avait été soumise, m'a fait parvenir sa résolution en date du 18 Mai, que les Archives de l'Etat, établies actuellement dans une maison particulière, ne sont pas assez sûres pour un dépôt aussi précieux et que pour cette raison l'Archiviste fera seulement tirer des copies des documens qui sont à la Métropole, lesquels vidimées et reliées en un livre, seront gardées aux Archives de l'Etat, tandis que les originaux continueront à être conservés à la Métropole jusqu'à la construction de l'Edifice destiné à cet effet par le Règlement.

Tout en mettant à execution cette nouvelle disposition du Conseil Administratif, je me crois en devoir de la porter à la connaissance de Votre Excellence, qui voudra bien prendre en considération que le local des Archives de l'Etat, par sa construction non seulement égale en sûreté celui de la Métropole, mais encore par sa position lui est préférable, etant plus à l'abri du danger de l'incendie et comme tel ce local avait été destiné par le Conseil Administratif pour y conserver les documens originaux d'où dépendent les fortunes et les droits de tant de particuliers, tandis qu'il est notoire que beaucoup de documens précieux, déposés à la Métropole en ont été aliénés, comme

en dernier lieu le Hatti-Chérif Impérial donné à la suite de la Conservation d'Akerman.

Pour éviter à l'avenir ces graves inconveniens, pour coordonner tous les documens relatifs aux droits et privilèges de la Moldavie, le Règlement a établi les Archives de l'Etat et les devoirs de ma charge m'imposent l'obligation de réclamer toutes les mesures qui sont dans l'intérêt de cet utile établissement.

Iassy, le 8 Juin 1832,
nr. 17.

Archiviste d'Etat,
Gage G. Asachy.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 9—10.
Copie.

40

1832 iunie 10, Iași. — Raportul directorului cancelariei Logofeției prin care cere numirea unui arhivar și a unui ajutor, fiindcă din funcționarii existenți nu poate însărcina pe niciunul cu ținerea arhivei, din cauza aglomerării lucrărilor de cancelarie.

Doclad

Anul 1832 iunie 10.

După mulțimea hirtiiilor ce curg din toate părțile cu sporire din zi în zi în lucrarea Logofeției, eu văz că din lipsa arhivarului ce nu este după ștat să pricinuește mie și șefilor secțiilor o mare pierdere de vreme, de o parte prin cătarea lor cind sint trebuitoare, iar mai virtos a delilor vechi unde sint îndreptate și cu ce număr a adresurilor, și pe de alta prin alăturarea lucrărilor către delile care atirună, încit sprafcele și celelalte ridică mai toată vremea de a se putea lucra îndată hirtiiile ce se primesc.

Am ispitit ca să așăz unul sau și doi din scriitorii ștatului acestuia, să fie numai în ținerea arhivii, în lucrările sprafcelor, în alegerea și coasărea hirtiiilor cătră delile ce să cuvin. Dar lăsind a zice că nu să pricep niciunul și să stinjănesc de a priimi o asăminea sarcină, dar apoi și numărul lor este numai di zăci după ștat, din care doi lucrează cu necontinire la condica hirtiiilor de ieșire, unul la condica de intrare, doi în cusutul alăturărilor cătră deli, unul pe fișticari zi de jurnii, și numai patru rămîn în prescrierea pe curat a ciornelor ci să fac de cătră mine și șefii secțiilor, care acești patru, de multe ori nu pot dovedi lucrarea, încit șefii sint siliți a scrie și pe curat.

Eu, spre a se putea depărta ostanovcile ce s-ar putea pricinui din aceasta, mă găsesc dator și cu toată supunirea docladarisăsc arătatele încungiurări, ca să binevoiască cinstita Logofeție a pune la cale statornicirea de un arhi'

var și un agiutor, cu liafă potrivită, încit să-i poată găsi oameni destoinici de asăminea slujbă.

Director, stolnic Grigoriu.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 282, f. 142.
Original.

41

1832 iunie 17, Iași. — Ordinul lui Mircovici către Sfatul Administrativ relativ la instituirea unei comisii care, cercetînd documentele aflate la Mitropolie, să le întocmească un inventar; o copie după acesta se va depune la Arhivele Statului.

Au Conseil Administratif.

Par le rapport de l'archiviste de l'état sous nr. 17 j'ai eu connaissance des dispositions que le Conseil a prises pour la conservation des actes publics qui se trouvent à la Métropole et la préférence qu'il donne à ce local tout en chargeant l'archiviste de tirer copie de ces documens laquelle sera gardée aux archives jusqu'à la construction du nouvel édifice destiné à cet effet.

Sans rien décider sur cette détermination du Conseil je crois néanmoins devoir observer qu'il résulte de ces données que le pays ne posseda pas un registre de ces documens précieux; et comme je pense que ce qui est préalablement nécessaire, serait de confectionner un tel registre pour s'assurer de leur existence, j'engage le Conseil a nommer une commission composé de quelques Boyards les plus notables qui s'occuperont sans delai, de constater le nombre des actes qui se trouvent actuellement aux archives de la Métropole et en feront un catalogue qui sera signé par cette commission et confirmé par le Conseil Administratif. Ce catalogue sera déposé par la Logothetzie de la justice en lieu où sont consérves les dépôts et copie vidimée en sera transmise à l'archiviste qui procédera alors sur des bases plus sûres à la confection des copies d'après les dispositions du Conseil.

Je considère ces préliminaires comme indispensables pour la sureté des manipulations aux quelles seront assujettés des actes publics d'une si grande importance pour le pays.

Le Vice-président,
Mircovitz.

Nr. 5, 17 Juin 1832.

Iulie 11. Să va însărcina cu aceasta pe dumnealui postelnicul Bucșănescu și aga Matei Boguş.

Ghica, logofăt N. Suțu.

Publicat de Sever Zotta, *Din trecutul Arhivei Statului a Moldovei. Spicuri din dosarele cancelariei*. În „Arhiva românească”, tomul VI, Buc. 1941, p. 239—240.

42

1832 august 5, Iași. — Raportul arhivarului președinției Inaltului Divan către cancelarie în care arată starea proastă a dulapului de arhivă.

Doclad

1832 august 5.

Dulapul în cari să păstriază arhiva încredințată mie, las că este particular, las că nu ari dispărțirile ci să cuvin a să ține, după regula A, B, ci-i legiuit după noima Noului Așăzământ, las că și toate încuitorile sale sint foarte nesigure, încit să poati dișchidi cu orișici chei, dar apoi el fiind pentru trebuință casnică și întrebuințat întru aceasta pină la ocuparisirea casilor de cătră palatul giudecătoresc, urmiază a fi și foarte uns pe dinlăuntru, aceasta fiind precum înțăleg pricina s-au înădit intrinsul din vremea vacanției cițiva soarici.

Eu îngrijindu-mă di ce mai diparti răspundire, nemaipomenind de stricăciunia ci să poati pricinui, cu adincă supunire docladarisăsc presudstviei spre punire la cale.

Arhivariu,
C. Dimitriu.

Să să alătoreze însuși acest doclad în original Marii Logofeții.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 152, f. 211.
Original.

43

1832 august 17, Iași. — Raportul arhivistului statului către Logofeția Dreptății, rugind să se achite dulapurile și celelalte mobile lucrate pentru arhive.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Dreptății,
Arhiva Statului.

După datoria ci ari Arhiva, la 20 a trecutei luni aprilie supt nr. 14, au făcut poftire cinstitei Logofeții ca spre plata dulapurilor și a altor mobile neapărat trebuitoare ce s-au rinduit a să faci spre păstrarea acturilor și lucrarea cantăleriei, să binivoiască a mijloci, unde să cuvine, precum pre larg să arată prin izvodul înfătoșat cu zisul mai sus adres, și deși nu s-au priimit nici un răspuns, însă sporirea acturilor neîngăduind întru aceasta întîrzieri, Arhiva au și pus în lucrari facirea acelor dulapuri și mebele, cari gătindu-să încă din luna lui maiu, meșterii neîncetat stăruesc cerîndu-și plata lucrului lor.

De aceea, să faci iarăși rugătoari cerire cinstitei Logofeții să binivoiască a mijloci slobozirea însămnăților bani de la locul cuviincios.

Arhivistul statului.

G. Asachi agă.

1832 august 17, nr. 19.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 152, f. 216.
Original.

44

1832 august 19, Iași. — Raportul Logofeției către Sfatul Administrativ relativ la banii ce trebuiesc achitați pentru mobilierul cancelariei Arhivei Statului.

Doclad la Sfat,

Secția 3-a.

1832 august 19, nr. 5299.

La 22 a trecutei luni aprilie, supt nr. 2372, s-au docladarisit cinstitului Sfat spre a să puni la cali slobozirea a 1552 lei pentru materialurili trebuincioasă la canțileria Arhivei Statului, și pină acum nici o lucrari să vedi că s-au făcut, căci prin raportul ci s-au priimit acum di la dumnealui arhivistul statului, supt nr. 19, arată că au și pus în lucrari facirea acelor trebuincioasă mobile, cari s-au și gătit încă din luna lui maiu, și meșterii neincetat stăruiesc, cerindu-și plata lucrului lor.

Pentru aceasta, Logofeția cu cinste adaogă a docladarisi cinstitului Sfat ca să binevoiască a grăbi punirea la cali pentru slobozirea arătaților bani.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 152, f. 217.
Ciornă.

45

1832 august 24, Iași. — Raportul directorului cancelariei Logofeției cerind din nou numirea unui arhivar și a unui ajutor de arhivar.

Doclad

Anul 1832 august 24 zile.

Precum am docladarisit și mai înainte presudsviei cinstitei Logofiții pentru neindemănările ce urmează spre cuviincioasăle lucrări în canțileria sa, din pricina lipsii de arhivar și de agiutoriul său, cum și de scriitoriul cer-

șut pentru pravilist, întru împlinirea datoriilor mele și acum nu lipsesc a docladarisi:

1. Că reghistratorul Manolachi Iordaițchi să află bolnav de vreo două săptămîni.

2-lea. Că în locul său la condica de ieșire lucrează Vasile Păun.

3-lea. Că Iancu Nicolau tot la această condică lucrează agiutoriu.

4-lea. Dumnealui Iancu Iamandi lucrează la dumnealui pravilistul.

5-lea. Matei Florescul lucrează în copiile ce să alătorează la hirtiile ce să triimăt.

6-lea și 7-lea. Alecu Paiul și Costachi Pantia coasă alăturările cătră deli.

8-lea. Dimitrachi Frunză lucrează la condica de intrare.

Așadar, mai mult decît doi scriitori nu rămîn a ciurni și a prescrii la hirtiile ce să slobod din Logofiții.

Șăfii secțiilor întru o uniri cu mine lucrează și în ciurnirea hirtiilor și în căutaria povodurilor pe lucrările de mai înainte, cum și în facirea de sprafce, asămene și în alegirea hirtiilor spre alăturari la deli, care predmăt a căutării și alegerii hirtiilor, de ar fi arhivar cu agiutor, ar atirna de a sa datorie și în vremea ce o pierd șăfii secțiilor întru aceasta, neapărat că ar săvirși lucrarea hirtiilor cu osăbită grăbire, iar așa nici cu căutarea povodurilor, nici cu celelalte cu cari indetul ne îndeletnicim, vād că puțină sporire se face și pentru ca să nu să însămnî vreo vinovății asupra me, cu supunire innoesc a docladarisi presudstviei ca să binevoiască a pune la cale precum va socoti, căci precum arăt, și din scriitori sînt presărați în rinduiala arhivei și șefii secțiilor își pierd vremea umblînd unul de la altul spre a găsi capătul hirtiilor ce sînt trebuitoare.

Derector, stolnic Grigoriu.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 282, f. 188.

Original.

46

1832 septembrie 29, Iași. — Raportul arhivistului statului către Marea Logofeție confirmînd primirea unor dosare ale Divanului Judecătoresc.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustiții,
de la Arhiva Statului.

Pe lingă adresa cinstitei Logofeții din 24 al curgătoarei luni cu nr. 6377, triimețîndu-să în păstrarea acestii Arhive douăsprezeci delli din numărul acturilor desființatului Divan Judecătoresc, care posleduîndu-să și găsîndu-să întocmai după opisul alăturat la același adres, cu cinste să închide pe lingă aceasta un asămenea opis iscălit de aicea.

Arhivistul statului,

G. Asachi, agă.

Nr. 26, la 29 septembrie 1832, Eșii.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 82.

Original.

1832 noiembrie 5, Iași. — Raportul arhivistului statului către Marea Logofeție cu propuneri de modalitatea adunării în Arhiva Statului a documentelor de la Mitropolie de la particulari și de peste hotare.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iuștiții,
Arhiva Statului.

După mai multe cereri urmate din partea Arhivii, nepriimind pînă acuma nici copiile încredințate a documenturilor aflătoare la sfînta Mitropolie, care și prin rezoluția cinstitului Sfat Administrativ din 13 a trecutului mai s-au hotărit a să împărtăși Arhivii — apoi în urmarea îndatoririlor puse asupra ei prin art. 336 a Organicescului Reglement de a să îngriji pentru adunarea tuturor documenturilor privitoare cătră pronomiile Moldovii de pe la toate locurile unde acestea s-ar fi aflînd, și încredințată fiind că cele mai scumpe și mai însămnate adresuri a țării s-au împrăștiat de pe la locurile unde să afla depozuite, și s-au înstrăinat pe la particulari, unile în țară, iar altile peste hotar, drept mijloc de a le putea cîștiga, cu cinste să propune următoritul proiect:

Întăiu, Ocirmuirea să facă cerire la mănăstiri sau alte locuri publice de a i să împărtăși asemenea documenturi obștești care nu privesc cătră interesul lor.

Al doilea, să să facă publicații, ca toți aceia cari ar fi avînd asămînea documenturi publice, ce nu sînt nici a persoanei lor, nici a averii lor particulare, să fie îndatoriți a le înfățoșa la Arhivă, putînd, dacă vor vroi, pentru a lor îndestulare, aș păstra o copie întărită de cătră Arhivă. Această publicație să fie însoțită și de o arhieriască carte de blăstăm, pentru aceea cari ar tăgădai asemenea publică proprietate și, în sfîrșit,

al treilea, prin mijloacile ce să vor socoti de cuvîință Ocirmuirea să să adresarisască cătră guvernurile învicinate spre a să da voe de a scoate măcar copii vidimate de pe asemenea documenturi, de care această Arhivă are bună știință că să află în mare număr în Rossia la Muzeumu de Odesa, în Galiția la Arhiva de Leopold, la Joleva și în Cracovia, cum și în Transilvania la bibliotecile de Maroș-Vasarhei, de Cetatea Albă și pe la alte locuri.

Asemenea documenturi originale, sau măcar copii întărite, vor înforma un depozit prețios al Arhivii Sfatului fiind încă și neapărat pentru istoria patrii, cu a căria alcătuire arhivistul să îndeletnicești.

Arhivistul statului,
G. Asachi, agă.

Nr. 29, la 5 noemvrie 1832, Eșii.

Noemv. în 6.

Să să întoarcă dumisale agăi scriîndu-i-să osăbit că pentru că în aceste pricini au fost rînduiți boeri ca să cerceteze la Mitropolie, trebui să arati dumisale ce s-au lucrat și ci s-au aflat și să să adaogi și celi di gios însămnate.

Să să mai adauge încă că și acele din documenturi cari ar fi particularnici dar ar cuprinde legiuiri din pravile și rindueli opștești, să le înfățișezi ca di pi aceli să să scoată numai copii, întorcându-să originalurile la stăpinii lor.

C. Conachi

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 86.

Original.

Răspunsul Logofeției dat conform rezoluției, din 10 ianuarie 1833. Ibidem, f. 87.

Publicat în *Arhivele Statului, 125 ani de activitate, 1831 — 1956*, Buc. 1957, p. 161—162.

48

1832 decembrie 9, Botoșani. — Raportul Judecătoriei ținutului Botoșani către Logofeție cerind lămuriri asupra inventarierii unor dosare.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare a Iustiției
Prințipatului Moldaviei,

Judecătoria ținutului Botoșani

raport.

Priimindu-să la 5 a următoarei luni țircularnica cinstitei Logofeții din 30 trecutei luni octomvrie, cu însoțit formular de opisul ce să cuvine a face pentru delile vechi, s-au văzut celi poroncite, după care s-au și pus îndatorire derectorului canțaleriei ca să urmeză regularisirea opisului. Însă fiindcă pe lingă delile priimate prin cinstita Logofeție și de la alte trebunaturi, dintre delile urmate la desființatele instanții, adecă la Divanul Giudecătoresc și de la desființatul Departament al Pricinilor Străine, să află deli priimate și de la Vornicia acestui ținut, Judecătoria roagă pe cinstita Logofeție să binevoiască a triimate dizlegare să să întrupeză și acele deli în opis, amestecându-să după an, lună și zi (afară de acele care într-o pricină fiind, să vor uni una cu alta), sau că acele de la Vornicie să stei deoparte cu opisu lor și iarăși la vreme ce să va ivi asămine pricină să să zmulgă spre a să uni în cuprindirea țircularnicii cinstitei Logofeții supt nr. 944, ca să nu să facă greșală.

A...¹ Ioan¹ paharnic. Anghelachi comis.

Director canțaleriei,

Mihai Dabija.

Nr. 2779, 1832 dechemvrie 9 zile, Botoșani.

1. Indescifrabil.

1832 dechemvrie 14.

Să să facă rugăminte ca, după ce prin țircularnice s-au zis ca să să facă opis alfavit de toate delile vechi, să înțelege de sine că au a să trece și acele de la Vornicie, cite vor fi atingătoare de partea giudecătoreasă.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 61, f. 156.
Original.

49

1832 decembrie 31, Iași. Raportul arhivistului statului către Kiseleff in care arată numărul actelor administrative și judecătorești depuse de la înființarea Arhivei și demersurile sale pentru depunerea documentelor cu caracter istoric.

A son Excellence Monsieur de Kisseleff général lieutenant et aide de camp-général de Sa Majesté l'Empereur de tous les Russies, Président Plenipotentiaire des principautés de Moldavie et Valachie, chevalier, grand croix de plusieurs ordres... etc.

Rapport de l'Archivist de l'Etat.

Excellence!

Pénétré des devoirs de la charge dont Votre Excellence a bien voulu m'honorer, je prends la liberté de porter à sa connaissance que depuis le commencement jusqu'à la fin de l'année courante 1832 où les Archives de l'Etat ont été instituées en Moldavie, il vient d'y être déposés 1190 actes terminés en matière administrative et judiciaire.

Quant à la déposition des documens, chrisovs et anaphoras concernant les droits et privilège du pays, cette disposition voulue par le Règlement Organique, n'a pas encore eu son entière application, malgré les démarches réitérées que le soussigné a faites à cet égard et nommément:

1. Par une demande adressée en date du 19 Avril au Grand Logothète de Justice qui eut pour résultat la résolution du Conseil Administratif que jusqu'à la construction du bâtiment destiné aux Archives par le Règlement, on ne conserverait dans le local que les copies des documens déposés à la Métropole.

2. Un rapport à Monsieur le Vice Président, général de Mircowitz, en date du 8 Juin, qui eut pour suite la formation d'une commission chargée de dresser la liste des actes susmentionnés et d'en transmettre aux Archives des copies vidimées par le Grand Logophète.

3. Une nouvelles demande adressée au Grand Logothète en date du 5 Novembre pour réclamer la mise en exécution des ordres de Monsieur le Vice Président, et pour faciliter cette opération le soussigné a communiqué le projet suivant:

a. Que le Gouvernement demande aux couvents et aux établissemens publics tous les actes qui n'ont point de rapport à leurs droits particuliers. ■

b. Qu'une publication soit faite pour engager les particuliers possesseurs de pareils documens, soit de les livrer aux Archives, ou bien d'en communiquer les copies vidimée et pour plus de succès que cette publication soit accompagnée de lettres d'excommunication contre ceux qui cacheraient de pareils actes qui sont une propriété publique.

c. Prendre des mesures convenables pour obtenir des gouvernemens, limitrophes des copies de ressorte des documens que les événemens y ont fait passer à différentes époques et qui, comme objets de curiosité, sont conservés dans les établissemens publics à Odessa, à Léopol et Zolkew en Gallicie, à Cracovie, à Maros Vasarhely, à Carlsbourg en Transylvanie et que le soussigné y a vus lui-même. Ces documens formeraient un recueil important des anciens droits et privilèges de la Moldavie et jetteraient en même temps beaucoup de lumière sur son histoire.

Iassy, le 31 décembre 1832.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 16.

Copie.

Publicat de C. Moisil, *Arhivele Statului și Regulamentul Organic*, „Revista Arhivelor“, vol. II, nr. 5, Buc. 1927—1929, p. 288—289 și în *Arhivele Statului, 125 ani de activitate, 1831—1956*, Buc., 1957, p. 162—163.

50

1833 februarie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ rugînd să se ia măsuri pentru ca departamentele să nu mai depună dosare neîncheiate.

Sfatului Administrativ.

Nr. 7, la 22 februarie 1833, Eșii.

Această Arhivă, atît după cuprinderea Organicescului Reglement cit și după instrucții este însărcinată a primi în păstrarea ei numai acele acturi, care vor fi săvîrșite. Însă de la o vreme încoace, în unele din departamenturi au început, pe lingă feluri de nesăvîrșite deli, a trimeti și întregi registraturi, cerîndu-i apoi dintru acestea de la Arhivă neconținut feluri de spravce, care sint de datorie. Deci, fiindcă din asemenea pricină micul număr al cinovnicilor acestei Arhive nu este în stare a aduce întru săvîrșire lucrul ce atîrnă de acea competenție, plecat roagă pe cinstitul Sfat ca, luînd în vedere asemenea împrejurare, să binevoiască a face întru aceasta cuviincioasă punere la cale, atît pentru însăși înlesnirea a departamentului cit și pentru neîmpiedicarea de datoriile Arhivei.

Arhivele Statului Iași, dosar 3/1832, f. 12.

Copie.

51

1833 iunie 10, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție, rugind să se facă cunoscut tribunalelor să trimită dosarele șnuruite, numerotate și certificate.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iuștiții,

Arhiva Statului.

Îngrejiindu-să această Arhivă a nu căde în vreo răspundere pentru dellile ce este silită a le priimi în păstrarea sa de pe la unile din tribunaturi, aducindu-le nesclipuite și neșnuruite, iar pe de altă parte înștiințându-să că și tribunaturile giudecătorești de prin ținuturi gătesc a-i triimeti niște transporturi de delli,

Arhiva, spre a întâmpina mai înainte triimitirea unor asemenea neregularesite delli, roagă pe cinstita Logofeție, ca să binevoiască a face deobște tuturor tribunaturilor cunoscut ca eli, dellile ce vor ave de depus în Arhiva Statului, să se îndelitnicească mai întâi a le sclipui, a le șnurui și a le însămnna în dosul lor în posloviță soma filelor, supt iscăliturile stolonacialnicilor.

G. Asachi, agă.

Nr. 25, la 10 iunie 1833, Eșii.

1833 iulie 3.

Cu toate că sint Țircularnice slobozite spre netriimitere de deli fără scripsire și celelalte formalitale, dar să să poftorească giudecătoriailor, cerindu-li totodată știință și ce deli sint acei care ar voi să le dea la arhivist, de care lucrare să să împărtășească știință și la Arhivă.

Ministerul de Iuștiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 114.

Original.

52

1833 iunie 10, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dinlăuntru rugind să înștiințeze Agia și isprăvniciele ca dosarele ce le vor depune să îndeplinească condițiile cerute de instrucțiuni.

La Ministeriu din Lăuntru.

Nr. 26, la 10 iunie 1833, Eși.

Înștiințându-să această Arhivă cum că Orășăniasca Agie și isprăvniciele de prin ținuturi gătesc niște transporturi de delii spre a le trimite întru păstrarea Arhivei, și ca nu cumva numitele dregătorii din neștiința formilor ce să păzesc la această Arhivă să apuce a porni asemenea delii neregularesite, Arhiva, spre a întâmpina aceasta, roagă pe cinstitul Ministerium ca să binevoiască a face cunoscut de obște tuturor dregătoriiilor ce atirună de la

ramul său, cum că delile ce vor avea să le depune în Arhiva Statului, nu să vor primi almintrelea decît numai scilpuite, şnuruite şi însămnate în dosul lor în posloviţă soma fililor, sup iscăliturile stolonacialnicilor.

Arhivele Statului Iaşi, dosar 3/1832, f. 13.

Copie.

53

1833 iunie 19, Iaşi. — Raportul arhivistului statului către Sfatul Administrativ prin care roagă să se ia măsuri pentru a se ridica lada cu documente care aparţinut logofătului Paladi, din care cele publice să fie date în păstrarea Arhivei Statului.

Cătră cinstitul Sfat Administrativ al prinţipatului Moldovii,

Arhiva Statului.

Legiuirile Organicescului Reglement şi anume art. 366 orindueşti că arhivistul în al căruia privighere să incredinţază toate acturile publice, să va îngriji a le aduna din orişice parte să vor afla.

Pătruns de această îndatorire, gios-iscălitul cu supunere arată că o adunare de asemenea acturi de la casa logofătului Paladi trecind la clironomul său răposatul hatman Constantin Paladi, au încăput în minile dumisale Vasilii Stîrce, fostul logofăt de casa răposatului hatman, şi să află astăzi închise în o ladă la dumnealui banul Mihalachi Negre, ce este epitrop numitului Stîrce, carele are încă şi foae sau opisul acelor acturi.

Deci, pentru că nişte asămenea documenturi nu sînt proprietate particularnicilor, ci a statului, gios-iscălitul socoteşti de neapărată trebuinţă a să ceri aceli hirtii prin mijlocirea Ocirmuirii, pentru care roagă ca, cu toată graba şi taina să se sloboadă din partea ei o poruncă, însărcinindu-să cu aducerea la împlinire pe unul din dregătorii Arhivei, carele cu un rinduit din partea Departamentului din Lăuntrul, mergind la Ştefăneşti, la dumnealui Stîrce, şi de acolo împreună cu acesta la dumnealui banul Mihalachi Negre, cu împuternicire, în numele Ocirmuirii să se ei de la dumnealor acea ladă cu hirtii, ca de la unii ce pînă acum au fost numai nişte vremelnici păstrători — şi puindu-să pecete să se aducă aicea, unde în fiinţa marelui logofăt să se deschidă, să se facă o foae şi să se cerceteză cuprinderea pomenitelor acturi, din care acele publice să se depue în Arhivă, iar din acele care fiind particulare ar pute avea oarecare legătură cu cele publice, să se scoată numai copii spre păstrare, iar orighinalurile să se dei la locul cuviincios.

Arhivistul Statului, G. Asachi agă.

Nr. 33, la 19 iunie 1833, Eşii.

Ministerul de Justiţie, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 137.

La 31 iulie acelaşi an, Marea Postelnicie cere Departamentului Justiţiei să se predea Arhivelor Statului lada cu documentele logofătului Paladi. *Ibidem*, f. 136.

Original.

54

1833 iulie 5, Iași. — Circulara Ministerului de Justiție trimisă tuturor judecătorilor ținutale pentru ca dosarele ce se trimit spre păstrare la Arhiva Statului să fie pregătite potrivit instrucțiunilor primite.

Secția 1-a.

Publicații la toate judecătoriiile.

De la nr. 5621 și pînă la nr. 5630, 1833 iulii 5.

Arhiva Statului prin raportul său de supt nr. 25 au adus la știința Logofeții că delile ce le primești în păstrarea sa de pe la unile din trebunaturi i să trimet nescrisite și neșnuruite, iar pe de altă parte s-ar fi înștiințat că și judecătoriiile găsesc a-i trimeti niște transporturi de deli.

Deci cit pentru pontul 1-iu, ace judecătorie ari țircularile povățuitoare cum să urmezi cu trimiterea unor asămine deli, dar i să mai poftarești și acum ca la întimplare să nu scapi din vederi triimiterea delilor fără scripsire și celelalti formalitate, iar pentru pontul al 2-lea, va trimeti îndată știință Logofeții ce fel de deli sint acei cari ar voi să le dei la Arhivă.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 115.
Ciornă.

55

1833 iulie 8, Dorohoi. — Raportul Judecătoriei țin. Dorohoi către Logofeția Justiției în care arată că ea respectă întru totul instrucțiunile în legătură cu pregătirea dosarelor ce se predau la Arhiva Statului.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare a Iustiții,
Judecătoria ținutului Dorohoi.

Asupra celor cuprinsă prin cărtea cinstitei Logofeții din 5 a curgătoarii supt nr. 5628 întru ceea ce să atinge de raportul arhivistului statului supt nr. 25, că delele ce le primești în păstrarea sa de pe la unile din tribunaturi să trimet nescrisite și neșnuruite, iar pe de altă parte s-ar fi înștiințat că și judecătoriiile ținuturilor găsesc a-i trimeti niște transporturi de dele, cu supunere să aduce la cunoștința cinstitei Logofeții, cit pentru punctul întâi, această judecătorie, potrivit cu țercularnicele ce are, păzăști buna orîndueală cu triimitirea delilor înzăstrati cu toate formile, întocmai după povățuiri și asăminea orîndueală să va păzi și pe viitorime. Iar pentru punctul al doilea să aduce în știință că de aice pînă acum nici o delă nu este de a să trimete la Arhiva Statului.

Enacachi Prale, ban.

Nr. 1392, 1833 iulie 8, Tg. Dorohoi.

Director,

indescifrabil.

Registrator Judecătoriei,

indescifrabil.

Iulii 13.

Adunindu-să di pi la toate giudecătoriile asăminea răspunsuri, să să facă cunoscut dumisale arhivistului.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 126.
Original

56

1833 octombrie 14, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ în care propune să se trimită un delegat din partea Arhivei, la Ștefănești, spre a ridica lada cu documentele de la casa răposatului logofăt Paladi, din care cele publice să se depuie la Arhiva Statului.

Cătră cinstit Sfatul Administrativ al prințipatului Moldaviei,
aga Gheorghi Asachi, arhivistul statului.

Eu, prin raportul meu din 19 a trecutei luni iunie, anul curgătoriu, cu nr. 33, am înștiințat pe cinstitul Sfat despre un număr de acturi publice, cari de la casa logofătului Palade, trecind la clironomul său, răposatul hatman Constandin Palade, au încăput în mîinile dumisale Vasile Stîrce, fostul logofăt de casa celui din urmă; aflindu-să astăzi zisile documenturi închisă într-o ladă la dumnealui banul Mihalachi Negre, ce esti epitrop numitului Stîrce și că, ca unile ce asămine acturi nu sint proprietate particularnicilor, ce a statului, să aibă a să ceri de la dumnealor; însă pentru că gios-iscălitul despre lucrarea ce ar fi urmat întru aceasta, nici un răspuns nu s-au împărțășit pină astăzi, adaog a ruga pe cinstitul Sfat ca să binevoiască a puni la cale de a să rindui cit mai în grabă pe cine să va socoti, carile cu un cinovnic din Arhiva Statului, mergind la Ștefănești, la dumnealui Stîrce, și de acolo împreună cu acesta la dumnealui banul Mihalachi Negrea, să se ei acea ladă cu hirtii și puindu-să pecete, să se aducă aice, unde în ființa rinduiților întru aceasta, deschizindu-să, să se facă o foae și să se cercetezi cuprindirea pomenitelor acturi, dintre cari aceli publice să se depuie în Arhiva Statului, iar din acele care fiind particulari ar ave oarecare leagătură cu aceli publice, să se scoată numai copii spre păstrare, iar originalurile să se dei la locurile cuvinite.

G. Asachi, agă.

Nr. 65, Eșii, la 14 octombrie 1833.

Secretariatul de Stat, dosar 205, f. 1.
Original.

1833 noiembrie 17, Iași. — Proiectul lui C. Sturza, marele logofăt al Dreptății, către Adunarea Obștească, prin care cere modificarea articolului 366 din Regulamentul Organic — ce prevedea predarea actelor publice spre păstrare la Divanul Înalt — în sensul ca aceste acte să fie predate la Arhivele Statului, deoarece aici condițiile de păstrare erau mai bune, urmînd ca Divanul Înalt să primească numai copii autentificate.

Nr. 9

Anul 1833 luna noemvrie 17 zile.

Proect

pentru acturile publice a să depune la Arhiva Statului, iar nu la Divanul Înalt sau Domnesc, de acum.

Deși prin art. 366 din Organicescul Reglement să rostește ca acturile publice să să dei spre păstrare la Divanul Înalt, însă, tocmai de la punerea în lucrare a Noului Așăzămînt, logofătul Dreptății — în privire că Arhiva Statului pe de o parte ari ștatul ei deosăbit, pe de altă siguranția păstrării acturilor să făgădueste la dinsa mai închizașluitoare — după a Sfatului deslegare, au făcut punere la cale ca tot felul de orighinalnice acturi să să dei la Arhiva Statului, iar la Divanul Înalt să să opriască numai copii vidimate.

Deci, gios iscălitul, unindu-să cu această măsură, după datorie o supune Obșteștii Adunări spre chibzuire, ca rostirea articolului aratat, dacă să va găsi de cuviință, să-și ei îndreptarea sa, după cum și firește să înțelege că Arhiva Statului nu este pentru altă decit pentru păstrare de acturi, găsindu-să și în mai multă siguranție despre deosăbitele întimplări prevăzute.

Marile logofăt a dreptății,

C. Sturza.

Dechemvrie 2.

Fiindcă art. 388 din Reglement litera V înțălege pe Arhivă, apoi acolo să vor și da spre păstrare asămîne acturi publicești, nefiind trebuință de proiect întru aceasta.

Baș.

Suțu.

Să va împărtăși Logofeției această rezoluție.

Secretariatul de Stat, dosar 230, f. 175.
Original.

1834 iunie 3, Iași. — Tabelul funcționarilor Arhivei Statului numiți la înființare și existenți la data întocmirii tabelului.

Foaea

cinovnicilor statului Arhivei Publice din principatul Moldovii, înființată după Noul Așezământ la 1 ghenari 1832.

Nr.	Cine s-au rînduit în slujba aceștii Arhive la înființarea ei	Pînă la cari zi s-au aflat indeletnicindu-să	Pe cine s-au rînduit în loc
1	Arhivist aga Gheorghe Asaki		
2	Secretariu Iordachi Mălinescu	Pînă la 2 mai 1834	
3	Scriitoriu Neculai Ciure	Pînă la 18 februarie 1832	S-au rînduit în loc pe agitoriuul său, Panaite Malcoci Din aceeași zi în locul lui Panaite Malcoci
4	Scriitoriu Onofrei Florescul	Pînă la 10 mart 1833	Din aceeași zi Ioan Asachi

Acei ci să află astăzi de față indeletnicindu-să:

1. Arhivist aga Gheorghe Asachi de la 1 ghenar 1832.

2. Secretariu Panaite Malcoci, carile de la 18 februarie 1832 pînă la 4 mai a anului curgătoriu, s-au aflat agiutor fostului secretar și atunci pristavlisîndu-să de secretar s-au îmbunătățit de Sfat, iar întărirea domnului general să aștiaptă.

3. Scriitoriu Ioan Asaki de la 20 martie 1833.

4. Scriitoriu Neculai Malcoci de la 4 mai anul curgător.

Adecă patru cinovnici să află în statul aceștii Arhivi după glasuirea Organicescului Reglement.

1834 iunie 3.

Publicat de Sever Zotta, *Din trecutul Arhivei Statului a Moldovei. Spicuri din dosarele cancelariei*. În „Arhiva românească”, tomul VI, Buc. 1941, p. 242—243.

1834 august 8, Dorohoi. — Raportul Judecătoriei ținutului Dorohoi către Logofeția Dreptății prin care cere aprobare de a preda la Arhiva Statului dosarele constituite înainte de Regulamentul Organic și dosarele fostei Judecătorii Herța, care se află în păstrarea sa.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare a Dreptății,
Giudecătoria ținutului Dorohoi, raport.

Așa precum să cuprinde prin cartea Marii Logofeții cu nr. 5278, ca potrivit cu dizlegarea Sfatului Ocirmuitor, prin adresul Postelniciei supt

nr. 1241, pe temeiul docladului cu nr. 2571, ca și această giudecătorie să pristavlisască cu opis delile ce vor fi cu desăvirșire sfirșite în arhiva ei spre a să depune în Arhiva Statului, Trebunatul au pus în lucrare regularisirea acelor dele cu desăvirșire sfirșite (bez acele cătră care să mai inoesc lucrările), însă pentru că în arhiva acestui Tribunal sint și o sumă de dele sfirșite la disființata Giudecătorii a ținutului Herța, care stau aice zăcătoare cu osăbit opis, precum și delele dinaintea Reglementului, care stau iarăși zăcătoare, neînnoite pînă acum, adică atit acele mai pe urmă în nr. de 71, prin canalul Divanului de Apilație a Țării de Sus, cu carte din 12 septemvrie 833 supt nr. 1612, prin care să rostește ca să să publicarisească în termen hotărit și cu arătare că dacă în aceeași vadé, fețile jeluitoare (care vor fi neînmpăcate) nu să vor arata cu înscris protesturi pentru înnoirea acelor dele să să treacă prin forme la Arhiva Statului, fiindcă după urmarea unii asămîne publicații cu termen de trii luni nu s-au arătat nimeni cu cerire de înnoire, Giudecătoria să roagă cu supunire ca să aibă dizlegare de să cuvine a triimite și delile sfirșite la disființata Giudecătorie a ținutului Herța și aceli dinaintea Reglementului care stau zăcătoare pînă acum, sau nu.

M. Drăghici.

Balica, comis.
 Director, C. Hristescu.
 Sef secție, Ioan Hristescu.

Secția I partea 3-a.

Nr. 120, 1834 avgust 8, Tg. Dorohoi.

August 17.

Delile sfirșite la Giudecătoria Herții pentru care au urmat publicații și nimeni nu s-au arătat a le înnoi și delile însuși a aceii Giudecătorii sfirșite toate ca unile ce să află sfirșite întru tot, apoi să vor triimite aice spre a să depune la Arhiva Statului.

d. d. Veisa, căminar.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 176.
 Original.

60

1834 decembrie 31, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției cu care înaintează opisul de numărul și cuprinderea dosarelor depuse de Divanul Țării de Sus la Arhiva Statului spre păstrare.

Cătră cinstita Mare Logofeție a Iustiției,
 Arhiva Statului.

Săvirșindu-să cercetarea și numerarisirea fililor delilor Divanului Țării de Sus triimiasă în păstrarea acestii Arhive, pre lîngă ofiția cinstitii Logofeții

din 24 a trecutii luni octombri supt nr. 7337, să întorci pe lingă aceasta opisul de numărul și cuprinderea lor, potrivit cu acel ce s-au triimis Arhivii întovărășit cu pomînta mai sus ofiție.

Arhivist statului,

G. Asachi, agă.

Nr. 63, 1834 decemvrie 31 zile.

Secretar,

Panaite Malcoci.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 188.
Original.

61

1834 decembrie 31, Iași. — Adresa arhivistului statului, Gheorghe Asachi, către Panaite Malcoci, secretarul Arhivei Statului, prin care-i face cunoscut uniforma ce trebuie să o poarte.

Arhiva Statului din Prințipatul Moldaviei

către

al ei secretar cinstit dumnealui Panaite Malcoci.

Priimindu-să ofiția Marii Logofeții a Justiției, din 17 a trecutei luni august, de supt nr. 1162, urmată după adresul Marei Postelnicii cu nr. 271, întemeet pe întăritura preinălțatului domn, însămnată asupra anăforalii ce au făcut Sfatul Administrativ pentru uniformili care s-au hotărit să poarti dregătorii statului, să faci dumitali știut că ești în dreptati a purta uniformă de postav vinăt, cu gulerul și mărginile minicilor de catife neagră, bungonii albi, cu marca țării și frunză de măslin și spre cunoștiința postului ce ocuparisăști. În zilele de țeremonie, sărbători și la audenții, vei purta la guler cusut cu fir alb și pălării în trii colțuri.

Arhivist statului și cavaler,

Gh. Asachi

Nr. 64, la 31 decembrie 1834, Eșii.

Publicat de Sever Zotta, *Din trecutul Arhivei Statului a Moldovei. Spicuri din dosarele cancelariei*. În „Arhiva românească”, tomul VI, Buc. 1941. p. 243.

În 1840 intervin modificări în uniforme. Ibidem, p. 252.

1835 martie 20, Iași. — Raportul marelui logofăt Balș către domn în care arată că din ordinul fostului director al cancelariei Logofeției, logofătul C. Sturza, s-au desfăcut condicile pe anul 1832, a fostului Divan Judecătoresc al Țării de Sus și s-au scos filele albe, din care s-au făcut alte condici, iar filele scrise au rămas neșnuruite, încălcându-se astfel formele statornicite și cere a se lua măsuri de îndreptare.

Pre înălțate Doamne,

O împregiurari în pricina unui proțăs ci să căuta mai alaltăeri la Divanul Țării de Sus chemînd a să faci luari aminti în condica ci au fost dată di cătră Logofeție la Divanul Giudecătoresc pe anul 1832 pentru trecirea intrinsa a ducumenturilor prigonitoarilor feță, s-au aflat că filile albi citi mai rămăsă în condică sînt discutate din șnuruire și numerarisire, rămîind numai filile scrisă fără a fi șnuruite la loc aceli fili rămasă în condică. Pentru care gios-iscălitul făcînd întru aceasta cercitari au luat pliroforie di la dumnealui stolnicul Ștefanachi Grigoriu, ci atunci au fost derector canțălerii Logofeției, și de la arhivariul Logofeției, că la disființarea Divanului Giudecătoresc aducîndu-i-să înapoi la Logofeție condicile din porunca fostului atuncia vel logofăt, dumnealui Costachi Sturza, s-au descusut din toată hirtia ce au fost albă și s-au făcut alti condici ce s-au dat Divanurilor de Apeleție înființate în locul acelui Giudecătoresc. Vreo poruncă însă a dumisali Sturza spre a să discoasă hirtia albă din aceli condici și a să întrebuița, precum arată stolnicul și arhivariul, nu să găsăști, precum nici filile scrisă și rămasă în condică nu sînt scripitate și șnuruite supt incredințarea dumisali logofătului Sturza, precum cere poriatca canțălerii, adică să arăte că hirtia albă discusîndu-să din condică s-au întrebuițat în cutari predmet, spre cutari iconomii a heznellii sau neapărate trebuiți. Deci fiindcă în împregiurarea aceasta tragi după sine oarișcari bez poriatcă, apoi gios-iscălitul cu plecăciune îndrăznești a o supune înălțimei voastre și, totodată, adaoge că ar fi de cuviință a să face acum îndreptarea ci să va găsi de cuviință pentru acele condici, spre a nu naște după vremi niscaiva împregiurări vătămătoare formilor statornicite.

Al înălțimei voastre pre plecată slugă,
Balș, vel logofăt.

Nr. 1908, 1835 martie 20 zile, Iași.

Pogor, comis.

Lucrarea făcută mai înainte este cu totul împotriva cuviinții și a formilor, di cari va privighe Logofeția a nu să mai face în viitorimi, iar aceli deli șnăruindu-să de iznoavă să va arăta asupra fiiștecăriia împregiurările ei.

În 20 martie 1835.

M. Sturza voevod.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 216.
Original.

63

1835 mai 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Vistieria Moldovei referitor la amenajarea boltelor din casele Vistieriei, pentru ca Arhiva să se poată muta acolo cit mai repede.

Cătră cinstita Visterie a Prințipatului Moldovii,
Arhiva Statului.

În urmarea ofiției Marei Logofeții din 5 a trecutei luni ghenari, supt nr. 34, rostitoare că această Arhivă spre siguranța ei s-au hotărit să se mute în beciurile casălor unde s-au așăzat Visteria, gios iscălitul au cerut de la dumnealui marile vistiernic beciul pentru așăzarea ei și dumnealui verbal au răspuns că îndată ce căldura va agiuta a să putea zidi, despărțind cu zid șala boltită ce este în aceli casă, va inlesni așăzarea Arhivei. Apoi, fiindcă acum au sosit și ace vremi și precum Arhiva în nesigurul loc ce vremelnicești să află stind, după suflarea neconținutelor furtuni, în tot ceasul este în pericol, să adaogi rugăminte cinstitei Visterii ca, cit să va putea mai curind, să pue la cale a să inchipui loc pentru punire aceștii arhivi, ca și iscălitul să scape de îngrijerea ce de-a pururea poartă pentru dinsa.

G. Asachi, agă.

Secretar,

Grabnică.

P. Malcoci.

Nr. 22, la 6 mai 1835, Eșii

Mai 8. Să să docladarisască Sfatului spre hotărire.

Vistieria Moldovei, tr. 1352, op. 1535, dosar 315, f. 4.
Original.

64

1835 mai 25, Iași. — Raportul Divanului Apelativ al Țării de Jos cu care se înaintează Logofeției Dreptății 56 dosare dinaintea Regulamentului, pentru a fi predate la Arhiva Statului spre păstrare.

Divanul de Apelații a Țării de Gios
cătră cinstită Marea Logofeție a Dreptății.

Nr. 1544, 1835 mai 25.

În urmarea ofisului înălțimii sale de supt nr. 196, prin care la pontul 1-iu să înscrii ca toati pricinili aceli pornite dinaintea Reglementului aflătoare și în arhiva canțilerii acestui Divan și părăsite pără acum de împričinați, să să triimată la Arhiva Statului; Divanul, discoperind 56 trupuri deli di acest soi, aice însoțit a lor opis împreună cu delili cu cinsti le triimeti cinstitei Logofeții, spre a să da la Arhiva Statului, după poronca înălțimii sale.

Di a cărora priimire să binevoiască a-i face știut.

Corni, Ioan Costachi postelnic, Miclescu agă, Pancrate.

Mai 29.

Dumnealui șeful săcției priimindu-le după opis, va răspunde Divanului iar delile să vor îndrepta la Arhiva Statului.

Director, Pogor comis.

Opisul aice alăturat s-au priimit ca să să triimită de-a dreptul la Arhiva Statului.

Pancrate.

1835 septembrie 6.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 246.

Original.

65

1835 iunie 5, Iași. — Raportul șefului secției I-a din Logofeție către ministru, prin care cere a se hotări în privința unor dosare dinainte de 1832, care au fost depuse de tribunale la Logofeție și nu la Arhiva Statului conform dispozițiilor Regulamentului Organic.

Secția I.

Doclad

1835 iunie 5

Unile din tribunaluri au început a triimite delile vechi dinaintea Reglementului, cari după ofisurile prea înălțatului domn au a să da la Arhiva Statului, aice la Logofeție și nu de-a dreptul la Arhivă, precum înălțimea sa prin aceleași ofisuri poroncești.

Gios-iscălitul, socotind că această urmare este împotriva poroncii, cu căzută plecăciune docladarisind această împregiurare, să roagă a ave dezlegarea domnului ministru al dreptății, ce regularisire să să facă acelor deli cind pină acum au apucat a li triimite aice.

Seful secției, Ioan Pleșăscu, stolnic.

Iunii 7.

Pentru acele ce pină acum sint vinite în Logofeții să să dei la Arhiva Statului, iar prin țircularnice să să împărtășască trebunaturilor de a păzi această urmare întocmai după poronca înălțimii sale, urmată întru aceasta.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 155.

Original.

66

1835 iunie 12, Iași. — Circulara Logofeției adresată tuturor judecătorilor ținutale prin care li se poruncește ca toate dosarele dinaintea Regulamentului să se predea spre păstrare direct la Arhiva Statului și nu la Logofeție.

Țirculare pe la toate giudecătoriile ținutale.

1835 iuni 12 — secția I-a.

De la nr. 3427 pâr la nr. 3436.

În privire că unli din trebunaturi au început a triimete delile vechi, neînnoite, dinaintea Reglementului, aice la Logofeție, iar nu la Arhiva Statului, după poronca înălțimii sale cuprinsă în ofisul din 15 aprilie, apoi spre a nu mai urma și ace giudecătorie o asămine zădarnică perepiscă cu Logofeția, i să faci cunoscut ca întocmai după cuprindirea înaltului ofis, toate acei deli să le triimată însuși ea de-a dreptul la Arhiva Statului.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 156.
Ciornă.

67

1835 august, Iași. — Raportul Epitropiei Învățăturilor Publice către domn prin care îl roagă să întărească hotărîrea dată de Obșteasca Adunare a Divanurilor, în procesul privind Epitropia școlilor naționale, subliniind „tăinuirea“ documentelor.

Prea înălțate doamne!

Cunoscut este înălțimei voastre, ca unui epitrop ce ați fost asupra shoalelor naționale, profeșul ce au urmat între exarhii Muntelui Aton asupra Epitropiei shoalelor naționale, cum și hotărîrea ce au dat în pricina aceasta Obșteasca Adunare a Divanurilor, la anul 1830 noemvrie 4, întimiată pe documenturile înfătoșate de către vechilul monastirii Trii Sfetitelor la tratarisirea pricinei, prin care documenturi, aevea să dovedește că fericitul întru pomenire, domnul Vasilie voevod, cumpărînd de la un comisul Mihail Fortună, la let 7149 (1641) aprilie 15, casile sale de aice, în Eși, din ulița Ciobotărească, cu tot locul cit ține pinpregiurul lui, au zidit casă de școale, fere-deu și împreună și cu tot venitul lăudatul ctitor Vasilie voevod le-au afi-roșit, zidite de cătră el, monastirii Tri Sfititelor, fără indoială cu condiție ca în veci să păzească cu nestrămutare un Institut de fundeție pentru public folos, privitor cătră învățătura și cultura neamului moldovinesc. Însă acelea școale au fost numai pără în zilele lui Mihail Racoviță voevod, la let 7232 (1724) cînd, arzînd de foc, au rămas locul slobod și pustiu pină la let 7244 (1736), iar feredeile nearzînd, au rămas întregi precum să văd.

În curgire dar mai mult de un veac, de 106 ani, rămîind tănuite documenturile doveditoare pomenitului vecinic așăzămînt și tinerimea moldovi-

nească lipsită de institutul naționalii învățături, de atita vreme numai de particular interes urmat din partea aceloră căroră îmbunătățitul ctitor, domnul Vasile voevod, cu osăbită încredire a firosisă dania, cu condiție spre vecinica urmare, prin care faptă monastirea Tri Sfititele rămîne în veci răs-punzătoare inaintea neamului moldovinesc, căci inchinarea la acel sfint lăcaș, de sine închizășluia pe domnescul ctitor, că a sa mintuitoare voință și hotărire cu sfințenie va fi în veci păzită și urmată. Iar acum, Epitropia Învățăturilor Publice, cînd din nemărginita îndurare a pronii dumnezeăști iarăși s-au scos la lumină îngropatiale dreptăți a nații moldovenesti, să cunoaște îndatorită a pune inainte obștescului a patriei părinte, dreptățile nației la această impregiurare, apărate de cătră Epitropia Shoalelor și carile sint dezvălitate în acturi autentice și in pomenita hotărire a Obșteștii Adunări a Divanurilor, cu neclintită încredințare că înălțimea voastră, ca un drept judecător, veți binevoi a întări arătata hotărire și a pune și în lucrare spre vecinica nestrămutată urmare sfintii dănuiri rămasă de la în veci fericitul intru aducire aminte, domnul Vasile voevod și întărind acel vecinic monument de învățatură, înălțimea voastră il veți învia, și prin această faptă făcîndu-vă un al doilea ctitor acestui sfint așazămint, înturnîndu-i averea înstreinată, prin cultura neamului moldovenesc, veți siguripsi fericirea și slava voastră și a urmașilor voștri.

Ai înălțimii voastre cătră dumnezeu smerit rugători,

Veniamin mitropolitul Moldovei,
și pre plecate slugi,

.....¹

Canta vist.

G. Asachi.

Nr. 118, 1835 avgust, Eșii.

Să recomanduește Divanului Domnesc care in ființa vechililor din partea Epitropii și a monastirii, cercetînd actul Obșteștii Adunări și dreptățile ce le va fi avînd shoala, prin anafora să ni facă cunoscut, spre hotărire. În 7 octomvrie 1835.

M. Sturza.

Divanul Domnesc, tr. 1137, op. 1290, dosar 136, f. 1, 8.
Original.

1835 septembrie 10, Iași. — Vechilimea dată lui Gh. Asachi de Epitropia Învățăturilor Publice, pentru a o reprezenta în procesul cu mănăstirea Trei Ierarhi, dată fiind calitatea sa de referendar al acelei epitropii.

Vechilime

Prin care mai gios iscăliții, epitropii Învățăturilor Publice, imputer-nicim pe dumnealui aga Gheorghe Asachi, carile ca un referendar a intere-

¹. Semnătură indescifrabilă.

surilor privitoare folosului shoalilor, ex ofițio este însărcinat în pricina următoare cu mănăstirea sfinților Trii Erarhi, să aibă a să cunoaște de legiuit vechil și că lucrările dumisale să fie intru aceasta socotite ca, cînd însuși Epitropia le-ar fi săvirșit, care și de noi vor fi primite.

Spre încredințare, urmează a noastre iscălituri, cu pecetea Epitropiei.

Eși, 10 septembrie 1835.

Veniamin, mitropolitul Moldovei, C. Mavrocordat,

Canta, postelnic.

Giudecătoria ținutului Eșii.

Vechilimeaua aceasta fiind supt adivăratili iscălituri a epitropilor Școali Publici, a preosfințitului Veniamin, mitropolit Moldovii, i dumisali Costachi Mavrocordat logofăt și a dumisale logofătului Neculai Canta, de aceia, potrivit ceririi ce și prin adres au făcut, să încredințeze de cătră acest tribunal, după formuili păziti.

Costachi...¹

P. Baș

L. S.

Nr. 523, 1839 maiu 8 zili.

1839 iulie 10.

Să va alătura vechilimeaua aceasta la dela pricinii.

L. Baș.

Divanul Domnesc, tr. 1137, op. 1290, dosar 136, f. 80.
Copie.

69

1836 iunie 8, Iași. — Raportul Arhivei Statului cătră Logofeția Dreptății prin care cere a se lua măsuri pentru a se inapoia Arhivei Statului dosarele luate de Comisia Consultației spre cercetare și care acum se află la casa răposatului postelnic Racoviță.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustiției,
Arhiva Statului.

Pe la anul 1830 s-au fost înființat Comisia Consultației, spre a căria lucrare s-au dat un număr însămnătoriu de dele de la deosăbite instanții, dintre care, după particulară auzire, o samă ar fi rămas la răposatul postelnic Racoviță, iar unile pe la alte locuri.

1. Semnătură indescifrabilă.

De aceea, cu căzuta cinste să aduce la știința Marei Logofeții, rugându-o să facă punire la cale a să aduna și a să triimite aceli deli spre păstrare la Arhivă, în cuprindirea Organicescului Reglement.

Arhivist statului,
G. Asachi, agă.
Nr. 122, la 8 iulie 1836, Eși.

Iuli. 9.

Să să facă adres Vorniciei de Aprozi ca să cerceteză și să ia aceli dele, pe care să le și teslimarisească la Arhiva Statului, luindu-le de la casa răposatului Racoviță.

Veisa, căminar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 7.
Original.

70

1836 septembrie 5, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă din nou a se da dispoziții tuturor judecătorilor și instanțelor din Iași pentru a pregăti, potrivit instrucțiunilor, toate dosarele ce se predau spre păstrare la Arhiva Statului.

Cătră cinstita Marea Logofeții Iustiției,
Arhiva Statului.

Arhiva, asupra adresului ei din trecutul an 1833, cu nr. 25 prin care, pe temeiul mărginirii instrucțiilor sale, au rugat pe cinstita Marea Logofeție a poronci tuturor dregătorilor ca „toate delile ce să vor triimete spre păstrare aicea să aibă numărul următoriu și filile lor să fie numeraresite, screplesite, adeverate în dos de citimea filelor, supt curată iscălitură, și șneruite cu peceți de ceară tare, bună și înțelegătoare“. Deși au priimit răspunsul cinstitei Logofeții în același an, supt nr. 5937: „că au făcut cunoscut tuturor giudecătorielor ca delile ce vor triimeti spre păstrare la această Arhivă să le indeplinească cu toată forma cuviincioasă“, dar apoi, din partea celor mai multe instanții să vede neindeplinită această propunire, căci nu le triimăt cu îmbunătățirile pomenite, ce precum să întimplă a fi și pe lingă aceea apoi, le triimăt fără învălituri, care stropșindu-să pe drum, agiung aicea cu totul feștelite, boțite, unile și rupte, și pecețile lor sfărămate.

De aceea Arhiva spre ferire de vreo răspundere aduce la știința cinstitei Marii Logofeții și să roagă a poftori poronci, atit tuturor giudecătorielor, cit și instanțiilor competente din capitalie, spre urmarea acestor forme, binevoind a împărtăși și Arhivei răspuns de lucrarea și punerea la cale ce va face întru aceasta.

Arhivistul statului,
G. Asachi, agă.
Nr. 175, 1836 septembrie 5, Eși.

Secretar, P. Malcoci.

Septembrie 16.

Potrivit cu lucrările de mai înainte, să să poftorească a să păzi nestrămutat rinduiala triimterii delilor, iar pe la giudecătorii să să adaogi ca triimetirea delilor, să nu să urmeze într-altfel decit în pacheturi, învălitate bine și legați spre a nu să mai urma asămينة stricări de peceți, sfărmari de deli și altili de asămينة. Arhivii Statului să să răspundă de lucrare.

Directorul Departamentului, Veisa, comis.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 16.
Original.

71

1836 septembrie 20, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care cere a se numi încă doi scriitori la Arhivă, întrucit funcționarii ce-i are nu pot face față la multele lucrări ce se cer îndeplinite, mai ales că se depun dosare și opise greșit întocmite.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustității în Prințipatul Moldovii, Arhiva Statului.

Asupra adresului Marei Logofeții din 13 a curgătoarei luni cu nr. 8653, urmat după raportul Giudecătoriei ținutului Bacău de supt nr. 5325, prin care mijlocește a i să înturna opisăle delilor triimasă la această Arhivă prin oțnoșăniile ei supt nr-le 3436 și 4322, cu cinste să răspunde că această întirziere au urmat tocmai din păzirea înstrucțiilor Arhivei și a bunei rinduele, a căror curs precum să ceri regulat, nu să poate păși cu lucrarea de cit după numărul întrării cătră care să mai adaog cele de față și întâmplătoare împregiurări, adică:

1-*iu.* Avind a se revedui cu amăruntul toate acturile ce să priimăse aicea, negreșit au trebuit cercetate pe rind, iar nu cu protimisis.

Al 2-*le.* însuși pomenitele deli a acei giudecătorii au mai adaos întirziere cu îndreptarea ce au trebuit a să face greșăliilor găsite atit în ele precum și în opisăle lor (fiind scrisă cu totul rău și neînțălegătoare) și anume, nici pe una din deli n-au fost însămnat numărul următor, sau măcar așázate după vreun rind, pecețile șnurului neînțălegătoare și în filele lor sărituri indestule la numerație și, în sfirșit, îndatoririle Arhivei îngreuate prin asămينة neîndepliniri a onora din respectivele instanții, nu să pot purta cu grăbire de numărul lucrătorilor ei atit de mic, ce sînt numai trei, care au:

1-*iu.* A inscrie în registru și în transportar anume, toate delile intrate și eșite de la Arhivă.

Al 2-*le.* A cerceta cu amăruntul titlul și filele fieștecăreia delă.

3-*le.* A posedui opisăle lor.

A 4-*le.* A treci pe înțăles titlul fieștecăreia delă într-un ghegeneralnic opis a Arhivei și pe urmă la litere, unile și cite de doi ori, precum celi pentru moșii (după cuprindirea înstrucțiilor).

5-*le.* A face feliuri de spravce.

Al 6-lea. A scoate copii de pe feliuri de acturi cerute ofițial atit de cătră dregătorii, precum și de particularnice feță, care să slobod după invoirea cinstitei Logofeții, i a celorlalte ministerii și a divanurilor.

Al 7-le. A triimite ori la care instanție delile ce mai ales acum, după rinduiala clasificației, adesăori să cer și, în sfirșit, a ține corespondenția și bună regulă in canțilerie, cu intrebuintărea și altor mărunte manipulații, care nu să pot anume inșira.

Aceste lucrări prevăzindu-să sporind din zi in zi și neputindu-să întim-pina cu zișii lucrători, Arhiva prin raportul său din 6 a trecutei luni aprilie supt nr. 48, au supus cinstitului Administrativ Sfat, rugindu-l a mai adăogi macar doi scriitori, dar apoi pînă acum nu s-au făcut nici o punire la cale și precum lucrul necurmat curge și să imbulzăști, cu căzuta cinste să aduce și la cunoștința Marei Logofeții, rugindu-o să binevoiască a mijloci rinduirea însămnăților cerșuți scriitori, spre marșa lucrării mai cu sporire, după tre-buință, căci fără asămine agiutoriu Arhiva nu-i in stare a regularisi lucrările ei¹, fiind pînă acum adunate aproape la patruzăci mii deli.

Arhivist statului,
G. Asachi, agă.

Secretar,
P. Malcoci.

Nr. 210, la 20 septembrie 1836, Eși.

Sept. 24.

Să să facă doclad cătră Sfat in predmetul acesta.
Directorul Departamentului, Veisa spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 23.
Original.

72

1836 noiembrie 11, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ cu care inaintează noile instrucțiuni de funcționare a Arhivei.

1836 noiembrie 11

Arhiva cătră Sfatul Administrativ.

Arhiva Statului s-au povățuit pînă acum după instrucțiile care la a ei urmare s-au slobozit din partea Marei Logofeții. Apoi, din cursul lucrărilor și din pildele infătoșate pînă acuma, cu sporirea lor de 5 ani, s-au dezvăluit

¹. De aici adăugat de mina lui Asachi.

oarecarile neapărate adăogiri și prifaceri la așăzămintul Arhivei, pentru care pe acel temei s-au închipuit insoțitele aice în 22 ponturi instrucții.

Instrucții pentru Arhiva Statului Prințipatului. Moldovii

1. Pe temeiul capului VIII, secția a VII, articolul 366 din Organicescul Reglement, toate acturile statului adică: anaforale, hrisoave, hațișerifuri, atingătoare de dreptățile și pronomiile Moldovii, precum și toate hotărirurile, planurile moșilor ce au a să face prin deosebite comisii, ba și acturile giudecătorești în feliuri de particularnice pricini, se vor păstra la Arhiva Statului, îngrijindu-se arhivistul a le aduna de oriunde se vor afla.

2. Alcătuind aceste acturi în cel mai însemnat depozit a statului, apoi Ocirmuirea va hotări un inadins local, în care să se păstreze, nu almintrilea decit în singură boltită zidire, cu gratii și obloane de fer, cu ușă de fer și cu păzirea unui înarmat jandarm zi și noapte, cu toată privigherea, siguranța și îngrijirea de a nu se primejdui, supt însuși răspunderea arhivistului.

3. Pe temeiul capului IX, secția a II-a, art. 410 din Organicescul Reglement, în fiștecare an, la încheerea sesiilor Obșteștii Adunări, toate lucrările ei și originalurile sâmilor înfătoșate, precum și orice documenturi, se vor depune în Arhiva Statului.

4. Supt ascultarea arhivistului vor fi un secretar și patru scriitori, dintre care cel mai vrednic va fi agiutoriu secretariului.

5. Toate acturile publice se vor primi în păstrarea Arhivei numai după osăbită adresă a Sfatului Administrativ, a Ministerului din Lăuntru, a Marei Logofeții, a Visteriei, a Postelniciei și a șefului Miliției, și iarăși numai după adresul acestora se vor putea slobozi din Arhivă asăminea acturi.

6. Delile, adică acturile administrative, precum și cele ale particularnicilor pricini giudecătorești, se vor putea primi în Arhivă fără osăbiri de drepturi de la orișicare instanție, mărginindu-să ele însă a depune în Arhivă numai acele acturi care vor fi săvirșite.

7. Acturile se vor slobozi din Arhivă numai după porunca ministerilor, adică oricare dregător avînd trebuință de vreun act din Arhiva Statului îl va cere prin ministeria competentă.

8. Spre a ave orișicine mai de aproape îngrijiri, ca să nu să peardă vreun act din acele luate de la Arhivă, ea nu va slobozi în alt chip acturi decit numai supt însuși adeverința aceluia ce prin adres ar fi rînduit a le lua, care adeverință o va depune în locul actului dat spre a sluji de dovadă pînă la înturnarea lui, iar pe la ținuturi, poruncind ministeriile a da dele, va putea trimite și cu adres, cerînd însă adeverință de primirea lor.

9. Particularnicilor fețe, nici măcar a vede vreun act nu le este ertat, fără slobozirea ministeriei respectivă.

10. Toate acturile au a să păstra în două deosebite părți de dulapuri, adică în partea 1-ii, se vor ține cele obștești, precum hațișerifuri, decreturi împărătești, fermanuri, legiuri de pravili, hrisoave, ispisoace, anaforale, documenturi de vreo avere a statului de pronomie și alte asemenea, din lăuntru și din afară de țară, care toate c-un cuvînt se vor numi publice. Iar în partea a doua a dulapurilor se vor păstra cele administrative și cele a particular-

nicilor pricine giudecătorești, care se vor împărți pe litere, după slove începătoare a poreclii jăluitoriului, spre pildă actul lui Panaite Malcoci se va pune la litera M, iar acturi în pricini de moșie de veci se va înscrie la două litere, adică la cea începătoare poreclii jăluitoriului și la cea începătoare numirei moșiei unde să va și pune actul.

11. Toate acturile nu se vor primi almintrelea în Arhivă decît numai fiind filele lor numerarisite, scilicite și șnuruite, cu peceti înțelegătoare herbului și însămnate în dosul lor în posloviță suma filelor, supt iscălitura directoriului canțilerii, teslimarisindu-să aceste acturi împreună cu două opisuri în care, spre înlesnirea aflării acturilor cînd s-ar cere, să fie scrisă în deosebite rubrici numărul următor, numărul opisului general al arhivei instanței de unde s-ar trimite, anul și ziua începerii procesului, anul cînd s-au sfîrșit, chipul sfîrșirei și citimea orilor (sic), dintru care opisă unul, acel iscălit de locul acela ce ar trimite, va rămîne în Arhivă, iar altul încredințindu-să de arhivistul și secretar i să va înturna înapoi.

12. Arhiva este datoare, atît filile fieșticăria delă ce va primi a le număra cit și celante forme pomenite în punctul al 11 lea, a le cerceta și pentru neîndeplinirea ce s-ar găsi în ele va face știut instanței de unde ar fi spre a le face îndreptare.

13. Dînd voe Ocirmuirea a se slobozi cuiva copie de pe vreun act, arhivistul și secretariul o vor încredința-o cu iscăliturile lor, întărindu-o și cu pecetea însămnată cu stema țării, care pecete nu va fi mai mare decît a Divanului Giudecătoresc, sau a Departamentului Criminalicesc. Acele copii însă nu se vor putea da nimăruia după vreo altă cerere, decît numai după porunca Departamentului Trebilor din Lăuntru, a Marii Logofeții a Justiției, a Visteriei, a Postelniciei și a șefului Miliției, să înțelege că fieștecare va da voe pentru cele atirnite de ramul său, iar Sfatul Administrativ va porunci pentru orișicare.

14. Toate acturile se vor prescrie în două condici, cu rosturile trebuincioase, care se vor numi condici generale și întru care se vor trece cuprinderea acturilor, după rînd precum curg în Arhivă, înscriindu-se în cea 1-ie acturile publice, iar în al doilea cele administrative și a particularnicilor pricini giudecătorești și pentru înlesnirea aflării vreunui act cerșut se vor mai trece acturile după alfavit și în osebite condici numite alfavitare.

15. Arhiva va mai ține și alte patru condici, dintru care în cea 1-ia va trece cuprinderea adresurilor intrate, în al doilea cele ieșite, al 3-lea va fi de iscălit cei ce vor primi adresurile ei, iar în al 4-lea se vor însemna acturile sau delile ce se vor da pe la feliuri de locuri.

16. Nimăruia din personalurile Arhivei nu-i este ertat a lua acasă sau în alte case particularnice vreun act, sub orice cuvînt măcar.

17. Arhivistul va ține jurnal despre venirea personalului la canțilerie și va trimite să cheme pe acel care n-ar veni la ceasul hotărît, însămnînd și pricina ce-ntr-un (sic) care vreunul dintrînșii n-au venit.

18. Arhiva va avea un slujitoriu pentru purtatul pacheturilor, măturatul odăilor, încălzitul sobilor și alte asemenea.

19. Precum la Arhivă pe lîngă feliuri de acturi delicate, în temeiul așezămîntului rostit la anexa a, U, articolul al 8-lea din cap. al VIII al Organicescului Reglement, au a se păstra și toate depoziturile ce se vor aduna la

instanțele din capitală, apoi dar secretariul neapărat urmează a fi om ispitit în credință, purtări și haractir pentru ca să nu să abată la vreun scopos nepriincios.

20. La intimplare de foc în craftalul în care se află Arhiva, tot personalul ei este dator a alerga întru ferirea Arhivei, pentru care sfișit se va ține cu îndeminare lut, apă, var, scară și alte trebuincioase spre a lipi ușa și obloanele. În sfișit arhivistul cu secretariul, pentru cea din lăuntru bună rinduială a Arhivei, se va sirgui a găsi cea mai simplă și inlesnicioasă manipulație întru ținerea ei cu bună regulă.

21. Nici una din instanții, cit de înaltă, primind de la Arhivă acturi nu va fi în dreptate a strica pecețile, șnururile care la a lor intrare și regularisire supusă de către Arhivă, spre a scoate niscaiva acturi, măcar ori după ce impregiurări, pină nu va înștiința la ministerie respectivă, care îngăduind asămine lucrare apoi ce ar trebui, puindu-să în act întocmai copie ațitari-sire (sic) supt iscălitura acelua carili ar primi originalurile și incredințate de acea instanție unde s-ar scoate cu cuvintare temeului ce ar îndemna asă-minea trebuință și a slobozeniei dată de ministerie, supt care apoi să adevereze și arhivistul ca în ființa sa s-au scos, puindu-să iarăși pecetea pe șnur la acel loc ce au fost, sau că instanția ce va avea trebuință de vreun act va întoarce dela la Arhivă și va cere de la ea a scoate documentul ce ar trebui, arătînd povodul după care urmează a se deslipi din locul ce sînt așezate, atunce arhivistul va înștiința despre aceasta pe ministerie și va urma după dezlegarea ce ar dobîndi.

22. Această Arhivă avînd corespondenție cu toate dregătoriile statului, apoi cătră cele mai înalte și anume, Sfatului Administrativ, ministeriilor și Domnescului Divan va face raporturi, divanurilor apelative și celor deopotrivă lor, adresuri, iar dregăto....

Publicat de Sever Zotta, *Din trecutul Arhivei Statului a Moldovei. Spicuri din dosarele cancelariei*. În „Arhiva românească“, tomul VI, Buc., 1941, p. 248—251.

73

1836 decembrie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Postelnicie prin care roagă a se da porunci tuturor instanțelor ce trimit dosare spre păstrare la Arhivă să alcătuiască opisele după modelul anexat raportului și, totodată, să se atragă atenția ca dosarele să se întocmească pe numele impričinaților, nu a vechililor, pentru a nu se produce confuzii.

Cătră cinstita Mare Postelnicie în Prințipatul Moldovii,
Arhiva Statului.

Fiindcă în acest an deodată au năvălit de pe la toate instanțele un mare număr de acturi spre păstrare la această Arhivă și neconținut urmează a să aduna, încît pină acum au agiuns la somă de 40 mii, apoi din pricina neagiunsului lucrătorilor Arhivei neputîndu-să pune în grabă în rinduială statornicită imbulzitul număr de dele și, pe lîngă aceasta fiind unile cu schim-

barea titlurilor lor trecute în opise, din scăpările din vedere a scriitorilor instanților de unde sînt, și altele pe numele vechililor ce au împričinații, să întîmpină mare greutate întru regularizarea unor asemenea acturi. De aceea, spre oarișcare înlesnire, pe viitorime s-au închipuit o formă de opise, care împărțîndu-se prin aceasta cinstitei Mari Postelniciei, cu căzuta cinste i să face rugăminte să binevoiască a pune în rînduială ca pentru dele ce va avea a trimete spre păstrare la această Arhivă, să se facă opisile după acest model, descriindu-se în ele delile pe litere, însă acele ce vor fi atingătoare de ramul giudecătoresc, la litera poreclii jăluitoariului, iar a părții administratoare, a numirei obiectului de care s-ar atinge. Să înțelege că literele să vor însămna după curgirea lor, adecă întăiu A, supt care să vor trece toate delile ce-și vor avea numirea cu începîria lui tot la un loc în șir di cîți ani ar fi, dar și anii iarăși pe rîndul lor, de exemplu: întăi acele din anul 1832, apoi 1833 și așa înainte, asămînea supt litera B și mai departe pe rînd. Totodată, să face rugăminte cinstitei Postelniciei să binevoiască a poronci ca titlurile delilor să se facă pe numele acelora de care s-ar atinge pricina, iar nu pe a vechililor lor, pentru că însămînindu-se pe numile acestor din urmă, în timpul de acum să pricinuești confuzie, dar mai ales privind mai departe pe viitorime, precum și cuprinderea lor, să să triacă pre larg în opise. ¹

Opis

pentru... dele a Postelniciei începute den anii....

și.... care să dau spre păstrare în Arhiva Statului la dechemvrie 183....

Nr. următoriu	Nr. gherarajnicului opis a Postelniciei	Anul, luna și ziua începerii delei	Cuprinderea	Anul, luna și ziua sfîrșirei delei	Den cîte file	Chipul sfîrșirei

Arhivist statului,

G. Asachi agă.

Secretar, P. Malcoci.

Nr. 343, la 22 dechemvrie 1836, Eși.

Dumisale stolnicului Dobrovici spre urmare întocmai.

Să recomanduește dumisale arhivarului spre a avea dumnealui povățuire întru darea delilor la Arhiva Statului.

Acest raport a fost trimis și Marii Logofeții (vezi Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 45) și poartă următoarea rezoluție: „Pentru scăpările din vedere a instanților și pentru a să însămnă zagalofcile pe numele părților, iar nu a vechililor, să să facă țircularnici. Totodată, prin acele țircularnice să să adauge ca opisile delilor pe viitorime să să facă și să să triimată după modelul alăturat⁴.”

Directorul Departamentului, Veisa, spatar.“

Secretariatul de Stat, dosar 346, f. 1—2.
Original.

74

1836 decembrie 31, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Divanul Domnesc prin care confirmă primirea unor dosare trimise spre păstrare.

Cătră cinstitul Divan Domnesc din Prințipatul Moldovii,
Arhiva Statului.

Din numărul a nouăzeci și nouă acturi rinduite spre păstrare de cătră cinstitul Divan, prin adresa din 7 a trecutei luni avgust, cu nr. 1785, scăzându-să trii, acele trecute în opis la nr. 4, 6 și 99, care precum s-au făcut cunoscut cinstitului Divan, prin înscrisul din 7 a lunii săptemvrie, de supt nr. 1...¹, fiind date de aici nu să pot socoti iarăși ca din nou venite, încit rămîn din acelea priimite numai nouăzeci și șasă acturi, de a căroră număr și cuprinderi să întoarnă un opis încredințat după rinduială. Totodată însă, să face cunoscut cinstitului Divan, că în una din delile însămnate mai sus, ace cu nr. 6, s-au văzut prefăcută numerația și înstrăinate din ea două file ce au fost cuprinsă supt. nr. 7 și 8.

Arhivist statului.

G. Asachi, agă.

Nr. 354, la 31 dechemvrie 1836, Eșii.

Divanul Domnesc, tr. 1744, op. 1977, dosar 11/1836, f. 5.
Original.

75

1836, Iași. — Fragment dintr-un raport al lui Gheorghe Asachi către Logofeție referitor la îndatoririle fiecărui funcționar al Arhivei.

Din raportul lui G. Asachi către Marea Logofeție.

„Întâi, secretariul va avea cea mai deaproape privighere asupra tuturor lucrărilor canțileriei Arhivei, a însămnă literile la care să se pue acturile, a

¹. Loc rupt.

face spravce acturilor cerute de toate posturile țării, a alcătui tablou de acturile ce intră, a trece acturile publice într-o condică generală, a posedui toate opisăle delilor intrate și ieșite din Arhivă, a ține corespondențe și alte manipulații ce regula cere.

2. Al doilea lucrător va fi îndatorit a șnerui toate acturile ce să vor da din Arhivă, pentru care luind adiverință, să le treacă în conдика cu nr. 4 și să le pue în locul delilor și la aducere îndărat a le cerceta de sint delile întocmai precum s-au dat și avind vreo prefacere, să insemneze ce anume, în condicile cu nr. 5 și 6 și să dea agiutoriu la facerea spravcilor și prescrierea acturilor ce să cer din delă.

3. Al triile, a inscrie toate acturile primite în Arhivă, în conдика generală.

4. Al patruile, a inscrie toate acturile la litere.

5. Al cincile, a trece în registruri și în transportare toate adresurile intrate și ieșite, a număra filele delilor instanților capitaliei, a îndrepta greșăliile ce să găsească la numerația lor, a însămnna în dosul delii greșala găsită și în osăbit catalog.

6. Al șasălea, asăminea a număra filile delilor instanților ținutale, cărora iarăși să le facă însușirile cuprinse mai sus, a coasă delile stricate și alte mărunte manipulații ce rînduiala o cere“.

Publicat de Sever Zotta, l.c. p. 244.

76

1837 ianuarie 18, Iași. — Adresa Logofetei Dreptății către Divanul Domnesc referitoare la un nou formular de opis pentru trecerea dosarelor ce se trimit la Arhiva Statului.

Logofeția Mare a Dreptății

Secția 1-ia, partea a 2-a, nr. 483, 1837 ghenar 18 zile.

Cătră

cinstitul Divan Domnesc

Fiindcă întru regularisirea acturilor ce Arhiva Statului neconținut priimește de pe la unile din instanțiile giudecătorești spre păstrare, întimpină o mare greutate din pricină că unile din acele numere să află schimbate titlurile lor (trecute în opis), din scăpările din videri a scriitorilor și altele, pe numele vechililor lor ce au împricinații, apoi spre un sfirșit mai înlesnitor pe viitorime întru primirea delilor la Arhivă, inchipuindu-să o formă di opisă, care în dosul aceștii să însămnează, după care acel cinstit Divan va poronci lucrare. Iar apoi, întru ceea ce atinge la prescrișul delilor întrinsul, va urma a li treci pe litere, adică acele ce vor fi pentru moșii de veci, la litera începătoare numelui moșii, iar pentru alt soi di proțăsuri la litera poreclii a jălui-torului. Să înțalegi că literile să vor însămnna după curgire lor, adică întâi A, supt care să vor trece toate delile ce-și vor ave numiri cu începirea lui, adică la un loc, în șir, ori de cîți ani ar fi, dar și anii iarăși pe rindul lor, de

exemplu, întâi acei din anul 1832 și apoi 1833 și așa înainte. Asămine, supt litera B și mai diparte pe rind, adăogîndu-să încă mai înainte, ca titlurile delilor să pue numele prigonitorilor, iar nu pe a vechililor, pentru că însămnîndu-să pe numele celor din urmă, să pricinuește confuzie.

Împlinitor îndatoririlor de vel logofăt,

Sturza, hatman.

Directorul Departamentului,

Veisa, spatar.

20 ghenarie 1837.

Să să priimească spre știință și întocmai urmari, atirînd aceasta în sarcina dumisale derectorului.

9 februarie 1837.

Deși rezoluția nu este iscălită, însă tot să va alătura la delă.

Director, Beldiman.

Divanul Domnesc, tr. 1744, op. 1977, dosar 11/1836, f. 13.

Original.

77

1837 ianuarie 20, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care arată greutățile ce întimpină în lucrări care sint foarte aglomerate, din cauza lipsei de personal și a necesității verificării și îndreptării greșelilor din opisele și dosarele depuse. Roagă să fie mărit personalul și să se poruncească judecătorilor să oprească copii de pe opisele dosarelor ce le trimit.

Cătră cinstita Logofeția cea Mare a Justiției din
Prințipatul Moldaviei,
Arhiva Statului.

S-au priimit ofiția cinstitei Logofeții din 31 dechemvrie a trecutului an 1836 cu nr. 12900, întovărășită cu copia raportului Giudecătoriei ținutului Putnii din 22 a aceeași luni supt nr. 8177, tinguioriu că, „de cătră această Arhivă nu i s-ar fi întorcînd opisăle a 1023 dele ce au triimes spre păstrare prin adresurile de supt n-rele 7306, 7350, 7456, 7607, 7679, 7808 și 8148, cel întăi din 20 noemvrie și cel di pi urmă din 21 dechemvrie“, asupra căruia cu cinste să răspunde că din însuși acest raport să arată numărul cel însemnat a delilor ce s-au triimes aceștii Arhive pentru că, dacă de la o singură giudecătorie, în șirul unei luni, s-au triimes piste una mie deli, apoi de la toate instanțiile și giudecătorești și administrative, tot în acea vreme, cite acturi să vor fi triimes a căroră file trebuind numărate și îndreptate greșăliile ce să găsăsc la numă-

rare, atît în ele cît și în opisă și pe lingă aceea, totodată a să face feliuri de spravce după cerirea tuturor dregătoriilor, a să trece în ghegeneralnicul opis fieștecare delă și în urmă la litere, altile încă la cite două și trii, a să ținea corespondenția și alte manipulații a canțileriei, socotească de să poate împlini toate aceste în grabă numai cu doi scriitori ce i s-au dat, pentru a căroră sporire s-au făcut rugăminte cinstitului Sfat Administrativ în trecutul an 1836, supt nr. 48 și Marei Logofeții supt nr. 210, după care s-au luat răspuns că „acum nu este chip de asămînea adăogire“, apoi, măcar că giosiscălitul văzînd mulțimea lucrului, au mai adaos cu liafă de la sine, doi scriitori, însă precum deodată în trecutul an 1836 au năvălit deli din toate părțile, nici cu agiutorul acestora nu este cu puțință a regularisi acturile în aceeași vreme în cari să triimăt, fiind ce mai mare stavilă căutarea acturilor celor fără lămurită arătare a titlurilor lor și a locurilor de unde sint triimasă, care necontenit să cer de cătră feliuri de instanții.

Aceste'dar împregiurări, cu căzuta cinste făcîndu-să iarăși cunoscute cinstitei Mari Logofeții, să roagă ca, pe de o parte să mijlocească adăogirea scriitorilor Arhivei, iar pe de alta, giudecătoriilor să le poroncească, ca pentru a lor regulă și trebuință să-și păstreze pururi copii de opisăle delilor ce triimăt spre păstrare la această Arhivă, spre a le sluji pînă să vor înturna acele încredințate.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar,

P. Malcoci.

Nr. 35, anul 1837 ghenarie 20, Eșii.

Ghenar 23.

Giudecătorii de Putna să să împărtășască propunerea aceasta a neîndeminării triimiterei opisălor cu grăbire. La Sfat să să facă doclad de neîndeminarea Arhivii în lucrările sale numai cu doi scriitori și să pui la cale o adăogire potrivită cu împregiurările.

Directorul Departamentului, Veisa spatar.

Ghenar 26.

Obștește să să facă aceasta cunoscută giudecătoriilor, ca ele să-și păstreze copii de pe opisurile delilor ce să triimit la Arhiva Statului.

Directorul Departamentului, Veisa, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 53.
Original.

78

1837 februarie 10, Iași.— Raportul Arhivei Statului către Divanul Domnesc referitor la greșelile de numerotare a filelor din dosarele primite spre păstrare.

Cătră cinstit Domnescul Divan in Prințăpatul
Moldovii
Arhiva Statului

După obsărvația făcută delilor priimate spre păstrare la această Arhivă, pe lingă adresurile cinstitului Divan din trecutul an 1836, supt n-rele 2451 și 2938, descoperindu-să oareșcare greșali la cătimea filelor lor, fiind unile lipsă, iar altile sărite cu numerația, să face rugăminte cinstitului Divan ca să binevoiască a recomendui un cinovnic spre a li să face îndreptările cuviincioasă.

Arhivist statului

G. Asachi, agă.

Nr. 62, la 10 februarie 1837

16 februarie 1837. Dumnealui arhiviariul îndată va mergi și va îndrepta scăpările din vederi pe viitorime să nu să mai prilejască asămine.

Director,
Beldiman

Divanul Domnesc, tr. 1744, op. 1977, dosar 11/1836, f. 30.
Original.

79

1837 iulie 14, Iași.— Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă să se poruncească tuturor instanțelor să nu mai scoată nici un fel de act din dosarele pe care le împrumută de la ea, dosare care sint șnuruite și pecetluite.

Cătră cinstită Marea Logofeție a Iustiției,
Arhiva Statului.

Spre îndistularea raportului aceștii Arhive din 14 a trecutii luni iunie, cu nr. 222, prin cari au înștiințat că Giudecătoria ținutului Tecuciu, prin nr. 2520, au înapoet dela lui Constantin Grecu cu Constandin Balmuș, triimasă ei de aicea prin adresul de supt. nr. 156, desșnăruită di picetea Arhivei și scoasă din ea zăci file, s-au priimit răspunsul cinstitei Logofeții din 9 a următoarei, supt nr. 6801, însoțit cu copia raportului acei giudecătorii din 28 a trecutii luni iunie, nr. 3187, cuvintătoriu „că ea au înștiințat pe Arhivă de împregiurările dizlipirei hirtiiilor din delă“, împotriva căruia să răspundi că, precum prin pominitul raport a aceștii Arhive, de supt nr. 222, s-au arătat

că Giudecătoria prin adresa de supt nr. 2520 au zis „că filii s-au scos pentru că ar fi fost documenturi și cu greșală s-ar fi pus la delă“, apoi dar regula Arhivei nu să indistulează cu acești cuvinte, decît roagă pe cinstita Logofeție, ca mai întăi să poroncească tuturor instanților, ca nicidecum, ori supt ci cuvint, să nu poată deșnerui delili ce vor fi cu picetea Arhivei, ci să ciară di la ea acturile ci vor trebui, căci dacă vor ave instanțiile această slobozărie, apoi de prisos ar fi a mai șnerui Arhiva acturile ci dă, și al 2-le, precum cinstita Logofeție, prin ofițiile slobozite in obiectul scoaterii acturilor din dele, poroncești a să opri in loc copie, după cum zici și ce mai de curind poroncă din 28 a trecutii luni iunie nr. 8113, să să poroncească dar și acei Giudecătoria de Tecuciu a triimeti copie di pe acturile ci au scos din delă, supt iscălitura aceluia ce au priimit orighinalurile, și de puniria la cale ci să va faci intru aceasta, să aibă bunăvoință cinstita Logofeție a da știință și Arhivei.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, P. Malcoci.

Nr. 273, la 14 iulie 1837,
Eșii.

Iulie 30. Prin țircularnice să să facă cunoscut giudecătorilor, ca din delile ce vor priimi de la Arhiva Statului nicidecum să nu scoată vreo hărtie, fie document, fie orice, ci să le ceie de la Arhivă și ea le va școate și le va triimite. Iar Giudecătoria de Tecuci să-i scrie ca îndată copiile cele date de ea să triimită la Arhiva Statului de pe scoasăle din delă documenturi. Arhivei Statului să să facă știută aceste.

Directorul Departamentului,
Veisa, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 112.

Original.

Circulara Ministerului Dreptății din 12 august același an pentru interzicerea scoaterii actelor din dosarele imprumutate de la Arhiva Statului. In: Scarlat Pastiea, *Codu judiciar pentru tribunalele din Moldova*, Iași, 1862, p. 358—359.

80

1837 iulie 18, Iași. Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care se cere a se lua măsuri pentru plata lefilor funcționarilor Arhivei, potrivit hotăririlor Regulamentului, și mărirea numărului funcționarilor ei la 6, specificînd și atribuțiile ce revin fiecăruia.

Cătră cinstita Marea Logofeții a Iustiții,
Arhiva Statului.

In obiectul adăogirii scriitorilor statului Arhivei, priimindu-să ofiția cinstitei Mari Logofeții din 13 a următoarei, nr. 8702, întovărășită cu copia

de pe adresa Secretariatului de Stat din 5 a aceştii luni, nr. 1064, cu care împărtăşeşte cinstitei Logofeţii rezoluţia Sfatului Administrativ însămnată pe docladul Logofeţiei, de supt nr. 1191 „că lefile statului Arhivei după luarea aminte ce s-au făcut să văd mai îndestulătoare de cit a tuturor posturilor de slujbă“, cu cinste să răspunde că, cu adevărat, la înfiinţarea aceştii Arhive luându-să în băgare de seamă că ea trebuie să aibă mai experţi lucrători şi caligrafi după rîndueala ce ea cere, li s-au fost însămnat şi lefi oarece mai multămitoare, însă neprevăzîndu-să lucrările ei care acum s-au sporit şi urmează a să înmulţi, i s-au rînduit la început numai un secretari şi doi scriitori, a căroră lefi încă de la 1 april 1834 s-au răşluit, după cum să cuprinde în adresa Visteriei din 3 a aceeaşi luni şi an supt nr. 2369, însoţit cu însămnare de smetul lefilor ce s-ar fi hotărit a să da însă pe vreme de nouă luni şi de atuncea tot după acest smet au urmat plata acestor lefi.

Aşadar, spre pliroforia cinstitei Logofeţii, să însoţăşte aicea copia aceluia adres şi a smetului şi să face rugăminte să binevoească a le cuminecarisă Sfatului, căruia să vede că nu este cunoscută această imputinare pină acuma, în vremi cînd gios-iscălitul, din leafa sa, nu numai că au pus doi scriitori, dar şi celor din stat le-au mai adaos cite ceva, şi cu 50 lei pe lună ce să priimască acuma pentru cheltuiala canţaleriei, de abe să cuprinde cumpărarea şferei de şnuruit şi de legat delile în plicuri, iar hirtia, ceară tare, buline, cerneală şi altele ce mai trebuiesc, să cumpără din leafa gios-iscălitului.

În privirea acestor impregiurări, să face rugăminte cinstitei Logofeţii, să mijlocească punerea la cale a să slobozi lefile Arhivei mai cu îndestulare, precum însuşi Sfatul s-au încredinţat din Reglement, adecă: 500 lei pe lună secretariul, 500 lei la doi scriitori şi 1820 lei cheltuiala canţaleriei pe an, care lefi priimîndu-să s-ar putea face oareşcare inchipuire de adăogirea lucrătorilor spre a spori marşa trebilor pe cităva vreme pină cînd, după hotărîrea Sfatului, băneştile mijloace ar lăsa îndemănare a să slobozi lefi şi pentru alţi lucrători a căroră număr, după citimea lucrului neapărat trebuiesc să fie şasă, avînd fieşcare îndestulă ocupaţie, precum în gios să arată, adică:

Intăi, secretariul va avea ce mai de aproape privighere asupra tuturor lucrărilor canţaleriei Arhivei, a însămnă literile la care să se pue acturile, a face spravca acturilor cerşute de toate posturile ţării, a alcătui tabla de acturile ce intră, a trece acturile publice într-o condică gheenerală, a posedui toate opisăle delilor intrate şi eşite din Arhivă, a ţine corespondenţia şi alte manipulaţii ce regula ar cere.

Al doilea, lucrătoriu va fi îndatorit a şnerui toate acturile ce să vor da din Arhivă pentru care, luînd adevărînţi, să le treacă în condica cu nr. 4, şi să le pue în locul delilor şi la aducerea îndărăpt a le cerceta de sint delile întocmai precum s-au dat şi avînd vreo prefacire, să însămnează ce anume în condicele cu nr. 5 şi 6 şi să dei agiutoriu la facerea sprafcelor şi prescrierea acturilor ce să cer din dele.

Al triilea, a înscrie toate acturile primite în Arhivă, în condica generală.

Al patrălea, a înscrie toate acturile la litere.

Al cincilea, a trece în reghistruri și în transportariu toate adresurile intrate și eșite, a număra filele delilor instanțiilor capitaliei, a îndrepta greșăliile ce să găsească la numerația lor, a însămna în dosul delii greșala găsită, și în osăbit catalog.

Al șasălea, asăminea a număra filele delilor instanțiilor ținutale cărora iarăși să le facă însușirile cuprinsă mai sus, a coasă delile stricate și alte mărunte manipulații ce rindueala o cere.

G. Asachi, agă.

Nr. 274, la 18 iulie 1837, Eși.

Acest raport este dat la Arhivă la 22 mai 1838 cînd s-au făcut docladul cu nr. 3357 ci esti înainte.

Iulie 30.

Să să cerceteză în Reglement ca să să vază cită leafă are Arhiva Statului.

Directorul Departamentului, Veisa spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560 dosar 842, f. 77, 82.

Original.

81

1837 noiembrie 5, Iași. — Circulara Ministerului Dreptății referitoare la obligativitatea întocmirii de copii legalizate după documentele deteriorate ce urmează a fi prezentate în fața instanțelor judecătorești.

Prilejindu-se a se vide la multe documente vechi, ce se infățișază de cătră jăluitori, că sint cu totul rupte din pricina învechimei, și unele mai nici se înțeleg a lor cuprindere, Logofeția face cunoscut Divanului că la asemenea cazuri de infățișare de acturi vechi și ponosite din învechimea vremei și din purtarea unor așa acturi și agiungerea lor în stare de a nu se mai pute purta ele pe la instanții, Divanul acela în complectul său, să poruncească a se scoate copii de pe acele acturi, să li legalizeze supt iscăliturile complectului său, și le va da infățișitoriului acelor acturi, anume rostindu-se în întăriturile lor că pot sluji acele copii în loc de originale, dar nici originalele să nu se lepede de cătră părți. Această punere la cale este după verbala dizlegare a Prea Înălțatului Domn spre întocmai urmare.

Publicat de Scarlat Pastica, l.c., p. 367—368.

1837 decembrie 16, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă a difuza din nou tuturor instanțelor alte instrucțiuni, mai lămurite, pentru pregătirea dosarelor ce se predau la Arhivele Statului, pentru a nu se mai întâmpla greutăți în lucrările ce revin Arhivei Statului, dat fiind numărul redus de funcționari ce-l are. Totodată insistă pentru numirea a încă doi funcționari.

Anexate instrucțiunile.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustiției în
Prințipatul Moldovii,
Arhiva Statului.

Deși prin nenumărate inscrișuri din partea aceștii Arhive, precum și cu țircularnice poronci a cinstitei Logofeții, din trecutul an 1833 și din luna septembrie a anului 1836, și luna ghenar a următorului an, s-au triimes povățuiri tuturor instanțiilor pentru chipul regularisirei delilor ce vor triimete spre păstrare la această Arhivă și alcătuirea opisălor lor, dar fiindcă nu urmiază acelora cu deplinătate, avind poate vreo nedumerire, s-au însămnat pe insoțita aicea foae, toate pregătirile ce trebuesc a să face delilor și opiselor, fără care lămurire puținii lucrători a Arhivei, stăruind întru numerația filelor acelor acturi de iznoavă, și a însămna lipsurile ce au ele, să face stinghirea la patru vajnice lucrări. Întăiu, să zăbovesc cercetarea și regularisirea lor, al 2-le, întirzieri la înturnarea opisălor adeverate de aicea, despre care s-au și tinguit cinstitei Logofeții unile din giudecătorii, al 3-le, nu pot urma cu prescrierea acturilor în ghenalnicul opis a Arhivei și trecerea fieștecăreia la 29 condici literale și la osăbite zăci condici și alte manipulații a Arhivei, și al 4-le, să întâmpine zăbavnică greutate la aflarea acturilor ce să cer neconținut de cătră toate dregătorii decanicești și administrative, pentrucă nefiind trecute la litere, trebuie a să ceti de-a rindul toate opisile fiștiicăria instanții în soma de 50531 acturi cuprinsă în tablo alăturat.

De aceea, spre apărarea de vreo răspundire în viitorime, atit pentru nepregătirea delilor precum să cuvine, cit și pentru neurmarea prescrierii la condicile zisă, să face rugăminte cinstitei Logofeții ca pentru cel 1-iu obiect să să încunoștiințază pomenita mai sus foae tuturor instanțiilor ramului decanicesc și dacă va binevoi să le însămneză, că mai triimetiindu-le și după aceasta fără împlinirea formilor trebuitoare, să vor înapoia acelor instanții de unde ar fi cu plata pocitii în socoteala lor. Iar pentru cel al doilea, a face punire la cale să să mai rinduiască doi scriitori spre marșa lucrărilor Arhivei rămasă în urmă, după cum s-au arătat și prin alte trei de mai înainte raporturi cu nr. 210 din anul 1836, nr. 35 și 274 din curgătoriu an, și de punirea la cale ce va face să aibă bunăvoință a învrednici și pe Arhivă cu răspuns.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar,
P. Malcoci clucer.

Nr. 456, la 16 dechemvrie 1837.

Dechemvrie 21.

Prin țircularnice, cu alăturare de copie de pe foaia alăturată, să scrie tuturor instanților ca întocma după acel formular să urmeze triimiterea delilor la Arhivă, căci o smintire pe socotiala directorului și arhivariului, să vor puni acei scriitori a îndeplini cusururile și banii de lefi ci să vor da unor așa scriitori, să vor opri din lefile directorilor și ai arhivarilor; nesmintit Arhivei să facă cunoscut aceasta ca îndată ce o smintire va veni de la vreo instanție delile¹ să facă cunoscut Logofeției ca să pue în lucrare osinda directorilor și arhivarilor.

Directorul Dipartamentului, Veisa, spatar.

Foaia

pentru pregătirea ce urmează a să face delilor ce să dau spre păstrare la Arhiva Statului, precum și opisăle lor, poroncită de Logofeție prin țircularnice după răspunsurile împărțite Arhivei supt nr. 8752 și 8869 din anul 1836, nr. 9598 din anul 1837 și asămine iarăși țircularnice din 18 și 28 a trecutei luni ghenarie 1837.

Nr.	
1	Asupra scrierei fieștecăria delă să se însămnează pe numile și porecla jă-luitorilor și piriților, iar nu pe a vechililor.
2	Filile fieștecăria delă să fie numerarisită regulat și să nu să lasă nenu-merarisite file albe și zăgăloavci, pentrucă să pot scoate acturi scrisă și să se lasă în loc acelei.
3	Cusute bine.
4	Scriplisite.
5	Adiverite în dos la sfirșit citimea filelor, supt curată iscălitură a direc-torului canțileriei sau a arhivarului.
6	Șneruite cu pecete înfălegătoare a tribunalului, iar nu străină, și cu ciară tare mai bună, căci cea proastă să sfărîmă.
7	Să se cuprindă cu șnur și filile cele mici.
8	Cind le triimăt, să le pue învălituri, ca să nu să fărime și feșteliască de drum.
9	Pe acele ce le iau de la Arhiva Statului, ori însuși, sau prin alte presu-dstviu, să le întoarne iarăși cătră acele locuri de unde le-au priimit, înștiin-țind despre filile ce ar spori în ele, iar nu să le amestice între alte dele și să le triimată ca din nou la Arhivă pentru că intrată odată la Arhivă, își are rîndul ei și nu să poate a rămîne locul deșert.
10	Delile ce iau de la Arhivă să nu să deșneruiască de pecetea ei spre a scoati orice acturi.

1. Așa în original.

Nr.	
11	Opisă să se triimată la Arhivă două exemplare și osăbită ciornă să-și opriască fieștecare instanție spre a-i slujî pînă la înturnarea celui incredințat de Arhivă.
12	În opisă să se descrie pe litere după rindul curgerii acestora, adecă: începînd de la A și toate la un loc cite să vor atinge de aceea ori din ciți ani ar fi, dar și anii iarăși pe urmarea lor și titlul delilor să să triacă și în opis pre larg.
13	Un număr următoriu să meargă la tot opisul care să să pue și pe delă.
14	Să se însămneză în opis și numărul ghegeneral a opisului instanției.
15	Anul, luna și ziua a începerii proșesului.
16	Ziua sfișirei.
17	Cîtimea filelor.
18	Chipul sfișirei, adecă: hotărită, învoită sau părăsită.
19	Cînd vor ceri deli de la Arhivă, să însămneză numărul adresului cu care au triimes-o.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 142, 144.
Original.

83

1837 decembrie 20, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care cere instrucțiuni asupra modalității eliberării de copii de pe acte.

Cătră cinstita Mare Logofeție a Iustiției,
Arhiva Statului.

Prin instrucțiile date Arhivei în anul 1832, la pontul al 2-le, să zice „toate acturile să vor priimi numai după osăbit adres ce să va triimite cătră arhivistul, pentru a căroră număr va da adeverință la locul cuvenit“, și la pontul al 7-le să cuprînde ca „fără osăbită pozvolenie a stăpînirii să nu să dei nimăruia copie, sau măcar a vedea vreun act“. Însă, precum nu să dezleagă după adresurile a căroră anume trebunaturi să pot priimi și da acturi, Arhiva, prin raportul din 25 februarie a aceluiași an, nr. 7, au cerut povățuire, însă fiindcă nici o lămurire nu s-au luat și precum urma aporie la aceasta, s-au priimit și s-au dat după adresurile stăpînirii, însă numai divanurile și Departamentul Creminalicesc pînă la anul 1835 au triimes de-a dreptul cu a lor adresuri, iar celelalte trebunaturi, pînă la acel an, triimete prin Logofeție,

dar de atunci au început și acele a triimete de-a dreptul, glăsuind prin adreseuri că le triimet în cuprindirea domnescului ofis din 15 aprilie și a poroncii Marei Logofeții: din 12 iunie a aceleiași an. Apoi așa precum asupra pominitului raport, nu s-au luat răspuns și cuvîntarea însămnatelor ofis domnesc și poronca Logofeției, Arhivei nu sînt cunoscute, cu căzuta cinste să face rugăminte a-i da dezlegare atît pentru chipul priimirei acturilor, cit și a slobozirei copiilor de pe acturi, adică de să pot slobozi și după ceririle celorlalte instanții sau numai după a Marei Logofeții.

Arhivist statului,
G. Asachi, agă.

Secretar, P. Malcoci, clucer.

Nr. 463, 1837 dechemvrie 20, Eși.

Dechemvrie 23.

Să să împărțășască copia de domnescul ofis și de pe țircularnica Logofeției, iar copia de pe acturile aflătoare la delile de la Arhivă, după adreseurile instanțiilor să să de legalizate de Arhivă, luindu-să însă foarte aminte, ca acturile de pe care să cer copii să nu fie rasă sau întocmite, întimplare la care nicidecum copia de pe așa act prihănit să nu să de nimărui, iar la feță particularnice copia de pe acturi nicidecum să nu să de, cu ori a căria instanții adres ar veni, afară de adresul Logofeției, căci niște așa persoane trebuiesc a fi cercetate pentru care pricină cer niște așa copii.

Directorul Departamentului,

Veisa, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 151.
Original.

84

1838 ianuarie 13, Iași. — Instrucțiuni difuzate tribunalelor ținutale referitoare la pregătirea dosarelor și întocmirea opiselor, în vederea predării lor la Arhiva Statului și restituirea dosarelor împrumutate de la Arhivă.

1. Asupra scrierei fieștecărei act să se însemne pe numele și familia jăluitorilor și a piriților, iar nu pe a vechililor. 2. Filele fieștecăreia acte să fie numerate regulat și să nu se lasă nenumărate file albe și coperte, pentru că se pot scoate acturi scrise și să se lasă în loc acelea. 3. Cusute bine. 4. Scripitate. 5. Adeverate în dos la sfîrșit cătimea filelor subt curată iscălitură a directorului cancelariei sau a arhivariului. 6. Șnuruite cu pecete înțelegătoare a tribunalului, iar nu streină și cu ceară tare mai bună, căci cea proastă se fărîmă. 7. Să se cuprîndă cu șnurul și filele cele mici. 8. Cînd le triimet să le pue învălituri ca să nu se fărîme și să se feștească de drum. 9. Pe acele ce le ieu de la Arhiva Statului, ori însuși, sau prin alte presustvii, să

le întoarce iarăși către acele locuri de unde le-au priimit, înștiințind despre fi-lele ce ar spori în ele, iar nu să le amestece în alte acte și să le triimită ca din nou la Arhivă pentru că ace întrată odată la Arhivă își are rindul ei și nu se poate a-i rămîne locul deșert. 10. Actele ce ieu de la Arhivă să nu se deș-nuruească de pecetea lor spre a scoate ori ce acturi. 11. Opisu să triimită la Arhivă două exemplare și osebit brulion să-și oprească fieștecare instanție spre a-i sluji pînă la înturnarea celui încredințat de Arhivă. 12. În opise să se descrie pe litere, după rindul curgerii acestora adecă: începînd de la A și toate la un loc cîte se vor atinge de aceea, ori din cîți an ar fi, dar și anii iarăși pe urmarea lor și titlul actelor să se treacă și în opis pre larg. 13. Un număr următoriu să meargă la tot opisul, care să se pue și pe actă. 14. Să se însemnează în opis și numărul general al opisului instanției. 15. Anul, luna și ziua începerei procesului. 16. Ziua sfîrșirei. 17. Cătîmea filelor. 18. Chipul sfîrșirei, adecă: hotărîită, învoită sau părăsită. 19. Cînd vor cere acte de la Arhivă să se însemneze numărul adresei cu care s-au triimis.

Publicat de Scarlat Pastiea, l.c., p. 374—375.

85

1838 aprilie 12, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care, amintînd și alte rapoarte anterioare, insistă pentru numirea a încă doi funcționari spre a se putea face față mul-tiplelor lucrări de arhivă.

Cătră cinstita Marea Logofeții a Iustiției, Arhiva Statului.

După necontenite ceriri ce s-au făcut de cătră această Arhivă a i să mai spori scriitori prin 5 raporturi și anume, supt nr. 48 din anul 1836, cătră Sfatul Administrativ, nr. 210 din același an și nr. 35 din 1837 cătră Logo-feții, nr. 157 și 455 cătră Departamentul din Lăuntru, priimindu-să răspunsul cinstitei Logofeții din 13 iulie a aceluiași an 1837, nr. 8702, însoțit cu copia de pe adresa Secretariatului de Stat de supt nr. 1064, cu care împărtă-șăști rezoluția Sfatului, însămnată pe docladul Logofeției de supt nr. 1191 „că lefile statului Arhivei s-ar fi văzut mai indestulătoare decît a tuturor posturilor“, prin raportul din 18 iulie tot a aceluși an supt nr. 274 s-au incu-noștiințat cinstitei Logofeții atit pentru lefi, că de la întăi april 1834 răș-luindu-să s-au lăsat mai mici decît a altor posturi, cit și despre lucrarea aceș-tii Arhive, asupra căruia pînă acum nepriimindu-să nici o dezlegare, și pre-cum acturile necontenit să adună, agiungînd acum la soma de 60 mii, din care numai nouă mii sînt regularisite după manipulația cuviincioasă, din care pricină să întimpină greutate și zăbavă și la căutarea acturilor ce să cer necontenit.

Pentru aceasta să adaoge rugăminte cinstitei Logofeții să binevoiască a face luare aminte zisului raport cu nr. 274 și să mijlocească a să rîndui Arhivei scriitorii trebuincioși, fără care ea nu să poate așăza în regula cuviincioasă,

din a căreia neîndeplinire, pe lângă greutatea ei să întimpină, să face totodată și stinghirială poroncelor Ocirmuirii.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, clucer P. Malcoci.

Nr. 76, la 12 aprilie 1838, Eși.

Aprilie 12.

Prin doclad cătră Sfat cu alăturari de copie de pe aceasta să să ceie punere la cale.

Directorul Departamentului, Veisa, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 169.

86

1838 aprilie 12, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care revine asupra cererii de a i se da un păzitor înarmat.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustiției,
Arhiva Statului.

Această Arhivă văzindu-să ticsită cu un însămnătoriu număr de dele, piste 50 mii, și nesiguripsită după Așăzământ, în urmăria instrucțiilor date ei la anul 1832, care hotărâsc ca ea să se păstrează în o singură boltită zidire, întărită cu gratii de fier, obloane și uși de fier și cu păzirea de jandarm zi și noapte, prin raport din 22 dechemvrie anul trecut 1837, nr. 472, cătră Sfat și prin nr. 48 din 28 februarie a curgătorului an cătră Logofeție, s-au făcut rugăminte să pue la cale rinduirea de păzitor înarmat, după cuprinderea zisălor instrucții, spre ferirea de vreo întâmplătoare primejdie de foc și altele, și fiindcă pină acum nici o lucrare nu s-au făcut, Arhiva îngrijată fiind, adaoge rugăminte cinstitei Logofeții, să mijlocească a să rindui păzitor înarmat, căci Arhiva în starea de acum este în pericol de orice întâmplare.

Arhivist statului, G. Asachi agă.

Secretar,

clucer P. Malcoci.

Nr. 77, la 12 aprilie 1838.

Aprilie 12.

Prin doclad cu alăturare de copia de pe aceaste să să cei punire la cale de la Sfat.

Directorul Departamentului,

Veisa, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 170 .

Original.

La 22 aprilie și 22 iunie același an, Logofeția intervine la Sfatul Administrativ să se dea paznic Arhivei Statului. Ibidem, f. 171 și Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 12.

87

1838 aprilie 25, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Logofeția Dreptății cu propuneri pentru selecționarea actelor, intrucit locul de depozitare a devenit neîncăpător.

Anexat tabloul dosarelor depuse din anul 1832.

Cătră cinstita Mare Logofeție a Dreptății,
Arhiva Statului.

Luîndu-se aminte că acturi neconținut să adună la această Arhivă, încit pină acum fiind la somă de 53.700, cuprinsă în foaia alăturată, în scurtă vreme bolțile ce ocuparisăști să vor umple și va fi nevoie de altele.

Spre depărtarea dar unii asămine nevoi, care pururea curgi sporind, gios-iscălitul inchipuind oarecare socotință pentru a asigura încăperea acturilor pe o vreme mai îndelungată în aceste bolte, care să socot a fi mai îndemănate din acele ce să află în capitalie, supune cinstitei Logofeții următoarele:

1-*iu.* Să să aleagă acturile aceli de averi mișcătoare, politicești și criminalicești pină la un grad hotărit și să să desființazi, rămîind a să păstra numai aceli de averi nemișcătoare pină la o valoare potrivită, și aceli ce să ating de fisc, și de mai însămnate trebi administrative.

2-*le.* Spre împlinirea acestui înlesnitoriu scopos la marșa lucrării, a aflării acturilor neconținut cerute și a încăperii precum s-au zis pe o mai prelungitoare vreme în aceste bolte, să să poroncească tuturor instanțiilor ca delile de averi nemișcătoare cînd le triimăt la această Arhivă să fie cu osăbite opise de acele pentru averi mișcătoare și de mici proțăsuri, precum asămine și pentru cele cremenalicești.

Al 3-*lea.* Să să ție la Arhivă două condici numite opise ghenerale, spre înscrisul acturilor, adecă: una pentru pricinile giudecătorești și alta pentru cele administrative, cu osăbite condicuți literale, în parte de fieșticare, ca numai aceli acturi ce vor fi de averi nemișcătoare să să înscrie, iar aceli de mișcătoare și mici proțăsuri ce după vreme a a să desființazi, să să păstreze pină atunce numai cu opisile lor, căci fără asămenea operație nu numai că bolte pentru Arhivă vor trebui mai multe, dar orișicînd ar vroi a să alegi care din acturi să rămii spre păstrare și care să să desființazi, va aduce o mare incurcare și întîrziere în lucrările Arhivei.

General tablou
de toate acturile adunate spre păstrare în Arhiva Statului de la 1-iu ghenar 1832 pînă la
25 aprilie 1838

Totalu	Dregătoriile	Soma întreagă		În osăbi a fieșticăria dregătorii	
		Vechi	Nouă	Vechi	Nouă
41 379					
	7 636	Judecătorești... însă a instanțiilor ca- pitalei, adică:	4 468	3 168	
		1244 a fostii rosieniști ocîrmuiri			1 183 61
		16 Logofeția			12 4
		1869 Domnescului Divan			389 1 480
		374 desființatul Divan Giudecătoresc			363 11
		1334 Divanul Țării de Sus			434 900
		295 Divanul țării de Gios			73 222
		619 Dipartamentul Streinilor			619 —
		483 Vornicia Obștiei			483 —
		163 Comisia Epitropicească			90 73
		1 Fosta Comisii Consultației			1 —
		815 Tribunalul Creminalicescu			815 —
		423 Tribunalul de Comers			6 417
		7636			4 468 3 168
	33743	A giudecătorilor ținutale	5 392	28351	
		1729 a Giudecătoriei Sucevii			130 1 599
		843 „ Niamțu			7 836
		2989 „ Roman			574 2 415
		4192 „ Bacău			286 3 906
		3530 „ Putna			141 3 389
		2809 „ Tecuci			1 2 808
		1943 „ Covurluiu			228 1 715
		2504 „ Tutova			16 2 486
		811 „ Vaslui			5 806
		2248 „ Fălciu			340 1 908
		136 „ Herța			103 33
		2423 „ Dorohoi			240 2 183
		2142 „ Botoșani			409 1 733
		164 „ Hirleu			— 164
		28 „ Cîrligătura			— 28
		4511 „ Eșii			2 912 1 599
		741 a Giudecătoriei Agiuțătoare			— 741
		33743			5 392 2 8351
12 225	8337	Administrative... însă a posturilor capitalei	4 682	3 655	
		3308 Departamentul Treburilor din Lăuntru			639 2 669
		1121 Visteriei			903 218
		1407 Hătmaniei			1 407 —
		1291 Comisiile reveduitoare			1 291 —
		632 Controleria			— 632
		483 Comitetul Sănătății			347 136
		95 Desființata Obștească Adunare			95 —
		8337			4 682 3 655

Tablou (continuare)

Totalu		Dregătoriile	Soma Intreagă		În osăbi a fleșticăria dregătorii	
			Vechi	Nouă	Vechi	Nouă
	3 887	A dregătoriilor ținutale însă				
		276 Isprăvnicia Sucevei			276	—
		1728 „ Bacău			220	1 508
		600 „ Tutova			—	600
		551 „ Dorohoiu			—	551
		321 „ Hirliău			309	12
		348 „ ținutului Eșii			348	—
		63 a Eforii Galații			2	61
		<hr/>				
		3887			1 155	2 732
96		Publice				
	43	A Obșteștii Obicinuitei Adunări				43
	53	De la osăbite locuri			35	18
	<hr/>					
	96				35	61

Adunare

41.379 Judecătorești... însă
9 860 vechi dinaintea Reglementului.
31 519 noi de la Reglement.

41 379

12.225 Administrative

5 837 vechi

6 388 noi

12 225

96 Publice

35 vechi

61 noi

96

53.700 Adică cincizeci și trei mii șapți sute acturi adunate la Arhiva Statului pînă la 25 aprilie 1838.

Arhivist statului, Asachi agă.
Secretar, clucer P. Malcoci.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 179—180, 183.
Original.

Aceste incunoștiințindu-să cinstitei Logofeții, i să face rugăminte să pui la cale urmarea lor, hotărînd și regulile după cari ari să urmezi această lucrare, învrednicind și pe Arhivă cu răspuns.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, clucerul P. Malcoci

Nr. 90, la 25 aprilie 1838, Eși.

Aprilie 30. Să să facă doclad cătră Sfat, alăturîndu-să copia de pe raportul și de pe socoteala Arhivei Statului, cerîndu-să dezlegare de urmare.

Directorul Departamentului, Veisa, spatar.

88

1838 iulie 6, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Marea Logofeție pentru a se hotări instanțelor judecătorești să nu mai trimită dosare pînă nu se vor termina dulapurile comandate încă din 1835.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iuștiiei,
Arhiva Statului.

Fiîndcă dulapurile ce s-au cerut de cătră această Arhivă, încă de la anul 1835, spre punirea delilor, pînă acum nu s-au făcut și patru bolte ce ocuparisăști ea sint texite cu dele pe gios, incît n-au rămas loc a să pune o delă măcar, din care împregiurare să întîmpină greutate și la căutarea acturilor ce necontenit să cer, mai ales cu puținii lucrători ce are, de aceea să face rugăminte cinstitei Logofeții să poroncească tuturor instanțiilor ramului giudecătoresc să nu mai triimată dele la Arhivă pin nu să vor găti dulapurile cerute.

Arhivist statului,
G. Asachi, agă.

Secretar, clucer P. Malcoci.

Nr. 161, la 6 iulie 1838, Eși.

Ministerul de Iuștiie, tr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 212.

89

1838 septembrie 28, Iași. — Raportul Logofeției Dreptății către domn prin care propune să se revină asupra hotărîrii de a nu se imprumuta dosare instanțelor judecătorești fără aprobarea Logofeției.

Prea înălțate doamne,

La 29 dechemvrie, anul trecut 1837, după a înălțimei voastre poroncă, Logofeția au făcut cunoscut Arhivei Statului, ca nici unii instanții giudecătore-

ști să nu sloboadă acte fără împărțășirea Logofeției. Văzîndu-se însă că această măsură, pre cit trece, pe atîta să împovorează mai mult cu lucrarea și cătră aceasta și întîrzierea triimiterei actelor cerute pe la instanții și întoarcerea lor iarăși înapoi la Arhivă, gios iscălitul socotește, dacă veți incuviința și înălțimea voastră, ca să se ridice această sarcină, lăsîndu-se însuși Arhivei, care are îngrijire pentru întregimea actelor și îndeplinirea lor de a le primi precum le-ar da instanțiilor.

Nr. 8046, 28 septemvrie 1838.

Rezoluție domnească.

Se incuviințază, în 28 septemvrie 1838.

Publicat de Scarlat Pastiea, *l.c.* p. 390—391.

90

1838 octombrie 11, Iași. — Raportul lui C. Sturza, marele logofăt al dreptății, către domn în urma controlului făcut Arhivei Statului, prin care recomandă pe Gheorghe Asachi, arătînd realizările acestuia.

Prea înălțate Doamne,

Întru vizitația deosăbitilor instanții giudecătorești a capitaliei cercetînd și Arhiva Statului, am aflat cum că această slujbă înființată de Organicul Reglement, răspunde cu toată deplinătatea scoposului pentru carile s-au urzit, deși localul în cari ea să află așăzată — atît în privirea nesiguranței cit și a nepotriviti împărțiri — nu răspunde unui asămîne așezămînt însămnători și au putut numai pînă acum a fi încăpători. Însă, pentru că după anumi sprafcă făcută astăzi în canțăleria Arhivii încredințîndu-mă că numărul acturilor pînă acuma acolo adunate să sui la 58.722, întrî cari 96 acturi publice nouă și vechi, 41.379 giudecătorești, iar 7.297 administrativi, apoi am văzut că puțin loc au mai rămas de a putea mistui, după rînduiala statornicită, alti acturi ci neîncetat curg de la toati instanțiile, pentru cari după înnoiti raporturi ali Arhivii nu am prigitat a împărțăși Sfatului oaricari propunere în privirea măsurilor ci ar avea a să lua acum în folosul acestii slujbi. Însă cu toate aceste îmbulziri a feloritilor deli, cînd și numărul lucrătorilor nu esti în analoghia sarcinilor, măcar că dumnealui arhivistul din a sa liafă mai țîni încă doi scriitori peste acii a statului, totuși am însămnat că regularisirea acturilor esti după un mitod nemerit de a să putea afla cu înlesnire orice hirtii cerute.

Drept aceea, de datorii socotesc ca, supuînd aceste incungiurări cunoștințai înălțimii voastre, să recomanduesc dreptății voastre pe arhivistul statului, dumnealui aga Gheorghe Asachi, carile au organizat din nou această slujbă și în cursul însărcinării sale, deși Arhiva să află în neconținută corespondenții și lucrare cu toati instanțiile, purure au urmat asupra ei opștiască

mulțămire, cari s-au adus din ace cu rivnă plinire îndatoririi din partea a tot statului canțălerii.

Costachi Sturza, vel logofăt

Nr. 8427, 1838 octombrie 11 zile.

Astăzi luni in 10 octombrie 1838, cercetind canțăleria și Arhivile Statului, am aflat toate in cuvinita rinduială și făcindu-să extract a tuturor acturilor s-au găsit că să alcătuesc arhivele din 58.722 dele și anume:

Acturi

41.379 judecătorești, însă

9.860 vechi, dinaintea Reglementului,
31.519 noi, de la Reglement.

41.379

12.224 administrative, însă

5.837 vechi,
6.387 noi.

12.224

96 publice,

35 vechi,
61 noi.

96

53.699 de la 1 ghenarie 1832 pîn la 25 aprilie 1838.

741 de la 25 aprilie pîn la 23 mai.

54.440 adecă cincizăci și patru de mii patru sute patruzăci acturi adunate la Arhiva Statului pîn la 23 mai 1838.

4.332 dele s-au mai adunat de la 23 mai pîn la 10 oct.

58.722 adecă: cincizăci și opt mii șapte sute douăzeci și două acturi.

Dispre nesiguranța locului și nepotrivita sa împărțire, precum și nepuțința ce urma de a să putea încăpe în viitorimi alti deli, precum și dispre buna orinduială in cari ține arhiva dumnealui aga Gheorghe Asachi, de datorie socotese a supune cunoștinței prea înălțatului domnitor inadinsă anafora.

C. Sturza, vel logofăt.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560 dosar 842, f. 227—228.

Copie.

Publicat de Sever Zotta, *l.c.* p. 251—252.

1839 februarie 21, Iași. — Raportul Logofeției către domn în legătură cu propunerile lui Gheorghe Asachi de selecționare a dosarelor, depozitele Arhivei fiind neîncăpătoare, și soluția Logofeției de a se depune dosarele nefolositoare la o mănăstire.

Prea înălțate doamne,

Arhivistul statului cu raporturile sale au făcut cunoscut Logofeției de nămolirea acturilor ce să adună la Arhivă spre păstrare, care pînă la închierea anului trecut 1838 au fost avut primite, după tablou ce au înfățișat, aproape de 60 mii, judecătorești și administrative, propuind că pentru a asigura încăperea lor pe o vreme mai îndelungată în boltile ce să află, cari să socot a fi mai îndeminatici din citi să află în capitalie, să să aliagă acturile acele de averi mișcătoare, politicești și criminalicești pînă la un grad hotărît, și să să desființazi, rămîind a să păstra numai cele de averi nemișcătoare pînă la o valoare potrivită, și acele ce să ating de fisc și de mai însămnati trebi administrative, căci precum ele neconțin să adună, în scurtă vreme acele bolte să vor umple și va fi nevoie de altele.

Aceste arătări a dumisali arhivistului supuindu-să prin docladuri chibzuiței Sfatului Administrativ, el au făcut închiere ca Logofeția să alcătuiască întru aceasta proect și să să supui Obșteștii Adunări, privindu-să însă că aceasta este un obiect atingător de toate ramurile administrației prințipatului, căci de pe la toate instanțiile să trimit acturi spre păstrare, Logofeția s-au oprit de a face proectul.

Întăi¹, că desființarea unor așa acturi, mai ales acele ale ramului judecătoreșc, poate să aducă din nou pricinile iarași în mina giudecății, mai virtos că din proșesurile socotite de sfirșite, a căroră dele s-au dat în pastrarea Arhivei, multe sint încă în mina părții împlinitoare, neaduse întru desăvirșita împlinire.

Al doilea, că Arhiva nu este împovărată numai cu acturi giudecătorești ei, precum s-au zis, și cu administrative, a căroră predmeturi nu pot fi cunoscute Logofeției cari din ele pot să se desființeze și cari să rămie a se păstra, și

Al treilea, că chiar deși s-ar inchipui desființarea a unora din acturi giudecătorești și administrative, care s-ar socoti că n-ar merita a se păstra pentru o vreme mai îndelungată.

Dar, mai nemerit ar fi ca, spre despovărea Arhivei și îndemănarea ei întru ținerea acturilor aceloră de care mai adeseori urmează a avea statul știință pentru feluri de pricini, toate acele acturi ce s-ar socoti că nu vrednicesc a să păstra, alegîndu-să să să depuie într-o mănăstire ce s-ar socoti, ori aice în capitalie, sau la vreuna din prințipat, căci a să desființa

1. De aici pînă la sfirșit este tăiat în original.

ele cu totul în așa curindă vreme, aceasta poate să izvorască, precum s-au zis, feliuri de învăluri, atât între norod, cât și între instanțele giudecătorești și administrative și către aceste apoi și publicul s-ar isterisi de o știință ce în viitorime ar putea trage din acele acturi, precum aceasta s-au prilejit de multe ori a fi chiar în timpul acesta.

Aceste împrejurări cu căzută supunere să aduc la cunoștința înălțimii voastre, spre dezlegare.

Al înălțimii voastre plecată slugă,

Pogor, pitar.

Secția I-ii, nr. 1009, 1839 februarie 21 zile.

Ministerul de Justiție, lr. 1382, op. 1560, dosar 842, f. 256.

Original.

92

1839 februarie 21, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Marea Postelnicie pentru acordarea de ranguri funcționarilor Arhivei Statului.

Cătră cinstita Marea Postelnicie în Prințipatul Moldovei,
Arhiva Statului.

În temeiul ofisului prea înălțatului domn din 24 a trecutei luni ghenari, supt nr. 2, cu căzuta cinste însoțindu-să pe lângă această foae de calitățile persoanelor aflătoare în slujba aceștii Arhive, să face rugăminte ca, pe temeiul așăzăminturilor înființate, a credinței și a vredniciei adeverate prin anaforalele foștilor logofeți, dumnealui Costachi Mavrocordat și logofătul Costachi Sturza, binevoiască cinstita Postelnicie a supune a lor titluri prea înălțatului domn și a mijloci hărăzirea rangurilor, spre răsplătirea slujbelor lor.

Arhivist statului,

G. Asachi, agă.

Secretar, clucer P. Malcoci.

Nr. 35, la 21 februar 1839, Eși.

Secretariatul de Stat, dosar 402, f. 136.

Original.

1839 iunie 26, Iași. — Expunere prin care Gh. Asachi agă, referendarul Epitropiei Învățăturilor Publice — argumentînd pe bază de acte autentice din Arhiva țării și texte de lege, temeinicia drepturilor cîștigate de școlile publice — cere Divanului Domnesc să oblige mănăstirea Trei Ierarhi, în administrarea căreia fusese dată Școala Vasiliană, de a restitui în proprietatea școlii, averea cu care a fost inzestrată de ctitorul ei, Vasile Lupu voevod, la înființare, și pe care mănăstirea o stăpînea în mod ilegal.

Cătră cinstitul Divan Domnesc!
De la referendariul Învățăturilor Publice.
Expoziție

Fericitul întru pomenire domnul Vasile voevod, pre carele pentru mărirea bunătăților răvărsate în timpul domniei sale de 20 ani peste această țară a Moldaviei fieșcare moldovan este datoriu a-l cinsti întru a sa aducere aminte, ca pre un părinte acestui pămînt, știind că toate bunătățile, toate bogățiile și toată slava omului de pe această lume, fie cit de mare și înaltă, să sting o dată cu moartea lui, dacă prin fapte bune, prin merite pentru patrie, prin jertviri pentru binele obșteșc și prin păzirea dreptății nu-și va face numele seu nemuritoriu. Pomenitul domn, pe lingă alte ale sale faceri de bine, au înființat și shoale publice în capitalia prințipatului, pentru luminaarea și obșteșcul folos a fiilor patriei, înzăstrîndu-le și cu indestulă avere în moșii și alte venituri pentru vecinica ei ființă și incredințîndu-le Epitropiei și purtării de grije a mănăstirii sfinților Trii Ierarhi, înființată și înzăstrată tot de același domn, crezînd că igumenii, ca părinți duhovnicești ai fiilor bisericei lui Hristos, mai cu durere decît cii mireni, să vor îngriji de a să urma întocmai cele orînduite atit pentru shoală, cit și pentru alte faceri de bine.

Aceste shoale au avut a lor ființă prin optzăci ani, pină în vremea domnului Mihai Racoviță voevod, 1724, cînd, mistuindu-se de para focului, acii după vreme igumeni a mănăstirei, ca niște epitropi însărcinați cu ținerea shoalei, de cătră fericitul întru pomenire ctitor, nu numai că nu s-au îngrijit a restatornici acel așezămînt de învățătură, și prin aceasta, pe de o parte a implini înaltul scopos al ctitorului, iar pe de alta a implini epitropiceasca și acea cătră stat și cătră ctitorul, făcătoriu de bine, a lor datorie, cu punerea în lucrare a voinței testamentariului, dar lăsînd a apune de pe fața pămîntului cu totul pomenirea acelui mintitoriu așezămînt, totodată au tras și trag pină acum venitul Shoalei Vasiliane în folosul particularnic, țîind ascunse și fundamentalnicele documenturi, care sint dreptăți ale obștiei, însă fericitul suflet a înființatoriuului ctitor neputînd suferi o asemenea faptă din partea miluiților sei, au rugat Pronia a nu lăsa să se stingă așezămîntul seu privityriu cătră binele patriei sale și a creștinătății și Pronia ascultînd a lui dreaptă rugăciune, au voit a descoperi mai întăi actul domnului Ghica voievod din 1765 iulie 6 și apoi actul ctitorului domn înființatoriu shoalei de la 1644 și actul domnului Gheorghe Ștefan din 1664 < 1656 > april 2, prin carile să arată ființa și

zestrea shoalei domnești, înființată de fericitul întru pomenire, domnul Vasilie voevod, și anume: feredeuul cel mare din Eși, cu localul shoalei și trii moșii, pentru care Epitropia Învățăturilor, ca una căria este incredințată ocirmuirea tuturor shoalelor, cînd igumenii voia să dea afară pe tinerimea nației, care după catastrofa anului 1821, de-abia să învrednicească a intra în curățitul de năruire templu al muzelor, deschis în mănăstirea sfinților Trii Ierarhi, întimpinînd pira egumenilor cu formalnică reclamație asupra zestrei shoalelor publice, întemeate de domnul Vasilie, au urmat giudecata în cea mai înaltă instanție, la anul 1830, înaintea Obșteștei Adunări a Divanurilor.

La acea giudecată, din documenturile înfătoșate de însuși egumenul sfinților Trii Ierarhi (măcar că nici atunce n-au voit a înfătoșa fundamentalnicele acturi), s-au dovedit ființa și localul shoalei publice urzite de domnul Vasilie voevod, precum și din pomenitul mai sus act a domnului Grigorie Ghica să lămurește.

Pentru aceea și Obșteasca Adunare a Divanurilor, sub prezidenția domnului vițeprezident Mircovici, cunoscînd vederatele dreptăți a shoalei publice înființate de fericitul întru pomenire domnul Vasilie voevod, au hotărît prin actul ei din 14 noemvrie 1830:

a. A să lua din stăpînirea mănăstirii sfinților Trii Ierarhi feredeuul și moșiile Copoul, Trușenii, Agiudenii și Răchitenii, nefiind încă eșit la lumină actul fundamental, și a să da în stăpînirea shoalei publice, supt purtarea de grije a Epitropiei, dînd:

b. Totodată, shoalei naționale, nerăsluită dreptate a-și cere socotele de venituri de la vremea înzăstrării Shoalei Vasiliene și pînă astăzi. Această Epitropie nu este nici ca cum la îndoială că iubitorul de dreptate Divan Domnesc, cunoscînd dreptățile patriei și temeinicile rezoane pravelicești a hotărîrii Obștescului Divan din 1830, urmată întru această pricină, prin canalul convenit, nu va aduce întru împlinire dreptățile ce au cîștigat shoalele prin actul Adunării și că numai pentru acest sfîrșit este chemată Epitropia și pentru a i să cîștiga de la egumeni actul dănuirii domnului Vasilie, ce prin acea hotărîre s-au îndatorit să-l aducă, din care este sigură Epitropia că să vor descoperi și alte folosuri a shoalei, tîgăduite, precum au fost și aceste, luînd mai ales einstitul Divan în privire că egumenii mănăstirii sfinților Trii Ierarhi de-a purure au fugit și pînă astăzi să feresc de înfătoșarea fundamentalnicilor documenturi privitoare cătră Shoala Vasiliană, precum la giudecata ce au avut egumenul mănăstirii cu dumnealui spatarul Milu, anul 1837, pentru moșiile Răchitenii, Tămășenii și Iuganii (pretenduite astăzi de shoală) nu au voit să înfătoșeze actul dănuirii domnului Vasilie, din care s-ar fi putut descoperi dreptățile shoalei, dar îndosîndu-l, au arătat numai unul din hrisoavele domnului Gheorghie Ștefan, următorul domnului Vasilie, să înțelege că nu pentru alt sfîrșit, decît pentru ca să nu iasă la ivală dreptățile shoalei, întunecate de dinșii de atîtă somă de ani. Asemîne la 1830, chemînd egumenul mănăstirii pe Epitropie în giudecată, pentru shoala întemeată de domnul Vasilie și anume pentru locul unde au fost zidit-o fericitul domn, Obșteasca Adunare a Divanurilor legiuit și înțelept au cerut de la jeluuitoarea parte, dovezi de apărare împotriva actului domnului Grigorie Ghica, doveditoriu dreptăților shoalei, dar atît atunce, precum și acuma, nu au scos actul dănuirii citorului, cuprinzătoriu de locul, zidirea și înzăstrarea acestor

shoale, dar indosind pe acela, au înfătoșat numai hrisovul domnului Ilieș din 7174 < 1666 > și a domnului Antonie Roset din 7184 < 1676 >, următoriu după domnul Vasilie, din carele totuși s-au dovedit că cu adevărat domnul Vasilie au zidit și au înzăstrat aceste shoale publice, dându-le supt epitropia mănăstirei, nevrind egumenul a înțelege că tocmai asemenea feriri și indosiri a acelor acturi ctitorești îi vădesc vinovăția, că dacă n-ar zice ctitorul în acele acturi, să se săvârșească asemenea faceri de bine, datorii firești, ce așteaptă turma lui Hristos de la niște asemenea mănăstiri înzăstrate de patrioți, de ce ar fi să se teamă egumenii și fără sfială să le înfătoșeze? Căci, natural, numai vinovatul să ascunde dinaintea dreptății. Acum, egumenii mănăstirei sfinților Trii Ierarhi ar voi a să apăra de împlinirea îndatoririi puse asupra lor de ctitorul, cu răstălmăcire supt următoarele propuneri de răspundere în privirea Shoalei Vasiliene:

1-iu. Prin indosirea actului donației domnului ctitor, vreu a tăgădui că asemenea shoală nu s-ar fi înființat de domnul Vasilie.

2-le. La întimplare cînd Epitropia ar dovedi înființarea shoalelor, vor să se apere cu parafrapie, învinovățînd pe Epitropie, de ce nu au făcut mai denainte vreo reclamație.

3-le. Și, dacă li s-ar anerisi și acest pretext, atunce vor a să apăra cu actul domnului Grigorie Ghica, care înființează shoalele publice în ograda Mitropoliei și hotărăște ca, pe lingă alte venituri din țară, să se iae și de la toate mănăstirile, atit pămîntești cit și grecești, între carele se numără și sfinții Trii Ierarhi, un analogon agiutoriu pentru ținerea shoalelor elinești, înființate de domnul Ghica și că dacă asemenea analog l-ar fi dat și sfinții Trii Ierarhi, apoi cu asemenea act s-ar fi anerisit testamentul ctitorului domn Vasilie și mănăstirea ar fi rămas dispenzată de îndatorirea a ținea shoala înființată de ctitorul și dată supt epitropia și purtarea de grije a ei; și drept aceasta, acum nu s-ar cunoaște datoare întru nimic statului, căruia s-au lăsat de ctitorul această facere de bine.

A. La asemenea propuneri ale egumenului sfinților Trii Ierarhi, Epitropia Învățăturilor Publice răspunde:

1-iu. La întâiul pretext de tăgăduirea Shoalei Vasiliene, că fericitul întru pomenire domn Vasilie voevod au înființat shoala domnească, sau publică, incredințîndu-o Epitropiei și purtării de grije a mănăstirei, nu pot tăgădui nici egumenii sfinților Trii Ierarhi, lămurindu-să aceasta din însuși documenturile înfătoșate de ei la anul 1830 în Obștescul Divan, cuprinse în actul acelei giudecății, și anume: hrisovul domnului Ilieș din 7174 < 1666 > și a domnului Antonie Roset din 7184 < 1676 > și din anaforaua domnului Grigorie Ghica din 1765, iară mai lămurit decit acele să dovedește din însuși actul fundamental al ctitorului și al domnului Gheorghie Ștefan din 7164 < 1656 > april 2, aflate în Arhiva țării, că shoala înființată de domnul Vasilie au fost Academia, în care s-au învățat literatura limbei latinești, elinești, românești și ale altor limbi; asemenea științele, precum: filosofia și legile, în care s-au procopsit mulți fii ai patriei, ni slujește dovadă și marele logofăt al țării, Evstratie, traducătorul cărții de legi alcătuită din orînduirea numelui domn, în care carte, la proimion, însuși autorul mărturisește: „că domnul Vasilie au cercat prin multe țări de au găsit procopsiți, dascali și filosofi în partea elinească și latinească și că după întocmirea și nevoița mării sale

domnului, datu-s-au învățătură și lui, adecă logofătului Evstratie, de au alcătuit aceste legi pe limba românească“.

Au făcut în această mănăstire și o tipografie, în care s-au tipărit atit această carte de legi politice, precum și alta de canoane bisericești, în anul 1645, care cărți, spre dovadă, să află acum în biblioteca shoalei. Documenturile pentru toate imbunătățite fapte ale ctitorului domn, să află în minile părinților proestoși greci, pre care sint datori a le infățoșa. Pre aceste shoale le mărturisește și doctorul Volf în istoria sa „Descrierea Moldovei“, tipărită în Sibiu la 1805, partea II, foia 138, zicind: „domnul Vasilie, pe lingă alte felurite shoale pentru partea bisericească și fiii de boeri, la 1644, pentru învățăturile latinești, au urzit în Eși o ghimnazie, la 1648 o tipografie, o bibliotecă și încă o shoală publică“.

2-le. Că zestrea shoalei intru cit pină acum s-au descoperit, este feredeu cel mare din Eși și trii moșii, anume: Rechitenii, Tămășenii, Iuganii cu alte venituri, să lămurește din actul fundamental a ctitorului și din hrisovul domnului Gheorghie Ștefan din 7164 <1656> april 2 și se adeverește prin actul domnului Grigorie Ghica voevod de la 1765 și că, uneltita propunere din partea igumenilor a infățoșa spețialnicele danii ale osebitelor moșii, din care adecă să poată ademeni că acele sint dănuite mănăstirei sfinților Trii Ierarhi, iar nu shoalei, nu să poate scăpa de răspunderea călcării testamentului ctitoricesc, căci ctitorul cu adevărat le închină mănăstirei și acele spețialnice acturi de danie privesc numai titlu proprietății: dar apoi, prin testamentul obștesc al mănăstirei hotărăște ctitorul la ce feliu de fapte imbunătățite să se întrebuițeze acele moșii. Deci, actul fundamental al testamentului ctitoricesc li s-au cerut să-l infățoșeze, și actul fundamental al ctitorului, pentru înființarea shoalei și al feredeuului, pomenite prin hrisoavele domnului Gheorghie Ștefan, Ilieș și Antonie Roset, doveditoare că pomenitele moșii, Răchitenii, Tămășenii și Iuganii sint hărăzite de ctitorul, curat pentru ținerea shoalei publice, pre care documente, egumenul cu totul s-au ferit a le infățoșa.

Pretextul egumenului că avind giudecată oarecind cu nu știu cine, i s-ar fi luat actul domnului Vasilie, cuprinzătoriu de moșiile Tămășenii, Iuganii și Răchitenii, stăpiniți de mănăstire pină astăzi, este numai o vorbă cu totul nepotrivită, că aceste moșii fiind hărăzite shoalei dată supt epitropia mănăstirei, acole au trebuit să rămie și actul și, de l-au înstrăinat, este răspunzătoare. Nici un cuvint pierderii sau a răpirei hirtăilor, nu să poate agiuta, că dacă cele mai nainte de actul daniei domnului Vasilie în privirea shoalei, precum zapisul cumpărării locului de la comisul Fortună, precum și cele din urma daniei, precum ispisocul domnului Ilieș și Antonie Roset să păstrează la mănăstire, cum să nu să păstreze și actul ctitorului dănuitoriu? Asemine în privirea Răchitenilor cu celelante două moșii, dacă să păstrează zapisul cumpărării domnului Vasilie, precum și cel al doile hrisov al domnului Gheorghie Ștefan din 7165 (1657), cum de nu să păstrează și însăși dania cu hrisovul întăritoriu shoalelor vasiliane a domnului Gheorghie Ștefan, ca cele ce au fost nedezlipite de celelante hirtii? Și dacă ale celorlante moșii dănuite de Vasilie voevod să păstrează daniile ctitorului, cum numai actul shoalelor și a moșilor ei nu s-au păstrat? Că, cu adevărat, domnul Vasilie au înființat shoale publice, nu tăgăduiesc nici egumenii mănăstirei, dovedindu-se lucrul din însuși documentele, deși lăturalnice, pre care egumenii au infățoșat. Acum, spre

a să putea apăra de răspunderea zăstreii acestei shoale, vor a propune că domnul Vasilie n-ar fi înzăstrat-o, decit ar fi zidit-o și ar fi lăsat-o fără nici un venit; iscălitul întreabă pe orice minte sănătoasă: putut-au domnul Vasilie să zidească o shoală publică să nu să înzăstreze, să nu-i deie mijloacele ființei sale?

Egumenii, vederat avind și îndosind acturile fundamentale atingătoare de Shoala Vasiliană, fără sfială împotriva cugetului, împotriva cunoștinței publicului și împotriva cunoștinței a însuși dreptilor giudecători, cutează cu sofistică uneltire, a cere de la Epitropie documentele pre carele au ei în sinul lor și pre a căroră cuprindere Epitropia dovedește cu atitea acturi autentice, atit a ctitorului domn cit și a urmașilor săi, precum: a domnului Gheorghie Ștefan, Ilieș, Antonie Roset, Ghica și cu însuși actul schimbului de locul shoalei, ce face egumenul mănăstirei cu Dima suingul și inaintea atitor formale dovezi, ca, cînd nu ar înțalege glăsuirea lor, tot cer dovezi de la Epitropie.

3. Că mănăstirea sfinților Trii Ierarhi au stăpinit și stăpînește atit fere-deul, cum și acele moșii a shoalei, nu este nici o îndoială.

4-le. Că de la arderea Shoalei Vasiliene, întimplată în vremea domnului Racoviță voevod, 1724, adecă după un curs de 80 ani de la a sa înființare, egumenii mănăstirei, ca epitropi îndatoriți de ctitorul, nu s-au mai îngrijit a înființa acea shoală, nici au cheltuit ceva pentru asemine ctitoricesc așeză-mint, să dovedește din actul de la 7269(1761), instrăinind și locul shoalelor.

B. La al doile pretext al paragrafiei propuse de egumenul, să răspunde că paragrafia ar putea încăpea întrun străin carele ar stăpini în terminul prescris de legi un lucru străin, însă între egumenii mănăstirei sfinților Trii Ierarhi și între așezămînturile ctitorului domn Vasilie puse în îndatorirea egumenilor să le ție în toată a lor lucrare cit va fi mănăstirea, nu încape paragrafie. Căci părinții egumeni aice sint epitropi și depozitari și averea încredințată lor pentru faceri de bine obștești, este averea obștiei epitropisită, nu proprietă a sfințiilor sale și, potrivit cu paragraful 843 a Condiții politicești¹, sint datori să le răspundă obștiei; și iarăși, că între epitropi sau depozitari și între averea epitropisită nu încape paragrafie, să dovedește din următoarele legi, paragraful 1918 unde zice: „că lucrurile cele amanetarisite, împrumutate, depozitarisite, sau date spre luarea rodurilor, nici odineoare să dobîndesc prin uzucapie de cătră însuși creditorii sau luătorii rodurilor, nici de cătră moștenitorii lor, ca unii ce înfătoșează persoana lor, pentru că lipsește de la dinșii titlul cel drept a dobîndirei“, și 1966, unde zice: „între însoțiți, între fii, între epitropiși și curatorisii, cum și între părinți, epitropi și curatori, nu poate nici să înceapă, nici să urmeze uzucapie sau prescripție, în cită vreme însoțiții vor petrece în legătura căsătoriei și ciialanți să vor afla supt stăpînirea sau puterea părintelui, ori a epitropului sau curatorului“.

5-le. Că toți epitropii în de obștie sint datori a da curată samă pentru averea ocîrmuită de ei și pentru venit, aceasta nimărui nu este necunoscută, fiind în vedere pravelile legiuitoare de asemine îndatoriri, precum paragraful 114 din Codica țivilă, unde zice: „fiesțecarele epitrop și curator este după regulă datoriu a da samă pentru ocîrmuirea lucrurilor ce i s-au încredințat“; și Vasilicalele, cartea 38, titlu 3, tomu 5, fila 6, legea 1-a, unde zice: „epitropul,

¹. *A Condiții politicești*, adăugat de mina lui Asachi.

sau că va fi făcut ceea ce nu trebuie, sau nu va fi făcut ceea ce trebuie, este răspunzătoriu“; și fila 64, paragraful 10, unde zice: „orice epitrop să poată trage la giudecată, spre darea socotelilor și ocirmuitorul sau epitropii lucrurilor obștești nu sint altă, decit niște depozitari, carii sint datori, nu numai a ocirmui cu scumpătate asemenea lucruri și a da samă lămurită despre toate veniturile, dar, totodată, sint îndatorii a întoarce lucrul cu toate folosurile și adăogirile, ori in ce vreme le-ar cere obștea, spre mai bună ocirmuire“.

V. Cit pentru nereclamația Epitropiei de mai înainte, lăsind cazul că Epitropia au fost lipsită de testamentul ctitoricesc, știindu-l egumenii ascuns, dar apoi fiind testamentarii și epitropii însărcinați cu aducerea întru împlinire, de aceea, nu asupra Epitropiei, ci asupra mănăstirii cade vinovăția pentru neîmplinirea cu sfințenie a facerilor de bine orinduite de ctitorul, și cu acel pretext că de ce mitropolitul țării au întărit actul schimbului locului Shoalei Vasiliene cu Dima suingiu, întru nimic nu să pot agiuta, că domnul Vasilie nu au lăsat în testamentul său epitrop shoalei și altor faceri de bine pe mitropolitul, ci pe mănăstirea și egumenul ei, în administrația averii, neatirnat de mitropolitul, au făcut ce au voit. Deci, mitropolitul nu anerisește, nici au putut anerisi testamentul domnului Vasilie, decit adeverește, poftit fiind, că schimbul s-au făcut cu învoirea îmbelor părți, însă rezponzabilităsoa în privirea Shoalei Vasiliene rămîne asupra mănăstirii, pentru orice pagubă s-ar întimpla din neîngrijirea de zăstrea așezăminturilor în folosul de obștie lăsat de ctitorul, în purtarea ei de grije.

G. La al triile pretext ce propun egumenii, voind a să agiuta cu shoala elinească înființată de domnul Grigorie Ghica, să răspunde: că domnul Grigorie, carele au domnit la 1765, cu 40 ani în urma domnului Racoviță, cînd au fost ars shoalele publice înființate de domnul Vasilie și cînd egumenii au fost înstrăinat pină și locul shoalei, dindu-l lui Dima suingiu, văzînd lipsa shoalelor publice cu totul, din plecarea bunătății sufletului său, au hotărit să înființeze și el o shoală, pre care au hotărit să o înzăstreze cu venitul muhareriului, cu 4 lei de la preoți, cu banul drobului de sare și cu obștească dare de agiutoriu, din partea tuturor mănăstirilor, atît pămîntești cit și acele închinete părților de gios, între carele să numără și sfinții Trii Ierarhi, lucru ce nu s-au împlinit. Dar chiar să se fi împlinit, cu înființarea shoalei domnului Ghica nu s-au oborit shoala domnului Vasilie și cu analogul de agiutoriu ce ar fi dat și sfinților Trii Ierarhi ca toate mănăstirile grecești, spre ținerea shoalelor elinești înființate de domnul Ghica duple înorînduirea acestui domn, lucru ce nu s-au dat, totuși această mănăstire nu s-ar fi putut plăti de îndatorirea pusă asupra ei de ctitorul, spre a ținea Academia Vasiliană, mai virtos că însuși domnul Ghica, în actul său din 1765, osebește cu totul banii shoalelor înființate de domnul Vasilie, de banii agiutoriului ce să cerea de la toate mănăstirile, pentru shoala înființată de dînsul.

Dar Epitropia, prin hrisoavele atît de mai nainte de anafora domnului Ghica, de la 1765, cit și în urma acelia și anume: din hrisovul de la 1748, 1759, 1775, 1802, 1813, dovedește că zisele cuprinse în pomenita anafora a domnului Ghica au fost numai un schepsis care nu s-au pus în lucrare, fără indoială, din împotrivirea mănăstirilor și că mănăstirea sfinților Trii Ierarhi, precum nu s-au îngrijit a ținea Shoala Vasiliană, de asemenea n-au dat nici

analogul cerut de domnul Ghica, și că shoalele publice pin la domnul Calimah, 1813, s-au ținut numai cu dajdia preoților, și numai din zilele domnului Calimah s-au pus și pe mănăstirile grecești darea de agiutoriu, între care să găsește și mănăstirea sfinților Trii Ierarhi cu 240 lei pe an, însă cu analogon pentru shoala elinească, iar nu ca pentru shoala ctitorului mănăstirei, domnului Vasilie.

Nici să poate îndrepta mănăstirea cu shoala începătoare de limba grecească, ce au fost în dosul mănăstirei, că și această shoală au ținut-o Epitropia, iar nu mănăstirea, și acei case fiind hărăzite de răposatul boeriu logofătul Deleanul, pentru ținerea unei shoale începătoare, mănăstirea dărâmind casele, și-au făcut grajd pentru han în locul shoalei. Apoi, chiar să o fi ținut și mănăstirea, numai cu o shoală de buchi, cum era aceea, nu să poate plăti de Academia Vasiliană.

Nici au fost în dreptate domnul Ghica, chiar să fi și voit a anerisi testamentul domnului Vasilie, privitoriu cătră averile lui, lăsate mai virtos în faceri de bine; de aceea domnul Ghica nici într-un document al său nu zice că s-au desființat așezămîntul domnului Vasilie, cînd, mai virtos, domnul Ilieș și Antonie Roset hotărâsc în hrisovul lor că nici însuși fiul domnului Vasilie, Ștefăniță vodă, n-au fost în dreptate a schimba dănuirile părintelui său, drept care i-au și rupt hrisovul ce au fost dat mănăstirei Goliei pentru a să împărtăși din venitul feredeului, și așa rămîne mănăstirea sfinților Trii Ierarhi ca de-a purure datoare statului cu Academia Vasiliană și cu zăstrea hărăzită ei de ctitorul. Și, fiindcă egumenii mănăstirei n-au voit să înfățoseze actul fundamental a ctitorului întemeetor Academiei Vasiliene, țitat de art. 419 a Reglementului, nici după îndatorirea pusă asupra lor prin hotărîrea de la 1830 a Obșteștei Adunări, nici duple însuși a cînstitutului Divan Domnesc, carele în sfîrșit cu asemenea scopos au cerut de la egumeni toate acturile deosebitelor dănuiri, ca doară s-ar ivi fundamentul.

Pentru aceasta, spre curmarea a tot felui di mai departe pretexturi din partea egumenilor și spre luminarea dreptăților shoalei, iată Epitropia înfățosează copii legalizate de pe acele acturi alăturate aice și, ca cea ce este imputernicită de Regulamentul Organic a ocîrmui shoalele publice și averea lor, în numele statului roagă pe cînstitul Divan Domnesc ca, în puterea legilor și a dreptății obștești, să binevoiască a lua în băgare de samă neclintitele dreptăți a shoalei publice și, drept aceasta, a îndatori pe mănăstirea sfinților Trii Ierarhi de a întoarce în stăpînirea shoalelor atît feredeul din Eși, cum și moșiile cuprinse prin actul ctitorului, potrivit cu hotărîrea Obștescului Divan din 1830, împreună cu tot venitul lor, de la încetarea acei shoale și pînă acuma, lăsînd deschisă dreptatea shoalelor publice ca, orișicînd, după vreme, s-ar mai descoperi și alte deosebite dreptăți a Shoalei Vasiliene, tîgăduite de egumeni, să aibă neîmpiedecată și nerășluită dreptate a să despăgubi de la mănăstirea sfinților Trii Ierarhi.

Spre statornicirea unor asemenea dreptăți cîstigate, Epitropia Învățăturilor Publice nu pregetă a face cunoscut cînstitutului Divan:

1-*iu*. Că proșesul pentru a i să da în stăpînire zăstrea hărăzită de ctitorul mănăstirei sfinților Trii Ierarhi, și anume: trii moșii, feredeul cu locul și zidirea shoalelor și împreună cu epitropiceasca dare de samă a veniturilor

acestei zestre, este sfârșit cu unanimitatea de 22 voturi a celei mai înalte instanții, prin judecata Obșteștii Adunări a Divanurilor de la 1830 și aprobată de prezidentul.

2-le. Că acest act și zăstrea Academiei Vasiliene este întărită și asigurată shoalelor, cu articolul 419 a Organicescului Reglement, prin unanimitatea Obșteștii Adunări a reprezentanților țării și întărită de îmbele Curți, suzerană și proteguitoare, încît agiungînd a fi un așezămînt din cele fundamentale a țării, document și legiuire fundamentală ce nu mai poate fi supusă cercetării nici a unei instanții, Epitropia socotea de datorie a declara înaintea tribunalului cinstitului Divan Domnesc, că această pricină sfârșită fiind în chipul arătat, nu mai poate fi supusă vreunei judecăți, decît, prin canalul Domnescului Divan, a să supune prea înălțatului domn, spre ciștigarea înaltei poronci a să aduce întru împlinire, făcînd Epitropia și această luare aminte că, de vreme ce egumenii mănăstirei nu s-au îngrijit pînă la terminul de 6 luni, de la noemvrie 1830 pînă la sfîntul Gheorghe 1831, ce li s-au pus de cătră Obșteasca Adunare a Divanurilor, ca să aducă documentele fundamentale, apoi Epitropia este în dreptate a cere să i se dea în stăpînire chiar acele moșii ce i s-au însămnat prin actul Obșteștii Adunări, potrivit cu acea hotărîre, avînd acum Epitropia, din asemenea condiție, pe lingă altele, și dreptul terminului pierdut de cătră partea rămasă.

Din cuprinderea acestei expoziții întemeete pe documenturi autentice, pe fapte netăgăduite și pe rostirea legilor, Înalțul Divan Domnesc s-au incredințat că această pricină nu este din cele obicinuite între două părți prigoni-toare, ci între toată obștia Moldaviei și epitropii unei averi date în folosul făptuirilor plăcute lui Dumnezeu, a căroră punere în lucrare, chiar și după paragraful 845 a Codicei politicești, este și obștia împuternicită a cere.

Aice, înalta hotărîre, nu ca la alte proșesuri, dă rămasă pe o parte și face ciștigată pe alta, ci prin aducerea întru împlinire a scoposului fericitului dănuitoriu domn Vasilie voevod, îmbele părți vor fi ciștigate; obștia va ciștiga averea dănuită pentru luminarea fiilor patriei, ce este temeiul fericirii sale, iar epitropii acei dănuiri vor fi ciștigați, mîntuindu-să de răspunderea înaintea legilor și înaintea lui Dumnezeu, a căruia dreptate agiunge pe călcătorii unor sfinte îndatoriri. Nici că această dreaptă și strălucită urmare a Înalțului Divan Domnesc și numele cinstiților săi mădulari vor rămînea ascunsă prin arhive, ci mărturisirea hotărîrei sale este menită a împodobi acea mai frumoasă filă a istoriei legislații patriei, spre vecinica mulțămire și pilduire a urmașilor.

G. Asachi agă, vechil Epitropiei.

Eșii, 26 iunie 1839.

Divanul Domnesc, tr. 1137, op. 1290, dosar 136, f. 81—88.

Original.

Opisul documentelor din 12 mai și rapoartele lui Gheorghe Asachi din 26 iunie același an către Divanul domnesc. Ibidem, f. 68, 79 și 98.

94

1839 iulie 17, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul Dreptății prin care îi face cunoscut că codicile aflate în păstrarea Arhivei Statului sînt acte vrednice de credință și pot fi luate în considerare atunci cînd lipsesc unele documente.

Departamentul acela al Dreptății, prin referatul cu nr. 3993, cere a Sfatului dizlegare dacă, în lipsa vreunui document de mai înainte, pot a sluji de temeii codicile giudecătorești aflătoare în Arhiva Statului, în care s-ar afla trecut acel document, precum s-ar fi întîmplat în pricina arătată în referat, că s-au căutat de Divanul Apelativ a Țărei de Sus, între dumnezeii logofeteasa Anica Roset cu fețile ce-și au binale pe locul dumisale, în mahalaoa Păcurarii. Spre aceasta, gios iscălitul, după tratația urmată, cu cinste face cunoscut că Arhiva Statului fiind statornicită pentru păstrarea de acturi spre a se lua de temeii la oricare cerire a trebuinței, apoi codicile, în care sînt trecute lucrările Cîrmuirii, nu pot fi decît ca niște acturi vrednice de credință.

Publicat de Scarlat Pastiea, l.c. p. 417.

95

1839 septembrie 2, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție în care arată greutățile ce întîmpină la depozitarea și ordonarea dosarelor ce neconțin se depun spre păstrare, din cauza localului neîncăpător și necorespunzător și a numărului redus de funcționari.

Anexat un tabel de dosarele intrate din ianuarie 1832 pînă la 24 august 1839.

Nr. 192.

Raport la Logofeție.

1839 septembrie 2.

Această Arhivă, la prilejul infătoșării raportului acesteia despre starea ei, cu tot respectul supune că, în regularisirea acturilor ce neconțin să adună în a ei păstrare, întîmpină greutăți din următoare pricini:

1-*iu*. Este așezată în patru bolte a șolii vasiliane, din cuprinsul monastirii sfinților Trei Erarhi, însă fără a ave ușa, gratii și obloane de fer, precum nici păzitor înarmat, după cuprinderea instrucțiilor, care neconțin s-au cerut prin raporturile de supt nr. 72, 297 din anul 836, nr. 133, 270, 324, 470, 472 din anul 837, nr. 48, 271 din 838 și nr. 15 din curgător an, dar pînă acum nu s-au dobîndit acest rezultat.

2-*le*. Boltile aceste sînt toate cuprinsă de 50 dulapuri pline cu acturi, iar cele ce acum vin, stau pe gios tescite pîntre dulapuri, pentru care să face rugăminte cinstitei Logofeții, ca să pue la cale sau a să desființa acturile cele de mici proșesuri, ce sînt numai un nămol zădarnic, ori să se mai dei pentru

Arhivă încă alte bolte și dulapuri, precum acestea s-au mai cerut și prin rapoartele cu nr. 90 și 129 din trecutul an 838.

3-le. Citimea acturilor adunate aicea este 68325, arătate anume prin însoțitul tablo, din care numai 20890 sînt regularisite pe manipulația ce i s-au rinduit Arhivei, din pricină că la înființarea ei, după trebuința de atuncea, i s-au dat un secretar și numai 2 scriitori, care sînt îndatoriți a cerceta filele fieștecăreia delă ce intră și iesă, a trece într-on ghenearnic opis și la condicile literale, cu rosturi, încă cele pentru moșie, la 2 și 3 litere, a însămna pe fieștecare delă numerile condicei ghenearale și a literilor, a înscrie în condică acturile ce să dau și care să aduc înapoi, a face spravce după cerirea tuturor dregătoriilor giudecătorești și administrative din tot prințipatul, a șnurui toate delile, a ține corespondenția și alte manepulații ce regula ceri. Acesti lucrări văzîndu-să sporînd din zi în zi, s-au cerut adaos de scriitori, prin raporturile cu nr. 48, 210 din an 836, nr. 35, 274 din an 837, 157, 455 și 76 din 838, însă pînă acum nu i s-au dat și, precum lucrările pe fieștecare zi să adaog, să face rugăminte Marei Logofetii să mijlocească a adăogi încă 4 scriitori, care neconținut, cu osirdie lucrînd, să poată regularisi tot nămolul delilor, spre a să putea afla acturile corecte cu înlesnire, fără a ave trebuință de o mai pre largă relație, care pentru acturile neregularisite Arhiva acum este nevoită a.....¹ pe instanțiile ce să adresuesc cătră ea².

Aceste puneri la cale Arhiva socotește neapărate pentru deplina regularisire acturilor ei, atît spre a lor păstrare cît și înlesnitoare a îndatoririlor sale de a afla orice act fără ce mai mică întîrziere.

¹. Indescifrabil.

². Întrebuințarea acestor scriitori ar fi următoarea: adică doi să treacă la opisăle ghenearale, doi la condicile literale și doi să facă spravce, să înscrie în osăbite condici acturile ce neconținut intră și iesă, să șnuruiască, să numere filele tuturor delilor și alte manipulații ce nu să pot înșira și regula cere.

(Această notă în ciornă este anulată)

General tablo

de toate acturile adunate în păstrarea Arhivei Statului de la ghenar 832 pînă la 24 avgust 839.

Totalu	Dregătorille	În osăbire a fie- ștecăria instanțai		
		vechi	noi	
52 033	9 916	Judecătorești, însă A instanților capitaliei, adică 1 244 a fostii roslenești cîrmuiri 16 a Logofeții 2 344 a Domnescului Divan 374 Desființat Divan Giudecătoresc 1 505 Divanu Țării de Sus 295 " " de Gios 619 Departamentul Streinilor 483 Vornicia Obștei 163 Comisia Epitropicească 1 Fosta Comisie Consultației 2 872 Tribunalul Criminalicesc	1 183 12 389 363 434 73 619 483 90 1 1 182	61 4 1 955 11 1 071 222 1 690
	42 117	9 916 A giudecătoriilor ținutale 537 Trebunal de Comerț 2 082 Judecătoria Sucevei 853 " Neamțul 3 494 " Romanul 4 631 " Bacăul 4 199 " Putna 3 049 " Tecuciul 2 702 " Covurluiul 2 824 " Tutova 1 865 " Vasluiul 2 288 " Fălciul 136 " Herța 2 774 " Dorohoiul 2 868 " Botoșanii 164 " Hîrlăul 28 " Cîrligătura 5 203 " țin. Eșii 2 420 Agiutătoarii Giudecătorii	4 829 6 130 7 575 287 141 1 229 16 5 340 103 240 409 164 28 2 912 2 420	5 087 531 1 952 846 2 919 4 344 4 058 3 048 2 473 2 808 1 860 1 948 33 2 534 2 459 164 28 2 291 2 420
16 840	10 550	42 117 Administrative, însă A posturilor capitaliei 3 526 Departamentul Trebilor din Lăuntru 1 365 Vistieria 1 780 Hătmania 1 291 Comisiile reveduitoare 483 Comitetul Sănătății 2 010 Controlul 95 Desființata Obștească Adunare	5 401 639 911 1 432 1 291 347 95	36 716 2 887 454 348 136 2 010
	6 290	10 555 Dregătoriile ținutale 1 357 Isprăvnicia Sucevei	4 715 276	5 835 1 081

Tablou (continuare)

Totalu		Dregătoriile	In osăbire a fleștecăria instanței	
			vechi	noi
100		1 728 Isprăvnicia Bacăul	220	1 508
		265 „ Tecuci		265
		600 „ Tutova		600
		1 608 „ Dorohoi		1 608
		321 „ Hirlăul	309	12
		348 „ Eșii	348	
		63 Eforia Galați	2	61
		<hr/>		
		6 290	1 155	5 135
		Publice, însă		
	45	A Obșteștii Adunări		45
	55	De la osăbite locuri	35	20
		<hr/>		
		<i>Adunarea</i>	35	65
		<hr/>		
	52 033 Judecătorești, însă			
	10 230 vechi			
	41 803 noi			
	<hr/>			
	52 033			
16 840	Administrative, însă			
	5 870 vechi			
	10 970 noi			
	<hr/>			
	16814 ¹			
100	Publice, însă			
	45 vechi			
	35 noi			
	<hr/>			
	100			

68973 adică șăizăci și opt de mii noi sute șapți zăci și trii acturi sint adunate in Arhiva Statului pîn la 24 avgust 1839. Pîn la tr. 559.

Arhivist statului.

Arhivele Statului Iași, dosar 1/1838, f. 10—13.
Ciornă.

1. Așa în original.

1839 noiembrie 28, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care revine asupra rugăminții de a se hotări instanțelor din capitală și din ținuturi de a stagna trimiterea dosarelor, intrucit nu are spațiu pentru depozitarea lor.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustiției,
Arhiva Statului.

În 11 a următoarei nr. 239 s-au raportuit cinstitei Logofeții că pină acum, nefăcindu-să punire la cale după raporturile cu nr. 90, 129, 166, 317 din anul 1838, nr. 98 și 129 din curgătorul an, au agiuns patru bolte ce ocuparisăște această Arhivă a fi tecsitate și pe gios cu un însămnătoriu număr de dele, incit n-au rămas loc a să mai pune altile și, totodată, s-au rugat a poronci instanțelor din capitală și de pe la ținuturi, să contenească a triimete acturi la Arhivă, pină la cuviincioasa dezlegare, dar precum nu s-au dat asupra acestora încă nici o hotărîre, cu toată cinstea să adaoge iarăși rugăminte să poroncească conteniria expediții delelor pină la inchipuirea care va lua-o inalta Ocîrmuire, au să se disființezi acturile de mici proțășuri, ori să se sporească încăperile aceștei Arhive.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar,
clucer P. Malcoci.

Nr. 250, la 28 noemvrie 1839, Eși.

Noemvrie 30.

Cu povod,

Pogor, spatar.

7 dechemvrie.

După și slovesnoi incredințare luată de la dumnealui arhivistul, că nu mai este loc de încăperi a priimi acturi spre păstrare, să să poftorească Sfatului docladurile făcute pentru acest obiect, căci așa precum la Arhivă să gășă priimite acturi pină la inchierea încă anului 1838 aproape de 60 mii, după necontenirea trimiterii lor din toate părțile este de crezut că au agiuns într-o nămolire de sint ticsite și pe gios, neincăpînd numai in boltile cele are, incit spre nemaiimbuzirea lor, Logofeția deodată au incuviințat cerirea dumisali arhivistului a conteni instanțiile giudecătorești cu triimitearea delilor și aceasta vremelnicește, pină să va priimi dezlegare asupra pomenitelor docladuri, căci a sta iarăși delile in arhivele tribunalurilor este cu neputință și după urmarea supusă, din neprevăzute intimplări și primejdiilor de foc, precum aceasta s-au și intimplat la Giudecătoria ținutului Putna, in cuprinderea aceasta să să facă țirculare la toate instanțiile, și răspuns la Arhivă.

Canta, logofăt.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 5.

Original.

Un raport similar l-a înaintat Gheorghe Asachi și la 11 noiembrie același an, Ibidem, f. 2.

97

1839 decembrie 11, Iași. — Circulara Logofeției către judecătorii ținutale pentru a nu mai trimite dosare la Arhiva Statului pînă la noi dispoziții.

Tirculare obștești Nr. 7752, 1839 dechemvrie 11

Logofeția avînd în privire că Arhiva Statului pînă la inchierea anului 1838 au fost avut priimate acturi spre păstrare de la instanțele giudecătorești și administrativi, aproape de 60 mii și după neconținerea triimeterii lor s-au nămolit în atita încît acum au agiuns a fi ticsite și pe gios, nerămîind nicicum loc a să mai pune altile numai în patru bolte ce le are, au socotit de cuviință că pîn să va regularisi de cătră Sfatul Cirmuitor măsura cuviincioasă după înpartășirile ce i s-au făcut în acest obiect, instanțele giudecătorești să conținească deodată cu triimiterea delilor la Arhivă.

După acești dar împregiurări, Logofeția face cunoscut și acei giudecătorii ca acum deodată să conținească cu triimiterea delilor la Arhivă spre păstrare, pîn la al doilea poroncă.

13 giudecătorii
 1 agiutătoare
 1 Comerț
 1 Poliția
 3 Divanurile
 1 Vornicia
 1 Creminal

21

La Arhiva Statului.

Nr. 7753, 1839, dechemvrie 11.

Luindu-să în privire starea în care să află acea Arhivă cu nămolirea acturilor adunate spre păstrare, s-au incuviințat ca tribunalurile giudecătorești să conținească acum deodată cu triimiterea delilor la Arhivă pîn la regularisirea ce se va face acestui obiect. Despre care, făcîndu-să cunoscut tribunalurilor spre întocmai urmare, să dă și în știința acei Arhive spre știință.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 14.
 Ciornă.

98

1840 februarie 24, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției, prin care cere a se supune Obșteștii Adunări, care era în sesiune, proiectul ei privind desființarea dosarelor de mici procese.

Cinstitei Mari Logofeții a Iustiției,
 Arhiva Statului.

Asupra raporturilor acestei Arhive de supt nr. 90 și 129 din anul 1838, prin care s-au cerut puneri la cale a să desființa delile de mici proțăsuri,

s-au priimit răspunsul cinstitei Logofeții din 22 avgust a aceluiași an nr. 6829, cuvîntător că după docladarisirea ce au făcut Logofeția supt nr. 3848 și 5167 Sfatului Cirmuitor, au luat răspunsul Postelniceii cu nr. 1330, că Sfatul ar fi incheet ca în obiectul acesta alcătuiindu-să proiect, să se supue Obșteștii Obicinuitei Adunări. Apoi, precum Obșteasca Adunare acum este deschisă, să adaoe rugăminte cinstitei Logofeții a-i supune aceasta în trație, întru care drept proect din partea Arhivei slujăște raportul ei cu nr. 90 pomenit mai sus, glăsuitoar închipuirelor ce s-au socotit, căci nepuindu-să la cale în această sesie, Arhiva nu mai are loc a mai pune acturi în încăperile ei, precum și mai înainte s-au arătat.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, P. Malcoci.

Nr. 52, la 24 februarie 1840.

24 martie.

Cu lucrările de mai înainte să să infătoșăzi.

Pleșăscu.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 26.
Original.

99

1840 martie 15, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției, rugînd să se trimită condicile fostului Divan Judecătoresc și ale Departamentului Principilor Străine, care se mai află la Logofeție, sau să fie căutate unde se găsesc.

Cinstitei Marii Logofeții a Iustiției în Prințipatul Moldovei,

Arhiva Statului.

La facirea spraficilor în condecile triimasă aicea de cinstita Logofeție, a fostelor pină la anul 1832 Devanuri Giudecătorești și Departamentul Streinilor, s-au luoat sama că și pe anii de la 27 incoace, cînd n-au urmat nici o împregiurare în care să se fi putut perde, nu sînt toate condecile regulat, atît de intrare cum și de ieșire.

De aceea, cu căzuta cînte, să face rugăminte Marei Logofeții ca, de mai are acolo oarecare condecii, acele să le triimată aicea, iar de nu va fi în Logofeție, să poroncească aflarea lor, întîmpînîndu-să fără ele greutate în căutarea acturilor cerute din acei ani.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, Malcoci.

Nr. 76, la 15 martie 1840.

17 martie. Dumnealui arhivariul va cerceta și găsindu-să niscaiva asemenea condici rămasă, le va trimite după cuvenita rânduială.

Pogor, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1995—VI, dosar 2, f. 337.
Original.

100

1840 martie 16, Iași. — Adresa Divanului Domnesc către Logofeția Dreptății prin care cere a i se comunica dacă s-a revenit asupra hotărîrii de a nu se mai trimite dosare la Arhiva Statului, deoarece nu mai are spațiu în arhiva Divanului.

Domnescul Divan a Prințatului Moldaviei

Cinstitei

Nr. 869, 1840 martie 16 zile

Marii Logofeții a Dreptății

În arhiva Domnescului Divan să află un însămnat număr de dele, hotărîte și sfișite, spre a să trimete la Arhiva Statului, însă fiindcă cinstita Logofeție, prin adresa cu nr. 7755 din 11 dechemvrie 839, au împărțit Divanului ca să conțină deodată cu trimetirea delilor la Arhivă spre păstrare, pînă la al 2-lea dezlegare și fiindcă delile sporesc, Divanul cu cinste poștește pe cinstita Logofeție să binevoiască a-i împărții științi de s-au dizlegat pentru trimetirea unor asemenea deli ca să se ușureze arhiva Divanului de delili ci zădarnic zac în el.

L. Balș logofăt. Balș vornic. Vornic Cantacuzino.

Director, Hasnaș.

Șef S. Costin, paharnic.

18 mart. Să să poftorească la Sfat docladul făcut întru aceasta, spre a grăbi darea cuvenitei dizlegări, căci toate treburile de la aceiași vreme și pînă acum să gășc oprite a trimite delile la Arhivă, în privirea nămolului ce și ea are, cari s-au făcut neincăpător în boltile ce le ocuparisăți.

Pogor, spatar.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 16.
Original.

101

1840 martie 21, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție prin care roagă a i se repartiza un slujitor pentru a duce dosarele cerute de diferite instanțe.

Cinstitei Mari Logofeții a Iuștiției în Prin-
țipatul Moldovei,

Arhiva Statului.

Multe dele cerute, atit de cătră cinstita Logofeție cit și de alte instanții și dregătorii din capitalie, cele mai adesă ori, după ce să pregătesc, stau aicea vreme îndelungată din pricină că cinovnicii rinduiți a le lua nu să infățosează, și apoi Arhiva priimește poftoriri ponosluitoare, că adică nu i s-ar fi dat acele dele.

Spre depărtarea dar pe viitorime a paraponului instanțiilor pe Arhivă, a așteptării împričinaților și curmarea prescrierei în aceasta, cu căzută cinste să face rugăminte Marii Logofeții să binevoiască a pune la cale rinduirea unui slujitor aicea, în punctul purtării delor pe la instanțiile din capitalie, neputîndu-să întîmpina această triabă numai cu un odagiu ce are pină acum Arhiva, carele peste zi să întrebunțază la legarea delilor în plicuri și șneruirea celor cerute, precum și cu ducirea raporturilor din partea Arhivei.

Arhivist statului,

G. Asachi.

Secretar, clucer Malcoci.

Nr. 83, la 21 martie 1840, Eși.

Ministerul de Iuștiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 28.
Original.

102

1840 martie 21, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Iuștiției prin care cere a se numi doi scriitori și un odagiu pentru încăperile anexă ale Arhivei de la Academie. Totodată cere 50 dulapuri pentru punerea dosarelor ce stau pe jos și a celor ce ur-mau a se aduna.

Cinstitei Mari Logofeții a Iuștiției,
Arhiva Statului.

Epitropia Învățăturilor Publice, prin adresul din 16 a următoarei nr. 52, face știut Arhivei că Secretariatul de Stat, prin adresul de supt nr. 402, împărtășăști incheerea Sfatului Administrativ că, delele ce nu mai încap în casă unde să află Arhiva să se mute în unul din gherghirurile Academiei.

La asăminea urmare Arhiva avind a fi împărțită cu încăperile în depărtare una de alta, trebuie negreșit pentru regularisirea acelor de la Academie, numerația fiilor lor și căutarea celor cerute de către toate instanțiile, să se așazi doi scriitori osăbiți de acei ce este neapărat a să adăogi la acei întrebunțați pină acumă în încăperile de la Trei Sfetitele, precum aceasta prin mai multe raporturi s-au supus cinstitei Logofeții, căci așa precum Arhiva are numai doi scriitori, nici într-un chip nu poate întimpina lucrarea ei, pentru care, și acum să adaoge rugăminte cinstitei Logofeții, să binevoiască a pune la cale rinduirea scriitorilor trebuincioși neapărat, cum și a unui slujitor odagiu la acest nou local a Arhivei de la Academie.

Asăminea, binevoiască a pune la cale și facirea deodată a 50 dulapuri de 7 palme înalti, 4 latul, cu 7 poliți fieșcare, spre punerea delilor ce stau pină acumă pe gios și a celor care pe viitorime au a să aduna.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, clucer Malcoci.

Nr. 86, la 21 martie 1840, Eși.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 29.
Original.

103

1840 martie 21, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției pentru a se da ordin tuturor instanțelor ca să întocmească opise separate pentru dosarele de averi mișcătoare, nemișcătoare și criminalicești, ce depun spre păstrare la Arhiva Statului.

Cinstitei Mari Logofeții a Iustiției în
Prințipatul Moldovei,

Arhiva Statului.

Asupra raportului aceștii Arhive din 25 aprilie a trecutului an 1838, nr. 90, atingătoriu de desființarea acturilor de mici proșesuri și alte obiecturi, s-au priimit răspunsul cinstitei Logofeții din 22 august a aceluiași an, supt nr. 6829, cuvintător că după docladarisirea ce au făcut Sfatului Cirmuitor, s-ar fi hotărit a să supune Obșteștii Obicinuite Adunări, despre care acum s-au priimit adresul Epitropiei Shoalelor Publice că Sfatul au încheet a să muta delile ce nu încap în localul unde să află Arhiva în unul din gherghirurile Academiei. Însă precum prin pontul al 2-lea a acelu raport s-au făcut și osăbită rugăminte cinstitei Logofeții ca să poroncească tuturor instanțiilor a face în deosăbi opisă pentru delile averilor nemișcătoare, și osăbite pentru cele mișcătoare și creminalicești, care pină acum de sine au fost stavilarisită cu așteptarea dezlegării în ceea ce să atinge de alegirea și desființarea delilor de mici proșesuri, iar acumă fiindcă s-au pus la cale a să mai adăogi încăperi Arhivei, fără a să desființa deli, cu căzută cinste să adaogi rugăminte Marei Logofeții, să poroncească urmarea trebuitoare formăluiri a opisălor, după

însămnarea de mai sus, slujind o asămenea manipulație mai de înlesnitoare regulație și însuși instanțiilor, avindu-și și pînă acum pe așa ramuri împărțite secțiile, și Arhivei i să face oareșicare agiutoriu în aflarea acturilor cerute necurmat de către toate instanțiile, întru care după metoda de acum să întimpină greutate și zăbavă, mai ales din pricina puținilor lucrători ce are Arhiva.

Arhivist statului,

G. Asachi, agă.

Secretar, clucer Malcoci

Nr. 87, la 21 martie 1840, Eși.

22 martie.

Prin țirculare să se vestească tuturor tribunalelor spre întocmai urmare cu facerea opisurilor la vremea cind vor triimete delile la Arhivă.

Pogor, spatâr.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 20.

Original.

104

1840 iulie 30, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul Justiției, prin care i se comunică, că domnul a aprobat numirea unui scriitor la Arhiva Statului, a unui „caraul păzitor“ din slujitorii Vorniciei de Aprozi, și facerea a 25 dulapuri din cele 50 cerute de Arhiva Statului.

Secretariatul de Stat a Prințipatului Moldaviei

cătră

Secția a 2-a.

Departamentul Iustiții.

Nr. 1298, anul 1840 iulie 30 zile, Iași.

Prin anaforoa Cirmuitoariului Sfat cu nr. 1201, supuinđu-să prea înălțatului domn trebuința doclăduită de acel Departament supt nr. 2132 din 28 martie, înălțimea sa au binevoit a încuviința spre agiutorul Arhivii di a să spori încă un scriitor, cu liafă din § extraordinar, pînă la intrunirea sa în o singură încăpere și a i să da un caraul păzitor din slujitorii Vorniciei de Aprozi; iar dulapuri să i să facă acum pe gumătate din numărul arătat în doclad. Și dar, făcindu-să împărtășirea cuvinită Vistieriei, să încunoștiintază și pe acel Dipartament spre regularisire.

Împlinitor îndatoririlor de vel postelnic,

N. Suțu.

Șef secție, în lipsă,
sărdar Polizu

31 iulie.

Să să împărtășască dumisale arhivistului spre a sa regulă, iar de la Visterii să să ceară răspuns ci anumi liafă este hotărită pentru acel scriitor spre a să însăma în ștatu acei Arhive.

Pogor, agă.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 38.
Original.

105

1840 august 30, Iași. — Raportul Vorniciei de Aprozi către Logofeția Dreptății prin care cere să fie scutită de a da un păzitor la Arhiva Statului, intrucit numărul slujitorilor ei este foarte mic față de obligațiile ce le are.

Cătră cinstita Mare Logofeție a Dreptății,
Vornicia de Aprozi.

Arhiva Statului prin oțnoșenia supt nr. 195, potrivit poroncii ci au priimit de la Marea Logofeție, în urmarea comunicarisirii ci i s-au făcut de cătră Secretariatul de Stat prin nr. 1298 pentru incuviințarea Sfatului Ocirmuitoriu a să da Arhivei păzitori din slujitorii Vorniciei de Aprozi, cere de la acest post a i se triimite hotăritul carul. Deci, fiindcă o asămine dispoziții esti cu totul împovărătoare Vorniciei, după mulțimea pricinilor ce i să recomanduesc de cătră deosăbitile tribunaluri, a cărora aduciri întru implinire încă întirziindu-să din lipsa unui mai mari număr de slujitori, să dă prilej feților stăruitoari întru dobîndirea dreptului lor de indestulă jăluire și cătră prea înălțatul domn. Vornicia raportuind Marii Logofeții, o roagă cu căzută cinste să binevoiască a mijloci apărarea ei di la o asămine însărcinare cari, după incungiurări, nu esti în stare a o purta, cunoscut fiind cinstitei Logofeții din raportul supt nr. 2888 din 11 dechemvrie a anului 1839, că afară de slujitorii dați pe la tribunaluri prin disființarea din acei ce sint hotărîți după Reglement, să țin și trei ispravnici de aprozi neapărat trebuitori la Divanuri, cărora di la stat nicicum se plătește deosăbită liafă și de cuviință ar fi ca Marea Logofeție să mijlocească cătră locul cuvenit a să ține în slujbă pe asăminea ispravnici, cu leafă din Visterii, spre a pute Vornicia complectarisi numărul de slujitori cu care atunci și mai îndeletnică s-ar arăta cătră săvîrșirea cu grabire a acelor ce i să incredințază.

P. Mavroghene.

Nr. 1551, 1840 avgust 30, Iași.

Septemvrie 2.

Să să împărtășască Postelniciei.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204. f. 42.

Original.

La 8 octombrie același an, Gheorghe Asachi cere din nou repartizarea unei „caraule“
Ibidem, f. 53.

1840 noiembrie 26, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Logofeția Justiției prin care roagă a se aminti tuturor tribunalelor că le este interzis scoaterea de acte din dosarele ce se iau din Arhiva Statului pentru consultare în diferite procese.

Cinstitei Logofeții a Iuștiției,
Arhiva Statului.

După urmarea Giudecătoriei ținutului Tecuciu din anul 1837 cu scoaterea a niște acturi dintr-o delă ce luasă de la această Arhivă, s-au făcut rugăminte cinstitei Logofeții, prin raportul din 14 iulie a acelu an, nr. 273, ca în temeiul instrucțiilor Arhivei și a porunței Logofeției din 28 iuni, tot acelu an, supt nr. 8113, să porunciască tuturor instanțiilor ca nicidecum, ori supt ce cuvint, să nu deșnuruiască dela ce ar fi cu pecetea Arhivei, ci să ceară de la ea acturile ce i-ar trebui, ca, potrivit poruncilor, să se oprească copii întocmai supt iscălitura primitoriului, despre care lucrare a cinstitei Logofeții Arhiva nu are știință.

Apoi, fiindcă acum de nou s-au întimplat asăminea și de cătră Divanul Țării de Sus, adică deșnuruind acel Divan dela ce au luat de aicea, în plicina vinzării unui loc a lui Moșă Berezovschi și scoțind acturi care alcătue filile cu nr. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 și 12, au inapoet acea delă Arhivei prin adresul supt nr. 6109, fără a pune în loc măcar copii de pe acele acturi, decit numai arătînd că ar fi fost documenturi a acelu Berizovschi.

Să faci rugăminte cinstitei Logofeții ca, pe de o parte, să pue înaintea Divanului a triimite copii de pe acele acturi, iar pi de alta, să pue la cale a nu să mai deșnurui delile care să dau din Arhivă, căci avînd instanțiile asămînă slobozanie, ar fi de prisos a să mai șnurui de Arhivă acturile ce să dau, și nu poate avea statornicie regula pentru aciasta orînduită.

Arhivist statului,

G. Asachi, agă.

Secretar, clucer Malcoci.

Nr. 283, 1840 noemvrie 26 zile, Eșii.

2 dechemvrie. Să să facă răspuns Arhivei că din partea Logofeției, după acel raport al ei cu nr. 273 s-au și făcut țirculare în de obște tuturor tribunalelor, ca din delele ce ar priimi de la dînsa să nu scoată hirtii, ci să le ceară de la Arhivă, despre care tot atuncea i s-au și împărțîșit știință din 12 august 1837, supt nr. 9598, și este de mirare cum de zice că n-ari nici un fel de știință ce să atinge pentru scoaterea filelor din acea delă acum de cătră Divan. Să i să facă aducere aminte de țirculara ce i s-au triimes la aceeași vreme (cînd s-au triimes și Arhivei) supt nr. 9595 și să îndrepteze lucrarea.

Ministerul de Justiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 65.

Original.

107

1841 august 30, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție pentru a i se da restul de 25 dulapuri din cele 50 cerute, intrucit materialele înmulțindu-se stau pe jos și sint expuse deteriorării.

Cinstitei Mari Logofeții a Iuștiției,
Arhiva Statului.

Până acuma nefiind indestulată Arhiva de cerirea ce au făcut prin raporturile din 12 noemvrie a trecutului an 1840, nr. 270 și 10 aprilie a curgătorului an, nr. 47, pentru 25 dulapuri, rămășiți din numărul a 50 ce au fost cerute prin alte raporturi de mai înainte și, precum acturi neconținut să adună, care stînd pe gios, din umezala ci obicinuit trag boltile pot veni în putregiune, să adaoge rugăminte cinstitei Logofeții să binevoască a puni la cale darea pomenitelor dulapuri cit să va pute mai în pripă.

Arhivist statului, în lipsă, secretar, clucer Malcoci.

Secretar, clucer Malcoci.

Nr. 210, 1841 avgust 30.

6 septemvrie.

Să să docladarisască Sfatului înoirea ceririi dumisale arhivistului pentru acesti dulapuri de care s-au mai docladarisit încă la 28 mart 1840, supt nr. 2132.

Ministerul de Iuștiție, tr. 1382, op. 1560, dosar 1204, f. 69.

Original.

108

1843 ianuarie 23, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Iuștiției pentru a se hotări instanțelor din ramul decanic de a nu mai trimite dosare, nemaiavind spațiu de depozitare, pînă la mutarea în vechiul palat.

Cinstitei Marei Logofeții a Iuștiției,
Arhiva Statului.

Așa precum toate încăperile ci are Arhiva sint tixite de deli, încit nici pe gios n-au mai rămas loc de pus, să face rugăminte cinstitei Logofeții să poronciască tuturor instanțiilor ramului dicanicesc a nu mai triimeti deli spre păstrare pin să va aşăza Arhiva în boltile ci i să gătesc la palatul vechi domnesc, sau pînă atunce să binevoiască a mai rugularisi și alte încăperi.

Arhivist statului,

G. Asachi, agă.

Secretar,
P. Malcoci, serdar.

Nr. 34, 23 ghenar 1843, Eși.

3 februarie. Prin țirculari să să facă cunoscut propunerea cuprinsă prin acest raport și că toate acei deli ce ar urma a să trimită la Arhivă, închizându-le după cuviință, le va opri triimiterea pînă la înlesnirea încăperilor Arhivei.

Catargi.

Pogor.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994 — V, dosar 126, f. 2.

Original.

La 23 decembrie același an, Departamentul Trebilor din Lăuntru intervine la Secretariatul de Stat să poruncească tuturor isprăvnicilor să nu mai depună dosare la Arhiva Statului, pînă nu se va asigura „locul încăpătoriu“. Secretariatul de stat, dosar 541, f. 50.

109

1843 februarie 8, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul de Finanțe prin care comunică hotărîrea Sfatului Cîrmuitor în privința selecționării dosarelor.

Secretariatul de Stat al Moldovii,
Secția a doua.

Nr. 255, 1843 februarie 8 zile.

Cătră Dipartamentul de Finans.

După tratația urmată în presudstvia Sfatului Cîrmuitoriu asupra docladului aceluși Dipartament cu nr. 388, arătător ceririi Arhivei Sfatului di a să conțene triimetirea di pi la ținuturi a delilor sfîrșite, s-au făcut inchieri ca dumnealui arhivistul statului să să înțăliagă cu arhivarii osăbitilor dipartamenturi spre a să lămuri cari din numărul delilor după firea lucrărilor urmiază a avea statornică păstrare și cari s-ar putea desființa, și să să statornicească și regule pentru deli în viitorime, cari apoi să să dei în cercetarea unii osăbiti comisii.

În urmarea aceștii inchieri făcîndu-să împărtășirile cuvinite dumisale arhivistului statului, Departamenturilor din Lăuntru și Iustiții, gios-iscălitul cu cinste încunoștințază pe Visterie spre dizlegarea cerută.

Secretarul statului, Ghica, vel postelnic.

Stolonacialnic,
Polizu.

Februarie 17.

În împărtășire cătră Vesterie să să lămuriască rezoluția Sfatului cu acest chip, adică arhivistul statului în înțălegere cu arhivarii osăbitelor departamenturi să alcătuiască niște regule după cari s-ar cuveni a să face alegirea

delilor ce sînt de fire a să desființa și acelor ce trebuie a să păstra, care regule înfățișîndu-să Sfatului și încuviințîndu-să, vor sluji de instrucții comisiei ce să va rindui pentru alegirea delilor aflătoare în Arhiva Statului.

Vel logofăt, N. Suțu.

I. Ghica.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 30.

Original.

110

1843 februarie 11, Iași. Raportul lui Gheorghe Asachi către Postelnicie, în care arată că a înaintat un proiect de selecționare a dosarelor, Logofeției, spre a fi supus aprobării Obșteștii Obicinuței Adunări.

Cinstitei Postelnicii în Prințipatul Moldovei,
postelnicul Gheorghe Asachi, arhivist statului.

Asupra adresului cinstitei Postelnicii nr. 256 urmat după încheierea Sfatului Cîrmuitor, prin care face cunoscut iscălitului de a să înțelege cu arhivarii osăbitelor departamenturi spre a să lămuri care din numărul delilor urmează a avea statornică păstrare la Arhiva Statului și care s-ar putea desființa, cu tot respectul grăbesc a încunoștiința cinstita Postelnicie că pentru un asăminea obiect iscălitul inchipuind proiect, l-au împărțășit Logofeției de a-l supune prin formele convenite Obșteștii Obicinuței Adunări spre cercetare și hotărîre. Acestea aducîndu-să la știință, să cere dizlegare dacă iscălitul poate înainti lucrarea poroncită mai înainte de a să da întru aceasta hotărîrea Obșteștii Obicinuței Adunări.

Arhivist statului,

G. Asachi, agă.

Pentru secretar,

Malcoci, sluger,

Nr. 55, 1843 februarie 11 zile.

Mart 26.

Să să cei Logofeției Dreptății acel proiect spre a-l înfățișa Sfatului ca să să cerceteze spre înaintirea lucrării.

Vel logofăt. N. Suțu.

I. Ghica.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 34.

Original.

111

1843 martie 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției, rugînd ca arhivarul Logofeției să facă propuneri în scris în privința selecționării dosarelor.

Cătră cinstita Marea Logofeție a Iustiției,
Arhiva Statului.

Secretariatul de Stat prin adresa cu nr. 387 face dezlegare aceștii Arhive că, spre înpuținarea nămolului acturilor adunate la ea, Sfatul Cirmuitor au făcut încheere ca Arhiva să adune relații de la arhivarii osăbitelor departamenturi, care dele după firea lucrărilor urmează a avea statornică păstrare și care s-ar putea desființa și din acele alcătuindu-să niște reguli pentru păstrarea delilor în viitorime să se supue întăririi Sfatului.

Întru împlinire dar acei încheeri, cu tot respectul, să face rugăminte cinstitei Logofeții să poronciască arhivarului ei a-și da în scris ideea ce va avea întru asăminea, ca fără întîrzieri să să poată săvirși lucrarea hotărîtă.

Arhivist statului, G. Asachi agă.

Secretar,
P. Malcoci serdar.

Nr. 91, 6 martie 1843, Eș.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 126, f. 13.
Original.

Revenire la 26 sept., Ibidem, f. 18. Raportul din 6 martie 1843 al lui Gheorghe Asachi către Marea Postelnicie, prin care arată că numai după primirea propunerilor de la arhivarii tuturor departamentelor se va putea întocmi regulile selecționării actelor. Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 38.

112

1843 martie 12, Iași. — Raportul arhivarului Departamentului din Lăuntru relativ la propunerile sale în privința selecționării dosarelor.

Copie di pi docladul arhivarului Departamentului din Lăuntru,
din 12 martie 1843.

Potrivit rezoluției pusă pe alăturatul aice raport a dumisale arhivistul statului, prin care ceri a i să da lămuriri cari anumi deli din acele sfîrșite să cuvin a avea statornică păstrare și care din eli pot fi disființate, după hotărîrea Sfatului, spre înlesnirea încăperilor unor asămine deli la Arhiva Statului, gios-iscălitul, după înțelegirea avută și cu dumnealor șefii secțiilor întru aceasta, de socotință este următoarele: ca delile celi ordinale ce vor fi cu legiuite așăzăminturi în ele și îmbunătățiri, precum și celi personali ci să vor socoti mai însămnati și după împregiurări nesfirșite, să rămii în statornică păstrare potrivit cu hotărîrea Sfatului, iar aceli ci să vor socoti sfîrșite, precum aceli personali, în cari va urma formalnic act de închidirea delii și aceli ordinali

ci să vor vide sfirșite pentru totdeauna, să vor da în opsărvație comisii ci să zici că ari a să rindui întru aceasta, și cercetindu-să să vor disființa, cu aceasta însă că în vremea disființării lor mai întâi să să facă vipișci di fiușticari delă disființată, în ce predmet au fost cind s-au început și pină cind s-au trăgănat și-n ce s-au mărginit, cari vipisci să vor păstra spre știință, iar cea desăvirșită hotărîre rămîni la socotința cinstitei presusfii.

Pentru întocmai cu originalu,

Ianoli.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 51.
Copie.

113

1843 mai, Iași. Instrucțiuni privind întreținerea, iluminatul și încălzitul încăperilor instituțiilor, printre care și Arhiva Statului, care își au sediul la palatul domnesc.

Așzământul, instrucțiile și remontul pentru țineria în bună stare a încăperilor palatului domnesc. Anul 1843.

În încăperile palatului domnesc avînd a să așza toate instanțiile administrative și judecătorești din capitalie, apoi cu ce mai de aproape și cu dinadins îngrijire să însărcinează pe vornicul de aprozi pentru ținerea acestui palat în ce mai bună stare și convenită orînduală, iară de a să putea întîmpina asămînea îndatorire cu toată strictetea cerșută i să dă spre ajutoriu un amplotiat cu numire de consierju a palatului, sâmuindu-i-să acestuia o liafă potrivită, și carile după însămnătorul post al său, pentru a să găsi în toată vremea de față, i să va orîndui pentru lăcuință o odaie din încăperile palatului. Drept aceea, spre urmare să legiești:

§ I

Pentru întregimea, pastrarea tuturor mobililor canțeleriiilor, curățenia pe din lăuntru și pe afară, să va alcătui de vornicul de aprozi o obștia-scă condică șnuruită, în care să vor treci pentru fieștecare instanție în osăbire toate mobilile din nou făcute pentru canțelerii și presudsvii, precum și numărul odăilor fieștecării canțelerii, cu arătare de starea și calitatea lor, și acele să vor încredința directorilor departamenturilor respective, sub iscălitura în condică de priimire, și care director va răspunde pentru întregimea lor i păstrarea în bună orînduală.

La fieștecare instanție să va alcătui asămînea cîte o condică șnuruită, în care să vor treci toate mobilile cu toate ale lor, adică lemnăria fereștrilor i a ușilor, giamuri, broaște la uși, obloanele și capace a sobilor, cari condică va sluji de jurnal zilnic și în care să vor iscăli cinovnicii cînd vor priimi fieștecare dejurstva pe sutca sa. Pentru care sfirșit din cinovnicii scriitori de la fieștecare instanție să va orîndui dejurnoi pe 24 ciasuri, carele în vremea dejurstvii sale este răspunzător, pe lîr gă celelante îndatoriri i pravile a can-

teleriiilor și pentru curățirea și grijitul odăilor i privigherea pentru întregimea tuturor mobilelor, a sobilor cu tot tacîmul, a ferestrilor, a ușilor i celelante, a odăilor din cañterii incredințată lui, și acel ce va intra dejurnoi, va cerceta după condică de a să afla toate deplin și apoi va iscăli de primirea dejurstvii, iară la din împotrivă, lispînd ceva,¹ dîndată să docladarisască directorului cañterii, carile neintirziet va face împlinire pe socoteala vinovatului. La întimplare însă cînd va ceri trebuința de întocmirea vreunui lucru stricat de în vechime, atunce să va încunoștiința vorniciei de aprozi pentru cuvenita întocmire.

Consierjul va privighe neadormit pentru a să păstra curățania prin lăuntru și pe dinafară, atit a odăilor, cit și a sălilor a coridorurilor, a scărilor și a antretilor. Pentru aceea, de a sa datorie atirná ca macar de două ori pe zi să reveduiască toate încăperile pretutidine, iară vornicul de aprozi le va revedui cel puțin de două ori pe săptămînă pentru a să incredința că să urmează cuvenita privighere, precum asăminea va cerceta și cnigile pentru primirea dejurstvii fieștecăria instanție și la întimplare, găsînd stricat sau lipsă și neîndeplinit de directorii cañteriiilor, precum să arată mai sus, va executarisi împlinirea.

Consierjul palatului va ave sub a sa ascultare întreg numărul acelor 24 rindași hotăriți prin așăzămînt pentru cañterii, și Vornicia de Aprozi să va îngriji ca în toată vremea numărul acestora să să afli în ființă deplin și lefile acestor rindași să vor trage din Vistierie, din § = ținerii slujitorilor, din care 20 rindași vor fi întrebuiñțați pentru grijitul și curățania pe dinlăuntru și pe dinafară a tuturor acestor încăperi, iară patru rindași vor fi rînduiți numai pentru grijitul și aprinderea lampilor i a finarilor, ca să să poată deprinde ținerea lor în bună stare.

O dată pe toată luna, cu rindașii însămnăți, să să speli pe jos toate odăile, sălile, coridorurile și scările, iară pe lingă ace de toate zilile măturare și grijire a odăilor apoi, o dată pe săptămînă, simbăta, sub deaproape privigheri și de față stăruință a consierjului, să să facă obștiască curățire odăilor, grijitul și scuturarea mobililor și ștersul ferestrilor. Aceste toate să vor urma în ciasurile aceli cînd nu vor fi presudsviile ocuparisite.

Să fie luare aminte în vremi de noapte ca să nu să lasă giamurile deschisă, precum și ziua, cînd vor fi vînturi, ferestrele să fie bine închise, ca să nu să strice geamurile. Pentru trăsuri va fi privigheri a nu să grămădi sub antrele, nici a sta aproape, sub ferestri, și în toate zilele să va rîni gunoiul pricinuit de caii trásurilor.

Să nu să îngăduiască nicicum a să purta prin odăi, precum nici a stăruii la antrele și pe scări, cerșitori; asăminea, să nu să sloboadă a să vinde băuturi sau alte prin șale și pe la antrele.

Să fie strictă luare aminte din partea vornicului de aprozi ca în toată vremea căzile pe acoperimînt să să afle umplute cu apă și celelante unelti precum cioberi, cofe, topoară, să fie gata la toată întimplarea.

§ II

Pentru încălzire și luminarisire

Încălzirea odăilor tuturor instanților în lunile de iarnă, socotindu-să de la 1-iu octomvrie pînă la 1-iu aprilie și luminarisirea pe tot anul, să lasă în purtarea de grijă a vornicului de aprozi și suma lemnilor de foc și a luminărilor ce să pregătesc de cătră Visterii pe tot anul să vor teslimarisî Vornicii de Aprozi pe soco- teala următoare:

Stinjăni

Sala tronului cu spătăria, odaia muhurdarului, odaia prii- mirii jalobilor și dejurstva adiotanților	10	zăci
Divanul Domnesc	12	doisprezăci
Obșteasca Adunare	6	șasă
Dipartamentul Logofeții Dreptății	12	doisprezăci
Diapartamentul din Lăuntru	17	șaptesprezăci
Visteria	15	cincisprezăci
Postelnicia	11	unsprezăci
Hătmănia	8	opt
Înaltul ștab	3	trii
Divanul Apelativ al Țării de Sus	12	doisprezăci
Divanul Apelativ al Țării de Jos	10	zăci
Judicătoria ținutului cu secsia a 2-a	12	doisprezăci
Vornicia de Aprozi		
Controlul	3	trii
Comitetul Sănătăți	3	trii
Arhiva Statului	3	trii
Isprăvnicia ținutului Eșii	8	opt
Odaia consierjului	2	doi

Piste tot precum și acum s-au dat adică 147 stinjăni, una sută patru zăci și șapte stinjăni.

Luminări de său pe 1 lună

	Iarna ocă	Vara ocă
La Dipartamentul din Lăuntru	30	14
Visteria, Postelnicia și Controlul	60	20
Divanul și Judecătoria Eșii	40	20
Secsia a doua a judecătoria	2	1
Arhiva Statului	2	1
Logofeția Dreptății	20	9
Isprăvnicia ținutului Eșii	5	3
Peste tot pe o lună	159	68

Iară pe cinci luni de iarnă și șapte luni de vară, după cel mai dinainte așazămint, pe tot anul să socotesc 1271 ocă luminări.

Consierjul își va regularisi îngrijătoarele sale măsuri pentru potrivită încălzire odăilor în vreme de iarnă și luminarisire, puind la cale ca lemnile să se taie cu heresăul și mărime potrivită cu sobile fieștecării caștelerii, pentru care să vor orindui la vremea cuvenită un număr de ariștanți pentru muncile publice, sau de la Criminal, ca să se taie lemnele.

La vremi când va fi să se înceapă a se face focuri prin sobe, mai întâi să se cerci toate ogiagurile de nu sint astupate și de să află toate bune și sănătoasă. Pentru lunile de iarnă, vornicul de aprozi va îngriji a năimi cu liafă șasă hornari, din acei mai ispitiți și cu bună știință, care hornari vor avea de neapărată datorie a curăți de două ori pe săptămână toate ogiagurile, pentru a nu fi crapat vreunul, sau altă smintire, și care îndată să se întocmească după trebuință.

Consierjul palatului va împărți pe toată ziua, la un ceas hotărit, lemnile și luminările cuvenite fieștecării caștelerii, va ține de aproape socoteală și va da samă vornicului de aprozi, carile și răspunde pentru isprava și ră întrebuințare.

Vornicul de aprozi să răspundă ca focurile prin sobe să se facă cumpătate și cu toată luarea aminte și numai în vremea cuvenită și în care consierju palatului este dator a cerca prin toate odăile, potrivit cu așa măsură, încit după batirea zorilor de sară să fie focurile trecute, și după deșărtarea odăilor să se astupe sobile și numai ziua să se facă focuri, iar noaptea nicicum să nu se îngăduie a fi focurile aprinsă. Așămine, va ave în privigheri pentru aprinderea fanarilor și a lampilor în vremea cuvenită, iar după deșărtarea caștelerii să se stingă aceli și piste noapte să nu se lasă luminări aprinsă, decit numai în odăile unde vor fi dejurnoi, pe caștelerii și la caraulnoiu de la hazne, și cu mare privigheri. Pentru aceea să cuvine ca consierjul palatului mai adeseori și în toată noaptea să reveduiască toate încăperile.

§ III

Pentru meremeturi și întocmirile

Consierjul palatului în toate zilele, mai înainte de adunarea presudsviiitorilor, va cerceta toate încăperile cu de-amăruntul, și va avea purtare de grijă pentru a se întocmi de îndată toate stricăciunile prilejite, iară la din împotrivă, va docladarisi vornicului de aprozi, spre a pune în lucrare cele prescisă la paragraful I.

În toți anii, o dată să se văruiască obștești toate odăile pe din lăuntru să se întocmească sobile și care va ceri trebuința, să se facă din nou, precum și orice stricăciune, și aceasta va urma în vremi de vacanție presudsviilor adică de la 15 iulii pină la 15 avgust, făcindu-să și întocmirile pe din afară, iară la doi ani o dată, să se văruiască de obștie toată binaoa și pe dinafară. Această regulă însă nu va opri ca în oricarile vremi, după trebuință, să se facă întocmirea și meremetul cuvenit, nelăsint să treacă vreme pentru ca să nu mai mare stricăciune.

Pentru cheltuielile următoare

Acum o dată și pentru totdeauna, la ocuparea acestor încăperi cu înființarea celorlalte mobile să vor alcătui uneltile și alte lucruri ci s-au socotit de neapărat, care după prețurile politice vor costisi:

<u>Nr.</u>		<u>Lei</u>
3	făinari la intrările de sub scări, pe forma acelor ce luminarise orașul, așazate pe stâlpi boiți cu vînat și roșu, cite 110 lei unul	330
4	lampe de părăți, sus in capul scărilor, cite 60 lei una	240
20	lampe de părăți prin șălile de jos și de sus i coridoruri	1200
5	fănanare la eșitori, cite 5 lei	25
6	căzi mari de stejar, cu cercuri de fier și boite gata, pentru ținut apă pe acoperămînt, cite 4 galbeni	940
20	cofe, cu cercuri de fier, bine lucrate	200
10	ciubere, asămine	250
4	fierăsăi de tăiet lemni	80
10	topoară, cite 7 lei	70
30	scări mici la ogiguri, portative, de lemn boite, cite 10 lei	300
	Pentru tablile de tiniche pe dinaintea sobilor	500

Patru mii una sută trii zăci și cinci lei piste tot 4135

Toate aceste, făcindu-să din nou bune, sănătoasă, să incredința in sama consierjului pentru a fi de față și păstrate in bună stare.

Toate celelalte cheltuieli de piste an să mărginesc in următoarele obiecturi:

	<u>Lei Parale</u>
Liafa consierjului palatului, cite 250 lei pe lună	3 000
Lefile a șasă hornari, in șasă luni de iarnă, cite 30 lei pe lună unuia	1 080
Pentru 870 ocă, 300 dramuri oloiu, curățit la luminarisirea a 27 fănană i lampe, socotindu-să in cinci luni de iarnă cite 50 dramuri la una pe sară și 25 dramuri in șapte luni de vară, cu preț de 3 ¹ / ₂ lei oca	3 047 25
Pentru 108 coți fetil țăsut de bumbac, cite 2 ¹ / ₂ lei cotul	270
Pentru văruiul a 69 odăi pe din lăuntru, cite 12 una cu alta	820

	Lei	Parale
Pentru văruiatul a 8 șăli mari din rindul de jos și de sus, cite 25 lei	200	
Pentru meremeturi la 81 sobe, cite 10 lei	810	
Pentru văruiatul a toată binaoa pe dinafară o dată la doi ani, vor trebui 1600 lei, care pe an fac	800	
Pe 154 mături de măturat odăile	154	
Pe 1850 coștiuge rășină de afumat	231	10
Pentru giamuri și osăbit alte mărunte meremeturi și cu facerea din nou a sobilor, socotindu-să o a tria parte pe an, adică 20 sobe	2 800	
Triisprezăci mii trii sute trii zăci și doi lei, trii zăci și cinci parale piste tot	1 3332	35

Suma aceasta, pe tot anul să va slobozi din Visterie în priimirea vornicului de aprozi, din prisosul și închirierilor, iară cheltuielile ce vor urma să vor treci în condica șnuruită și scripsită de control, cu legiuite documenturi după pravila statornicită și la încheierea anului ace condică, cu lămurită socoteală, să va înfătoșa Sfatului Ocirmuitor.

Vornicul de aprozi va răspunde în totul pentru împlinire și întocmai urmare acestui așăzămint și să va invinovăți fără ovajenie pentru oricare ră întrebuințare și împotrivă urmare, pentru care sfișit și întărindu-să acest așăzămint, să vor împărtăși după el copie tuturor instanțiilor administrative și judecătorești spre știință și cuvenită regularisire.

Pentru întocmai cu ace priimită în Logofeția Dreptății.

Balș.

Arhivele Statului Iași, dosar 9/1844, f. 22—25.

Copie.

114

1843 iulie 1, Iași. — Raportul Departamentului din Lăuntru către Sfatul Cirmuitor în privința banilor necesari pentru sfoară și ceară tare cu care să se șnuruiască dosarele ce se predau Arhivei Statului.

Doclad la Sfat

Departamentul din Lăuntru.

Nr. 13.588, 1843 iulie 1-iu.

Deși la 8 a trecutei luni februarie, după mijlocirea Arhivei Statului către Sfatul Cirmuitor, ca să să continească triimetirea la ea a delilor sfișite de pi

la toati instanțele pînă să va pregăti locul ce urmează a să faci mai încăpător, s-au priimit hotărîrea dată prin adresa Postelniciei cu nr. 258 spre întocmai urmare, dar fiindcă la acest Departament să găscă un număr de 1.990 deli sfîrșite, cari n-au undi a să mai păstra, și spre a nu să frămînta acuma aceli deli din loc în loc cu mutarea canțăleriei la palatul pregătit, mijlocindu-să cătră Arhiva Statului, s-au invoit priimirea lor, după cari urmînd mai întăiu a să regularisi după cuviință cu numerarisirea și șnur pentru ale căroră șnurire trebuești cel puțin douăzeci cutii ciară tari și 40 păpuși șfară, cari piste tot costisăsc 130 lei, și nefiind de unde, căci 64 lei ci să dau pentru cheltueala canțăleriei pe o lună nu ajiung nici pentru celilante cheltueli.

De aceea, cu cinste să docladarisăști Sfatului spre dizlegare de unde să să ei asăminea cheltueli, atit acum, precum și pe viitorime.

C. Sturdza.

Arhivar, G. Tanoglu, sulger.

Să incuviințază de cătră Sfat propozația Departamentului și dar să va scrii Visterii ca să sloboadă suma aceasta din paragraful de rezervă.

Vel logofăt, N. Suțu

I. Ghica.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 26.
Original.

115

1843 decembrie 21, Iași.—Adresa Vistieriei către Secretariatul de Stat prin care comunică hotărîrea Sfatului Cîrmuitor în privința selecționării dosarelor.

Vistieria Prințipatului Moldavii,
Masa arhivei, nr. 9699, anul 1843 luna dechemvrie 21,
Cătră Secretariatul de Stat.

După cele însămnati prin adresa Secretariatului de Stat cu nr. 255, atingătoriu pentru alegirea delilor ci sint de fire a să disființa și a celor ci trebui a să păstra, Visteria făcînd cuvinitile luări aminte și lămuriri întru aceste, au găsit de cuviință că spre acest sfîrșit ar trebui să să păzască urmarea de mai gios: „ca delile ci vor fi cu legiuiti așăzămînturi și îmbunătățiri în ele, precum și aceli personale ci să vor socoti mai însămnati, și în cari să vor fi găsit dizlegări dati di Cîrmuire, și aceli deslegări ar slujî di așăzămînturi în aplicație de asămine pricini, socotindu-să lucrătoare, să rămie în statornică păstrare potrivit cu hotărîrea Sfatului, iar aceli ci să vor socoti sfîrșite, precum aceli personale, în care va urma formalnic act di inchierea delii, di asămine și aceli deli ci să vor videa sfîrșite pentru totdiauna să rămie a să da în observația comisiei ci să zici că ari a să rîndui întru aceasta, cari dacă prin cercetarea ei ar găsi di cuviință a să disființa, la așa întimplări, să să facă di pi dînsili mai întii vipișci di aceli cuprinsă întrînsile, cu arătari citi s-au început

și pînă cînd s-au trăgănat, și în ce s-au mărginit și acele vipișce să să păstrează spre știință.

Aceste împărtășindu-le Visteria Arhivei Statului, cu căzută cînte li comunicarisăști și Secretariatului spre răspuns la adresul cu nr. 3610, pentru a-și înainti cuvînta lucrare.

Ghica, vel vistiernic.

Șeful mesii,
I. Cheșcu.

Secția I-a

Dechemvrie 24.

Adunîndu-să aceste științi și di la celilanti departamenturi, să vor împăr-tăși comisii ci urmează a să rîndui întru aceasta.

Catargi, vel logofăt.

Ghica.

T. Balș.

Să va pune la delă,
Baldovin.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 48.
Original.

116

1844 ianuarie 19, Iași. — Raportul lui Gheorghe Asachi către Sfatul Administrativ cu propuneri pentru stabilirea termenului de păstrare a dosarelor giudecătorești.

Cînstitului Sfat Administrativ,
Postelnicul Gheorghî Asachi, arhivist statului.

După cuvîntarea adresului cînstitei Postelnicii din trecutul an 843, nr. 256, întemiet pe hotărîrea cînstitului Sfat însămnată pe docladul Visteriei nr. 388, atingător de împușinarea acturilor de la Arhiva Statului, li-am adresarisit cătră arhivarii osăbitelor departamenturi pentru ca să se lămuriască care deli, după firea lor, ar trebui să aibă statornică păstrare la această Arhivă și care s-ar putea desființa, asupra căria unii, prin înscris, au răspuns că nu pot inchipui asămîne proect, iar alții, că acturile ce vor fi avînd în eli legiutoare aşăzămînturi și îmbunătățiri, precum și aceli particulare ce s-ar socoti mai însămnate și în care ar fi dezlegări a Cîrmuirei, care dezlegări ar sluji în aplicația și la alte de asămîne pricinî, să rămîie în statornică păstrare, iar cele ce să vor socoti sfîrșite, și acele particulare, în care ar fi formalnic act de încheerea delii, precum și acele ce ar fi sfîrșite pentru totdiauna, să se dei în observația comisiei ce s-ar rîndui întru aceasta și de pe care comisia ar găsi de cuvîntă a să desființa să se opriască extract cu arătare cînd s-au început, pînă cînd s-au trăgănat și în ce s-au mărginit, care extract să se păstrezi spre știință.

Eu însă socotesc că ce să atinge de actile ramului giudecătoresc, precum pravilele legiuesc paragrafie de 30—40 ani, apoi actele de averi nemișcătoare să se păstrezi atita timp cit sloboade pravila pentru căutare de proțes, adică 40 ani socotiți de la zăoa sfișirii giudecătii: pricinile creminalicești, aceli mai însămnate, iarăși să se păstreze patru zăci ani, iar pricinile de averi mișcătoare și administrative să se păstrează cel mult zăci ani, și la a lor desființare să se opriască numai un extract de pe fieștecare, cu arătare cind s-au început cind s-au sfișit și in ce s-au mărginit, dar așăzăminturile și dezlegările ce ar fi in aceli deli să se scoată și să se păstreze pentru totdiauna, socotindu-să ca originale a pravelilor, precum și condicele de hrisoave, anaforale și jurnaluri a divanurilor și a giudecătorieilor iarăși să se păstrează pe cit comisia, ce intru aceasta s-ar rindui, ar afla de cuviință.

Aceste fiind socotințele inchipuite după poronca cinstitului Sfat Administrativ, cuvintate in pomenitul mai sus adres a Postelniciei, cu tot respectul să supune cinstitului Sfat spre a da convenita dezlegare a urmării ce are a să păzi intru regulare și imputinarea numărului celui însămnător a actelor Arhivei.

Arhivist statului.

G. Asachi.

Nr. 13, 19 ghenarie 1844, Eși.

Aprilie 7.

Prin anafora cătră înălțimea sa să arate temeiurile propusă de dumnea-lui arhivistul statului, după care Sfatul este de socotință a să orindui acea comisie.

Vel logofăt, Ghica,

F. Balș.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 72.
Original.

117

1844 martie 23, Vaslui. — Raportul Isprăvniciei ținutului Vaslui către Departamentul din Lăuntru prin care întrebă dacă poate să depună dosare la Arhiva Statului.

Cătră cinstitul Departament al Trebilor din Lăuntru,
Isprăvnicia ținutului Vasluiului, raport.

Cu toati că prin poronca de supt nr. 3206 din 19 februarie anul trecut 1843, să scrie Isprăvniciei ca să conteniască a mai trimiti deli la Arhiva Statului pără cind să va așăza la locul ci să pregătești, mai încăpător, dar fiindcă de atunce este trecută vremi di un an, să credi că Arhiva să va fi așăzat la locul regularisit, di aceea, așa precum aici sînt îndestuli deli pregătiti pentru Arhivă,

Isprăvnicia mijlocești a avea dizlegare di să pot trimiti, și din ci bani să să plătiască chiria unui car cu doi boi cari urmiază a li duci.

.....¹

Nr. 2196, 1844 martie 23.
Secția 2, Martie 25.

Să i să răspundă ca să fie îngăduitoare cu trimeterea unor asemenea dele pînă la statornicirea Arhivei ce urmează a să muta în încăperile pregătite, cînd va avea și ea cuvenita în vreme dezlegare.

.....¹

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 44.112, f. 11.
Original.

118

1844 aprilie 5, Iași. — Ordinul Logofeției Dreptății către Arhiva Statului prin care îi pune în vedere ca să se mute în încăperile ce i s-au destinat în vechea curte domnească.

Logofeția Dreptății
cătră Arhiva Statului.

Secretariatul de Stat, cu adresa de supt nr. 516, împărtășăști pe Logofeții, că, așa precum în urmarea adresului Epitropii Învățăturilor Publice cu nr. 80, de cătră Ocirmuitoariul Sfat s-au hotărît ca ace Arhivă, fără mai multă întirziere să urmeză a dișărta încăperile instituturilor Academiei i Vasiliane și a să muta în odăile curții domnești vechi ci îi sînt hotărîti, unde și dula-purile trebuitoare i s-au pregătît.

Apoi Logofeția, potrivit cu rostirea nomerarisitului adres, scrii acei Arhive ca îndată după priimirea aceștia să să și muti în arătatile curți domnești cu aciasta însă ca la acest prilej de mutare a acei Arhive să să curăță mai întăiu cu cerșută luare aminte toate delile aflătoari în păstrarea ei, spre a nu să introduci necurățare în această nouă a ei așăzare. Iar încît să atingi de inlesnirea transportului delilor, i să faci cunoscut acei Arhive, că tot prin nomerarisitul adres a Secretariatului să vedi însămnat că Secretariatul au scris cele de cuviință Departamentului din Lăuntru.

Marile logofăt a dreptății și cavaler, Catargiu.

Secția I-ia, nr. 1960, 1844 aprilie 5.

Arhivele Statului Iași, dosar 9/1844, f. 2.
Original.

¹ Semnătură indescifrabilă.

119

1844 aprilie 13, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției rugînd ca toate instanțele să nu-i mai adreseze nici o corespondență timp de o lună, deoarece se mută în alt local.

Cinstitei Mari Logofeții a Iustiției,
Arhiva Statului.

Așa precum Arhiva acur în vremea mutării ei în încăperile ce i s-au menit în palatul vechi domnesc, nu poate fi lucrătoare pînă după așezarea și regularizarea numărului a 103.359 acturi de care să intrupează, să face rugămintă cinstitei Logofeții ca, luînd în privire amestecătura ce urmează a să prileji în atita citime de acturi, acum, în vremea mutării, să binevoească a adresași macar prin Buletin știință ca să conțină toate instanțiile pe vremi de o lună orice corespondenție ar putea avea cu Arhiva, pînă după așezarea ei în noile încăperi.

Arhivist statului,
G. Asachi, agă.

Secretar, serdar Malcoci.

Nr. 94, 1844 aprilie 13 zile.

17 aprilie. Să i să răspundă că Logofeția nu este compitinti a pune în lucrare asămine cerire.

Pogor.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 6.
Original.

120

1844 aprilie 14, Iași. — Adresa Arhivei Statului către Eforia orașului Iași spre a-i trimite mijloace de transport pentru mutarea arhivei în vechiul palat domnesc.

Arhiva Statului în Prințipatul Moldovei
Nr. 99, 1844 april 14 zile.
Cinstitei Eforii orășienești.

Fiindcă Arhiva au regularesit a începe negreșit pe săptămîna viitoare mutarea ei în încăperile ce i s-au pregătit la palatul vechi domnesc, să poftește dar pe cinstita Eforie, ca în urmarea poroncii ce are întru aceasta de la Departamentul din Lăuntru, să pue în rîndueală a să triimete la Arhivă, marți dimineață, la 18 a următoarei, zăce cară, bine inșcorțate și cu frînghieie trebuitoare spre legarea actelor și a dulapurilor, împreună și cu un zapciu, cu îndatorire ca să stee carăle nelipsite în cite zile s-ar pute săvîrși mutarea arhivei.

Arhivist statului, G. Asachi.

Arhivele Statului Iași, dosar 9/1844, f. 5.
Ciornă.

1844 aprilie, Iași. — Anafora Sfatului Administrativ către domn în care propune, în urma stăruinții arhivistului statului, instituirea unei comisii pentru selecționarea dosarelor.

Nr. 780, aprilie 16, 1844.

Prea înălțate doamne,

Arhivistul statului, cerind a să regularisi imputinarea acturilor aflătoare în a sa păstrare fiind foarte înmulțite, Sfatul i-au pus însărcinare ca, spre a să putea înainti vreo lucrare, să să adresuească către arhivarii osăbitelor departamenturi pentru inchipuirea unui proiect, cari apoi să să dei în cercetare unii comisii ce să va rindui pentru lămurirea împregiurărilor și hotărîrea acturilor ce să vor socoti a să păstra sau disființa. Acum, prin raportul său, aduce la cunoștiința Sfatului că, adresarisindu-să către arhivarii osăbitelor departamenturi spre asămîne sfîrșit, au primit următoarele răspunsuri, că unii nu pot inchipui asămînea proiect, iar alții, că acturile ce vor fi avînd în eli legiuitori așăzăminturi și îmbunătățiri, precum și aceli particulare ci s-ar socoti mai însămnate și în cari ar fi dizlegări a Cirmuirii, cari dizlegări ar sluji în aplicație și la alți de asămîne pricini să rămii în statornică păstrare, iar celi ci să vor socoti sfîrșite și aceli particulari, în cari ar fi formalnicu act de inchierea delii, precum și aceli ci ar fi sfîrșite pentru totdeauna, să să dei în observație comisii ce s-ar rindui întru aceasta și, de pe care comisia ar găsi de cuviință a să desființa, să să oprească extract cu arătare cînd s-au început, pînă cînd s-au trăgănat și în ce s-au mărginit, care extract să și păstrează spre știință.

Propozarisind totodată arhivistul statului, prin pomenitul raport, că ce să atingi de actile ramului giudecătoresc, precum pravilili legiuiesc paragrafii de 30—40 ani, apoi actile di averi nemîșcătoare să să păstrezi atita timp cît sloboadi pravila pentru căutare de proșes, adică 40 ani, socotiți de la zioa sfîrșirii giudecătii; pricinile criminalicești, aceli mai însămnati, iarăși să să păstrezi patruzeci ani, iar pricinile de averi mișcătoare și administrative să să păstrezi cel mult zăci ani, și la a lor desființare să să păstrezi numai un extract de pe fiștecare, cu arătare cînd s-au început, cînd s-au sfîrșit și în ce s-au mărginit. Dar așăzăminturile și dizlegările ci ar fi în aceli deli să să scoată și să să păstrezi pentru totdeauna, socotindu-să ca orighinale a pravililor, precum și condicile de hrisoave, anaforale și jurnaluri a divanurilor și a giudecătorilor iarăși să să păstrezi pe cît comisia ce întru aceasta s-ar rindui ar afla de cuviință.

Deci, fiindcă dumnealui arhivistul statului stăruiești de a să regularisi acest obiect, din pricina înmulțirii delilor, Sfatul cu supunere aduce împregiurările la cunoștiința înălțimii voastre că, dacă veți găsi de cuviință să să rinduească o comisii de persoane ispitite în așa fel de lucrare, cari luînd în priivire măsurili celi mai cuviincioasă, precum și propoziția dumisali arhivariului, după cari s-ar putea faci o nimerită regularisire întru aceasta, să să

închipuească celi de cuviință întru păstrarea acturilor trebuitori și desființarea celorlalte, iar cea desăvârșită hotărîre rămîne la înalta chibzuire.

Mădularile Sfatului Administrativ, a înălțimii voastre plecate slugi.

Secția I-a din Secretariatul de Stat

Nr, anul 1844 aprilie.

Iași.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 73.
Ciornă.

122

1844 mai 10, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ, prin care reînnoiește cererea de a i se da mobilierul necesar pentru cancelarie și depozite.

Raport la Sfat
1844 mai 10.

Nr. 110.

Sfărămîndu-se mesile și scaunile care de la înființarea Arhivei s-au fost dat și sporind și lucrările ei încît s-au adaos și scriitori, această Arhivă s-au văzut nevoită a cere oarecare adaos la aceste mobile, drept care prin raportul din 7 iulie anul trecut 843, nr. 238, supuind asemenea încungiurări cînstitutului Sfat, s-au cerut una masă cu jilțul ei pentru arhivist, trei scaune noi, două călămări cu năsăpernițele lor și reparația unii mese și a două scaune vechi, precum și îmbrăcăminte de postav la trei mese în mărime de doi coți una. Acum însă, la mutarea Arhivei în noile încăperi, nu i s-au dat niciuna din aceste mobile neapărate pentru personal, decît 80 dulapuri pentru așăzarea actelor și acestea iarăș nu de calitaoa cerute, ci de niște scînduri de brad îndestul suptiri, și încă 15 din ele fiind alcătuite cite cu 6 polițe, li s-au micșurat lumina rafturilor încît, neîncăpînd dela în mărimea de coală de hirtie, nici să pot așeza împreună cu celalanti, după regula convenită, precum s-au răportuit despre aceasta și Marei Postelnicii, la 14 noiembrie, nr. 343 și tot atunce verbal secretariul au arătat și stolerilor ce le lucra, ca să nu le facă în așa feliu, ci după cum s-au dat în scris.

Pentru aceasta să face rugăminte cînstitutului Sfat, să binevoiască a porunci spre a să da Arhivei alte 15 dulapuri în locul acestora ci nu sînt făcute după forma celorlalte cite cu 5 poliți precum s-au fost cerut prin raportul țitarisit, cum și mobilele însămnate mai sus, fiindcă fără acestea, Arhiva nu poate fi lucrătoare, pe lîngă care, apoi, afară de acesti mobile fiind trebuință încă de 2 mese (ci au a să așeza cite una în fieșticare boltă, ca să să pue pe ele acturile cînd să scot din dulap), să faci rugăminte că dacă să va socoti să să dei acesti 2 mese și din aceli vechi ce rămin mai bune de pe la divanurile căroră s-au dat acuma noi.

Arhivele Statului Iași, dosar 9/1844, f. 14.
Ciornă.

123

1844 mai 17, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Marea Logofeție a Justiției pentru a se hotări instanțelor să trimită dosarele la Arhivă potrivit formularelor primite în anii 1837 și 1840; de asemenea, să fie bine curățite.

Cinstitei Mari Logofeții a Iustiției,
Arhiva Statului.

Priimindu-să poronca cinstitei Logofeții din 11 a următoarei nr. 2981, înștiințătoare că Judecătoria ținutului Covurlui răspunzându-i la raportul cu nr. 1098 i-au dat voe a trimeti la această Arhivă actile ce ar ave sfirșite, asupra căria cu cinste răspunzându-să să să facă rugăminte a poronci tuturor instanțiilor ca actili și opisile lor să fie pregătite după formulariurile ce li s-au împărtășit prin Logofeție la anul 1837 și 1840 și, totodată, să fie și bine curățite, spre a nu să aduce cu ele ploșnițe.

Arhivist statului și cavaler,
Gh. Asachi, agă.

Secretar, Malcoci, serdar.

Nr. 113, 17 mai 1844, Eși.

19 mai. Prin jurnaluri să să împărtășască această propunire a Arhivii spre întocmai regularisire la prilejul transportarisirii delilor cătră dinsa.

Vel log.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 10.

Original.

Circulara Logofeției Dreptății, din 29 mai același an, către instanțele judecătorești. Scarlat Pastiea, *l.c.*, p. 588.

124

1844 iunie 17, Iași. — Circulara Departamentului de Interne către isprăvnicii, eforii și Agie pentru a trimite dosarele la Arhiva Statului — care s-a mutat într-un nou local — curățate și cu opisele întocmite după formularele primite.

Țircularnică la isprăvnicii, la eforii și Adgii.
844 iuni 17.

Arhiva Statului, prin raporturili supt nr. 115 și 139, faci cunoscut că, precum după mutarea sa în încăperili noi, urmează a păzi o diosăbită curățanii și rînduală în priimirea și păstrarea acturilor ci i să vor încrădînța, apoi să să pui în lucrari curățitul delilor ci urmiază a i să triimiti, di colb și ploșniți, și prin urmari apoi să i să și triimită cu cuviincioasăli opisuri. Deci, pi asăminea temeiu, Dipartamentul serii acei isprăvnicii ca avînd în priiviri pro-

punerea Arhivii pentru curățitu delilor, precum și formularurili i poroncili din anii trecuți întru cit să atingi di alcătuirea opisurilor, să pui dindată în lucrari celi di cuviință pentru pregătirea acturilor ci ari di dat spre păstrari, pi cari apoi să li și trimită, cu cuviincioasa rînduială, spre a i să da, căutînd însă di a nu să îngreue la a lor curățit di ploșniți, căci la dimpotrivă dacă după cercarea ci aici urmiază a să faci, nu să vor găsi întocmai după cum să cer apoi i să vor întoarci inapoi și să va învinovăți.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 44.112, f. 33.

Ciornă.

Raportul lui Gheorghe Asachi pentru predarea dosarelor la Arhiva Statului din 17 mai 1844. Ibidem, f. 31.

125

1844 septembrie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Secretariatul de Stat prin care comunică că nu s-a găsit firmanul din 1783 dat lui Alexandru Ipsilanti, ci numai o traducere referitoare la sudiiți.

Cînstitului Secretariat de Stat,
Arhiva Statului.

În urmarea adresului cînstitului Secretariat supt nr. 2012, făcîndu-se sprafcă în condeca deosăbitelor acturi publice și private ce să păstrează în această Arhivă, nu s-au găsit trecut firmanul ce Înalta Poartă ar fi triimis la anul 1783 cătră fostul domn a Moldaviei, Alecsandru Ipsilant, atingător de supuși C. C. neguțitori armeni, decit tălmăcirea de pe inaltul hatihumain din anul otomanicesc 1213, atingător de nazamul sudeților.

Pentru care să face cunoscut cînstitului Secretariat ca de va fi acesta trebuitor, să binevoiască a recomendui un amploet spre a priimi după instrucții condeca în care este prescis acest act.

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Secretar, sardar P. Malcoci.

Nr. 205, 1844 săptemvrie 22 zile.

Secția 1-iu, săptemvrie 25.

Să va lua de la Arhivă condica pomenită, spre a să vedé cuprinderea actului însămnat.

Mavrocordat.

Fiîndu că din condică nu să găsește asămine firman să va face cunoscut Agenții, cu adăogire că poate să fi ars la deosăbitele pojaruri, sau pierdut din întîmplările căzute asupra țării.

Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 1355, f. 429.

Original.

126

1844 septembrie 30, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ rugînd ca, potrivit art. 366 al Regulamentului Organic, să se depună la Arhiva Statului originalul Regulamentului Organic cu actele Adunării Extraordinare care a revizuit Regulamentul.

Cătră cînstitul Sfat Administrativ în Prințipatul Moldovei,
Arhiva Statului.

Potrevit cu art. 366, litera B, cap. VIII, a Organicescului Reglement, fiind această Arhivă datoare a aduna în a ei păstrare, ori de pe unde ar afla acturi publice și interesate, să face rugăminte cînstitului Sfat să pue la calii a i să triimite textul original al Reglementului Organic, cu toate actele Adunării Extraordinare întrunită pentru revizia lui, care acturi să găsească depuse în sfi nta Mitropolie, precum și alte documenturi publice ce s-ar mai fi aflînd acolo

Arhivist statului, G. Asachi, agă.

Nr. 213, 1844 septembrie 30 zile.

Octomvrie 4. Să să împărtașască Departamentului Averilor Bisăricești spre a primi acturile cerute de Arhivă și a le încredința ei, făcîndu-să cunoscut de aceasta și Arhivei spre regularizare.

Vel logofăt, C. Catargiu.

Mavrocordat

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 54.
Original.

127

1845 ianuarie 11, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care propune ca dosarele solicitate cu împrumut de diferite instanțe să le trimită cu condica de expediție, pentru a nu mai avea nemulțumiri din cauza neglijenței funcționarilor instanțelor însărcinați cu ridicarea lor.

Nr. 1, 1845 ghenar 11 zile.

Instrucțiunile date Arhivei de cătră Marea Logofeție la anul 1842 necuprinzînd în spițial regula după care să se dei instanțiilor acturile ce vor fi cerut pentru lucrările lor, dar încă de atunci s-au introdus acele acte în primirea unui inadins ampolet rînduit din partea instanțiilor. Aceasta însă s-au urmat din împregurare că, instanțiile fiind împrăștiate și dipărțate de așăzarea Arhivei, ea nu putea triimite acele acte după fieșcare cerire prin un slujitori ci are, dar apoi fiindcă ampoletii subalterni, însărcinați ia priimi acturile, adeseori lasă în uitare ace însărcinare și pină la 6—7 luni și cînd sint întrebați de șefi răspund că nu li s-ar fi dat de Arhivă, din care

îndemn instanțele poftoresc cu bănat, precum adesăori s-au urmat asăminea corespondenții și chiar astăzi esti poronca cinstitei Logofeții, din 14 dechemvrie, nr. 7687, poftorind pe ace din 5 avgust, nr. 5085, prin care au fost însărcinat cinovnicul Pastisescu a priimi dela pentru o bucată de loc din moșia Horodiștea, cum și alte 15 poronci a Logofeției stau aicea de citiva luni, așteptându-să înfășoșarea amploterilor rinduiți spre a lua delile cerute.

Așadar, spre curmarea unei asăminea nemulțămiri, Arhiva socoate de cuviință că, precum toate instanțele sînt astăzi adunate într-un palat, să le triimată actile ce vor fi cerute cu înscris adres triimis cu slujitoriul și condeca de expediție, de a cărora priimire, fieșcare instanție numai să iscălească în condică de priimire, adevierind citimea filelor delii și chipul înformăluirii ei, dar să răspundă cu înscris după pilda urmată și cu instanțele de pe la ținuturi.

Asupra acestora Arhiva așteaptă cuvenită dizlegare.

Arhivele Statului Iași, dosar 7/1845, f. 1, 4.

Ciornă.

Circulara Ministerului Dreptății din 19 martie același an, pentru conformare. Scariat Pastiea, l.c., p. 619—620.

128

1845 iunie 29, Iași. — Anaforua ministrului dreptății către domn, în legătură cu formalitățile ce trebuie îndeplinite pentru eliberarea copiilor de pe documente aflate în păstrarea Arhivei Statului, persoanelor particulare.

Prea înălțate doamne,

Pentru a nu să slobozi de cătră locurile giudecătorești copii la fețe particularnice de pe documenturi streine ce să înfășoșază pe la tribunaluri în pricini de giudecăți, fără învoirea acelor cu documenturile, precum și de a nu să încredința copii de pe documenturi rasă și plastografisite, sau care ar ave adăogituri printre rinduri, urmează înaltille voastre ofisuri din 15 iulii anul trecut 1844 sub nr. 54 și 57 și aceste, pentru multe cuvinte, sînt niști măsurii în tot chipul nemerite în privirea siguranții dreptului opștesc. Din urmare însă s-au dezvălit că mulți din particularnici, pentru sfirșituri numai loruși cunoscute, vroind a ciștiga copii de pe feliuri de acturi ce să păstrează la Arhiva Statului, întind asemine cereri, ori de-a dreptul cătră acea Arhivă sau cătră Logofeție și prin acest chip multora li s-au slobozit pină acum acest feliu de copii adevierite de arhivistul statului, fără însă a i să mai cercita driturile ce au unii ca aceia a cere asămine copii și sfirșirea spre care sînt cerute. Deci, gios iscălitul, după ce am pășit în postul de ocirmuitoriu Departamentului Dreptății, precum înalt ați binevoit, avind în vedere pe de o parte că slobozirea a acest feliu de copii de la Arhiva Statului, fără dovedită lămurire a dritului și a impregiurărilor după care sînt cerute, poate să aducă după vremi multe necuviință și învăluri, iar pe de alta că siguranția proprietății și a dreptului opștesc esti obiectul cel mai de căpetenie al părinteștii voastre îngrijiri, spre care

scopos ați și statornicit în toate ramurile feliuri de așazăminturi, pe țal numai de a nu lăsa urmă de neorinduială, am socotit de toată trebuința a să statornici și în cazul acesta o măsură închizișluitoare.

Așadar, făcînd luare aminte povățuirilor ce are zisa Arhivă, încît să atinge de acest obiect, m-am lămurit că, prin instrucțiunile date ei, Logofeția Dreptății la 1832 ghenar 26, să cuprînde la art. al 7-le că fără deosăbită-pozvolire a stăpînirii nu este slobod nimine a cere vreun act ce s-au dat în Arhivă ca să-l vadă, precum nici din canțelaria Arhivei să nu să poată da vreun act în casă particularnică, și la art. al 13, cînd să va pozvoli de cătră stăpînirea vreunii părți a lua o copie de pe un act, arhivistul și secretariul va încredința ace copie că este întocmai de pe originalul ce să păstrează în Arhivă, sub nr. cutare și racla cutare. Pe lingă care aceste au mai urmat apoi cătră ace Arhivă și osăbite poronci a Logofeții, întăi din 1838 maiu 14, sub nr. 3945, ca fețelor particularnice să nu li să deie nicidecum copii de pe acturi, după ori a căruia instanție cerere, afară de posvolirea Logofeții, și copii de pe acturi rasă și întocmite să nu să dei, și al 2-le, din 1839 iuli 10, supt nr. 4072, că pentru copii din deli și din condici, spre depărtarea a feliuri de neorindueli, urmează a le slobози prin chipul cuvîncios și prin ce mai de aproape luare aminte. Iar către tribunalurile giudecătorești au urmat țircularnica Logofeției din 12 avgust 1837, ca din delile ei vor priimi de la Arhiva Statului, nicidecum să nu scoată vreo hîrtie, fie document, fie orice altă, ce fiindu-le trebuincios vreun act, si-l cei de la Arhivă și ea îl va scoate și i-l va trimeti, precum asămine și în ceea ce să atinge de validitaoa acturilor păstrate la Arhiva Statului urmează închieria Sfatului Cirmuitoriu, trecută la fața 211, art. 210 din Colectia adunării dezlegărilor, tipărite în anul 1844, că Arhiva Statului fiind statornicită pentru păstrare de acturi, spre a să lua de temei la oricare cerere a trebuinței, apoi condicile în care sînt trecute lucrările Ocirmuirii nu pot fi decit ca niște acturi vrednice de credință, din care aceasta să înțalegi vederat că și copiile ce urmează a să slobози de pe asăminea condici trebuie să fie vrednice de credință și toema pentru aceasta mai cu denadinsul să cuvîne a să lua măsuri întru slobozirea unor asemenea, spre ferire de confuzii și învăluri, în privirea cărora regularisiri și în privire că Arhiva Statului, după art. 366, lit. B din Reglement, să cunoaști a fi atîrnată de Divanul Domnesc, socotința gios iscălitului este ca, într-o sloboziri de copii de pe acturile păstrate la zisa Arhivă să se păzască pe viitorime următoarele:

1-iu. Oricare față particularnică va ave trebuință de asămine copii, să întîndă o asămine cereri de-a dreptul cătră înălțimea voastră, arătînd anume driturile ce are în cererea sa și sfîrșitul la care privește.

Al 2-le. Divanul Domnesc să fie îndatorit cu ce mai mare scumpătate a cerceta dreptatea ce are fața jăluitoare la cererea sa, precum și împregiurările ce îl sillesc a cere asămine copii, și

al 3-le. La întîmplare cînd Divanul să va încredința documental că să cuvîne a să slobози cerșuta sau cerșutele copii, zisul Divan cu prescrierea tuturor descoperirilor să supun prin anafora cunoștinței înălțimii voastre și numai după întărirea unii asemenea anaforale să să poată slobози cerșutele copii și nicidecum în alt chip.

Pentru aceea priimesc îndrăzneală a supune despre aceste cunoștințai înălțimii voastre, spre deslegarea chipului urmării.

A înălțimii voastre plecată slugă,

logofăt Teodor Balș.

Secția I-a. Nr. 3576, anul 1845 iunii 29.

Șef secție, spatar Pleșăscu.

Rezoluție domnească.

Să incuviințază a să urma după această anafora cu îndatorire ca, Divanul Domnesc să-și rostească socotința prin anafora sa de se cuvine sau nu a se slobozi cerșuta copie.

În 3 iulie 1845.

Urmează șahul înălțimii sale.

Pentru întocmai cu originalnica anafora.

În lipsa dumisale directorului Departamentului Dreptății.

Șef s., pentru dumnealui șef s., stolonacealnic

.....¹ stolnic.

Arhivele Statului Iași, dosar 7/1845, f. 5—7.

Copie, trimisă la Arhiva Statului cu ordinul Departamentului Dreptății din 7 iulie același an.

129

1845 iunie 29, Iași. — Adresa cu care secretarul Adunării Obștești inapoiază Arhivei Statului dosarele, condicile și tipăriturile imprumutate. Arhiva notează starea în care le-a primit.

368. Cinstitei Arhive a Statului.

Acturili de la ace Arhivă în trebuința lucrărilor Opșteștii Obicinuite Adunări în cursul sesiei urmată în curgătoriul an 1845, adevă:

Partea întâiu a deli lucrării Opșteștii Adunări din anii 1832 și 1833.

Sesia IV a lucrărilor Adunării urmată pentru anul 1835.

Sesia VI tij urmată pentru anul 1837.

Două dele a lucrărilor Opșteștii Adunări a sesiilor pe anii 1842 și 1843.

Condica cuprinzătoare de textul proecturilor și a altor hirtii tratarisite de cătră Opșteasca Adunare și inchierile făcute asupra lor în sesie pe anul 1843.

Condica țivilă tipărită, și șapte capitule a Reglementului Organic, iarăși tipărite.

1. Indescifrabil.

Cu cinste să înapoiesc Arhivei spre păstrare cuvenită de a căroră primire va binevoi a împărtăși iscălitului răspuns.

Secretar Adunării, vornic Palade.

Nr. 89, 1845 iunie 29 zile.

Actele arătate s-au priimit în numărul filelor ce s-au fost dat. Iar încît să atinge de răua lor păstrare, să însămnă că s-au adus în această calitate, și nu precum s-au dat, adică:

1-iu. La acta sesiei pe anul 842 urmată în 843 esti șnurul Arhivei sfărămat, și mînjită cu cerneală deasupra.

2-le. Acta din 843 urmată în an 844 ghenar 13 este ruptă și disprinsă fila copertii, cum și discusută.

3-le. Cap al 2-le a Reglmentului mînjit cu feluri de însămnări pe el, cap. 3-le fila de la sfirșit, albă, ruptă pe giumătate și cap. 9-le are disprinsă două file.

S-au pus la loc și s-au însămnat în condica al 4-le, la nr. 4, 5, 28, 49 și 50.

Arhivele Statului Iași, dosar 5/1845, f. 17.

Original.

130

1845 octombrie 10, Iași. — Adresa Arhivei Statului către Departamentul Bisericesc prin care roagă să intervină ca mitropolitul să trimită în păstrarea Arhivei, textul original al Regulamentului Organic și alte documente publice.

Cinstit Departamentului Bisericesc.

Priimindu-se incunoștiințarea cinstitului Departament nr. 1198, cuvîntătoare că preosfențitul mitropolit n-ar fi vroind a da Reglementul trecut prin revizia Adunărei, supt propunire că Arhiva nu l-au cerut, cu cinste să răspunde că, deși pren adresurile nr. 118 și 220 s-au cerut textul original a Reglementului Organic, cu toate actele Adunărei Extraordinare întrunită pentru revizia lui și toate alte documenturi publice ce s-ar fi mai aflînd în Mitropolie, totuși, spre a nu se mai întîrzie trădarea acelor acte, Arhiva adaoge poftire a i să triimete acel exemplariu a Reglementului reviduit de Adunare și alte acturi ce s-ar mai afla în Sfînta Mitropolie, cît și la alte locuri de ea atir-nate, care Arhiva toate nu le știe însă, după rostirea Reglementului, numai la ea să cuvine a să păstra orice documente publice.

Așadar, binevoiască cinstitul Departament a cere de la preosfinția sa pre lingă numitele acte și tot felul de asăminea acturi publice și potrivit

dezlegării Sfatului Cirmuitori, va binevoi a le triimete Arhivei însoțite cu opis de numărul și cuprinderea lor.

Arhivist statului și cavaler.

Nr. 345, 1845 octomvrie 10.

Arhivele Statului Iași, dosar 5/1845, f. 13.
Ciornă.

131

1845 octombrie 12, Iași. — Adresa Arhivei Statului cu care înaintază Controlului chitanța de 50 lei, cu care s-a cumpărat otravă pentru ploșnițe de la farmacistul Abrahamschi.

Arhiva Statului în Prințipatul Moldovei.

Nr. 347, 12 octomvrie 1845, Eși.

Cinstitului Control.

Spre îndeplinirea condeiului de 288 lei, cursul haznelii, ci s-au priimit din Vistierie de cătră secretariul aceștii Arhive, dumnealui serdarul Panaite Malcoci, în trecutul an 844 pentru cumpărarea de fringhioară și droguri otrăvitoare ploșniților, să însoțști pe lângă aceasta adeverința de cincizăci lei, cursul piațai, a spițăriiului Abrahamschi, vinzătoriu asăminei otravă, care condei să cuvine a să alătura cătră acel de 270 lei, pe care s-au trădat cinstitului Control doiă adiverinți pe lângă adresul din 29 a trecutei luni septembrie, nr. 333 pentru că, precum s-au zis mai sus, o dată într-on condei s-a priimit din Vistierie pe amindoiă acele obiecte.

Arhivist statului și cavaler,

Secretar, Malcoci.

Arhivele Statului Iași, dosar 9/1845, f. 20.
Ciornă.

132

1845 noiembrie 18, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care solicită confecționarea încă a 42 de dulapuri, arătînd și modul în care să fie lucrate.

Cinstit Departamentului Dreptății,
Arhiva Statului.

Toate dulapurile cite s-au dat aceștii Arhive sînt pline cu acturi și acum, după așezarea Arhivei în palatul vechi domnesc, năvălind cu prisosință din toate părțile acte, stau o mulțime pe gios, din care impregiurare puținul loc ce au mai fost rămas neocupat de dulapuri s-au cuprins de acturi, care stînd în neregulă, clădite pe gios, pe de o parte, acele ce mai vin nu au unde să mai pune, și pe de alta pot suferi vreo stricăciune, făcînd încă totodată

și confuzie în lucrări. De aceea, cu tot respectul, să face rugăminte cinstitului Departament, ca să pue la cale a să mai face, cit să va putea mai în grabă, patruzăci și două dulapuri, care numai acestea mai pot încăpe pe localul cit au mai rămas la Arhivă, adecă acela pe care, precum s-au arătat mai sus, stau clădite acturile pe gios.

Aceste din nou dulapuri însă să fie fieșcare de șapte palme domnești înalt, patru în lat, una și giurămate adinc, cu șapte poliți potrevite în depărtare una de alta, între care poliți să se numere și fundurile capetelor de deasupra și de dedesupt. Toate să fie de dulapi sănătoși, uscați, și curate, la un capăt să aibă cite două chingi de-a curmezișul scindurei, în grosime de trei degite, care să slujască drept picioare, și numai patru să fie cu uși incuetori și infundate, iar celelalte treizăci și opt ca nește rafturi, fără uși și infundare. Stolerii ce le vor lucra să fie îndatoriiți a le face întocma și a le aduce la Arhivă și a le așeza pren legare, cu cirlige de fer, după pilda celor ce sînt acum așezate, care toate să fie boite cu văpsă neagră bună.

Arhivist statului și cavaler, G. Asachi, agă.

Secretar, Malcoci, serdar.

Nr. 404, 1845 noemvrie 18 zile.

20 noemvrie.

Să să docladarisască Sfatului despre această cerere pentru a regularisi prin poronci cui să cuvine de a face dulapurile arătate la Arhivă.

.....¹

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 14.

Original.

La 27 februarie 1846, Gheorghe Asachi revine asupra confecționării dulapurilor necesare, cerînd să se hotărască și în privința selecționării dosarelor. Ibidem f. 22. La 22 aprilie 1846, Departamentul Dreptății aprobă confecționarea dulapurilor. Arhivele Statului Iași, dosar 8/1846, f. 3.

133

1845 decembrie 18, *Țigănești*. — Scrisoarea lui Costache Conachi către Asachi în care informează că a scris la Iași să se caute hirtia cerută, dar se îndoiește că s-ar putea găsi.

Priimit la 8 ghenarie 846.

Cătră cinstit dumnealui aga Asachi,
arhivist statului.

Cinstit adresul dumatiale din...² numărul ...² primind și văzînd cele cuprînsă, eu de aice de la țară unde mă aflu am rînduit cercetarea și căuta-

¹ Indescifrabîl.

² Loc alb în original.

rea hirtii cerșute acolo la Eși unde-mi sînt toate hîrțiile. Pe cit însă mă pot du-
meri din scrisoarea dumitale, nu crez să să poată găsi ceva, pentru că o hirtii
ca aceea fiind înainte de două trei arderi a orașului Eșii și mai ales a arderei
acei de la 827, în care s-au potopit toate arhivele statului și multi dintr-a
particularnicilor, nu este de crezut că ar fi putut scăpa o copie.

Eu însă am scris la Eși să cerceteză cu amăruntul toate hîrțiile ca doar
să va găsi cerșuta hirtie de care nu voi zăbovi a înștiința dumitale cu al doile
incunoștiințindu-vă acum prin acest.

C. Conachi, logofăt. 1845 dechemvrie 18, Țigănești.

Arhivele Statului Iași, dosar 2/1846, f. 1.

Original, semnătura și data aparțin lui Conachi, textul scris de altă mină.

135

1846 ianuarie 26, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul
Administrativ pentru a se hotări selecționarea dosarelor sau a se
confectiona încă vreo 40 dulapuri pentru păstrarea lor.

Cătră cinstitul Sfat Administrativ în Prințipatul Mol-
dovei,
Arhiva Statului.

La 19 ghenari a anului 844, nr. 13, s-au raportuit cinstitului Sfat că
în temeiul cuvîntării adresului cinstitului Secretariat din 843, nr. 256, răză-
mat pe hotărîrea cinstitului Sfat, s-au adunat de pe la arhivarii osăbitelor
departamenturi oareșcare propuneri atingătoare de desființarea actelor Arhi-
vei, acele ce ar îngădui o asămîne desființare, și care propunere, împreună
cu ceea ce s-au chibzuit de această Arhivă, s-au supus prin sus însămnatul
raport, dar fiindcă pină amu nu s-au incunoștiințat Arhiva de punire la cale,
și precum acte necontentit să adună, încît încăperile rinduite sînt tecsîte cu
acte, cu tot respectul să face aducire aminte cinstitului Sfat ca să binevoiască
a rîndui desființarea actelor ce să vor socoti, iar de nu va urma aceasta,
apoi să poronciască a să mai face vro patruzăci dulapuri de modul acelor
ce are Arhiva, cu care să socoate a să umple tot localul ce mai este necuprins
cu dulapuri, pentru așăzarea actelor ce stau pe gios în indestule plicuri adunate.

Arhivist statului și cavalier,
G. Asachi, agă.

Secretar, Malcoci.

Nr. 24, 1847 ghenar 26.

Ghenar 31.

Să să innoească anaforaoa din 16 aprilie 1844 cu nr. 780, dacă ea nu
au priimit înaltă imbunătățire.

Ghica, vel logofăt.

Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 99.

Original.

136

1846 ianuarie 28, Iași. — Raportul arhivarului Departamentului de Interne către cancelarie arătînd noile formalități cerute de Arhiva Statului pentru împrumutul de dosare.

Doclad presudstvii
Masa Arhivii
1846 ghenarie 28 zile

În toată vremea cînd au fost nevoie de vreo delă de la Arhiva Statului să lua cu poroncă supt cvitanție a vreunuia din cinovnici pînă la a ei întoarcere, acum însă, nu știu după ce împregiurări, Arhiva nu vroeste a mai slobozi asămîne deli cu rinduiala păzită, arătînd că urmiază a le triimete cu raport și de ar fi aciasta grabnic atunci cînd să cere dela, ar fi tare bine. Dar îi pricina că zăbovește cu săptămînilor, așteptînd să vede vreo stăruință particularnică, încît din aciastă pricină stau lucrările în zăbovire.

De aceea dar, asămîne împregiurări cu toată supunerea să aduci la cunoștința presufii, spre a regularisi celi de cuviință, pentru ca nu la întimplare de vreo ostonoavcă în lucrări să vie arhiva Departamentului în răspundire.

Arhivar, Iancu Talpiș, clucer.

Triimitem delile cu raport, fiind o măsură ce poartă în sine regulă. Să va mărgini lucrarea a să scrii ca, la prilej de trebuință, să grăbiască triimterea delilor fără cit de puțină prelungire căci la din împotrivă ostanovca ce să va face în lucrări, va cădea în răspundirea ei.

M. Miclescu.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 44.112, f. 107.
Original.

137

1846 februarie 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ arătînd că nu poate primi, spre păstrare, condicile și dosarele trimise de Controlul Statului, decît potrivit instrucțiunilor. Roagă să se ia măsuri.

Cătră einstitul Sfat Administrativ în Prințipatul Moldovei
Arhiva Statului.

Controlul Statului, pren adresul den 12 noemvrie al anului 1845, nr. 270, triimețînd spre păstrare 443 condeci și acte de socotele de bani, adunate de la Miliție și alte presudsfii, mijlocește să să priimască în starea ce sînt, adecă: cu file necusute, nenumeraresite, nescrisite și fără șnur, pe cuvînt că și la el așa s-au dat. Apoi, precum instrucțiunile aceștei Arhive nu o eartă a putea priimi acte în alt feliu decît numai înfornate cu numerație,

scriplesală și șnur, pentru ca la vreo întâmplare de a nu fi în delă niscaiva documente să-și poată da dovadă de s-au depus la ea sau nu, drept care și Arhiva cere asămenea informare al actelor de la acel ce i le trădă, dar fiindcă Controlul nici după verbală imbiere ce i s-au făcut nu să înduplecă a îndeplini asămenea forme prescise, cu tot respectul să aduce la cunoștința cinstiului Sfat spre cuviincioasă punere la cale.

Arhivist statului și cavaler,

G. Asachi.

Secretar,
Malcoci.

Nr. 49, 1846 februarie 6 zile.

Februarie 27.

Să să facă cunoscut Controlului ca să predei la Arhivă acele condice informăluite după regulile ce Arhiva are de povățuire intru primirea acturilor depusă în a ei păstrare.

Ghica, logofăt.

Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 75.
Original.

138

1846 martie 18, Iași. — Raportul Controlului Statului către Sfatul Administrativ prin care se arată că dosarele și condicile trimise Arhivei Statului care nu erau lucrate conform instrucțiunilor, nu proveneau din cancelaria sa; roagă să se hotărască instanțelor ce trimit condici la Control, spre cercetare, să îndeplinească condițiile cerute de Arhive.

Doclad

Nr. 95, 1846 martie 18 zile.

Secretariatul de Stat, prin adresa cu nr. 454, împărtășești Controlului că Arhiva Statului ar fi supus Sfatului Cirmuitor știință pentru 443 condici și acte, ci i s-au triimes de Control spre păstrare, că ar fi nenomerarisite și neșnuruite și după a Sfatului încheiare, ca asămenea condici și acte să să trădei informăluite după regulă, gios iscălitul plecat supune științii Sfatului Cirmuitor că acele dele și condici nu sînt lucrate în canțileria Controlului, ci triimisă la el de alte instanții giudecătorești și administrative spre a le ave în privire la cercetarea obiecturilor ci atiră de Control și pentru care Controlul după pravilile sale este dator a priimi dovezile ce să vor da în a lui cercetare, așa precum i să triimăt, cari după ce să cercetează de Control, atît cnigile șnuruite cit și tetradurile i alte dovezi, în calitaoa ci să priimăsc la Control, în aceeași le și triimite la Arhivă spre păstrare, fiind piste putința

Controlului de a le și regularisi în informăluirea lor, ca niște acturi nelucrate de Control, ci venite la el numai ca din ele să să lămurească pentru cheltuirea banilor haznelii și, mai ales, că nici atirună aceasta de competenția sa, precum și la § 52 din pravilile controlicești să zice: „Condicile șnuruite și tetradurile, după răveduire, să întorc la Arhivă“. Și despre o asăminea și în anul 1838, luna septembrie 12, cu nr. 280, au urmat o așa corespundenție cu Arhiva Statului, pentru delile și cnigile ci atuncea i s-au fost triimes spre păstrare, cind văzind Arhiva temeiu după care i s-au fost triimis actile și cnigile în a sa păstrare, așa precum și Controlul le-au priimit, n-au mai adaos nimică. Apoi și după aceasta tot așa i s-au mai triimes în vreo citeva rinduri acte și cnigi și Arhiva, fără să mai adaoze le-au priimit și le păstrează. Pe aceste dar, temeuri, plecat să face rugăminte ca Sfatul, avind în privire că Controlul după pravilile sale nu este îndatorit ca să șnuruiască, scripiscă și să numerarisască delile străine cind după răveduirea sa le triimete la Arhivă spre păstrare, să poroncească Arhivei ca, precum pină acum le-au priimit, să urmezi și pe viitorime și, totodată, dacă să va găsi de cuviință, să binevoiască Sfatul a pune îndatorire locurilor competente, ca orice dele sau acte ar triimete la Control spre cercetare, să fie șnuruite, numerarisite și scripsite, după forma și rindueala cuvenită, ca după reveduirea lor în Control să le poată priimi Arhiva în calitaoa ce le ceri, după cari să aibă și Controlul știință ca, cind vor veni la el asăminea acte neinformăluite, să le poată întoarce înapoi spre a le informălu precum le cere Arhiva Statului.

Controleriuul statului, Ilie Cogălniceanu, vornic.

Căminar G. Tomuzachi.

Martie 30.

Să să scrii Controlului că acturile pomenite în acest doclad să să înapoească pe la locurile de unde le-au priimit, spre a le informălu după cuviință. Totodată, să să scrii și tuturor instanțiilor ca să aibă de aproape îngrijire ca totdeauna cind vor ave a triimete la Control orice fel de acturi, să fie șnuruite, numerarisite și scripsite, fiindcă fără asăminea formalita nu vor mai fi priimate.

Ghica, vel logofăt. Catargiu. Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 83.

Original.

139

1846 iunie 10, Focșani. — Raportul Stărostiei ținutului Putna către Departamentul Trebilor din Lăuntru prin care cere să se hotărască în privința unor dosare dintre anii 1828—1832, socotite de ea neimportante.

Cinstitului Dipartament a Trebilor din Năuntru,
Stărosția ținutului Putna,
raport.

În arhiva aceștii Stărostii, între alte dele, să gășasc un număr de 660 dele vechi, injghebate din anii 1828 și pină la începutul anului 1832, cind

s-au început lucrarea Noului Regulament, cari niciodată pentru viitorimi pot fi trebuitoare, decit înmulțase numărul delilor celorlante, de cari purure au urmat și urmiază trebuinți.

Pentru aceasta, să faci rugăminti cinstuitului dipartament să binevoiască a poronci ci urmari să să păzască cu aceste nitrebnici dele, care în zădar să păstriază în arhivă, și cu ce închipuire să să triimată la Arhiva Statului, dacă s-ar găsi de cuviință a să înainta acolo.

Samiș, V. Grigoriu.

.....¹

Nr. 5268, 1846 iunie 10

Secția 1, iunie 13.

Să să răspundă ca, cu prilejurile triimiterii banilor haznelii, să triimită cite puțin pri cite s-ar putea și rinduri rinduri să să dei la Arhiva statului.

Miclescu.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 44.112, f. 135.

140

1846 august 6, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății în care se revine asupra propunerii de a se pune gratii și obloane de fier la cancelaria Arhivei, sau să dea un păzitor inarmat.

Nr. 387, 1846 avgust 6.

La Logofeție (Departamentul Dreptății).

La două ferești a canțăleriei aceștii Arhive, deși s-au propus încă cind să zide ca să se așază gratii și obloane di fer, ca și la celelalte încăperi a ei, totuși însă nu s-au pus. Apoi, precum și în canțilerie stau tot felii de acturi, care să cercetiază după regula Arhivii și care să primăsc și să dau pe unde să cer, trebuie neapărat a să face și la aceste două ferești gratii și obloane de fer, mai ales că eri dimineată, deșchizindu-să canțăleria, s-au găsit două giamuri stricate, unul de dinafară și altul dinlăuntru care, deși au dat prepus că poate să fi intrat cineva, mai virtos că și slujbașii ce au dormitoare aproape de ușa Arhivei zic că noaptea ar fi auzit sunind stecli, dar n-au înțales unde ar fi. Însă pînă acum fiindcă și amploeții însărcinați cu reveduirea a feliori de dele, ca în vacanție, sint împrăștieți, nu s-au putut cunoaște să fi lipsit ceva. Dar pentru ferire în viitorime de vreo primejdie, cu tot respectul să

¹ Semnătură indescifrabilă.

aduce la cunoștința cinstului Departament această împregiurare, făcându-i-să plecată rugămintea ca să pue la cale a să faci la zisăle ferești gratii și obloane de fer, precum asămine și ușa canțileriei, sau, după cuvintarea Reglementului și a instrucțiilor date Arhivei, să se străjuiască zi și nopțe cu păzitor inarmat.

Arhivele Statului Iași, dosar 6/1846, f. 3.

Ciornă

La 4 octombrie 1847, Gheorghe Asachi cere din nou Departamentului Dreptății confecționarea gratiilor și obloanelor de fier. Ministerul Justiției, tr. 1756, op. 1994 V, dosar 160, f. 46.

141

1846 octombrie 24, Iași. — Raportul Controlului Statului către Sfatul Cirmuitoar în legătură cu dosarele și condicile depuse la Arhiva Statului neconform instrucțiunilor, rugînd ca să se ordone Arhivei să le primească în starea în care se găsesc, nemaiputîndu-le înapoia instanțelor de la care provin.

Doclad

Nr. 267, 1846 octomvrie 24 zili

Controlul, cercetînd cnigile și alte acte ci le priime din vreme în vreme de pi la feluri de locuri și feță încă de la anul 1832 în a sa cercetare, în urmă le-au și triimes acele acte și dele în păstrarea Arhivii Statului în 14 rinduri, așa precum era și priimite la Control, adică 30 dele și 1696 cnigi, și n-au fost vreun fel de bănueală. Acum însă, la 12 noemvrie anului trecut 1845, pe lingă adresul cu nr. 270, i s-au mai dat Arhivii încă un transport de 211 deli și 232 cnigi în a sa păstrare, în starea aceea ce și Controlul le-au fost priimit, adică mai înainte de a ave știință Controlul că niște asămine nu să pot priimi fără forma cerșută de Arhivă și pi cari Arhiva, în privire că nu ar fi așa după cum așăzămîntul ei le-ar ceri, vroești a le întoarce Controlului, despre care Arhiva au intrat și cu raport la Cirmuitoariul Sfat și de cătră Secretariatul de Stat să împartășaști Controlului știință că acele cnigi și acte să să înapoiască locurilor de la care s-au primit, spre a le informălui. Asupra cărora, gios iscălitul, plecat aduce la știința Cirmuitoarului Sfat că, de a să înapoi locurilor de unde ele atunce au fost triimasă la Control este cu neputință, din pricină că multe din acele feță sint săvirșite din viață, altile poate nici sint de față, și altile ci în adivăr sint strămutate pe la alte locuri ce nici să pot ști ca să li triimată înapoi, și faci rugămintea să poroncească Arhivei Statului ca și acele cnigi și alte acte ce i s-au triimes pină la sfirșitul anului trecut 1845, să fii păstrati așa precum i s-au triimes, iar de la 1-iu ghenari a acestui an 1846, potrivit cu împartășirea făcută Controlului de Secretariatul de Stat cu nr. 790, că s-au scris departamenturilor și altor locuri, ca cnigile și delile ci să vor triimite la Control spre cercetare să fie înzăstrate cu toată formalitatea, în cuprindirea căria și Controlul își păzăști a sa datorie și cnigile sau

delile ci i să triimit neinformăluite le inapoeste de îndată locului de unde ele sint triimisa ca să le informăluască.

Controler statului,

Ilie Cogalniceanu, vornic.

Căminar, G. Tomozichi.

Ghenarie 18.

Să să scrii Arhivei Statului că așa precum urmează neindemănare de a să da o cuviincioasă formarisire acturilor și delilor vechi intrate în cercetarea Controlului, să le priimască în păstrarea ei, pe acele vechi numai, în starea în care să află, fiindcă s-au regulat chipul priimirii pe viitorime a deosăbitelor cnigi și condici. Totodată, să să împărășască știință și Controlului.

Ghica, vel logofăt.

Catargiu. Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 93.
Original.

142

1846 octombrie 25, Iași. — Raportul Arhivei Statului relativ la documentele cerute de Consulatul Rusiei, care s-ar găsi la unele persoane particulare.

Cinstitului Secretariat de Stat
Arhiva Statului.

În urmarea adresului cinstitului Secretariat nr. 2485, întemeiet pe nota împărătescului Consulat a Rosiei, nr. 3549, prin care mijlocește a să găsi predlojăniile fostului prezident a Divanurilor Moldovei și Valahiei, senatorul Cușchicov, din anul 1808 nr. 1045 și din anul 1809 nr. 1358 și 1458, Arhiva, pe de o parte au cercetat în actele aflătoare la ea, în care nu s-au aflat nimică de asămine, iar pe de alta, urmărind pe la locuri particulare, au descoperit că la dumnealui logofăt Conachi s-ar găsi niscaiva copii din acele predlojăni, și la casa răposatului spatar Vasile Tăutul s-ar găsi mai multe hirtii vechi atingătoare de stat. Voind apoi a să cerceta aceste de Arhivă, s-au întimpinat greutate însă, nu din altă, decit numai că, casa răposatului spătar Tăutul orfană fiind, ar fi în părere că prin aceea ar putea perde niscaiva dovezi a interesurilor sale.

Spre a să putea dar împlini cerirea sus însămnată, binevoiască cinstitul Secretariat a însămnă hotărîre zioa cînd amploeții Arhivei, în ființa mădularilor familiei răposatului Tăutul, sau a însărcinatului ei, vor face cercetarea hirtielor, care deosăbindu-să de cele particulare a casăi, să vor depune la

Arhivă spre păstrare și gășind cele cerute, să va urma duple mijlocirea cinstului Consulat.

Arhivist statului și cavalier, G. Asachi.

Secretar, P. Malcoci.

Nr. 352, 1846 octomvrie 25.

Octomvrie 25. Să să facă cerire soții răposatului spatar Vasile Tăutul, potrivit cu propoziția Arhivei Statului.

Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 1555, f. 13.

Original.

La 9 octombrie 1844, Gheorghe Asachi făcuse cunoscut că actele cerute nu se gășesc la Arhiva Statului. Ibidem dosar 1266, f. 5.

143

1846 decembrie 7, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Trebilor din Lăuntru privind nerespectarea de către isprăvnicii a instrucțiunilor de depunere a dosarelor.

Cinstului Departament Trebilor din Lăuntru,
Arhiva Statului.

Observarisindu-să actele Isprăvnicii Bacău, acele care ea prin raporturile nr. 5494, 5843, 7020, 7770 și 8426, le-au trimis cinstului Departament, iar cinstul Departament prin nr. 9455, 12126 și 13144, le-au îndreptat aceștii Arhive, s-au văzut că atit ele, cit și înscrierea opisălor lor, nu sint după modelul ce li s-au poroncit de cătră cinstul Departament încă de la anii 836 și 837. Apoi, fiindcă de asămine s-au urmat și din partea altor instanții, Arhiva s-au văzut nevoită a refera Sfatului Administrativ, de unde s-au luat dezlegare că, pentru acele acte ce vor fi neinformate pe regula poroncită, să să înștiințază ca să se pue amploeți spre a lor informare pe socoteala dregătoriilor de unde ar fi. În temeiul cărea dar, să face rugăminte cinstului Departament să poronciască pomenitei isprăvnicii a trimete un amploet ca să informeză zisile acte și, totodată, să binevoiască a improspăta tuturor dregătoriilor administrative, ca să informeză actele ce vor ave a trimete la această Arhivă, potrivit modelurilor ce li s-au dat în țitații ani 836 și 837, care sint și în colecție tipărite.

Arhivist statului și cavalier,

G. Asachi.

Secretar, Malcoci.

Nr. 467, 1846 dechemvrie 7, Eși.

Secția I-a decembrie 10.

Potrivit cererii Arhivei, să se înaintească lucrarea.
Directorul Departamentului, Iancu Cantacuzino.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 44. 112, f. 171.
Original.

144

1846 decembrie 9, Dorohoi. — Raportul Isprăvniceii ținutului Dorohoi către Departamentul Trebilor din Lăuntru prin care cere banii necesari pregătirii dosarelor ce urmează să se depue la Arhiva Statului.

Cătră cinstitul Dipartament al Trebilor din Lăuntru,
Isprăvnicia ținutului Dorohoiu,

raport.

Așa precum din delili sfirșiți și părăsiți, aflătoari în arhiva aceștii isprăvnicii, să găsească un însămnat număr, ca 2 500, cari fiind di trebuință a să prigăti după forma poroncită, adică cu pecetluirea, șnuruirea și învăliria lor în pinză, ceri trebuința pentru cheltuieli pregătirii lor și expeduirii la Arhiva Statului, sumă 297 lei, după însămnari în dos, căci banii cari să slobod di cătră respectiva Visterii pentru mărunta cheltuială a cântălerii fiind cu totul puțini, un cost numai de opt lei pi lună, nu să poati acoperi numai aceli cheltuieli din lăuntru cântălerii, bezi că supt iscălitul dregători și samiș plătesc din liafa lor în niagiunsul lefilor cinovnicilor și altili.

Isprăvnicia să găsești silită a aduci în cunoștința respectivului Dipartament, rugindu-l a regularisi prin locul competent, slobozirea unor asămine cheltuieli spre a nu sta delili zăcătoari în arhivă, care nici mai incap dulapurili aflătoari.

N. Bucșănescu, spătar.

Samiș, Calcantraur, serdar.

Nr. 12.422, 1846 decembrie 9.

Secția 1.

Să se docladarisască Sfatului.

Ghica logofăt.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 44.112, f. 180.
Original.

145

1846 decembrie 15, Iași. — Ordinul Departamentului din Lăuntru către Isprăvnicia ținutului Iași prin care-i pune în vedere să trimită dosarele pregătite potrivit instrucțiunilor date.

Departamentul Trebilor din Lăuntru.
cătră Isprăvnicia ținutului Eșii.

Arhiva Statului, prin raportul cu nr. 467, faci cunoscut Departamentului că, după observația ci au făcut delilor ci să triimet de cătră isprăvniciei spre păstrare, găsindu-le, atit pi eli cit și otpisurile cu cari să triimet, neinformăluite după cuviință și modelurile cunoscuti, au fost silită a docladarisi Sfatului, de unde au priimit dezlegare că pentru toate acele acti ci nu vor fi informăluiti și indepliniti după cuviință, să să înștiințazi ca să să pui amploiati pentru a lor informăluidi pi socoteala dregătorilor. Deci, pentru di a lipsi mijlocul ca să să poată aplicarisi pomenita hotăriri, Departamentul poftorește acei Isprăvniciei poroncili de mai înainte intru aceasta și ii scrii ca, pătrunzindu-să di a lor înțales și avind în videri și modelurile alcătuirii otpisurilor ci li are în arhivă și cari sint tipăriti și în colecții, să să îngrijască la prilej a triimeti asămine acte după toată cuviincioasa formă și regulă spre a nu lăsa prilej de invinovățiri.

Directorul Departamentului,

Iancu Cantacuzino.

Masa arhivii, Nr. 29181, 1846 dechemvrie 15.

Arhivar,
Talpiș

Priimit 17 dechemvrie 1846.

Dumnealui arhivariul Pavlov la regularisirea ce face delilor pentru trădarea lor la Arhivă să va povățui de cuprinderea aceștia și de modelul țitarisit.

Isprăvnicia ținutului Iași, tr. 1759, op. 2008, dosar 140, f. 6.
Original.

146

1846 decembrie 16, Iași. — Jurnal încheiat de către comisia instituită special și întrunită la Arhiva Statului din Iași, pentru analiza diplomatică a unui hrisov din 28 august 1806, dat de Alexandru Const. Moruzi cămăinarului Matei Dabija. Hrisovul a fost dovedit fals.

Jurnal
Anul 1846 luna dechemvrie în 16 zile
Capitalia Eșii

Supt iscăliții, în urmarea însărcinării pusă asupra-le di cătră einstitul Secretariat de Stat a Moldaviei, întrunindu-să în apartamentul Arhivii Sta-

tului și asemănat cuprinderii noții împărătescului Consulat a Rosiei din 27 iulii, nr. 2460, curgătorul an, cari ari di obiect adivirirea ori anularisirea validității iscăliturilor cuprinsă într-o hirtie ci să inchipuești ca hrisov slobozit la 28 avgust anul 1806, supt nr. 17, de fostul atunce domn Alicsandru Constandin Moruz voevod unui Matei Dabija căminar, pi care urmează a o infătoșa dumisale dragomanul acelui Consulat, i s-au cerut o asămine și au și infătoșat-o.

Aceștia făcîndu-i-să luare aminte, să descoperi:

1-*iu*. În stilul ei și acel obicinuit atunce, care s-au găsit în condicile divanului din acel an, să vedi mari deosăbiri.

2-*le*. Nici într-un act din ace vremi, înainte și încoace, nu s-au văzut ca în hrisoavile date să să fi cuprins într-un singur și acelaș document dreptății de mobilitate și de proprietate.

3-*le*. La nr. 17, însămnat pe această hirtie și anume zis că s-au trecut supt acel număr, s-au găsit înscrisă o anafora a Divanului către vodă, din 11 februarie 1806, pentru pricinile urmate între dumnealui Enache Pruncu și Iordachi Dimachi pentru niște bani ce ar ave a lua de la un Gheorghe Aburel, din Focșani, pe cari urmează întăritura domnului din 9 mart 1806.

4-*le*. Asămăluindu-să iscălitura domnească inchipuită pe ace hirtie cu ace văzută pe hrisovul slobozit tot în acel an, de acelaș domn, pentru regularisirea shoalelor din prințipat, cari să păstrează la Epitropia acestor așază-minte, s-au văzut o mare deosăbire atît în a ei manipulație, cit și în ortografia, fiindcă în acel al shoalelor esti scris Muruz, protocolit fiind de vel visternic, vel logofăt și lăsînd a zice că hrisovul shoalelor esti scris pe pergament, în dialectul român și elin, supt cari și stă iscălitura.

5-*le*. Pecetia ci să pune pe hrisoave să obicinue purure ace mare, iar nu ace mică, precum să vedi pe aceasta în cari nici să cunosc mărcile, decît anul și, osăbit de timbru în roșu văzut pe acel a shoalelor, mai este și o altă peceti, pe ciară roșă, de aceiaș mărime și figura aninată de capitile șnurului ce-l însoțăști.

6-*le*. Prin ace hirtie, între altele, să zice că domnul ar fi dat pronomie moștenitoare de protopundas numitului Dabija, după cum s-ar fi pomenit și prin catastihul ci i-au dat la hărăzire rangului, în vremi cînd rangul de căminar nu corăspundi la aceia, iar cuvîntul catastih însămniază lista (izvodul) în care să inscrie fețele cînstite cu ranguri, stînd acele purure în Vistierie și nici cum petac, precum să denume atunce, decreturile de astăzi. Acel însă de gramotă cu care să intitulează cătră început zisa hirtie, nu să vedi a fi fost întrebuintat în acturile slobozite pe atunce.

Din impregiurările de față să videriază că hirtia infătoșată de cătră dumnealui dragomanul Sciulapnicov, carile au azistat la toate aceste operație, esti dipartată de haractirul unui adivărat hrisov slobozit în acel an de domnul Muruz, de cari acturi să și găsesce mai multe aice în țară și pe la feță particulare, în osăbite pricini.

Pentru știință dar și achitarisire misiunei cu cari am fost onorați în acest sujet, s-au încheiat acest jurnal supt a noastre iscălituri și a însuș dumnealui dragomanului pomenit mai sus, carile să va supune în original cin-

stitului Secretariat de Stat, spre observare și hotărâre celor ci va găsi de cuviință.

Secretariatul de Stat, dosar 643, f. 41, 44.

Ciornă.

Publicat de V. Apostolescu, *Analiza diplomatică a două documente din 1803 și 1806 presupuse false, făcută de către o comisie instituită special în anul 1845*, în „Revista Arhivelor” 2/1965, p. 95—96, anexa nr. 2.

147

1846 decembrie 18, Iași. — Adresa Arhivei Statului către Isprăvnicia Roman prin care trimite pecețile unor biserici din acel ținut — primite de la Departamentul Trebilor din Lăuntru — spre a fi inventariate potrivit instrucțiunilor date.

Nr. 482, 1846 dechemvrie 18.

La Isprăvnicia Roman.

Departamentul Trebilor din Lăuntru, prin adresa nr. 17074, au îndreptat în păstrarea aceștii Arhive primite de la acea Isprăvnicie, pe lângă raportul din trecutul an 844, nr. 6903, 48 peceți bisăricești, de la unile din satile acelu ținut. Dar, apoi, fiindcă sint pecetluite în pinză și nu au opis, care să arăti a cărora anume sate sint și din ce an, nu să pot aşăza la regula menită aceștii Arhive, de aceea să inaintesc prin aceasta, ca să li să facă un asămine opis, în două exemplare, potrivite modelului ce i s-au poroncit de cătră Departament în trecutul an 844 luna septemvrie, adică, în dreptul scierii satului la sfirșitul rindului, să se pue și pecetea, însă să se aşăză bine, încit să se cunoască curat scripturile ei și apoi să se trimată iarăși aicia.

Arhivele Statului Iași, dosar 18/1846, f. 10.

Ciornă.

148

1846 decembrie, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Anica Tăutu, spre a pune la dispoziția lui Gheorghe Asachi, sau altui amploaiat al Arhivei Statului, documentele rămase de la soțul ei, pentru a se alege acele care privesc statul sau alte persoane particulare.

Dumisale cucoanii Anica Tăutu, soția răposatului spatar
Vasili Tăutu.

Din inscrișul arhivistului statului, supt nr. 352, curgător an, luînd știință că între hirtiile răposatului dumitale soț s-ar găsi mai multi acturi ci priivesc pe stat și alte feță particulare, iar casăi sau orfanilor nici de un folos, Secretariatul de Stat cu cinsti vă poștești ca să binivroiți a incredința acele hirti

dumnilorsali postelnicului Gheorghe Asachi, sau orindușilor de dumnealui ampoeți a Arhivii Statului i a dumisale comisului Franțoa Hadic, cari sint însărcinați a păși la 16 a curgătoarii întru obsarvarisire lor și a faci alegiri acelor ci să vor atinși de stat i alti feță, pi cari să li să priimască cu anumi enventarium supt a dumnilorsali și a dumitali iscălitură, ca să să poată regula-risi celi de cuviință.

N. Mavrocordat.

Director, aga P. Florescu

Secția al 3-le, 1846 decemvrie, Eși.

Secretariatul de Stat, dosar 1555, f. 11.
Original.

149

1847 ianuarie 26, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ pentru a se da o hotărîre în privința selecționării actelor, sau să i se mai dea dulapuri pentru păstrarea lor.

Cătră cinstitul Sfat Administrativ în Prințipatul Moldovei,
Arhiva Statului.

La 19 ghenari a anului 1844, nr. 13, s-au raportuit cinstitului Sfat că, în temeiul cuvîntării adresului cinstitului Secretariat din 843, nr. 256, răzâ-mat pe hotărîrea cinstitului Sfat, *s-au adunat de pe la arhivarii osăbîtelor departamenturi oareșcare propuneri atingătoare de desfîințarea actelor Arhivei*, acele ce ar îngădui o asămîne desfîințare și care propunere, împreună cu ceea ce s-au chibzuit de această Arhivă, s-au supus prin sus însămnatul raport. Dar fiindcă pînă amu nu s-au încunoștiințat Arhiva de punere la cale și precum acte necontenit să adună, încît încăperile rinduite sint texite cu acte, cu tot respectul să face aducire aminte cinstitului Sfat ca să binevoiască a rindui desfîințarea actelor ce să vor socoti, *iar de nu va urma aceasta, apoi să poronciască a să mai face vro patruzăci dulapuri de modul acelor ce are Arhiva*, cu care să socoate a să umple tot localul ce mai este necuprins cu dulapuri, pentru așăzarea actelor ce stau pe gios în îndestule plicuri adunate.

Arhivist statului, cavaler G. Asachi.

Secretar, Malcoci.

Nr. 24, 1847 ghenar 26.

Ghenar 31.

Să să inoască anaforaua din 16 aprilie 1844, cu nr. 180, dacă ea nu a primit înaltă îmbunătățire.

Ghica, vel logofăt. G. Catargiu. Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 99.
Original.

150

1847 aprilie 25, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Sfatul Administrativ prin care roagă să i se mai dea 40 dulapuri pentru a pune arhiva ce stă pe jos pînă ce se va da o hotărîre în privința selecționării actelor.

Cătră cinstitul Sfat Administrativ în Prințipatul Moldovei
Arhiva Statului

Pe socotință că în urmarea proiectelor și a raporturilor date încă pe la anul 1839 au a să desființa unile din actele adunate la această Arhivă, care să așteaptă din zi în zi, s-au cerut la anul 845 numai 42 dulapuri ce s-au închipuit a sluji pentru actele ce era atunce îmbulzite pe gios. Aceste dulapuri priimindu-să, s-au și ocupat cu acele acte, dar apoi, precum de atunce să adună neconținut, iarăși au agiuns a fi zăcătoare pe gios, încît, văzîndu-să că neconținut sporesc și a lor desființare nu-și capătă hotărîrea, prin raportul din 26 ghenari a curgătorului an, nr. 24, s-au mai adaos rugăminte cinstitului Sfat ca să se mai dei 40 dulapuri Arhivei, cu care cuprinzîndu-să tot localul ei, să se așază în ele actele ce stau pe gios, care fiindcă nu s-au priimit pînă acum, cu tot respectul să adaoge rugăminte cinstitului Sfat să binevoiască a poronci să se facă și aceste dulapuri.

Arhivist statului și cavalier,

G. Asachi.

Secretar, P. Malcoci.

Nr. 120, 1847 aprilie 25, Eși.

Mai 16

La secția al II-le spre a docladarisi dumisale vel postelnicului.

Noembrie 4.

Fiindcă din raporturile Arhivei Statului s-au luat încredințate că delile ce i să trimît au venit în sporire, încît nu numai dulapurile date nu agiung, dar chiar de i s-ar mai da altile nu au undi încăpe, să să scrie Logofetei ca, în temeul înaltei deslegări ce au primit gios iscălitul, ea să alcătuiască un proiect, pre cît s-ar pute mai nimerit, pentru alegirea și disființarea delilor ce după obiectele de care ar fi cuprinzătoare nu ar merita pastrare pe mai multă vreme și să-l înfășezezi Sfatului, fără întîrziere, spre cea mai departe lucrare.

Mavrocordat.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 101.

Original.

La 12 mai 1848, Gheorghe Asachi cere din nou Sfatului Administrativ confecționarea celor 40 dulapuri. Ibidem, f. 107.

151

1847 septembrie 29, Iași. — Raportul Sfatului Administrativ către domn prin care cere să se hotărască comisia ce urmează a-și da avizul asupra dosarelor propuse spre desființare.

Prea înălțate doamne.

După stăruințele din partea arhivistului statului de a se face o punere la cale pentru a se împuțina acturile ce se trimit în păstrarea Arhivei Statului, care prin neconținutul înmulțire nu pot avea încăperea trebuitoare, Sfatul i-au dat dizlegare ca să se înțeleagă cu arhivarii osăbitelor departamenturi spre a inchipui un proiect, care apoi să se supue cercetării unei inadinsă comisii pentru lămurirea împregiurării și hotărârea acturilor ce ar fi de trebuință a se ține în pastrare, ca pe celelalte să se poată desființa și în urmăre, dumnealui arhivistul au înfătoșat prin al său raport propunere că delile ce vor fi cuprinzînd legiuitoare așezăminturi și îmbunătățiri, precum și acele particulare ce s-ar socoti mai însemnate și în care ar fi dezlegări a cirmuirii ce s-ar afla în aplicație și la alte de asemenea pricini, să rămîie în statornică păstrare, eară cele ce se vor socoti sfîrșite pentru totdeauna, să se deie în observația comisiei ce s-ar rindui. Și pentru cite dele ace comisie ar găsi de cuviință a să desființa, să se oprească extract cu arătare cînd s-au început pricina, pînă cînd au prelungit și în ce s-au mărginit, care extract să se păstreze spre știință. Eară incit pentru delile ramului giudecătoresc, că așa precum pravelile legiuesc paragrafie de 30—40 ani, apoi acele de avere nemișcătoare să se păstrează atita timp cit sloboade pravila pentru căutarea de proșes, adica 40 ani, socotiți de la zioa sfîrșirei giudecăței. Asemine și din pricinile criminalicești, acele mai însemnate să se păstrează earăși 40 ani, eară pricinile de avere mișcătoare și administrative să se păstrează cel mult zece ani, și la a lor desființare să se păstrează numai un extract, precum s-au zis, de pe fieștecare, cu arătare cînd s-au început cînd s-au sfîrșit și în ce s-au mărginit, nescăpîndu-să însă din vedere ca așezăminturile și dizlegările ce ar fi în acele dele, să se scoată și să se păstreze pentru totdeauna ca original a pravelilor. Nu mai puțin și condicile de hrisoave, anafonale și jurnaluri a divanurilor și a giudecătorilor, să se păstrează pe cit comisia zisă ar găsi de cuviință.

Sfatul dar, luînd în bagare de samă împovoritoarea înmulțire a delilor care chear acum cu anevoe pot incape și că Arhiva nu conținește de a cere dulapuri în însămnătoriu număr, plecat aduce la cunoștința înălțimei voastre o așa împregiurare, cu propunere că, dacă veți găsi de cuviință, să se rinduiască propusa comisie, care să fie întrunită de persoane ispitite în asemenea lucrare ca, chibzuînd măsurile cele mai nimerite, precum și propunerea dumisale arhivistului, să inchipuească regula după care să se aleagă și să se păstreze delile trebuitoare și să se desființeze pe acele prisoselnice, însă desăvirșita hotărîre rămîne la înalta incuviințare.

Mădularele Sfatului Administrativ, a înălțimei voastre plecate slugi, Iordachi Ghica, vel logofăt. Vel postelnic, Mavrocordat.

Directorul Departamentului, Negruzzi.

Director, aga Florescu.

Șef secție, C. Polizu, spatar.

Secția a 2-a din Secretariatul de Stat
Nr. 1925, anul 1847 septembrie 29, Iași.

Să să facă cunoscut Logofeții Dreptății că, așa precum ea de mai înainte prin rezoluțiile Sfatului au fost însărcinată de a pregăti un proiect pentru desființarea delilor sfirșite, și acest proiect neînfașându-să pînă acum spre ce mai departe lucrare, mai ales cînd este neapărat, după chiar rostirea înălțimei sale, a să face punere la cale spre imputinarea numărului delilor, care nu mai au încăpere în Arhivă, precum este cunoscut Logofeției, Logofeția după poronca înălțimei sale este poftită a să indeletnici întru pregătirea zisului proiect, spre a să întregi după toată cuviința în esămine lucrare.

Secretariatul de Stat, dosar 541, f. 102.

Original.

152

1848 februarie 15, Iași. Răportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care roagă a i se trimită cite un exemplar din Foia sătească.

Cinstitului Departament al Dreptății,
Arhiva Statului.

Așa precum după ceririle cu nr. 150, 272, 344 și 263 din trecuții ani, nu s-au regulat pînă acum a să da și aceștii Arhive Foia sătească, să adauge și prin aceasta rugăminte, să binevoiască a pune la cali ca să să dei și Arhivei Foia sătească, atit pe vremea trecută, de la înființarea ei, cit și în viitorime.

Arhivist statului și cavaler,

Acest raport a fost corectat de Gh. Asachi în felul următor:

Fiind Arhiva menită a păstra nu numai acturile publice ce și tot feliu de despoziții legiuitoare, slobozite de guvern și că asemenea se cuprind în foile oficiale, apoi, cu toată supunerea, se cere să binevoiască a trimită la Arhivă un exemplar a Foilor setene, de la început și a regula pe viitorime urma lor, așa precum după ceririle cu nr. 150, 272, 344 și 263, din trecuții ani, s-au mai făcut asemenea cerere.

Arhivist statului și cavaler,

G. Asachi.

Secretar, Malcoci.

Nr. 67, februarie 15, 848.

Arhivele Statului Iași, dosar 8/1848, f. 2.

Ciornă.

153

1848 aprilie 5. — Cererea lui Mihail Kogălniceanu, vechil al mănăstirii Neamț, către Visterie pentru a porunci Arhivei Statului să-i elibereze o copie de pe catagrafia din 1820 a locuitorilor din mahalalele Tg. Neamț, Piriul Ursului, Pometile și Humulești.

Cinstitei Visterii a Prințipatului Moldovii,
Obștescul vechil a sfintei mănăstiri Neamțu și Secu.

Avind trebuință de a avea o copie a tăbliței catagrafice a lăcuiitorilor din mahalalele Tîrgului Neamțu, numite satele Piriul Ursului și Pometile i satul Humulești, din ținutul Neamțu, pe anul 1820 și care catagrafie se află la Arhiva Statului, rog pre cinstita Visterie ca să binevoiască a porunci Arhivei de a-mi slobozi cea copie, fiindu-mi trebuitoare la aducerea în implinire a anaforalei Sfatului din 1838, nr. 203, înalt întărită, pentru o învoeală închiată la 1820 între lăcuiitorii acelor sate i mănăstirea Neamțului și pentru care urmează o locală comisie orînduită de cinstitul Departament din Lăuntru.

M. Kogălniceanu.

5 april 1848.

Se recomanduește Arhivei Statului spre a da cuvenita copie legalizată. Directorul Departamentului, Negruzzi. 1848 aprilie 5.

S-au dat două copii încredințate de la filile 66 și 73, a catagrafiei satului Humulești și Tîrgul Niamțului.

1848 aprilie 6.

Nr. 123 și 124.

Arhivele Statului Iași, dosar 5/1848, f. 4.
Original.

154

1849 aprilie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departamentul Dreptății prin care roagă ca instanțele în subordine să nu mai depună arhivă din lipsă de spațiu.

Cinstitului Departament a Dreptății,
Arhiva Statului.

Și prin raportul din 22 noemvrie a conținutului an 848, nr. 259, s-au arătat cuvintare adresului Secretariatului de Stat nr. 1244, prin care încunoșțiințază dezlegare Sfatului Cirmuitoriu că au lăsat asupra acelu cinstit Dipartament chibzuire pentru îndemănarea încăperilor aceștii Arhivi, în temeiul căria s-au adaus rugăminte că pin la ce mai departe regularisire să pue la cale a să mai da Arhivii 40 dulapuri, ce ar mai putea încăpe în boltele ei, în care să să așază delile ce stau pi gios și, totodată, să poroncească tuturor

instanțiilor a nu mai triimeti deli aicea, pînă s-ar ușura Arhiva de acele ce după dezlegarea Sfatului s-ar socoti prisosnice. În urma căria, fiindcă pînă acum Arhiva n-au văzut de s-au făcut vreo punere la cale și instanțiile nu încetează a triimeti acte, încit stînd năclăite prin toate ungherile pî gios, pe de o parte, după cum s-au arătat și mai înainte, umezindu-se pot primi stricăciune, eară pî de alta fac mare confuzie la căutarea acelor ce sînt în toate zilele cerute.

Așadar, Arhiva este nevoită și acum a mai adaoage rugăminte cinsti-
tului Departament să binevească a poronci de îndată tuturor instanțiilor
să continească cu triimetirea delilor și să pue la cale pentru acele ce stau
pe gios, a să da propusăle de mai sus dulapuri.

Arhivist statului și cavaler,

G. Asachi.

Secretar, Malcoci.

Nr. 108, 22 aprilie 849.

Secsia I-iu.

Să să infățoșăzi cu lucrările.

Directorul Departamentului, Corne.

1851 septembrie 28.

Urmează a să alătura la actă, căci după osăbite raporturi din urmă,
s-au regulat cele de cuviință prin anaforaoa supt nr. 1530 din 15 mart anul
curgător, recomenduită de înălțimea sa Ocirmuitoriului Sfat.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 61.

Original.

155

1849 mai 5, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Departa-
mentul Dreptății rugînd a se face obloane de fier și gratii la ferestre,
la una din încăperi, pentru siguranța arhivei.

Cinstiului Departament a Dreptății,
Arhiva Statului.

Nemaiîncăpînd acte în încăperile aceștii Arhive, precum în mai multe
dăți s-au înștiințat, au venit în neaparată silă a pune un indestul număr
de niște asămîne și în apartamentul acela ce i să lăsasă de canțelerie, care
însă neavînd nici o siguranție, ca unul ce nu ari ușă, gratii la ferești și obloane
de fer, prin raporturile nr. 287 din 1846 și nr. 265 din 1847 s-au făcut rugă-
minte ca cinstitul Departament să pue la cale a să face aceste despre care
s-au propus încă chiar atunci cînd s-au menit a fi acești încăperi pentru așe-
zarea arhivei și, precum nu să vedi pînă acuma înființate zisăle gratii, obloane
și ușă de fer, să adaoage rugăminte cinstiului Departament să pue la cale

facirea lor cit să va putea mai în pripă, ca nu amenințându-să de vreo primedie, să cataidiască răspundere asupra cuiva.

Arhivist statului și cavaler,

G. Asachi.

Secretar, Malcoci,

Nr. 115, 1849 mai 5, Eși.

Secsia I-iu.

Să să infățoșăzi cu lucrările.

Directorul Departamentului, Corne.

1851 septembrie 28.

Acest raport au rămas a să alătura la actă, căci urmind anaforoa Departamentului supt nr. 1530 de la 15 martie trecut, s-au recomenduit de înălțimea sa Sfatului Ocirmuitor.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 53.
Original.

156

1849 septembrie 27, Iași. — Cererea de demisie a lui Gheorghe Asachi din funcția de arhivist al statului.

Prea înalțate doamne

În epoha reformei politice a Moldovei, la anul 1829, Obșteasca Adu-nare a Divanurilor m-au ales mădular la comitetul reglementar. În însușime de redactor secretar am lucrat, fără leafă, în curs de 11 luni, la București, Așezământul ce au statornicit drepturile patriei. După aceea, împuternicitul prezident m-au numit din partea ambilor prințipate, în asemine însușime, deputat la San-Petersburg unde, tot fără leafă, am purtat 9 luni de zile astă sarcină cu mulțămirea și a cabinetului Curței proteguitoare, încit, la introducerea Noului Așezământ, împuternicitul prezident m-au numit arhivist al statului, ca o remunerație a lucrărilor de doi ani, ca un mijloc a îndemăna ocupațiile literare și spre a organiza Arhiva Statului ce era un nou ram de slujbă publică în țară.

De atunce m-am nevoit a răspunde unei asămine onorabile încredere și, după atributurile postului, am adunat interesante documente ale țării, răspindite și dorite, și am păstrat cu sfințenie acest sanctuar a drepturilor compatrioților. Manipulația Arhivei, compusă astăzi din 142.221 acte, după alăturatul raport, am organizat-o în mod a să putea cu înlesnire găsi orice hirtie cerută și de s-ar fi luat în considerație indesitele proecte, lucrarea arhivei mult s-ar fi simplificat. Cu toate aceste, sarcina am purtat-o așa, încit nicio-dată n-am proclamat nici cea mai mică nemulțămire din partea guvernului, au a publicului.

După asămîne lucrări de 18 ani, simțind dorința înălțimii voastre de a însărcina pe altă persoană cu Arhiva Statului, nu preget a o împlini prin demisia de față, rugîndu-vă, cu toată supunerea, să binevoîți a lua în considerație drepturile și slujbele agonisite cu loiatate în asămîne însărcinări însămnătoare ale statului, și totodată, a rîndui o comisie spre a adeveri starea arhivei și a sa tradare.

Apoi, fiindcă în viitorime nimic nu m-ar lega în capitală decît Institutul tipolitografic, carele cu mari greutate și cheltueli l-am organizat și parte din nou am introdus în țară pentru cultura și lauda compatrioților și exploatarea acestei industrii de pămînteni, cu toată supunerea, rog înțelepciunea înălțimii voastre, să binevoiască a orîndui vreun mijloc de a fi ușurat și de astă sarcină, cu despăgubire potrivită, spre a putea consfinți rămășița zilelor casei mele împovărată de greli datorii, că pînă acum toate îngrijirile vieții ostenitoare erau țintite mai cu samă în slujba publică.

A înălțimii voastre prea plecată și supusă slugă,

G. Asachi.

Iași, 27 septembrie, 1849

Sfatul nostru avînd în vedere îndelungatele slujbe ce dumnealui postelnicul Gheorghe Asachi au făcut în priința aceștii țări în deosebite ramuri, atît învățămînturilor publice și a literaturii naționale, încă și înainte reformii reglementare, cit și în conclucrarea Așezămîntului țării, nu mai puțin și în rînduirea Arhivei Statului în adunarea documenturilor, ne îndeamnă a-i orîndui din Casa pensiilor o pensie de opt mii lei pe an, păstrînd pentru dumnealui a noastră bunăvoință, ca la cel întăi prilej să-l întrebuițăm în o funcție potrivită cu însușirile ce le poartă. Iar această a noastră hotărîre, ca sămn de mulțămire, prin ofis să să împărtășască dumnealui, care, totodată, să să aducă în cunoștința publică prin foae oficială.

Grigore Ghica voievod.

În 27 septembrie 1849.

Colecția „Documente“, P. 551/34.

Copie.

1849 septembrie 29, Iași. — Ordinul Departamentului Dreptății către vornicul Vasile Alecsandri, arhivistul statului, în legătură cu formalitățile ce trebuiesc îndeplinite la luarea în primire a Arhivei Statului de la fostul arhivist, postelnicul Gh. Asachi.

Cîstit dumisale vornicului Vasile Alecsandri,
arhivistul statului.

Cătră cele împărtășite dumitale prin adresul sub nr. 5185, Departamentul Dreptății adaugă cu aceasta alătura, ca primirea Arhivei Statului

de cătră dumneata, de la fostul arhivist, dumnealui postelnicul Georgi Asachi, să să facă în chipul următor:

Dumnealui postelnicul Asachi, fostul arhivist, carile au fost începătorul Arhivei, și care prin a dumisale osteneală au adunat feliuri de documente atingătoare de stat, să facă listă lămuritoare de delile aflate, atit giudecătorești, precum și administrative, de a se bendusi unile din altele și împărțindu-să pe fieștecare an, cum acele s-au primit. Asemenea, se va face o listă lămuritoare de toate actele și de documenturile statului ce s-ar fi adunat de la înjghebarea adunării delilor la Arhivă, pe care liste apoi le vei primi de la dumnealui postelnicul Asachi, supt a dumisale iscălitură, pentru care o dată cu aceasta s-au făcut împărțășirea cuvenită și dumisale postelnicului, dând și dumneata deopotrivă, supt a dumatiale iscălitură, de priimirea lor, asemenea, spre a vă ști regulat și lămurit starea de astăzi a arhivei. Și după așa formală primire a Arhivei, încunoștiintind pe acest Departament, totodată va binevoi a triimite și copie de pe listele despre care s-au pomenit mai sus, adeverate cu iscălitura dumatiale, sirguindu-te pe viitorime a afla și alte documente, care vor fi pe la deosebitele locuri, precum în arhiva Mitropoliei, care vor privi pe stat și pe pământ obștești.

Logofătul Dreptății și cavaler,

.....¹

Nr. 5253, 1849 septembrie 29.

Publicat de Sever Zotta, *Din trecutul Arhivei Statului a Moldovei. Spicuri din dosarele cancelariei*. În „Arhiva Românească“, tomul VI, 1941, p. 254.

158

1849 octombrie 31, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat prin care se comunică Departamentului Dreptății că Departamentul Lucrărilor Publice a fost însărcinat cu alegerea locului pe care să se construiască localul Arhivei Statului.

Secretariatul de Stat a Prințipatului Moldovei.

Secția II-a, nr. 2709, anul 1849 luna octombrie ziua 31, Iașii.

Departamentului Dreptății.

Departamentul de Finanse, prin referatul sub nr. 5991, au cerut a Sfatului dizlegare pentru delile adunate la isprăvnicile ținutale, care nu au încăpere la Arhiva Statului și Sfatul au făcut inchiere că, așa precum Arhiva Statului urmează a fi aşazăată în osăbită încăpere, atit pentru depărtarea primejdiei de foc la locul unde să află, în Palatul Ocirmuitoriu, cit și pentru a încăpe delile ce s-ar mai primi de pe la ținuturi, Departamentul Lucrărilor Publice să să indeletnicească a căuta locul unde anume să să clădească

¹ Iscălitură indescifrabilă.

o încăpere pentru Arhiva Statului și făcînd a sale închipuiri, să le înfățișeze Sfatului.

În urmare, o dată cu împărțirea cuvenită Departamentului Lucrărilor Publice, cu cinste să face cunoscut celui Departament spre știință.

Secretariul Statului,

A. Sturza.

cercetat, P. Florescu

pentru șef secției, S. Antoniadu.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 160, f. 52.

Original.

159

1857 ianuarie 8, Iași. — Ordinul Logofetei privind numirea lui Gheorghe Asachi în postul de arhivist al statului.

Nr. 11. Nr. adresei 10.774, ghenarie 8.

Logofetea încunoștiințînd pe Arhivă despre rînduirea dumisali postelnicului Gheorghe Asachi la postu de arhivist statului.

Arhivele Statului Iași, condica 1/1857, f. 2^v.

Rezumat în Registrul de intrare pe anul 1858.

160

1857 februarie 14, Iași. — Circulara Ministerului Justiției către tribunale pentru a se depune dosare, spre păstrare, la Arhiva Statului, trimestrial.

Arhiva Statului, prin raportul sub nr. 2, au încunoștiințat pe acest Minister că, deși după regula statornicită toate tribunalele în deobște sînt îndatorite ca tradarea actelor în păstrarea ei să o facă într-un număr mare de acte și aceste însoțite de cîte 2 opise, conform deslegărilor date de către acest Minister, totuși cele mai multe din tribunale, intrerupînd din timp în timp cu urmarea de a recomanda Arhivei numai cîte o singură actă, ar produce prin aceasta o mare confuzie, încît Arhiva au fost nevoită de a propune spre incuviințarea acestui Minister, ca toate instanțele giudecătorești să nu recomandeze în alt mod acte în păstrarea ei decît numai în patru termene pe an, adică fiecare transport să fie cuprinzător de actele ce se vor sfîrși în curgere de trei luni, fiindcă prin această urmare Arhiva folosindu-se de timpul ce ar mijloci de la tradarea unui transport pînă la altul, ea s-ar ocupa cu neînterupere în revizia și regularea actelor fiecăreia transport și totodată, prin modul acesta, ar mai conteni corespondența ce se zădărnici-

cește pentru unele din acte, care abie sosesc, iar altele nici agiung în păstrarea ei și iarăși să cer de cătră tribunale.

Aceste impregiurări ministerul făcându-le cunoscute și acelui tribunal, îi scrie ca pe viitor să se conformeze dispozițiilor propuse care, găsiindu-se potrivite întru înlesnirea lucrărilor Arhivei, s-au și încuviințat de Ministeriu.

Publicat de Scarlat Pastiea, *l.c.*, p. 1084—1085.

161

1857 aprilie 2, Iași. — Adeverință semnată de Asachi pentru salariul primit pe primul trimestru.

4050. Adică patru mii cincizeci lei cursul hasneli, am primit liafa mea pe trilunia ghenarie, februarie și martie anul 1857.

La 2 aprilie 1857.

Arhivist statului, Asachi.

Arhivele Statului Iași, condica 5/1857, f. 1.

Copie în „Condica lefilor personalului Arhivei Statului pe anii 1857, 1858 și 1859“.

162

1857 iunie 5, Iași. — Anaforaua Consiliului Administrativ către caimacam, prin care face cunoscut greutatea ce întâmpină Arhiva Statului cu primirea unui mare număr de dosare încheiate, provenind de la tribunale, ce ocupă aproape tot spațiul disponibil al acestei instituții, obligind ca Sfatul să plătească anual o chirie de 300 galbeni la Epitropia Sf. Spiridon pentru camerele ocupate de arhivă. Se propune ca secretarul Arhivei să fie însărcinat cu trierea dosarelor în vederea distrugerii acelor neimportante, dându-i-se acestuia un plus de 200 lei, pe lângă leafa sa.

Exelență,

Departamentul Dreptății prin referatul sub nr. 4178 arătind greutatea ce întâmpină Arhiva Statului din cauza neconținței trădării în a ei păstrare a actelor sfârșite de pe la tribunale, care acte au agiuns în așa de însămnător număr încit nu mai încap în localul ocupat de Arhivă și nici în acel închiriet de la ghenerala Epitropie a Casei sf. Spiridon, pentru care se plătește de cătră Sfat o anuală somă de trei sute galbeni, au adaos că vreme ce în curind va urma nevoie de alte localuri și dulapuri, apoi Arhiva propune ca, spre înlăturarea greutăților ce se întâmpină întru înaintarea mai în grabă a lucrării comisiei însărcinată cu desființarea actelor, din cauză că directorii divanurilor sint ocupați în tot minutul cu lucrările funcției lor, să se însărcineze pe secretariul Arhivei cu asemenea clasificare a actelor menite a se desființa, de la care se poate capata o mai grabnică lucrare după închezășluirea ce au

dat și cunoștința ce are, ca unul ce se află servind de la înființarea Arhivei, sub condiție însă ca această îndeletnicire se o facă în toate zilele sub privigherea dumisale arhivistului, de la 6 oare după amiază, până la 10 de noapte, conform aceasta cu așezămintul Divanului Obștesc din 4 iulie 1853, iar spre răsplătirea sa să i se facă un adaos la leafă, ca pentru o lucrare deosebită și în privire mai ales a greutății familiei sale.

Consiliul Administrativ extraordinar incuviințind o asemenea propoziție, este de socotință ca adaosul la leafa dumisale secretariului Arhivei să se mărginească la suma de două sute lei pe lună, cursul Visteriei, pe lângă leafa ce primește după stat și să se plătească din § extraordinar a Departamentul Finanțelor, pentru care cu respect referenza excelenței voastre, spre definitivă hotărîre.

Membri Consiliului Administrativ, a excelenței voastre plecați servi,

N. Mavrocordat.

A. Fotino.

A. Sturdza.

Șef secție,
Antoniadi.

Secția a II din Secretariatul de Stat.

Nr. 3976, 1857 iunie 5 zile, Iași.

Se incuviințează adaosul de două sute lei propuse la leafa secretariului Arhivei, însă acest sporiu să se facă din economiile Departamentului Dreptății.

Conachi Vogoride.

Secretariatul de Stat, dosar 1688, f. 234..

Original.

163

1857 noiembrie 19, Iași. — Adresa Departamentului Ostășesc către Secretariatul de Stat, prin care face cunoscut că nu poate preda harta cu noua delimitare a Moldovei, deoarece mai este utilă comandantului. Propune a se face mai multe copii după această hartă, pentru ca acea originală să fie predată Arhivei Statului.

Departamentul Ostășesc al Principatului Moldaviei.

Secția a II-a, nr. 4856, anul 1857, luna noiembrie 19 zile, Iași.

Onorabilului

Secretariat de Stat

Asupra adresei onorabilului Secretariat de Stat sub nr. 6170, cu cinste să răspunde că cerutul de către Arhiva Statului act de delimitație a Moldovei nouă, precum și alte acte ce s-ar mai găsi la ștab, fiind ades trebuitoare lui pentru lămurire atingătoare de granițe, onorabilul Secretariat va binevoi

a propune Sfatului de a pune la cale să se scoată copii atit pentru acest Departament Ostășesc cit și pentru alte departamente și numai atunce orighinalele să vor putea da la Arhiva Statului, iar pină atunce vor rămine tot in păstrarea ștabului, mai ales că ele au și cheltuit cu legarea lor și facirea unui portofoliu în care să păstrează sub incuetoare.

N. Mavrocordat.

Șef secșiei,
Colonel,

Noembrie 20 secșia a II-a.

Potrivit ceririi de față, să să scrii Dipartamentului Public să îndatorească pe unul din inginerii acelui departament ca să scoată două copii de pe actul delimitașiei Moldovii nouă, fiind neapărat trebuitoare, iară Arhivei Statului i să va face cunoscut că numai după ce să vor săvîrși aratatele copii, i să va putea trăda actul cerut.

Cantacuzino.

Secretariatul de Stat, dosar 1688, f. 251.
Original.

164

1858 ianuarie 16, Iași. — Raportul Departamentului Lucrărilor Publice către caimacam, prin care face cunoscut greutatea ce întimpină cu plata chiriei de 300 galbeni Epitropiei spitalului sf. Spiridon pentru 5 încăperi, unde se păstrează actele nelucrătoare ale Arhivei Statului. Se propune ca aceste acte să fie distruse prin ardere, sau să fie transportate la mănăstirea Neamț, care dispune de mai mult spațiu.

Exelenșă.

Între împovărătoarele chirii ce plătește statul în capitalie, una, și ce mai însămnată fiind acea de 300 galbeni pe an ce dă Epitropiei ospitalului Sf. Spiridon pentru cinci bolte în care să păstrează actile nelucrătoare a Arhivei Statului, care pe lîngă că nu sînt de nici o treabă încărcîndu-se pe Departament cu o chirie zădarnică și chear după Reglement ar trebui desființate prin ardere, împregiurare ce s-au supus și înălșimei sale fostului domn Grigore Ghica prin anaforaua cu nr. 1780. Departamentul și la ocazia de față nu lipsește a aduce la cunoșștinșă excelenșei voastre, rugîndu-vă a hotări sau a lor desființare prin ardere, sau să încuviințați strămutarea lor în niște încăperi a mănăstirii Neamțu, unde sînt indestule odăi, spre a să scuti chiria mai sus propusă.

Al excelenșei voastre plecată slugă,

Departamentul Lucrărilor Publice, secșia III. Nr. 151, 1858 ghenarie 16 zile.

Șef secșie,
T. Bosie.

Să recomanduește Consiliului Administrativ spre regularisire, potrivit interesului trebuinții.

1858 ghenarie 18.

Conachi Vogoride.

28 ghenarie, nr. 68.

Să incuviințează propunerea Departamentului a să transporta arătata arhivă în acea din mănăstiri care departamentul va găsi mai potrivit, transportul făcîndu-să cu chip iconomicos.

Balș.

Milu.

Cantacuzino.

P. Donici.

Secretariatul de Stat, dosar 1688, f. 265.
Original.

165

1858 ianuarie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății în care roagă să i se inapoieze „bolta“ (depozitul) luată de Departamentul de Finanțe.

Onoratului Ministeriu al Dreptății,
Arhiva Statului.

În privire că instanțele giudecătorești și posturile administrative nu continesc a recomanda în pastrarea Arhivei acte sfîrșite, ear localurile ei sint ticsite de mulțimea actelor pînă acum adunate, ce au agiuns la somă de 200 mii, din care o parte stau așezate pe gios, pentru că din trei bolți ce ocupă Arhiva în palat, astăzi este strimtorită numai în două bolți, fiindcă una s-au luat de cătră Departamentul de Finanți pentru dipozitul hirtiei timbrului, iar Arhiva nu să poate ușura acum deodată de însămnatul număr de acte ce să clasificarisă spre disființare, pentru că niște asăminea să eu dintr-un loc și se pun numai în altul, fără a să deșerta localul lor.

În asăminea privire, Arhiva găsăște de cuviință a face rugăminte onoratului Ministeriu să binevoească a mijloci, la locul cuvenit, spre a i să da îndărăpt bolta ce s-au luat de cătră Departamentul de Finanți, sau un alt deosăbit local, ce ar fi mai în apropiere de Arhivă pentru ca, depunîndu-să în acela actile ce să clasificarisă spre disființare, să să poată deschide loc pentru acele sfîrșite pre la tribunaluri, care, precum s-au zis, nu continesc a sosi cu toată pocita.

Arhivist statului,

G. Asachi.

Secretar, N. Malcoci

Nr. 24, 1858 ghenari 22 zile.

Ianuarie 23.

Se va comunica Departamentului Lucrărilor Publice impregiurările descrise prin raportul de față și i] se va face poftire a regula localul cuvenit pentru încăperea Arhivei Statului.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 3.
Original.

166

1858 ianuarie 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății prin care comunică costul legatului actelor Obșteștii Adunări și ale Divanului Ad-hoc în condici.

Onoratului Ministeriu al Dreptății,
Arhiva Statului

La oliția onoratului Ministeriu, nr. 63, prin care cere a i să da știință în ce anume sumă s-ar mărgini costul legatului în condici a actelor sesiilor foastei Obșteștii Adunări și a Divanului Ad-hoc, Arhiva se grăbește a raporta că, după toată stăruința ce s-au întrebuițat, nu s-au putut angaja meșteri cu mai îngosit preț decit patru sute cincizăci lei legatul în condici a tot numărul de 50 acte, adică cite 9 lei fieștecare bucată, în priivire numai a prelungitoriului timp ce propun că ar ave acest lucru, chear în canțileria Arhivei și cusutura printre șnur, cu luare aminte de a nu să strica sigilul și numerația filelor.

Arhivist statului,

G. Asachi.

Secretar, N. Malcoci.

Nr. 27, 1858 ghenari 22 zile.

Ianuarie 23.

Se va comunica aceasta Secretariatului de Stat, spre îndeplinirea mijlocirii sale cuprinse prin adresa nr. 6870 din anul conținut.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 1.
Original.

1858 aprilie 2, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății, în care roagă să intervină ca arhiva din boltile de la sfântul Spiridon să nu fie mutată la minăstirea Neamț sau Secu, ci să i se dea încăperi în palat pentru depozitarea ei, deoarece jumătate din ea este lucrătoare și se vor face și lucrări de selecționare.

Onoratului Ministeriu a Dreptății,
Arhiva Statului.

Departamentul Lucrărilor Publice, prin adresa nr. 809, face cunoscut Arhivei că, după închierarea Consiliului Administrativ Extraordinar, întărită de exelenția sa prințul caimacan, hotărîndu-să a să strămuta actile din boltile ospitalului sfântul Spiridon la una din monastirile Neamț sau Secu, apoi Arhiva să și pue în lucrare o asămenea măsură pînă la 23 a următoarei luni april, ca nu din prelungire să fie Departamentul silit a plăti ca și pînă acum, simțitoare chirie Casii ospitalicești. După asămenea împărtășire, Arhiva nu pregetă a expune onoratului Ministeriu încungiurările care o pune în neputință a executa astă dispoziție, care să vede că-i întemeetă pe opinie că acele acte, depusă la boltile ospitalului, sint nelucrătoare, cînd piste 50 mii din 100 mii acte ce să păstrează acum în acel local, necurmat sint lucrătoare. Adică, acelea ce s-au mai adaos a să transporta acolo în anul 856, din o boltă a Arhivei din palat, care cu toată întimpinarea ei s-au luat atuncea de Vistierie pentru depozitul hirtiei timbrului. În urmare, fiindcă acum, după mai înainte hotărîre a Consiliului, întărită de Divanul Obștesc, se face de cătră secretarul canțileriei Arhivei deosăbirea actelor menite a să desființa, apoi chiar și actile ce să păstrează în acel local cer neapărată trebuință a fi într-un local mai cu apropiere de canțilerie, fiind în tot minutul nevoe de a să observa pagina fieștecării acte, spre a să vide dacă nu cumva, în vreuna din acelea, ar fi lucrări de firea acelor ce nu pot fi supusă disființării.

Arhiva face dar rugăminte onoratului Ministeriu, să binevoiască a mijloci cătră Departamentul Lucrărilor Publice, de a i să da încăperile cuvenite în palat pentru depunerea actelor ce să păstrează în boltile sfîntului Spiridon, și mai ales, ea propune a cere I-iu bolta ce s-au luat de Visterie în anul 1856 și al II-le șala ce Arhiva socoate că să ocupă acum vremelnicește cu arhivele acelui onorat Ministeriu, în priivire că o asămenea, fiind o încăpere rece, nu i-ar putea servi și pentru timp de earnă, care aceasta Arhiva o cunoaște că este cea mai încăpătoare în palat, și s-ar putea așaza acolo cite trei și patru dulapuri, unul asupra altuia, incit cu aceasta dar rindueală va fi nu numai Arhiva îndeminatică în lucrarea clasificării actelor, dar și Departamentul scutit de plata chiriei pentru viitorime.

Arhivist statului, G. Asachi.

Secretar, N. Malcoci.

Nr. 100, 1858 aprilie 2 zile.

Secția I-ii, april 8.

Prin anafora să vor aduce la cunoștința excelenței sale prințului caimacam impregiarile aice expusă, cu socotință din partea Ministerului de a se ține localitatea în statocvo.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 13.

168

1858 aprilie 3, M-rea Neamț. — Raportul starețului mănăstirii Neamț adresată Chirarhiei, prin care cere a se interveni pentru anularea hotărârii guvernului privind depozitarea la mănăstirea Neamț sau Secu a actelor nelucrătoare din Arhiva Statului.

Întocmai copie de pe tinguirea starețului monastirilor Neamțul și Secul, din 3 april 1858, sub nr. 98, adresată Chiriarhiei.

Departamentul Lucrărilor Publice face cunoscut acestor monastiri, prin adresa cu nr. 817, priimită aicea în 30 martie, că Sfatul au hotărît și prințul caimacam ar fi întărit, a se rădica actele nelucrătoare a Arhivei Statului din capitalie și a le așeza spre păstrare în mănăstire, aice, sau la Secul, ca să scape statul de chiriile ce plătește și că monastirea se reguleze grabnic localul hotărît și să înștiințeze, duple cum acestea pre larg să lămuresc în copia ce să alătorează de pe citatul adres.

Înalt prea sfințite stăpine! Monastirea nu are încăperi în care să se poată așaza Arhiva Statului, însăși biblioteca monastirii, documentele deosă-bitelor fonduri și sfințele cărți bisericești ce s-au tipărit și să tipăresc, să țin într-un pîrg la Neamțu, și cele multe în deosebite locuri, din pricina greutății îndemănării. La monastirea Secului nu să află nici un local potrivit pentru un asemenea sfîrșit. Acele două pîrguri, care s-au sfăramat în vremea răzmiriții de la 1821, fiind menite la zidirea lor numai pentru a sluji ca turnuri de apărare, în urmă nu s-au mai întocmit, căci monastirea după statornicirea lucrurilor, nemaivînd îngrijire de vreo năvălire de alt neam, n-au avut nevoe nici de turnuri de apărare.

Acestea, supuinđu-le la cunoștința înalt preaosfințiiilor voastre, vă rugăm ca să mijlociți scutirea monastirii de răspunderea ce caută a le supune prin așazarea Arhivei Statului aice. Înalt preasfinția voastră știți că, atît în monastirea Neamțului cît și Secul nu agiung localurile pentru locuința fraților din sobor și cele de neaparat trebuitoare, și că îndată ce vor urma mijloacele, urmează a să face zidirile cuvenite, precum arhondaricul și altele. Eu cred că înaltul guvern va binevoi a lua în bagare de samă neputința învederată în care să află sfințele monastiri de a putea îndeplini cererea ce

i să face și că va hotărî nouă dispoziție, după care sfintele monastiri vor rămâne neseparate.

Pentru întocmai, șeful secției I-a,
D. Manoilescu.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 17.

Copie.

La 12 aprilie același an mitropolitul Sofronie înaintează Căimăcămiei plîngerea mării Neamț și Secul. Ibidem, f. 16.

169

1858 aprilie 7, Iași. — Raportul lui G. Asachi, arhivistul statului, către Secretariatul de Stat, prin care cere a se interveni la Vistierie în vederea achitării unui supliment de 180 lei cuveniți secretarului Arhivei.

Onoratului Secretariat de Stat,
Arhivistul Statului.

Onoratul Secretariat prin adresa nr. 1147 au binevoit a împărtăși Departamentului de Finanți în copie raportul Arhivei sub nr. 97, cu mijlocire de a slobozi, după regula pînă acum păzită, adaosul de 180 lei, cursul haznelii, ce s-au făcut în anul 1855, spre întregimea lefii secretariului Arhivei. Fiind însă că Departamentul de Finanți au rezultat a răspunde onoratului Secretariat că el după buget cunoaște întregită la sumă de 500 lei lefa secretariului, subscrisul se grăbește a încunoștiința onoratul Secretariat că, deși în buget se vede trecut cu asemenea adaos de 180 lei, însă aceasta este o desebită sumă, încuviințată prin lucrările onoratului Secretariat din anul 1857, pentru însărcinarea ce s-au pus secretariului Arhivei de a clasifica actele menite a se desființa, care sumă fiindcă urmează a înceta de a o priimi îndată ce să va desăvârși lucrarea clasificării actelor. Apoi aceasta nu are nicidecum privire cătră aceea adaosului lefii, care l-au priimit regulat de la anul 1855 pînă la 1 ghenari anul următori și, îndeosăbi de suma încuviințată pentru lucrarea clasificării actelor.

În urmare, se adoașe rugăminte onoratului Secretariat să binevoiască a face cunoscut Vistieriei această împregiurare, cu mijlocire de a slobozi acel adaos a lefii după regula pînă acum păzită.

Arhivistul statului,

G. Asachi.

Nr. 108, 1858 aprilie 4 zile.

7 aprilie, secția a II-a.

Se va urma după rezoluția pusă pe adresa Departamentului Finanțelor sub nr. 2708.

Secretariatul de Stat, dosar 1688, f. 277.

Original.

Gheorghe Asachi înaintase și la 21 martie același an un raport asemănător. Ibidem, f. 275.

170

1858 aprilie 17, Iași. — Raportul Departamentului Dreptății către prințul caimacam referitor la mutarea arhivei din bolțile de la sfântul Spiridon, la mănăstirea Neamț sau Secu.

Exceelență,

Arhiva Statului, prin raportul nr. 100, arată că Departamentul Lucrărilor Publice, prin adresa nr. 809, i-au făcut cunoscut că, după închierea Consiliului Administrativ Extraordinar, înalt confirmată de exceleanța voastră, urmînd a să strămuta actile din bolțile sfântului Spiridon la una din monastirile Niamțu sau Secu, apoi arhiva să-și pue în lucrare o asămîne măsură pînă la 23 a următoarei luni april, ca nu din prelungire să fie Departamentul silit a plăti ca și pînă acum simțitoare chirie Casii ospitalului. Niște așa împregiurări Arhiva expuindu-le, arată că ar fi cu neputință a executa arătata despoziție, care să vede că-i întemeiată pe opinie că acele acte depusă la bolțile ospitalului sînt nelucrătoare, cînd peste 50 mii din 100 mii acte, ce să păstrează acum în acel local, necurmat sînt lucrătoare, adică acele ce s-au mai adaos a să transporta acolo în anul 1856, din o boltă a Arhivei din palat, care cu toată întimpinarea ei s-au luat atunce de Vistierie pentru depozitul hirtii timbrului. Și fiindcă acum, după mai înainte hotărîre a Consiliului, întărită de Divanul Obștesc, să face de cătră secretariul Arhivei deosăbirea actelor menite a să desființā, apoi chiar și actile ce să păstrează în acel local cer neapărată trebuință a fi într-un local mai cu apropiere de canțilerie, fiind în tot minutul nevoie di a să observa pagina fiștecării acte, spre a să vede dacă nu cumva în vreuna din acelea ar fi lucrări de fire acelor ce nu pot fi supusă desființării.

Din acest motiv dar, subscrisul supune la cunoștința exceleanții voastre descrișile împregiurări, cu socotință că alt mijloc nu să găsește mai nimerit, decît a să ține localitatea Arhivii în statocvo.

Al exceleanții voastre plecată slugă,

Beldiman, logofăt.

Prin lucrarea secției I din Departamentul Dreptății.

Nr. 3656, 1858 aprilie 17 zile.

Să incuviințāzā. 17 aprilie 1858.

N. Conachi Vogoride.

April 17, 1858. Cu copie de pe aceasta să va pofti pe Departamentul Public a regula neștrămutarea localității Arhivei în conformitatea apostilei exceleanței sale prințului caimacam, făcîndu-să despre aceasta cunoscut și Arhivei.

Beldiman.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 14.

Original.

171

1858 august 22, Iași. — Raportul Arhivei Statului către Ministerul Dreptății prin care reînnoiește rugămintea de a i se da un nou local.

Onoratului Ministeriu al Dreptății,
Arhiva Statului,

raport.

În privire că localurile Arhivei sînt ticsite de mulțimea actelor pînă acum adunate, nefiind nicicum loc a se mai primi actele ce sînt sfîrșite pre la tribunaluri, se adresează rugăminte onoratului Ministeriu ca să binevoiască a mijloci la Departamentul Lucrărilor Publice, spre a destina neîntirziet un deosebit local ce au promis Departamentul a da Arhivei încă de la 23 a trecutei luni april, pentru care Arhiva au mai înoit rugăminte onoratului Ministeriu și prin raportul din 2 a trecutei luni mai, nr. 141.

Arhivist statului, G. Asachi.

Secretar, N. Malcoci.

Nr. 248, 1858 avgust 22 zile.

1858 avgust 26. Cu copie de pe acest raport să va pofți pe Departamentul Public să binevoiască a îndeplini mijlocirea Arhivei.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1993—IV, dosar 1010, f. 33.

Original.

172

1858 octombrie 15, Iași. — Adeverință semnată de Asachi pentru salariul primit pe trimestrul III.

2295. Adică două mii două sute nouăzeci și cinci lei, cursul haznelei, am priimit salariul cuvenit mie pe timpul ce am ocupat postul de arhivist statului, în trilonia a III-a, anul 858, adică pe luna iulie și douăzeci și una zile din luna avgust.

Asachi.

La 15 octomvrie 858.

Arhivele Statului Iași, condica 5/1857, f. 7.

Copie în „Condica lefilor personalului Arhivei Statului pe anii 1857, 1858 și 859“

173

1858 octombrie 15, Iași. — Adeverință semnată de Alisăndrescu, succesorul lui Asachi, de salariul primit.

1755. Adică una mie șapți sute cincizăci lei în cursul haznelei am primit leafa convenită mie pe nouă zile din luna avgust și întreaga lună septembrie din trilunia a III-a, anul 858, la 15 octomvrie.

Postelnic, Alisăndrescu.

Arhivele Statului Iași, condica 5/1857, f. 7.

Copie în „Condica lefilor personalului Arhivei Statului pe anii 1857, 1858 și 859“

LISTA DOCUMENTELOR

păstrate în Arhivele Statului din Iași privitoare la activitatea lui Gheorghe Asachi ca organizator al școlilor din Moldova, animator al artelor, sprijinitor al multor activități culturale, publicistice, înființatorul primei fabrici de hîrtie etc. Sînt și unele documente privind familia sau chestiuni particulare.

1. — 1817. — „*Mirtul și Hloi*“, *pastorală a lui Florian, tălmăcită la anul 1817 și parastisută la 27 aprilie în casile dumisali vornicului Vasilie Roset*“.

În același caiet este copiată și o altă traducere, după Molière, Georges Dandin, cu data 1827 august 2. Caietul a aparținut căpitanului G. Morțun și a fost cumpărat în 6 februarie 1848, la mezat, de către locotenentul S. Mihailov.

Colecția „Manuscrite“, nr. 219.
Original.

2. — 1818 septembrie — 1819 decembrie, Iași. — Samă de veniturile și cheltuielile gospodăriei lui Mihalache Sturza (viitorul domn). Gospodăria cuprindea curtea din Iași, unde locuia, acareturi, moșii, vii etc.

La p. 11—15, între cheltuieli, sînt trecuți și banii dați inginerului Gheorghe Asachi pentru cheltuielile necesare teatrului care se deschisese la Iași.

Colecția „Manuscrite“, nr. 1492.
Original.

3. — 1820. — „*Alăuta a lui Alviru Dachienu poeta Arcadiei din Roma*“. Manuscris original al poeziilor lui Gh. Asachi, conținînd multe corectări făcute ulterior, datări ale unor poezii, precum și cîteva însemnări făcute de Asachi. Are 66 p. Între poezii sînt și unele inedite.

Colecția „Manuscrite“, nr. 1900.
Original.

4. — 1823 iulie 1, Viena. — Act prin care Chiriac Melirato și fosta sa soție Eleonora, născută Tauber, în urma desfacerii căsătoriei dintre ei, declară că nu mai au nici o pretenție unul asupra celuilalt. În ceea ce privește copiii rezultați din căsătorie, Dimitrie, Glicheria și Alexandru, de comun acord, au fost încredințați spre creștere și educare lui Gh. Asachi, care ar putea să-i și adopte.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, dosar B. 69/1830, f. 4.
Original.

5. — 1823 septembrie 23, Viena. — Decretul chesaro-crăiescului for al nobililor din Viena, prin care se pronunță desfacerea căsătoriei dintre Chiriac

Melirato, negustor supus turc, și Eleonora Melirato, născută Tauber, cu domiciliul la Vidin, casa cu nr. 614.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, dosar B. 69/1830, f. 3. Traducere de Iordache Săulescu din 1830 mai 1, Iași.

6. — *1829 aprilie 30, Iași.* — Adresa lui Mircovici, general-maior, vicepreședinte al Divanului Cnejeii Moldovei, către Divanul Obșteștii Adunări, prin care face cunoscut că a primit însărcinarea de a invita instituțiile judecătorești să se aboneze la gazeta scoasă de Gheorghe Asachi „Albina Românească“.

Totodată comunică, spre soluționare, cererea lui Asachi de a i se aproba înființarea la Iași a unei tipografii, cu scopul de a tipări cărți în diferite limbi.

Colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar A/272, f. 1.

Original.

7. — *1830 mai 6, Iași.* — Adresa Mitropoliei Moldovei și Sucevei prin care răspunde fostului soț al Elenei Asachi, soția lui Gh. Asachi, făcându-i cunoscut că, deoarece divorțul dintre el și fosta sa soție a fost pronunțat legal, nu-i poate lua în considerare reclamația privind conviețuirea ilegală dintre cei doi soți, pentru că ei sint căsătoriți legal. Se menționează că Elena Asachi, care anterior se numea Eleonora, și-a schimbat prenumele prin trecerea ei de la catolicism la religia ortodoxă.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, dosar B. 69/1830, f. 2.

Copie.

8. — *1830 decembrie 23, Iași.* — Socotința Obșteștii Adunări a Divanurilor prin care se acordă lui Gh. Asachi un privilegiu pe o durată de 15 ani, ca să înființeze la Iași o tipografie pentru a tipări gazeta scoasă de el, „Albina Românească“, precum și cărți în diferite limbi.

De asemenea, i se aprobă să deschidă o litografie pentru tipărirea de hărți, desene etc. Se menționează condițiile acordării acestui privilegiu.

Colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar A/272, f. 2, 5.

Original.

9. — *1832 ianuarie 8, Iași.* — Raportul Departamentului din Lăuntru către Mircovici în care arată că pentru „închipuirea mărcilor ținuturilor“ persoana însărcinată cu aceasta a fost îndreptată la Gheorghe Asachi, „persoană care poate avea mai bună idee întru di asămîne pricini, din istoriile megieșitelor staturii“.

Colecția „Litere — Gh. Asachi“, dosar G/94, f. 7.

Original.

10. — *1832 ianuarie 16, Iași.* — Cerere adresată de Gh. Asachi Ministerului Pricinilor din Lăuntru, pentru a da dispoziții ca toate instituțiile din Iași și din țară să se aboneze la gazeta scoasă de el, „Albina Românească“. Apoi, menționează îndatoririle pe care și le asumă ca proprietar al tipografiei, precum și unele înlesniri create de redacție.

Vistieria Moldovei, tr. 1423, op. 1619, dosar 1, f. 11.

11. — 1832 februarie 5, Iași. — Cerere adresată de Gh. Asachi generalului Mircovici, vicepreședinte al Divanurilor principatului Moldovei, de a i se aproba prețul de 20 parale bucata pentru tipărirea publicațiilor ordonate de Divanul Executiv și Marea Logofeție, deoarece nu poate accepta prețul de 13 1/2 parale bucata stabilit inițial de Divan, dat fiind volumul mare de lucru ce reclamă imprimarea lor.

Vistieria Moldovei, tr. 1423, op. 1619, dosar 1, f. 53.
Original.

12. — 1832 mai 31, Iași. — Raportul lui Gh. Asachi, arhivistul statului, către Marea Postelnicie, prin care face cunoscut că nu a găsit în arhive informații cu privire la preocupările lui Dimitrie Cantemir despre băile (minele) Moldovei. În raport se anexează o „notiță asupra minelor Moldovei, întocmită de aga Gh. Asachi, arhivistul statului, din însărcinarea Sfatului Ad-tiv“.

Secretariatul de Stat, dosar 130, f. 6, 7, 12.
Copie.

13. — 1833 ianuarie 19, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi, directorul redacției „Albinei Românești“, către Sfatul Administrativ prin care îi solicită sprijin, propunind încheierea unui contract între Sfat și redacția gazetei sale, pentru tipărirea unei foi oficiale. Anexează copia unui contract similar încheiat de Sfatul Administrativ al Țării Românești cu proprietarul tipografiei din București.

Vistieria Moldovei, tr. 1423, op. 1619, dosar 1, f. 23.
Original.

14. — 1833 mai 25, Iași. — Contract încheiat de Sfatul Administrativ al Moldovei cu proprietarul tipografiei și gazetei „Albina Românească“, Gh. Asachi, pentru tipărirea unui buletin oficial bisăptăminal. Se menționează condițiile contractului.

Vistieria Moldovei, tr. 1423, op. 1619, dosar 1, f. 39.
Original.

15. — 1833 iulie 28, Iași. — Atestat eliberat de Epitropia Învățăturilor Publice din principatul Moldovei, stolnicului Mihalache Mavrodin, dovăditor că a frecventat și a dat examen la cursurile de inginerie din cadrul Școlii domnești, în perioada 1816—1820, cursuri predate de Gh. Asachi.

Din atestat mai reiese că aceste cursuri, cu o durată de patru ani, cuprindeau următorul program de studiu, în limba română: „aritmetica, algebra, gheometrie, trigonometrie, driaptă linie și sferică, însămnare hărților topografice și practice, rădicarea planurilor de locuri și de moșii, împreună cu trebuincioasa cercetare și dosloșire a documenturilor de hotară“.

Ministerul de Justiție, tr. 1756, op. 1994—V, dosar 2, f. 259.
Copie.

16. — 1833 octombrie 27, Iași. — Adresa directorului tipo-litografiei din Iași, Gh. Asachi, către Postelnicie, cu care înaintează, în copie, jurnalul înche-

iat de Obșteasca Adunare a Divanurilor în legătură cu privilegiul ce i s-a acordat pentru deschiderea tipo-litografiei. Urmează copia jurnalului.

Secretariatul de Stat, dosar 313, f. 5—7.
Original.

17. — 1834 iulie 20. — Cererea lui Teodor Balș, Gh. Asachi și I. Bel-diman către Mitropolia Moldovei de a le trimite orice fel de date și însemnări existente în arhiva acesteia, privind programul ceremoniei de înscăunare a domnului, fiind însărcinați cu alcătuirea acestui program, de către Postelnicie.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, dosar A. 11/1834, f. 18.
Original.

18. — 1835 iunie 13 — iulie 8, Iași. — Dosar în legătură cu înscrierea la cursul de inginerie nou înființat, în cadrul Academiei Mihăilene, a ofițerilor și cadeților ce doreau să urmeze acest curs. Adresa Epitropiei Învățăturilor Publice — scrisă și semnată de Gh. Asachi — către Miliție pentru a comunica numele celor ce doreau să se înscrie, cerind totodată pentru „podoaba și păzirea bunei orindueli“ cu prilejul inaugurării Academiei, 16 iulie 1835, să dea muzica militară, precum și un grup de ofițeri și soldați. Cereri de înscriere, lista celor recomandați de Miliție etc.

Miliția Pămîntescă, tr. 796, op. 906, dosar 455.
Original.

19. — 1835 septembrie 1, Iași. — Adresa prin care Gh. Asachi, proprietarul tipografiei Albinei, comunică Secretariatului de Stat că publicarea cu neregularitate a Buletinului oficial — semna'tată printr-o adresă anterioară — se datorește netrimeterii la timp, de către instituții, a materialelor ce au de tipărit.

Vistieria Moldovei, tr. 1423, op. 1619, dosar 1, f. 83.
Original.

20. — 1835 noiembrie 20. — Memoriu semnat de 33 persoane abonate la gazeta „Albina Românească“ care, constatînd încetarea apariției acestei gazete, fac apel la Sfatul Cirmuitor al Moldovei, pentru a acorda sprijinul necesar redacției, în scopul publicării ei în continuare.

Secretariatul de Stat, dosar 328, f. 3.
Original.

21. — 1835 decembrie 28, Iași. — Înștiințare prin care redacția gazetei „Albina Românească“ aduce la cunoștința publică, data reluării apariției acestei gazete, îmbunătățirea conținutului ei, și condițiile de abonare.

Secretariatul de Stat, dosar 328, f. 25.
Original.

22. — 1836 noiembrie 10, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, directorul gazetei „Albina Românească“, roagă Sfatul Administrativ să dea dispoziție departamentelor să recomde gazeta sa instituțiilor în subordine și

să înlesnească facerea de abonamente. Totodată, anunță data cînd va fi reluată apariția ei.

Secretariatul de Stat, dosar 328, f. 53.
Original.

23. — 1836 noiembrie 20, Iași. — Cerere către domn prin care Gh. Asachi, dr. Cihac și A. L. Vincler, membri ai Societății de Istorie Naturală din Iași, solicită aprobare pentru publicarea unei foi periodice intitulată „Oziris“, precum și unele înlesniri pentru a o putea tipări.

Secretariatul de Stat, dosar 370, f. 1.
Original.

24. — 1837 februarie 20, Iași. — Referatul lui Gh. Asachi către Epitropia Învățăturilor Publice prin care propune ca la casele cumpărate de Epitropie și destinate unui institut pentru ținerea elevilor cu cheltuiala statului, să se facă unele modificări și adaosuri, precum și „zidirea de comunicație“ între această clădire și Academie, unde se vor ține cursurile pentru elevi, zidire „care totodată are a fi și de podoaba capitaliei și de monument a mărețului lucru de a statornici în patrie ramul de învățătură“.

Epitropia generală a spitalelor sf. Spiridon Iași, dosar 78, f. 62.
Original.

25. — 1837 septembrie 18, Iași. — Cerere adresată domnului de Cantă logofăt, Vasile Alecsandri spatar și Gh. Asachi agă, pentru a aproba închirierea unui local de teatru, destinat reprezentațiilor Conservatorului filarmonic în limba română, ca și a unor trupe străine.

Secretariatul de Stat, dosar 416, f. 12.
Original.

26. — 1837 decembrie 24, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul „Institutului Albinei“, cere Sfatului Administrativ să dea dispoziție să i se achite sumele de bani ce-i reveneau pentru tipărițiile făcute peste prevederile contractului. De asemenea, comunică propunerile sale în legătură cu punctul 3 din contract.

Secretariatul de Stat, dosar 400, f. 1.
Original.

27. — 1837, Iași. — Situație întocmită de Institutul tipo-litografic „Albina“ cuprinzînd numărul și felul actelor ce s-au tipo-litografiat în afara celor hotărîte prin contract. Semnează Gh. Asachi.

Secretariatul de Stat, dosar 400, f. 2, 3.
Original.

28. — 1838 ianuarie 18, Iași. — Adresă prin care Institutul Albinei înaintează Secretariatului de Stat, la cererea acestuia, manuscrisul articolului intitulat „Despre ruinele și ruînările Moldovei“, a cărui publicare în supliment la gazetă a fost interzisă de cenzură. Se menționează că manuscri-

sul semnat „Un tînăr moldovean“ a fost adus la redacție de Costache Negruzzi, care a declarat că este însuși autorul lui.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 6, 18.
Original.

29. — 1838 ianuarie, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, prin care îi face cunoscut să trimită de urgență la cenzură manuscrisul a cărui publicare în suplimentul gazetei s-a comunicat redacției că nu se aprobă. Este vorba de manuscrisul semnat „Un tînăr moldovean“, adus la redacție de Costache Negruzzi.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 5.
Ciornă.

30. — 1838 iunie 21, Iași. — Adresă prin care proprietarul Institutului Albinei cere Secretariatului de Stat să nu fie obligat la plata unui număr de hărți ale Moldovei, depuse de Secretariat la acel institut spre a fi vindute, deoarece hărțile respective au fost primite fără nici o formă, nespecificindu-se numărul lor. Totodată, trimite banii reprezentînd costul citorva exemplare din acele hărți, întrebuițate de institut.

Secretariatul de Stat, dosar 152, f. 439.
Original.

31. — 1838 septembrie 3, Iași. — Porunca lui Mihail Grigore Sturza vv. prin care se aduce la cunoștința Comisiei de cercetare a cărților ce intră, cit și a celor ce se tipăresc în principat, hotărîrea de a se suprima suplimentul gazetei „Albina Românească“, pentru greșeala săvîrșită de redacția acestei gazete, de a fi primit spre tipărire un articol interzis de cenzură.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 27.
Original.

32. — 1838 septembrie 3, Iași. — Adresa Comisiei de cercetare a cărților ce intră și a celor ce se tipăresc în principat prin care face cunoscut lui Gh. Asachi, editorul gazetei „Albina Românească“, ordinul domnesc privind desființarea suplimentului acelei gazete, sub titlul „Alăuta Românească“, pentru conținutul nepermis al numărului 5, relativ la teoria vistului.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 28.
Copie.

33. — 1838 septembrie 5, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, comunică Comisiei de cercetare atît a cărților ce intră cit și a celor ce se tipăresc în principat, relațiile cerute cu privire la autorul articolului tipărit în nr. 5 al suplimentului „Alăuta Românească“.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 29.
Original.

34. — 1839 ianuarie 25, Iași. — Adresă prin care Institutul Albinei trimite Comisiei de cercetare a cărților, originalul cărții intitulată „Rut“,

tradusă din limba germană de Ermiona Asachi, cu rugămintea de a se aproba tipărirea ei.

Secretariatul de Stat, dosar 499, f. 54.
Original.

35. — *1839 februarie 15, Iași.* — Cerere adresată de Gh. Asachi și spatarul Vasile Alecsandri Departamentului din Lăuntru, prin care solicită sprijin bănesc pentru redeschiderea Conservatorului filarmonico-dramatic, a cărei activitate încetase din lipsă de fonduri.

Secretariatul de Stat, dosar 416, f. 76.
Copie.

36. — *1839 martie 18, Iași.* — Adresa lui Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, către Secretariatul de Stat prin care arată, relativ la cererea depusă Ocirmuirii de M. Kogălniceanu și Matei Milo pentru înființarea unei tipografii în Iași, că în baza privilegiului acordat lui nu poate lua ființă o altă tipografie decât după expirarea termenului acestui privilegiu. În continuare, el arată, pe puncte, o serie de îmbunătățiri și înlesniri în ce privește conținutul gazetei și tarifele de tipărire, pe care se obligă să le aplice începînd cu anul 1840.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 30, 31.
Original.

37. — *1839 mai 13, Iași.* — Adresă cu care Institutul Albinei înaintază Comisiei de cercetare a cărților de citit o algebră alcătuită de Gh. Asachi, cu rugămintea de a se aproba tipărirea ei. Totodată, mai trimite două exemplare dintr-un manual de geografie, pentru biblioteca acelei comisii.

Secretariatul de Stat, dosar 499, f. 50.
Original.

38. — *1839 iunie 18, Iași.* — Adresă prin care proprietarul Institutului Albinei, Gh. Asachi, cere Comisiei de cercetare a cărților de citit, să aprobe tipărirea abecedarului francez-român, al cărui manuscris îl alăturază spre studiere.

Secretariatul de Stat, dosar 499, f. 22.
Original.

39. — *1839 iunie 25, Iași.* — Adresă prin care proprietarul Institutului Albinei, Gh. Asachi, cere Secretariatului de Stat să facă cunoscut Vistieriei să-i plătească suma de 250 galbeni ce-i avea de încasat, potrivit contractului, pentru tipărirea Buletinului oficial.

Secretariatul de Stat, dosar 502, f. 205.
Original.

40. — *1839 iulie 19, Iași.* — Adresă cu care Institutul Albinei trimite Comisiei de cercetare a cărților un exemplar din Enciclopedia francezo-română, pentru a aproba tipărirea ei.

Secretariatul de Stat, dosar 499, f. 21.
Original.

41. — 1839 august 25, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către mitropolia Moldovei, Veniamin Costache, rugind să poruncească Decasteriei să i se elibereze o mărturie mitricală pentru nou născutul său nepot, Gheorghe, fiul Glicheriei (Ermiona) și a cneazului Alexandru Moruz.

Urmează și alte acte referitoare la această căsătorie a Ermionei Asachi.

Mitropolia Moldovei și Sucevei, mărturii mitricale, anul 1839, f. 147—152.

Original.

42. — 1839 decembrie 12, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, cere Sfatului Administrativ reînnoirea contractului încheiat cu el pentru tipografie. Totodată, recomandă pentru avansare, unii din funcționarii institutului.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 62.

Original.

43. — 1839 — 1858. — Oferte făcute lui Gh. Asachi de diferite întreprinderi litografice din București, Viena și Praga, pentru litografia sa de la Iași. Se anexează mostre de litere, de diverse caractere.

Colecția „Documente“, P. 551/37.

Original.

44. — 1839—1861. — Corespondența lui Gh. Asachi cu firme industriale din Praga și Viena, în legătură cu livrarea comenzilor pentru diferite materiale necesare tipografiei sale de la Iași. Facturi și note de plată în legătură cu aceste comenzi.

Colecția „Documente“, P. 551/36.

Original.

45. — 1840 ianuarie 4, Iași. — Adresă cu care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, trimite Controlului statului spre cercetare toate actele în original, după care s-au făcut tipolitografiile.

Secretariatul de Stat, dosar 730, f. 19.

Original.

46. — 1840 ianuarie 10, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către domn pentru a i se acorda un privilegiu spre a înființa o fabrică de hirtie în principat.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 1, 8.

Original.

47. — 1840 ianuarie 16, Iași. — Adeverință eliberată de Mitropolia Moldovei lui Gh. Asachi, prin care se atestă că în perioada de timp cît a lucrat la tipografia Mitropoliei pentru tipărirea „Albinei Românești“, tipografia sa nu era înființată.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 65.

Original.

48. — 1840 februarie 11, Iași. — Contract privind înființarea unei tipografii pe lingă Departamentul din Lăuntru. Urmează anumite observații

făcute de domn pentru a se avea în vedere la punerea în aplicare a contractului, precum și condițiile acestuia.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 23—25.
Original.

49. — 1840 martie 18, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei Românești, cere Departamentului din Lăuntru să dea dispoziție tuturor instituțiilor administrative și judecătorești, de a trimite cu regularitate redacției, spre publicare în Buletinul oficial, orice fel de acte cu caracter informativ. De asemenea, propune ca actele ce se publicau numai în „Foaia Sătească“, să se publice în extract și în buletin.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 45.
Original.

50. — 1840 aprilie 1, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, aduce la cunoștința Sfatului Administrativ că s-a făcut o greșală la calcularea de către Controlul statului a sumelor de bani ce urmează să fie scăzute de la institut; în consecință, cere să dea dispoziție Vistieriei de a se face rectificarea cuvenită.

Secretariatul de Stat, dosar 730, f. 56.
Original.

51. — 1840 mai 1, Iași. — Raport către domn cu care se înaintează recomandările făcute de Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, referitor la doi meșteri din tipografia sa, pentru sîrghuința și vrednicia cu care și-au înșușit meseria. Semnează Canta, mare logofăt.

Secretariatul de Stat, dosar 402, f. 1046.
Original.

52. — 1840 mai 12, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, cere Sfatului Administrativ să dea dispoziții precise instituțiilor administrative și judecătorești cu privire la natura actelor ce urmează a se publica în Buletinul oficial și Foaia Sătească, pentru a nu se mai produce în viitor neînțelegeri și confuzii din acest punct de vedere.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 99.
Original.

53. — 1840 iulie 1, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, cere Sfatului Administrativ să dea dispoziție să i se achite banii ce-i avea de încasat pentru tipărirea „Foi Sătești“ și pentru perioada de timp neprevăzută în contract; de asemenea, să se ridice și de la cutiile sătești banii datorăți pentru această publicație.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 115.
Original.

54. — 1840 octombrie 10, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi comunică Secretariatului de Stat că, deoarece foaia periodică în limba franceză „Le Glaneur Moldo-Valaque“ apare numai o dată pe lună, se va mai tipări un supliment de două sau trei ori pe lună, sub titlul „Buletin de Comerț și Industrie“, cu scopul de a se furniza cit mai multe informații în domeniul

comerțului și industriei. Anexează o listă de problemele ce va cuprinde acest buletin spre a fi difuzată instituțiilor care, la rindul lor, să le comunice, la timp redacției, spre publicare.

Secretariatul de Stat, dosar 650, f. 145.
Original.

55. — *1841 mai 1, Iași.* — Cerere adresată de Gh. Asachi Sfatului Administrativ, pentru a da dispoziție instituțiilor administrative și judecătorești să întrebuițeze în lucrările lor hirtia fabricată în țară, la fabrica sa. Totodată, cere o prelungire a privilegiului acordat lui în acest sens, de la șapte la doisprezece ani.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 9.
Original.

56. — *1841 iunie 11.* — Cerere adresată de Gh. Asachi, proprietarul fabricii de hirtie, Secretariatului de Stat pentru a comunica felul și volumul aproximativ de hirtie și condicii, necesare în cursul unui an în cancelaria sa.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 15.
Original.

57. — *1841 noiembrie 15, Iași.* — Cererea lui Gh. Asachi către Sfatul Administrativ de a se prelungi, pe o durată de încă 15 ani, privilegiul ce-l avea pentru fabrica de hirtie de la Petrodava, lângă Piatra Neamț. Totodată se obligă să-i aducă unele îmbunătățiri privind metodele de fabricație ș.a.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 47.
Original.

58. — *1842 martie, Iași.* — Adresa Sfatului Cirmuitor al principatului Moldovei către paharnicul Gh. Săulescu, prin care îi face cunoscut că a primit sarcina ca, împreună cu hatmanul Iordache Costachi și Gh. Asachi, să cerceteze spița și marca familiei Costache.

Secretariatul de Stat, dosar 883, f. 3.
Copie.

59. — *1842 aprilie 14, Iași.* — Cerere către domn adresată de Gh. Asachi, proprietarul fabricii de hirtie de la Petrodava, pentru a aproba scutirea de vamă a hirtiei ce se va exporta din fabrica sa, precum și fabricarea a orice fel de produse de papetărie și a cărților de joc.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 85.
Original.

60. — *1842 aprilie 15, Iași.* — Adresă cu care Gh. Asachi, proprietarul fabricii de hirtie de la Petrodava, înaintează Secretariatului de Stat, ca mostre, un număr de coale de hirtie de diferite calități și dimensiuni, pentru uzul cancelariilor.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 25.
Original.

61. — 1842 mai 29. — Probă de hirtia fabricată la fabrica lui Gh. Asachi, al cărei preț se stabilește la suma de 22 lei topul, urmînd a se comunica de organele în drept, spre știință, instituțiilor administrative și judecătorești.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 52.

Original.

62. — 1842 iunie 2, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul fabricii de hirtie de la Petrodava, comunică Secretariatului de Stat că, pentru a înlesni instituțiilor procurarea hirtiei ce le este necesară, a înființat un depozit în apropiere de Academie. Totodată, anunță că va mai înființa depozite de hirtie, filiale, și în celelalte orașe reședință de ținut.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 33.

Original.

63. — 1842—1872. — Corespondența particulară a colonelului Alex. Asachi, fiul lui Gh. Asachi, cuprinzînd diverse scrisori de la familie și prieteni din țară și străinătate, precum și de la omul său de afaceri din Petrodava. Acestea din urmă se referă la diferite tranzacții, mersul treburilor la moșie ș.a.

Colecția „Documente“, P. 551/43, 44.

Original.

64. — 1843 iunie 16, Iași. — Cerere către domn adresată de Gh. Asachi pentru a obliga pe toți locuitorii supuși la dări ca, o dată cu plata dărilor, să predea contra cost și o anumită cantitate de petece necesare fabricării hirtiei în fabrica sa; aceasta din cauza greutateților ce le are de întîmpinat în procurarea lor.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 103.

Original.

65. — 1843 decembrie 16, Iași. — Adresă cu care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, înaintează Comisiei de cercetare a cărților de citit ediția a treia a fabulelor scrise de el, cerînd a se aproba tipărirea lor.

Secretariatul de Stat, dosar 1101, f. 3.

Original.

66. — 1843 decembrie 16, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, trimite Comisiei de cercetare a cărților de citit cartea intitulată „Epistoliile seu scrisori despre datorile sfintei preoții“, scrisă de Alex. Sturza și tradusă de Scriban, rectorul Seminarului din Iași, cu rugămîntea de a-i aproba tipărirea.

Secretariatul de Stat, dosar 1101, f. 12.

Original.

67. — 1844 februarie 20. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul fabricii de hirtie de la Petrodava, comunică Sfatului Administrativ că pentru a se pune capăt neajunsurilor în furnizarea hirtiei necesară instituțiilor, a înființat, pe lângă depozitul de hirtie de la Iași, depozite filiale în orașele reședință de ținut.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 136.

Original.

68. — 1844 aprilie 20, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Secretariatul de Stat pentru a-i elibera autorizație de a purta titlul de membru al Societății regale din Danemarca pentru Arheologia Nordului, deoarece primise diploma care îi conferea acest titlu. Totodată, menționează alte titluri academice pe care le posedă în calitate de membru al Academiei din Roma, precum și al societăților: de istorie naturală din Iași, agronomică din București, de științe naturale din Paris, de agricultură și artă din Siena.

Secretariatul de Stat, dosar 1355, f. 208.

Original.

69. — 1844 iulie 19, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, cere Sfatului Administrativ să ia măsuri de desființare a tipografiei lui Müller, instalată în casele librarului Bel, deoarece înființarea ei contravine dispozițiilor privilegiului acordat lui pentru tipografie.

Secretariatul de Stat, dosar 1068, f. 1.

Original.

70. — <1844.> — Listă de depozite filiale ale fabricii de hirtie, proprietatea lui Gh. Asachi. Se menționează localitățile unde funcționează asemenea depozite și numele celor ce le deserveșc.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 137.

Original.

71. — 1845 mai 15, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Comisia de cercetare a cărților de citit, pentru a-i aproba să intre în posesia broșurilor în limba germană, sosite la vamă pe adresa lui.

Secretariatul de Stat, dosar 1385, f. 58.

Original.

72. — 1845 mai 22, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Secretariatul de Stat pentru a elibera pașaport fiicei sale Ermiona, care dorea să plece pentru îngrijirea sănătății, împreună cu fiul ei, Iorgu Moruz, în Italia, prin Turcia și Grecia.

Secretariatul de Stat, dosar 1391, f. 220.

Original.

73. — 1845 mai 22, Iași. — Adresa lui Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, către Departamentul Treburilor din Lăuntru prin care arată că deoarece la litografierea planului orașului Iași s-a omis să se treacă denumirea unor străzi, dintre care multe sînt vechi, să dea dispoziție organelor competente să facă cercetări pentru stabilirea acestor denumiri, comunicîndu-le totodată și institutului. De asemenea, face propuneri cu privire la alcătuirea stemei orașului Iași.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 6998, f. 1.

Original.

74. — 1845 iunie 27, Iași — Cererea lui Gh. Asachi către Secretariatul de Stat pentru a prelungi pe termen de un an pașaportul fiului său Alexandru,

aflat la studii în Italia, menționind că în anul 1844 a avut pașaport pentru Geneva, unde plecase de asemenea pentru studii.

Secretariatul de Stat, dosar 1391, f. 911.

Original.

75. — <1845 iunie.> — Cerere către domn prin care Gh. Asachi arătînd că s-a dat o interpretare greșită actului de schimb încheiat de el cu m-reă Bisericieni pentru locul unde se află așezată fabrica sa de hirtie — roagă să poruncească a se da interpretarea și sensul real ce decurg din cuprinsul aceluia act.

Secretariatul de Stat, dosar 1419, f. 13.

Original.

76. — 1845 decembrie 5, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, cere Secretariatului de Stat autorizație pentru tipărirea unui supliment la gazeta, intitulat „Mercuriul“, ce urma să cuprindă știri și informații din domeniul comerțului.

Secretariatul de Stat, dosar 328, f. 71.

Original.

77. — 1845 decembrie 17, Iași. — Raportul Secretariatului de Stat către domn cu care înaintează, în manuscris, foaia periodică „Mercuriul“, spre a hotărî dacă se poate elibera autorizația cerută de Gh. Asachi pentru tipărirea ei.

Secretariatul de Stat, dosar 328, f. 72.

Copie.

78. — 1846 august 8, Iași. — Referat prin care Vistieria comunică Sfatului Administrativ cererea lui Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, de a nu fi impus la dări personalul aceluia institut, alcătuit în majoritate din ucenici, din care unii sînt minori, iar alții veniți de peste hotare.

Secretariatul de Stat, dosar 1587, f. 193.

Original.

79. — 1846 august, Iași. — Listă cuprinzînd personalul Institutului tipografic „Albina Românească“, incluzînd și tipografia „Foi Sătești“.

Secretariatul de Stat, dosar 1587, f. 194.

Original.

80. — 1846 — 1868. — Corespondență diferită în legătură cu tipografia înființată de Gh. Asachi la Iași. Între acte: înscrisul de evaluare a tipografiei; liste cuprinzînd personalul Institutului Albinei; piesele și ustensilele atelierului de tipografie; o situație de venituri și cheltuieli ale Institutului Albinei pe anul 1853; înscrisul prin care Epitropia Învățăturilor Publice dă dreptul lui Gh. Asachi să tipărească manuale didactice; contractul încheiat cu Secretariatul de Stat pentru tipărirea Monitorului oficial; actul în traducere, încheiat la Notariatul din Lemberg, prin care Titus Levandovschi și Wanda Bieniaszewschi vînd lui Gh. Asachi manuscrisele în limbile română, germană și latină, rămase de la bunicul lor, Ioan Budai Deleanu, cu o listă

anexă a acestor manuscrise; un inventar de cărțile armenesti tipărite la Institutul Albinei între anii 1847—1860 etc.

Colecția „Documente“, P. 551/35, 20 f.
Originale, ciorne, copii.

81. — 1847 iulie 10—1862 decembrie 24, Iași. — Diferită corespondență în legătură cu vânzarea prin licitație, pentru satisfacerea creditorilor, a caselor cu locul lor, situate în Iași, mahalaua Muntenimii de Sus, proprietatea lui Gh. Asachi. Din actele cuprinse în dosar, printre care se află și actul de evaluare a acestor case, rezultă că formalitățile de licitație au fost anulate, prin restituirea de către debitor a împrumuturilor de bani contractate.

Divanul de Întărituri, tr. 1765, op. 2014, dosar 261.
Original.

82. — 1847 august 20, Iași. — Ordinul Departamentului Treburilor din Lăuntru către Eforia Iași de a se informa și comunica care este costul unei tipolitografii, deoarece, potrivit contractului încheiat de Gh. Asachi cu Sfatul Administrativ pentru înființarea tipografiei, el va trebui să predea statului — la expirarea contractului — tipografia cu toate accesoriile sale.

Eforia orașului Iași, dosar 29/1847, f. 1.
Original.

83. — 1847 noiembrie 14, Iași. — Adresă cu care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, înaintează Secretariatului de Stat, la cererea acestuia, un exemplar tipărit al piesei lui Vasile Alecsandri, intitulată „Piatra din casă“, comunicînd totodată, că nu a fost pusă în circulație, din cauza unor mici erori strecurate în text.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 57.
Original.

84. — 1847. — Listă cuprinzînd totalitatea ustensilelor necesare funcționării unei litografii și prețul lor.

Eforia orașului Iași, dosar 29/1847, f. 4.
Original.

85. — 1847. — Listă de ustensilele și unele mobile pe care Gh. Asachi urmează a le preda statului la expirarea contractului încheiat pentru tipolitografie, spre a se înființa o tipografie oficială. Se indică și prețul ustensilelor.

Eforia orașului Iași, dosar 29/1847, f. 7.
Original.

86. — 1848 februarie 1, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, cere Secretariatului de Stat să aprobe punerea în circulație a piesei lui Vasile Alecsandri, intitulată „Piatra din casă“, tipărită la acel institut după un manuscris ce fusese depus la Secretariat, spre cercetare.

Secretariatul de Stat, dosar 522, f. 63.
Original.

87. — 1848 iulie 7, seara, mănăstirea Neamț. — Scrisoarea lui Gh. Asachi, trimisă la Iași, la Academie, lui Dimitrie Gusti, în care-i vorbește despre boala fiicei sale Eufrosina; îl roagă să aibă grijă de tipografie și gazetă. Trimite bani pentru plata personalului de la tipografie. A vorbit la fabrică să trimită hirtie.

Colecția „Documente“, P. 634/27.
Original.

88. — 1848—1865. — Acte diferite în legătură cu fabrica de hirtie înființată de Gh. Asachi la Petrodava, lângă Piatra Neamț. Între ele, un memoriu în ciornă, fără semnătură, în care se face o amplă descriere a fabricii, arătându-se totodată intenția proprietarului de a o da în antrepriză; inventarul fabricii întocmit în anul 1853 ș.a.

Colecția „Documente“, P. 551/38.
În limba română și franceză.
Originale, ciorne.

89. — 1849 iunie 24, Iași. — Cerere adresată de Gh. Asachi Sfatului Administrativ pentru a i se plăti de către Vistierie costul foilor oficiale tipărite în tipografia sa, precum și a hirtiei lucrată de fabrica sa de la Petrodava.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 227.
Original.

90. — 1849—1858. — Acte relative la Petru Asachi, fratele lui Gheorghe Asachi, cuprinzând copiile unor scrisori adresate de el din Paris și Nisa stăreței m-rei Văratec, în legătură cu testamentul maicei Elisabeta Brincoveanu; de asemenea, un act prin care Mihail Sturza vv., pentru serviciile aduse țării și domniei, dă în stăpînire lui P. Asachi, pe timp de 15 ani, niște case din Iași.

Colecția „Documente“, P. 551/39, 40.
Original.

91. — 1850 februarie 13, Iași. — Ordinul Vistieriei Moldovei către secția a III-a din cadrul ei prin care, aducîndu-i la cunoștință apropiata apariție a unei noi foi periodice scoasă de Gh. Asachi și intitulată „Gazeta de Moldavia“, îi cere să comunice întotdeauna ce fel de materiale are de trimis spre publicare, redacției acestei gazete. Se anexează, în copie, programul gazetei, întocmit de editorii ei.

Vistieria Moldovei, tr. 1621, op. 1854, dosar 164, f. 9, 10.
Original.

92. — 1850 noiembrie, Iași. — Două schițe pentru iluminarea a două piețe publice din orașul Iași, făcute de un antreprenor, Luzzatto, după modelele desenate de Gh. Asachi.

Eforia orașului Iași, dosar 57/1850, f. 290—293.
Original.

93. — 1850 decembrie 18, Iași. — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, recomandă Secretariatului de Stat pe ser-

darul Serafim Babic, ca cenzor pentru cărțile care se vor tipări în limba armeană la tipografia ce urma să ia ființă în cadrul institutului său.

Secretariatul de Stat, dosar 1077, f. 49.
Original.

94. — *1850 decembrie 29—1852 februarie 8.* — Corespondență în legătură cu activitatea lui Gh. Asachi în comisia pentru adunarea și selectarea mostrelor de diferite produse pentru expoziția de la Londra, din vara anului 1851. Se anexează liste de obiectele trimise din județul Suceava, pentru această expoziție.

Isprăvnicia ținutului Suceava, tr. 1763, op. 2012, dosar 1466.
Original.

95. — *1851 ianuarie 9.* — Adresă prin care membrii comisiei însărcinată cu adunarea obiectelor pentru expoziția de la Londra cer Departamentului de Finanțe să pună la dispoziția lui Mihalic de Hodocin un bilet de transport, de opt cai, pentru aducerea lui în vederea găsirii unor metale ce urmează să fie prezentate, printre altele, la acea expoziție. Semnează C. Sturza, Gh. Asachi, Hriste Gheorghiu.

Vistieria Moldovei, tr. 1768, op. 2017, dosar 758, f. 2.
Original.

96. — *1851 februarie 16, Iași.* — Proiect „de marca Iașilor“ întocmit de Gh. Asachi și înaintat Municipalității Iași cu un referat explicativ.

Eforia orașului Iași, dosar 26/1851, f. 21, 22.
Original.

97. — *1851 mai 2, Iași.* — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, aduce la cunoștința Sfatului Administrativ că unele acte oficiale sint tipărite, în mod ilegal, în tipografiile particulare. În consecință, cere să se dea dispoziții de a înceta asemenea practici abuzive și ilegale.

Secretariatul de Stat, dosar 1722, f. 45.
Original.

98. — *1851 mai, Iași.* — Adresa Secretariatului de Stat către Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, prin care îi comunică încheierea sa ca urmare la sesizarea făcută de el referitor la tipărirea unor acte oficiale în tipografiile particulare.

Secretariatul de Stat, dosar 1722, f. 44.
Ciornă.

99. — *1852 ianuarie 20, Iași.* — Cererea lui Gh. Asachi către domn de a se prelungi pe o durată de încă 12 ani privilegiul ce-l avea pentru fabrica sa de hirtie de la Petrodava, dat fiind cheltuielile mari impuse de înființarea și funcționarea ei.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 265.
Original.

100. — *1852 mai 2.* — Cererea căpitanului Dimitrie Asachi către Secretariatul de Stat de a-i elibera — pe baza garanției depusă de tatăl său,

Gh. Asachi — pașaport pentru Italia și Franța, unde pleacă spre a-și îngriji sănătatea.

Secretariatul de Stat, dosar 1748, f. 169.
Original.

101. — 1852 mai 2, Iași. — Chezășie dată de Gh. Asachi pentru fiul său, căpitanul Dimitrie Asachi, care dorea să plece în Italia și Franța, pentru îngrijirea sănătății.

Secretariatul de Stat, dosar 1748, f. 170.
Original.

102. — 1852 iunie 17, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Secretariatul de Stat de a-i elibera pașaport pentru a pleca pe termen de 10 zile la Cernăuți, prin Mihăileni sau Nimirceni.

Secretariatul de Stat, dosar 1749, f. 42.
Original.

103. — 1852 iunie 19, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Secretariatul de Stat de a elibera pașaport pentru soția sa Elencu, care, avînd interese de familie, dorea să plece în Bucovina, împreună cu fiul său, Alexandru Asachi, locotenent demisionat. Se dau semnalmentele persoanelor pentru care s-au cerut pașaport.

Secretariatul de Stat, dosar 1749, f. 191.
Original.

104. — 1852 iulie 8, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi și a soției sale Elenco, născută Tauber, către Divanul de Întărituri, pentru legalizarea unor acte — consimțămîntul la căsătorie și foaia dotală — în vederea căsătoriei fiicei lor, Ermiona, domiciliată la Bruxelles, la acea dată, cu Ioan Louis Edgar Quinet. Se anexează copii legalizate după actele menționate.

Divanul de Întărituri, tr. 1765, op. 2014, dosar 431, f. 182—184.
Original.

105. — 1852 septembrie 29, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Sfatul Administrativ de a i se aproba să livreze, pe bază de contract pe termen de 5 ani, departamentelor și celorlalte instituții de stat, hirtie din fabrica sa de la Petrodava.

Secretariatul de Stat, dosar 752, f. 271.
Original.

106. — 1852. — „Întimplările delijansului sau domnul Bonavantură“, comedie tradusă de N. Luchian în 1852.

Reprezentarea acestei piese a fost aprobată de Gh. Asachi, la 28 decembrie 1852, care era membru în comisia de cenzurare a pieselor de teatru, după cum atestă însemnarea de pe manuscris.

Colecția „Manuscrite“, nr. 240.
Colecția cuprinde și alte piese cu aprobarea lui Asachi.
Original.

107. — *1854 ianuarie 30, Iași.* — Adresă prin care Gh. Asachi, proprietarul Institutului Albinei, comunică Secretariatului de Stat că unele tipografii particulare nu respectă regulile cenzurii, tipărind cărți neverificate, sau publicînd acte fără a indica tipografia respectivă. Cere a se lua măsuri pentru încetarea acestor practici ilegale.

Secretariatul de Stat, dosar 1828, f. 1.
Original.

108. — *1854 noiembrie 22, Iași.* — Referatul Departamentului Cultelor și Învățăturilor Publice cu privire la incuviințarea dată de domn lui Gh. Asachi de a prelua direcția tipografiei de pe lângă Mitropolie. Se enumeră, pe puncte, îndatoririle ce revin acestuia, potrivit contractului încheiat pe o durată de 7 ani ș.a.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 35.726, f. 3, 4.
Original.

109. — *1855 aprilie 13, Iași.* — Referatul Controlului Statului cu privire la suma de bani ce se cuvine a primi de la Vistierie Gh. Asachi, redactorul foilor oficiale, pentru tipărirea diferitelor publicații și alte acte oficiale.

Secretariatul de Stat, dosar 2000, f. 82.
Original.

110. — *1855 aprilie 20, Iași.* — Raportul Sfatului Administrativ către domn pentru a aproba să se verse din Vistierie suma de bani stabilită, în urma verificărilor făcute de Controlul Statului, reprezentînd plata actelor oficiale tipărite la Institutul Albinei, proprietatea lui Gh. Asachi.

Secretariatul de Stat, dosar 2000, f. 87.
Original.

111. — *1855 mai 13.* — Cererea căpitanului Dimitrie Asachi, fiul lui Gh. Asachi, către Secretariatul de Stat pentru a-i elibera, pe baza cheazășiei pe care o depune, pașaport pe termen de 11 luni spre a pleca la băi în Germania.

Secretariatul de Stat, dosar 1985, f. 36.
Original.

112. — *1855 mai 13.* — Cheazășie dată de Gh. Asachi pentru fiul său, căpitanul Dimitrie Asachi, din Iași care dorea să plece la băi în Germania, pentru îngrijirea sănătății.

Secretariatul de Stat, dosar 1985, f. 38.
Original.

113. — *1855 mai 30, Iași.* — Referatul Controlului Statului către Sfatul Administrativ cu privire la suma de bani ce urmează a se vărsa din Vistierie lui Gh. Asachi, redactorul foilor oficiale.

Secretariatul de Stat, dosar 2000, f. 98.
Original.

114. — 1855 decembrie 29, Iași. — Raportul Consiliului Administrativ Extraordinar către domn, cu care înaintează propunerile sale privind membrii comitetului de cenzură a pieselor de teatru românești

Secretariatul de Stat, dosar 2078, f. 2.
Original.

115. — 1856 septembrie 26, Iași. — Adresa Secretariatului de Stat către Departamentul din Lăuntru cuprinzând încheierea sa de a desființa contractul dintre Departamentul Cultelor și Gh. Asachi pentru direcția tipografiei de pe lângă Mitropolie, arătându-se și îndatoririle ce revin ambelor părți la desfacerea contractului.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 35.727, f. 1.
Original.

116. — 1857 aprilie 9. — Înscriș cu care Gh. Asachi, doctor în filozofie, înaintează Departamentului Bisericesc un număr de 9 acte spre a i se comunica dacă pe baza lor poate avea dreptul de alegător în Divanul Ad-hoc. Din aceste acte rezultă calitatea sa de profesor de inginerie civilă la Școala domnească din Iași, de referendar al școlilor naționale, precum și o serie de titluri academice dobândite prin alegerea sa ca membru al unor academii și societăți științifice și culturale din țară și străinătate.

Eforia orașului Iași, dosar 30/1857, f. 59.
Original.

117. — 1857 septembrie 15, Iași. — Cererea lui Gh. Asachi către Ministerul din Lăuntru prin care reclamă pe posesorul fabricii sale de hirtie de la Petrodava, pentru nerespectarea condițiilor contractului. Roagă să delege un revizor pentru a constata și evalua pagubele aduse de acesta localului fabricii.

Ministerul de Interne, tr. 1772, op. 2020, dosar 38.177, f. 1.
Original.

118. — 1857. — Lista persoanelor cu drept de a fi alegători și aleși în capitală pentru Divanul Ad-hoc, potrivit listelor publicate prin buletinele extraordinare, cu excepția proprietarilor de moșii, care votau în ținuturi. La nr. 24 figurează numele lui Gh. Asachi, doctor în filozofie.

Eforia orașului Iași, dosar 30/1857, f. 254.
Original.

119. — 1857. — Listă de persoanele cu drept de a alege și a fi aleși în capitală pentru Divanul Ad-hoc. În categoria persoanelor de profesie liberă sînt trecuți Gh. Asachi, doctor în filozofie și Gh. Cuciureanu, doctor în medicină.

Eforia orașului Iași, dosar 30/1857, f. 194.
Original.

120. — 1859 octombrie 3, Iași. — Ordinul Ministerului de Finanțe către secția I-a din cadrul lui, prin care îi comunică, spre știință, că prin unificarea Monitorului oficial cu Buletinul oficial, va apare o singură foaie

cotidiană, sub titlul de Monitor oficial, care se va tipări în tipografia lui Gh. Asachi.

Vistieria Moldovei, tr. 1768, op. 2017, dosar 2511, litera F, f. 285.
Original.

121. — *1859 octombrie 6, Iași.* — Raportul Consiliului de Miniștri către domn cuprinzând propunerile ce le face cu privire la publicarea foilor oficiale. În legătură cu tipografiile în care acestea urmează să se tipărească, propune ca Monitorul oficial — pînă cînd tipografia statului va fi mai bine organizată — să se publice în tipografia lui Gh. Asachi.

Vistieria Moldovei, tr. 1768, op. 2017, dosar 2511, litera F, f. 318, 323.
Copie.

122. — *1859 decembrie 18, Iași.* — Ordinul Departamentului Cultelor și Instrucției Publice prin care aduce la cunoștința Consiliului școlar, spre studiere, o serie de instrucțiuni privind reorganizarea, pe baze noi, a regulamentului de ordine interioară atît pentru institut cît și pentru internatul gimnazial. Semnează Gh. Asachi.

Academia Mihăileană dosar 35/1856, f. 66.
Original.

123. — *<C. 1860> aprilie 7.* — Scrisoare adresată de C. Asachi lui Petre Asachi, la Iași, prin care îl anunță că va veni acolo, iar apoi vor pleca împreună la Paris. Totodată, i se plînge de necazurile ce-i pricinuește un proces.

Colecția „Documente“, P. 551/60.
Original.

124. — *<C. 1860> aprilie 17.* — Scrisoare adresată de C. Asachi lui Petru Asachi, la Iași, prin care îl roagă să intervină pe lîngă Simaca și alte persoane influente, ca să nu-l scoată pe Drosu de pe moșie, pînă la terminarea procesului nedrept în care era implicat.

Colecția „Documente“, P. 551/61.
Original.

125. — *1863 — 1867.* — Chitanțe și note de plată, reprezentînd sumele de bani datorate de colonelul Alexandru Asachi, pentru întreținerea fiului său George, în pensionatul lui Louis Jourdan, de la Iași.

Colecția „Documente“, P. 551/45.
Originale în limba franceză.

126. — *1866—1867.* — Însemnări de diverse cheltuieli în legătură cu administrarea fabricii și moșiei de la Petrodava, proprietatea lui Gh. Asachi.

Colecția „Documente“, P. 551/41.
Original.

127. — *1868—1870.* — Corespondența prințului Jean Bibescu adresată din Nisa și Geneva, la Paris, Caterinei Asachi, soția lui Petru Asachi, în legătură cu un împrumut de bani ce-l contractase de la aceasta. Între scrisori

se află și câteva adresate de P. Asachi lui J. Bibescu, în aceeași chestiune, precum și un bilet expediat lui P. Asachi, de Iancu Alecsandri, aflat la Paris.

Colecția „Documente“, P. 551/41.
Original.

128. — 1868—1880. — Diferite acte oficiale în legătură cu succesiunea rămasă colonelului Alecu Asachi, fiul lui Gh. Asachi, de la defunctul său unchi, Petru Asachi, constând din moșia Trestieni și alte venituri. Actele (petiții adresate de Al. Asachi la diferite instanțe judecătorești, procuri, contracte, procese verbale de sechestru, somații ș.a.) se mai referă și la diverse tranzacții încheiate în legătură cu această moșie. Pe lângă acestea și câteva acte relative la casele, proprietatea colonelului Al. Asachi, situate în Iași, despărțirea a III-a.

Colecția „Documente“, P. 551/51.
Original.

129. — 1869 mai 8, Iași. — Memoriul lui Gh. Asachi către Parlament, prin care roagă să-i plătească tipografia pe care i-a cumpărat-o statul de 7 ani de zile, fiind un drept câștigat, echivalând cu desființarea contractului pentru tipărirea Monitorului oficial. Arată greutățile financiare în care se află el și familia sa și că i s-au refuzat acești bani sub cuvânt că i s-a acordat o recompensă națională pentru puținele zile ce mai are de trăit, „recompensă care de abe acum și cu greutate încep a o primi“.

Colecția „Documente“, P. 432/380.
Copie

130. — 1869 noiembrie 12. — Telegramă expediată de Mihail Kogălniceanu, ministru, Primăriei municipiului Iași, prin care îi face cunoscut că s-a hotărât ca guvernul să dea 200 galbeni pentru înmormintarea lui Gh. Asachi, „veteranul literar român“. În consecință, îi cere să procure această sumă, până a doua zi când se va trimite ordin casieriei, pentru vărsarea ei.

Eforia orașului Iași, dosar 145/1869, f. 1.
Original.

131. — 1869 noiembrie 12, Iași. — Cererea mai multor cetățeni din Iași către Primăria orașului, pentru a dispune să se facă o înmormintare cu pompă, la care să asiste și autoritățile locale, în memoria marelui om care a fost Gh. Asachi. „Omul acesta au servit țării mai toată viața și el au introdus luminile în școli și presă, cea întâi foaie periodică de publicitate au fost înființată de el. Societatea nu poate decît a-i fi recunoscătoare“.

Eforia orașului Iași, dosar 145/1869, f. 3.
Original.

132. — 1869 noiembrie 13, Iași. — Invitație trimisă de Primăria orașului Iași institutorului superior din localitate pentru a participa, împreună cu ceilalți institutori și elevi, la înmormintarea lui Gh. Asachi, ce va avea loc vineri 14 noiembrie.

Eforia orașului Iași, dosar 145/1869, f. 5.
Ciornă.

133. — *1869 noiembrie 14, Iași.* — Actul de moarte cu nr. 925 a lui Gh. Asachi, decedat la 12 noiembrie 1869, orele 7 dimineața, în vîrstă de 82 ani, în casa sa din Iași, str. Română.

Colecția „Stare civilă“, oraș Iași, despărțirea a III-a, registrul pentru morți, nr. 512/1869, f. 40 v.

Original.

134. — *1869 noiembrie 16, Iași.* — Adrese făcute de Primăria orașului Iași Elenei Dimitriu, născută Săulescu, Mariei Leca, născută Săulescu și Elenei Asachi, soția lui Gh. Asachi, prin care sint rugate să trimită portretul acestuia — „ce se crede că familiile respective l-ar fi posedind“ — pentru a fi multiplicat, spre a se expune la Primărie și la școlile primare din oraș, potrivit hotărîrii Consiliului comunal.

Primăria municipiului Iași, dosar 145/1869, f. 6.

Ciornă.

135 — *1870 februarie 24, Iași.* — Ordinul Primăriei orașului Iași către casierie de a achita fotografului Brand suma de 30 galbeni, reprezentînd costul portretului lui Gh. Asachi.

Primăria municipiului Iași, dosar 145/1869, f. 11.

Copie.

136. — *1871 mai 16, Iași.* — Cererea locotenent colonelului Alexandru Asachi către Primăria orașului Iași pentru a aproba să se litografieze portretul tatălui său, Gh. Asachi, aflat la Primărie, deoarece dorește să-l publice. Recomandă ca litograf pe Solomon Trancu, care lucrase la Institutul Albinei.

Primăria municipiului Iași, dosar 145/1869, f. 21.

Original.

137. — *1873 iulie 7, Versailles.* — Scrisoarea Ermionei Quinet, născută Asachi, către fratele ei Alexandru Asachi, la Iași, prin care îl roagă să depună la tribunal actele ce i le trimite pentru asigurarea zestrii sale, cu casele și tipografia rămase de la defunctul lor tată.

Colecția „Documente“, P. 551/42.

Original în limba franceză.

138. — *1875 mai 20, Iași.* — Extract eliberat de Primăria orașului Iași, de pe actul de căsătorie a lui Alexandru Asachi, locotenet colonel, cu Elena Dănilă, din anul 1875 luna februarie, ziua 16.

Colecția „Documente“, P. 551/49.

Copie legalizată.

139. — *1875 mai 31, Iași.* — Proces verbal — destinat a ține loc de act de căsătorie — încheiat de Primăria municipiului Iași prin care se dovedește că la data sus menționată, s-a prezentat Elena Asachi, pensionară, domiciliată în Iași, despărțirea a III-a, împreună cu cinci martori care au declarat că la anul 1816 luna ianuarie, ziua 10, aceasta s-a căsătorit cu Gh. Asachi, la Mitropolia Moldovei.

Verso: omologarea procesului verbal de către Tribunalul județului Iași, secția a III-a, la data de 3 iunie 1875.

Colecția „Documente“, P. 551/62.

Original.

140. — 1875 iunie 4, Iași. — Publicație făcută de Tribunalul județului Iași, secția a III-a, pentru vânzarea prin licitație a imobilelor ipotecate și a unui teren viran din Iași, proprietatea colonelului Alex. Gh. Asachi și a Ermionei Quinet, născută Asachi, moștenire de la părintele lor Gh. Asachi, pentru satisfacerea creditorilor.

Colecția „Documente“, P. 551/50.
Original.

141. — 1875 — 1884. — Dosar de corespondență referitoare la vânzarea, prin licitație, a caselor lui Gh. Asachi, din Iași, str. Codrescu nr. 24, pentru o datorie a lui Gh. Asachi din 1868 și alte datorii ale fiului său, colonelul Alexandru Asachi. Moștenitorii casei erau colonelul Alexandru Asachi și Ermiona Quinet, care în acest timp, văduvă, locuia la Versailles. Dosarul cuprinde câteva scrisori trimise de ea, din Franța, Tribunalului județului Iași, în legătură cu această moștenire. De asemenea, se dau amănunte asupra casei: construcție, numărul încăperilor, atenanse, grădină, vecini. Până la vânzarea casei, lucrurile lui Gh. Asachi și ale soției sale, cit și tipografia, se aflau în casă.

Tribunalul județului Iași, secția a III-a, dosar 9//1875, 632 f.
Original.

142. — 1882 — 1890. — Acte diferite în legătură cu ridicarea la Iași a statuii în memoria lui Gh. Asachi: acte justificative privind diverse cheltuieli făcute de comitetul instituit pentru ridicarea statuii, liste de subscripție pentru adunarea fondurilor bănești, adrese și scrisori de la diferite instituții și particulari cu care se înaintează listele de subscripție completate, procesul verbal încheiat de comitet în legătură cu condițiile de realizare a statuii de către sculptorul Georgescu, contul veniturilor și chetuielilor cu prilejul spectacolului dat de elevii Conservatorului din Iași în folosul ridicării statuii, situație de cheltuielile ocazionate de banchetul inaugural din 14 octombrie 1890 ș.a.

Colecția „Documente“, P. 551/52.
Original.

143. — 1883 iunie 26, duminică, Iași. — Programul producției Conservatorului de muzică și declamație din Iași, dată pentru sporirea fondului destinat ridicării statuii lui Gh. Asachi, pe scena Teatrului Național.

Colecția „Foi volante“, mapa Burada. Tipăritură.
Original.

144. — 1885 iunie 26, miercuri, Iași. — Programul serbării organizată cu ocazia aniversării a 50 de ani de la înființarea Academiei Mihăilene. S-a reprezentat, printre altele, „Mirtil și Hloe“, pastorală prelucrată de Gh. Asachi și s-au recitat două poezii de Gh. Asachi, „La introducerea limbii naționale în publica învățătură în Moldova la anul 1828“ și „Oadă către poeții români, 1845“.

Colecția „Foi volante“, mapa Burada.
Original.

145. — 1888 iulie 18, Iași. — Cerere adresată Primăriei municipiului Iași de comitetul pentru ridicarea statuii lui Gh. Asachi, prin care solicită un ajutor bănesc pentru completarea fondului necesar teminării acestei lucrări. Semnează Iosif, mitropolitul Moldovei, președinte al comitetului și Ar. Densușianu.

Primăria municipiului Iași, dosar 52/1888, f. 111.
Original.

146. — 1890 mai 7, Iași. — Cererea comitetului pentru ridicarea statuii lui Gh. Asachi, către Primăria municipiului Iași prin care, aducind la cunoștință terminarea acestei lucrări, executată în marmură de Carrara, roagă să desemneze locul unde va fi așezată statuia în orașul Iași și să pună la dispoziția sculptorului respectiv o încăpere pentru a o depune provizoriu, până la terminarea lucrărilor pregătitoare instalării ei. Semnează, pentru președinte, N. Culianu.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890, f. 1.
Original.

147. — 1890 mai 26, Iași. — Proces verbal încheiat de Consiliul municipal Iași, prin care se revine asupra deciziei ca statuia lui Gh. Asachi să se așeze în piața Primăriei, rămânând a se alege ulterior un alt loc pentru amplasarea ei.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890, f. 9.
Original.

148. — 1890 septembrie 26, Iași. — Comunicare prin care comitetul pentru ridicarea statuii lui Gh. Asachi aduce la cunoștința Primăriei municipiului Iași data la care va avea loc solemnitatea inaugurării (14 octombrie 1890), cerind concursul pentru buna desfășurare a acestei festivități. Semnează, pentru președinte, N. Culianu.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890 f. 17.
Original.

149. — 1890. — Raportul serviciului tehnic al Primăriei municipiului Iași către conducerea acestei instituții, cu care înaintează actul comemorativ ce urma a fi depus în noua temelie a statuii lui Gh. Asachi, așezată în fața Școlii primare Trei Ierarhi, din str. Ștefan cel Mare. Se menționează că acest act a fost imprimat gratuit de I. S. Ionescu, proprietarul Tipografiei Naționale, în 27 exemplare. Un exemplar, pe pergament din piele de vițel, va fi depus în temelie, iar celelalte 26 exemplare, imprimate pe hirtie pergament, vor fi depuse — cite un exemplar — la arhivele și bibliotecile din țară.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890, f. 104. În soclul statuii s-a așezat și sicriul de metal cu osemintele lui Gh. Asachi.
Original.

150. — 1890, Iași. — Tabel de instituțiile din Iași și alte localități, care au depus coroane la statuia lui Gh. Asachi.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890, f. 24.
Original.

151. — 1890. — Versuri de P. V. Grigoriu, intitulate „În memoria lui Asachi“, recitate la spectacolul de teatru organizat de Societatea dramatică și Conservatorul de muzică și declamație din Iași, cu prilejul inaugurării statuii lui Asachi, în piața Trei Ierarhi, la 14 octombrie 1890.

Colecția „Documente“, P. 551/58.

Original tiparit.

152. — 1897 *aprilie 25, Iași*. — Raportul serviciului tehnic al Primăriei municipiului Iași către inginerul șef pentru a sesiza Primăria să schimbe amplasamentul statuii lui Gh. Asachi, deoarece în locul în care este așezată, împiedică executarea lucrărilor de aliniere a străzii Ștefan cel Mare.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890, f. 75.

Original.

153. — 1897 *noiembrie 1, Iași*. — Raportul serviciului tehnic al Primăriei municipiului Iași către conducerea acestei instituții, prin care aduce la cunoștință că statuia lui Gh. Asachi a fost mutată din Piața Trei Ierarhi în piața Teatrului, potrivit dispoziției primite. Totodată, comunicând suma care reprezintă costul acestei lucrări, cere să dispună mandatarea ei.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890 f. 80.

Original.

154. — 1905 *martie 30, Iași*. — Ofertă prin care Gh. Boboc, sculptor din București, se obligă față de Primăria municipiului Iași să execute gratuit lucrările de transport și amplasare a statuii lui Gh. Asachi în fața școlii Trei Ierarhi, cu condiția ca Primăria să suporte cheltuielile de fundație și să-i pună la dispoziție materialul lemnos necesar și câțiva podari, pentru transport.

Primăria municipiului Iași, dosar 259/1890 f. 97.

Original.

INDICE

INDICE GENERAL

A

- abecedar francez-român, aprobare pentru tipărire 241.
- abonamente, la „Albina Românească“ 236.
- Abrahamfi (Abrahamschi) Anton, farmacist 197.
- Aburel Gheorghe 209.
- Academie (academii) 169, 239, 245, 249;
- Academie inaugurare a —238; local anexă a Arhivei Statului la —168, 169;
- Academia de Leopold doc. 134;
- Academia Mihăileană, aniversarea a 50 ani de la înființare 257; curs de inginerie înființat la —238;
- Academia din Roma, 246, doc. 234;
- Academia Vasiliană 22, 154 157, 158;
- Arhiva Statului, mutarea la —186;
- obiecte de învățămînt la —154; zestrea — 159.
- act, comemorativ, așezat în temelia statuii lui Asachi 258; copii de pe acte — de la Mitropolie a se scoate de Arhiva Statului în condiții 97; — degradate 99, 100; depunere de — în Arhiva Statului, referire în Regulamentul Organic 98, 99; — deținute de particulari 19; imprumut de — din Arhiva Statului dregătorilor făcut numai prin departamentul respectiv 126; — întocmite 141; — oficiale, hotărîrea Secretariatului de Stat în privința tipăririi lor în mod ilegal în tipografia particulare 250; — originale a se păstra la Arhiva Statului 88, 89; — păstrate în plicuri 70; — prihănit 141; propunere pentru selecționarea și distrugerea unor — 144, 223; — publice, sarcină a arhivistului de adunare a lor, 110, — aflate la Mitropolie 98, 99, depunerea — la Arhiva Statului stabilită prin Regulamentul Organic 100, păstrarea — la „masa Arhivelor“ 89; — rase 141;
- scoase de Judecătoria Tecuci dintr-un dosar imprumutat de la Arhiva Statului 172.
- Adamescu Gh. 10.
- Adunarea Obștească a Moldovei 72, 120, 121, 145, 146, 150, 153, 154, 158, 159, 162, 163, 165, 166, 169, 171, 175, 205, 217, 222, 225, 226, 229, 236, 238; actele — de revizuire a Regulamentului Organic să se depue la Arhiva Statului 192, 196;
- Asachi, membru al — 73, doc. 134; dosare să nu mai trimită — la Arhiva Statului 165; condiții cu lucrările — 194; foști funcționari dețin pecețile — 19; iluminatul și încălzitul localului — 179; imprumuturile de condiții și dosare sint restituite de — Arhivei Statului 195; lucrările — depuse la Arhiva Statului 16; secretar al — Palade, vornic 196; starea în care s-au preluat dosarele — la Arhiva Statului 90.
- Agentie 191.
- Agia 97; arhivar la — v. Gheorghiu Costache; depunerea dosarelor — la Arhiva Statului 109, 110, 190.
- Agitudeni, moșie, luată din stăpînirea m-rei Trei Ierarhi 153.
- „Alăuta a lui Alviru Dachienu poeta Arca-diei din Roma“ 235; — Românească, desființare 240.
- „Albina“ v. Institutul tipolitografic.
- Albina Românească 10, 237, 242; abonamente la ÷ 236; apariția — în continuare cerută 238; Arhiva Statului, știrea înființării, publicată în —18; colecționarea — de către judecătorii 79; Înaltul Divan, componența și sediul, publicate de Asachi în — 18; programul — enunțat de Asachi 14; reparația — 238, 239; suplimentul la — suprimat 240.
- Alecsandri Iancu 255;

- Alecsandri Vasile, aprobare pentru tipărirea piesei lui — „Piatră din casă”, cerută de Asachi 248; — arhivist al statului 23; piesa lui — „Piatra din casă” nepusă în circulație din cauza unor erori mici strecurate în text 248; selecționarea dosarelor continuată de — 26; — spătar 239; sprijin bănesc cerut de — pentru redeschiderea Conservatorului filarmonico-dramatic 241; — vornic, preia de la Asachi conducerea Arhivei Statului 218, 219.
- alfavit 107.
- alfavitar, model elaborat de Asachi, 92. algebră, alcătuită de Asachi 241.
- „Almanah de învățătură și petrecere” 3. Alvir Dacianu (Alviru Dachiénu), pseudonim al lui Asachi 11, 235.
- anaforale, condici de — 185; termen de păstrare permanent stabilit pentru — 188.
- analiză diplomatică a unui document, comisie instituită pentru — 208, 209.
- Andriescu C. 10.
- Anghel Costache, funcționar la Divanul Judecătoresc 97.
- Anghelachi, comis 106.
- Anghelichi Iancu, ban, deține arhiva comisiei greco-monastireștilor averi 19.
- Antoniadi, șef de secție la Consiliul Administrativ 222.
- Antoniadi S. șef de secție la Secretariatul de Stat 220.
- Arcadia 235.
- Arhiva Generală v. Arhiva Statului.
- Arhiva Statului, Asachi inițiator al — 219 și organizator al — 148; dispozițiile pentru înființarea — 72, înființarea — 9, 71, știrea înființării — publicată în „Albina Românească” 18; — loc pentru concentrarea și păstrarea arhivelor instituțiilor 15; local pentru — prevăzut de Regulamentul Organic la curtea domnească 72; organizarea — 9, 18, 76, 84 și passim.
- arhivă v. cancelarie, depunere, folosire, inventariere, selecționare etc.
- arhivar 9; îndatoriri ale — 16;
- arhivari ai departamentelor 174, 175, 176, 211; — consultații pentru selecționarea arhivelor 188; — fac propuneri pentru selecționarea arhivelor 211;
- arhivari ai Departamentului Dreptății 117, 167; — i se cer propuneri pentru selecționarea dosarelor 176; numirea unui — 100, 103, 104;
- arhivar al Departamentului din Lăuntru, face propuneri pentru selecționarea 176, 177; v. și Talpiș, Tanoglu G.
- arhivar al Divanului Apelativ 89;
- arhivar al Hâtământei v. Malcoci Panaite;
- arhivari ai instanțelor judecătorești 139, 141;
- arhivar al Isprăvniceii Hirlău, mort de holeră 71; — al Isprăvniceii Iași v. Pavlov; — al Isprăvniceii Neamț, v. Malcoci Neculai;
- arhivar al Înalțului Divan 87 v. și Dimitriu C.; — îndatoririle sale 88;
- arhivar — raportează cancelariei condițiile necorespunzătoare în care se păstrează arhiva 102;
- arhivar al Redacției v. Haritonescu Clement;
- arhivar al Vorniciei de aprozi v. Dimitrachi 94;
- arhivar ajutor, cerut pentru cancelaria Departamentului Dreptății 100; raport de numire al unui — la la cancelaria Dreptății 103, 104;
- arhivar al Departamentului din Lăuntru v. Haritonescu Clement;
- arhivar al Divanului Apelativ 89.
- arhivarius 85.
- arhivist al Adunării Obștesti, numit Asachi 16, 73; — pe statul Divanului Apelativ 89;
- arhivist al statului 120, 193, 222; instrucțiuni pentru — 18, — pentru organizarea și funcționarea Arhivei Statului primite de — de la Departamentul Dreptății 84; îndatorirea — de a aduna actele publice și arhivele 16, 72, 89, 110, — de a le păstra 16, 72, 89; numirea — de către domn 72; — numit Asachi 16, 217; — propune instituirea unei comisii de selecționare 188; propuneri de selecționarea dosarelor făcute de — 150; renunțarea lui Asachi în postul de — 220.
- armeni, neguțitori 191.
- Asachi Alexandru (colonel, locotenent colonel) 254, 256; casele — din Iași 255; cere aprobare pentru a se litografia portretul lui Gh. Asachi, tatăl său 256; — corespondența sa particulară 245; extract act căsătorie — cu Elena Dănilă 256; — moștenește casa rămasă de la tatăl său 257, — moșia Treștieni de la Petru Asachi 255; pașaport cerut pentru — 251, — spre a pleca la studii la Geneva 247, prelungirea — pentru Italia 246, 247; vânzarea la licitație a caselor — din Iași 257;
- Asachi C. 254.
- Asachi Dimitrie (căpitan), cheazășie dată de Gh. Asachi lui — pentru a pleca la băi în Germania 252; — cere pașaport pentru Franța, Germania, Italia 250, 251, 252;

Asachi Ecaterina, soția lui Petru Asachi, corespondența sa cu prințul Jean Bibescu 254, 255.

Asachi Elena 236, 251; act de căsătorie a — reconstituit prin mărturie 256; — Elena mama lui Gh. Asachi 11; pașaport cerut de Gh. Asachi pentru — 251; portretul lui Gh. Asachi cerut de la — 256; Asachi Ermiona 242; căsătoria — cu Ioan Louis Edgar Quinet 251; pașaport cerut de Gh. Asachi pentru — 251 spre a pleca în Italia cu fiul ei Iorgu Moruz 246; — traduce din limba germană Rut 241;

Asachi Eufrosina, fiica lui Gh. Asachi, boala ei 249;

Asachi George, fiul colonelului Alexandru Asachi, în pensionatul lui Louis Jourdan din Iași 254;

Asachi GHEORGHE, act comemorativ așezat în temelia statuii lui — 258; activitatea lui — ca arhivist al statului passim; — în comisia pentru adunarea și selectarea mostrelor de diferite produse pentru expoziția de la Londra 250, — ca organizator al școlilor 10, — la San Petersburg 217; actul de moarte a lui — 256; adevărîță de salar a lui — 221; — agent diplomatic la Viena, 13, 66, doc. 134; aprecieri ale ieșenilor asupra lui — 27, — ale lui M. Kogălniceanu asupra lui — 3, 27; — arhitect 10, 11; — autor al unei cărți de algebră 241; Casa Pensilor fixează pînă la — 218; casele lui — din Iași scoase în vinzare 248, 257; — cercețător în bibliotecile și Arhivele din Lemberg, Roma și Viena 12; — cere aprobare pentru tipărirea cărții „Epistoli sau scrisori despre datorii sfintei preoții” scrisă de Alex. Sturza 245, — să intre în posesia broșurilor în limba germană sosite la Vamă pe adresa lui 246, — pașaport 251; cererea ieșenilor pentru organizarea înmormintării lui — 255; contribuția lui — la răspîndirea în Europa a cunoștințelor despre români 27; corespondența lui — cu Costache Conachi 198, — cu Dimitrie Gusti 246; — doctor în filozofie 12, 253; drept obținut de — pentru a publica manuale didactice 247, — de alegări și de a fi ales în Divanul Ad-hoc 253; — desenează modele pentru iluminarea a două piețe publice 249; — editează „Gazeta de Moldavia” 249; fabrica de hirtie înființată de — 242, 244, 245, 249, 250, 253, 254; folosirea documentelor și arhivelor de către — pentru introducerea limbii române în școală 10; — fondator și sprijinitor al

unor instituții de cultură și artă 10; familia lui — se mută la Iași 11; greutateți financiare ale lui 255; inginer 10, 11, 12, 235; împlinirea unui secol de la moartea lui — 3; — imputernicit la San Petersburg 217; înmormintarea lui — 255, — la biserica 40 de mucenici 27, pentru — guvernul contribuie cu 200 galbeni 27; — lucrează la redactarea „Așezămîntului” 217; macheta sigiliului domnesc executată de — 12; manuscrise ale lui Ioan Budai Deleanu cumpărate de — 247, 248, manuscris original al poeziilor lui — 235; — la m-reă Neamț 249; — membru al unor academii și societăți de artă, cultură, știință, din țară și străinătate 11, 13, 246, 253, — al Adunării Obștești doc. 134, — al comisiei de cenzurare a pieselor de teatru 251, — al comitetului moldo-valah pentru elaborarea Regulamentului Organic 217, — al Departamentului Pricinilor Streine doc. 134; moartea lui — 27; nașterea lui — 11, doc. 134; operele lui — traduse în diferite limbi 27; organizarea activității tipografice de către — 236—238, 241, 242, 247, 248, 253 — 255; — poliglot 12, doc. 134; plecarea lui — la Roma și Viena pentru studii 11; poezii ale lui — 11, 257; portretul lui — 256; — profesor de matematică aplicată doc. 134; proiectul întocmit de — pentru stema orașului Iași 246, 250; — publică „Jurnalul călătorului moldovan” 15; ranguri acordate lui — de mare agă 66, mare comis 65, postelnic doc. 134; realizări ale lui — 148; recompensă națională acordată lui — 255; — redactor al foilor oficiale 252 — referendar al învățăturilor publice doc. 134; — reînființează Școala de la Trei Ierarhi 13; reîntoarcerea lui — în Iași 12, 13; reprezentația pentru prima dată a unei piese de teatru în limba română datorită lui — 10; sarcina încredințată lui — de a face mărcile ținuturilor 236; — secretar deputat la Sanct Petersburg și secretar redactor pentru facerea Regulamentului Organic doc. 134; sonet dedicat lui — 3; stabilirea denumirii străzilor din Iași, preocupare a lui — 246; starea civilă a lui — doc. 134, — materială precară a lui 218; statuia lui — 27, 152—154, 257—259; studiile lui — 11, doc. 134; tipărirea de către — a unui buletin de comerț și industrie 243, 247, — a fabulelor sale 245, — a unei foi oficiale 237; — „veteranul literar român 255; — vizitează arhive, biblioteci, muzee în Peterburg 15;

- Asachi Gheorghe, fiul Glicheriei (Ermiona) și al lui Alex. Moruz 242;
- Asachi Ioan, scriitor la Arhiva Statului 114;
- Asachi Lazăr (Leon) 11, arhimandrit doc. 134; — susținător al originii latine a poporului român 11;
- Asachi Petru 254, 255; — copii după scrisorile trimise din Paris și Nisa stareței mănăstirii Văratec în legătură cu testamentul maicei Elisabeta Brincoveanu 249; — primește de la Mihail Sturza vv. case în Iași 249.
- Așezămint (Așezămintul țării) v. Regulamentul Organic.
- Atanasiu V. 10.
- Aton, muntele 120.
- Austria, Asachi agent diplomatic în — 66. autentificare, a copiilor de pe documentele păstrate în Arhiva Statului 194.
- Babic Serafim, serdar, recomandat de Asachi ca cenzor pentru cărțile ce se vor tipări în limba armeană 249, 250.
- Bacău, Isprăvnicia — 146, 163; Judecătoria — 145, 162, — cere de la Arhiva Statului inventarele depuse 124.
- Baldovin 184.
- Balica, comis 115.
- Balmuş Constantin 134.
- Balș 113, 182, 224;
- Balș Alecu, casele sale sediu al Arhivei Statului și al Înalțului Divan 18; — vistiernic 87, 94;
- Balș L. logofăt 167; — membru al Divanului Domnesc 122;
- Balș P. membru al Judecătoriei Iași 122;
- Balș Teodor 184, 185, 238; — logofăt 86, 88, 91, 195, — președinte al Înalțului Divan 87, 90; — mare logofăt 117; — vornic 167.
- Bel, librar, tipografia lui Müller instalată în casele lui — 246.
- Beldiman, director al cancelariei Divanului Domnesc 132, 134; — logofăt 229.
- Berezovschi Moisa 172.
- Bibescu Jean, prinț, corespondență cu Caterina Asachi, 254, 255.
- biblioteca, înființată în Iași de Vasile Lupu vv. 155; — din Măros-Vasarhei, deține documente create în țară 105; — mănăstirii Neamț 227; — din Petersburg vizitate de Asachi 15; — Școlii Vasiliene 155; — din țară 258.
- Bieniaszewschi Wanda și Titus Levandovschi vind lui Asachi manuscrisele în limba română, germană și latină rămase de la bunicul lor Ioan Budai Deleanu 247, 248.
- Bisericiani, mănăstire, act de schimb încheiat cu Asachi pentru locul unde se află așezată fabrica de hîrtie 247.
- Birsănescu Șt. 10.
- Blazian H. 10.
- Boboc, Gheorghe, sculptor din București, ofertă pentru mutarea și amplasarea statuii lui Asachi în fața Școlii din Trei Ierarhi 259.
- Boguş Matei, agă, însărcinat cu inventarierea documentelor de la Mitropolie 101.
- boieri, rinduiți să cerceteze documentele de la Mitropolie 105.
- Bosie T., șef de secție la Departamentul Lucrărilor Publice 223.
- Boțoșani, arhivele Divanului Judecătoresc și Vorniciei predate în parte Judecătoriei — pentru continuarea lucrărilor 106; v. și Dabija Mihai; Judecătoria — 145, 162, — cere de la Departamentul Dreptății lămuriri asupra inventarierii unor dosare 106.
- Brand, fotograf 256.
- Brincoveanu Elisabeta, maică, testamentul ei 249
- broșuri, în limba germană sosite la Vamă pe adresa lui Asachi 246.
- Bruxelles, Ermiona Asachi domiciliată în — 251.
- Bucșănescu, postelnic, însărcinat cu inventarierea documentelor de la Mitropolie 101.
- Bucșănescu, N. spătar 207.
- București 217; Asachi membru al Societății agronomice din — 246; întreprinderi litografice din — fac oferte lui Asachi pentru litografia sa din Iași 242; tipografie din — 237.
- Budai Deleanu Ioan, manuscrisele lui — cumpărate de Asachi 247, 248.
- Bugovin M. 72.
- Buletin de comerț și industrie, Asachi anunță apariția și problemele pe care le va cuprinde — 243, 244.
- „Buletin oficial“ 187; contract pentru tipărirea unui — de Asachi 237; publicarea — cu neregularitate 238; publicată în — 243; tipărirea — 241; — unificat cu „Monitorul oficial“ 253, 254.

C

- Calcăntraur, serdar, sameș 207.
- calificarea personalului de arhivă, preconizată de Asachi 4, 9.
- Calimah, domn 158.

- Cananău, actele de proprietate ale caselor — depuse la Arhiva Statului 20.
- cancelarie, a Arhivei Statului 130, 136; cheltuieli pentru — 95; formalități pentru eliberare de copii de pe documentele aflate în păstrarea — 194; primul mobilier al — păstrat în incinta Goliei 18; — reconstituită în 1951, 23; sediul — în imobilul Înaltului Divan 18;
- cancelarie a Controlului Statului 201.
- cancelarie, a Departamentului Dreptății 104; arhivar și un ajutor ceruși de directorul — lucrările fiind aglomerate 100; v. și Florescu Matei, Grigoriu, stolnic, — Ștefanachi, stolnic, Iordachi Manolachi, Paul Alecu și Pantia Costachi; îndatoririle funcționarilor — 100; cusători de dosare la — 104; personalul — 104; raport de numire a unui arhivar și a unui arhivar ajutor în — 103, 104;
- cancelarie a isprăvnicilor, instrucțiuni date de Departamentul din Lăuntru referitoare la — 93;
- cancelarie a judecătorilor ținutate, director de — 141; funcționarea — 79; instrucțiuni date directorilor — 77; organizarea — 81.
- Canova Antonio, sculptor 11.
- Canta, logofăt 164, 239; — mare logofăt 243; — vistiernic 121.
- Canta Neculai, postelnic 87; — episcop al învățăturilor Publice 122; — posedă parte din arhiva Vorniciei de aprozi 82.
- Cantacuzino 223, 224; — vornic 167;
- Cantacuzino Iancu, director al Departamentului din Lăuntru 207, 208; — postelnic 95.
- Cantemir Dimitrie, manuscrisul operei sale „Istoria imperiului otoman“ tradus în limba engleză 11; preocupări despre mine ale lui — 237; tratatul din 1711 dintre Petru cel Mare și — păstrat la Petersburg 15.
- „caraul păzitor“, aprobat a se numi la Arhiva Statului 170.
- Carlsbourg, documente create în țară aflate la — 108.
- carte, armenesti tipărite la Institutul Albinei între anii 1847—1860, 248; Babic Serafim, serdar, recomandat de Asachi ca cenzor pentru — ce se vor tipări în limba armeană 249, 250; — de canoane bisericești tipărite în tipografia de la Trei Ierarhi 155; comisia de cercetare a 240, 241, 245, 246; — de legi politice tipărită în tipografia de la Trei Ierarhi 155; — de legi tradusă de Evstratie 154;
- carte de joc, Asachi cere aprobare pentru fabricare de — 244.
- casă, ale lui Asachi, descrierea lor 257, propuse a se vinde prin licitație 248; — lui Alecu Balș, sediul Arhivei Statului în 1832 în — 18; — pensiilor fixează pensia lui Asachi 218; — spitălicească 226, 229.
- catagrafie, în 1820, pentru locuitorii unor mahalele din Tg. Neamț 215.
- Catargi (Catargiu) 174, 202, 205; ca — cavaler, mare logofăt al Dreptății 186; — mare logofăt 184;
- Catargi G. 211
- Catargi Iordache, mare vistiernic 65.
- Căzimir, spătar 87.
- Călinescu G. 10.
- cenzură, articol interzis de — publicat la Institutul Albinei 239; Asachi cere Secretariatului de Stat ca tipografiile particulare să respecte regulile — 252; comedia „Întâmplările delijansului sau domnului Bonaventură“, tradusă de N. Luchian, aprobată de Asachi membru al comisiei de — a pieselor de teatru 251; comitetul de — a pieselor de teatru românești, propuneri privind membrii componenți 253; manuscrisul articolului publicat în suplimentul Gazetei a se trimite la — 240.
- Cerchez Ștefanachi, izbaș la Divanul Judecătoresc 98, 99.
- certificare, a numărului de file din dosare 139, 141.
- cheltuieli de întreținere a instituțiilor de la palatul domnesc 181, 182.
- Cheșcu I. șef de birou la Vistierie 184.
- Chirica Gheorghies, funcționar 77.
- Cihac, dr. 239.
- Ciobotărească, uliță în Iași 120.
- Ciurea Neculai, scriitor la Arhiva Statului 76, 114.
- Ciuru, funcționar la Departamentul Dreptății 86.
- Cimpan, Florica T. 10.
- Cirligătura, judecătorie 145, 162.
- clasare, a actelor în dosare, circulară pentru — 66.
- cnigi, pentru primirea dejurstvii 178.
- „Codica țivilă“ 156; — politicească 159.
- codice, aflat în Arhiva Statului, act „vrednic de credință“ 160.
- Cogălniceanu Ilie, vornic, controlul statului 202, 205.
- „Colecția adunării dezlegărilor“ tipărite în 1844, 194.
- Colegiul academic, din Trei Ierarhi, înființat de Vasile Lupu vv. 22.
- Comisia, pentru adunarea și selectarea mostrelor de diferite produse pentru

- expoziția de la Londra, activitatea lui Asachi in — 250; — pentru analiza diplomatică a unui document 208, 209; — de cenzurare a pieselor de teatru, Asachi membru al — 251; — de cercetare a cărților 240, 241, 245, 246; — Consultației 145, 162, desființare a — 71; dosare date spre cercetare — 122, 123, inființarea — 122; — Epitropicească 145, 162; — greco-monastireștilor averi, arhiva deținută de Anghelichi Iancu, ban 19; — pentru inventarierea documentelor de la Mitropolie 101, 107; — hotărîturii 72, 89; — pentru orfani rămîne în locul Vorniciei Obștei desființate 89; — reveduțoare 145, 162; — de selecționare a dosarelor 174, 185, 188, 213, 221.
- comitet, pentru „adunarea științelor trebuitoare pentru oareșare îmbunătățire a ocîrmuirilor amînduror cnejiiilor“ constituit de Minciaky 14; — cenzură a pieselor de teatru românești, propuneri privind membrii 253; — moldo-valah pentru elaborarea Regulamentului Organic 14, Asachi ales membru al — 217 și secretar pentru partea moldovenească a — 14, 15; — pentru ridicarea statuii lui Asachi 258, — cere Primăriei Iași ajutor bănesc pentru completarea fondului necesar terminării statuii 258; — Sănătății 145, 162, încălzirea localului — 179.
- Conachi Costache 76, 86, 97, 106; corespondența lui — cu Asachi 198; instrucțiuni elaborate de — pentru arhivistul statului 18; — logofăt (mare, „țîitor al locului de mare...“) 5, 71, 87, 96, 205; — membru al comitetului moldovean pentru elaborarea Regulamentului Organic 5; — ordonează dosarele preluate de Departamentul Dreptății 83; portretul lui — 5; preia peste 10 000 dosare ale instituțiilor desființate prin Regulamentul Organic 20; texte autografe ale lui — 5; — vornic (mare) 79, 82, 85, 89.
- Conachi Vogoride (N.) 222, 224, 229.
- condicar 9.
- condică, de anafonale 185, 213; — de calități, a personalului Arhivei Statului doc. 134; — civilă 195; — cu copiile de pe actele din Arhiva Statului, păstrate la masa a treia a Înaltului Divan 89, — de pe documentele de la Mitropolie 97; costul legatului — 225; — desfăcute pentru extragerea filelor albe, iar cele scrise rămînînd volante 117; — de evidența materialelor împrumutate de Arhiva Statului altor instituții 127, — primite în Arhiva Statului 127, — și starea mobilierului instituțiilor de la palatul domnesc 177; — de expediție 192, 193; — foilor de zestre 79; — de hotărîri 78; — de hrisoave 185, 213, termen permanent de păstrare pentru — 188; — de intrare și ieșire 104, — în cancelaria Arhivei Statului 127; — de izbășie 76; — de împrumut 185; — de jurnale 185, 213; — litera K23; — literale; 144; — luate de funcționari 76; — de meazaturi 79; — politicească 156; — de practice, rătăcită 77; — de praviile pămîntului 85; — de primire, a corespondenței din Arhiva Statului 127, — a jabelor 78; — pentru verificarea materialelor împrumutate la restituirea lor 136; — zălogirilor de averi nemășcătoare 79.
- Conservatorul, filarmonic, redeschis 241, reprezentății în limba română date de 239; — de muzică și declamație, contribuția elevilor la ridicarea statuii lui Asachi 257, — spectacol la inaugurarea statuii lui Asachi 259.
- consier, la palatul domnesc 177; indatoririile — 178—180.
- consiliu, comunal Iași 258, hotărîre a — de a expune la Primărie și la școlile primare din oraș portretele lui Asachi și Săulescu 256; — de Miniștri, propuneri cu privire la publicarea foilor oficiale 253, 254; școlar 254.
- constituirea dosarelor 67.
- Consulatul Rusiei 206, 209; — cere documente de la Arhiva Statului 205.
- contract, încheiat de Asachi cu Secretariatul de Stat pentru tipărirea Monitorului oficial 247.
- Controleria v. Controlul Statului.
- Controlul Statului 145, 162, 197, 202, 242, 243, 252; condicile și dosarele trimise de — nu se pot prelua de Arhiva Statului, neîndeplinind condițiile instrucțiunilor 200, 201; iluminatul localului — 179; — intervine ca Arhiva Statului să preia dosare și condici în neconformitate cu instrucțiunile 204; încălzitul localului — 179; — roagă Sfatul Administrativ să hotărască instanțelor ce-i trimit condici, să îndeplinească condițiile cerute de Arhiva Statului 201.
- Convenția de la Akerman, degradarea hațișerifului în depozitul Mitropoliei 99, 100.
- Copou, moșie luată din stăpînirea mănăstirei Trei Ierarhi 153.

corespondență, cu Arhiva Statului, sistată temporar 187.
 Corne, director al Departamentului Dreptății 216, 217.
 Corni 118.
 Cosel A. traducător 71.
 Costache, econom 77; — Ioan, postelnic 118; — Iordache, hatman, însărcinat, împreună cu Asachi și Săulescu, de a cerceta spița și marca familiei — 244.
 Covurlui, judecătorie, 145, 162, 190.
 Cracovia, documente create în țară, aflate la — 22, 105, 108.
 Cuciureanu Gh. doctor în medicină 253.
 Cucu Vasile, registrator la Arhiva Statului, foaia de calitate a lui — doc. 134.
 Culiuanu N. 258.
 curs, de inginerie ținut de Asachi la școala domnească din Iași 10, 12, 13, 237, 253, examene, obiecte de învățămînt 12; — din cadrul Academiei Mihailene 238.
 curtea domnască, Arhiva Statului la — 16, 72, 89, 186; documente fără evidență aflate la — 12; — suzerană și protectoare 159.
 Cușchicov, senator, fost președinte al Divanurilor Moldovei și Valahiei 205.

D

Dabija Matei, căminar, 208, 209; — Mihai, director al cancelariei Judecătoriei Botoșani 106.
 Dacia 11; „Dacia literară“ 3, 9.
 Dacianu Alvir, v. Alvir Dacianul
 Danemarca, doc. 134; Asachi membru al Societății regale din — 13 246.
 Dănilă Elena 256.
 dări, circulară pentru stringerea lor 66.
 Decasterie 242.
 degradare, de documente la Mitropolie 99 100.
 deurnoi, funcționari — la instituțiile de la palatul domnesc, 177, 178.
 Deleanu, logofăt, donează casă pentru școala elinească 158.
 Desusianu Aron 258.
 Departamentul Averilor Bisericești 192, 253; — rugat de Arhiva Statului să intervie ca mitropolitul să dea textul original al Regulamentului Organic și alte documente publice 196;
 Departamentul Criminalicesc 72, 127, 140, 180; arhiva — a se preda Departamentului Dreptății 73; desființarea — 71.
 Departamentul Cultelor și Instrucției Publice 252, 253; — da instrucțiuni sem-
 nate de Asachi privind reorganizarea regulamentului de ordine interioară pentru institut și internatul gimnazial 254;
 Departamentul Dreptății, arhivar al — 103, 104, 117, doc. 134; arhivar ajutor 103, 104; cancelarie a — 104; — face prima depunere oficială de arhivă la Arhiva Statului 19, 20 v. și Florescul Matei; — for tutelar al Arhivei Statului 18 v. și Grigoriu Ștefanachi; iluminatul localului — 179; instrucțiuni date de — referitoare la: evidență 22, folosire 91, organizare și funcționare a Arhivei Statului 84, preluare a arhivelor de către Arhiva Statului 91; încălzitul localului — 179; Judecătoria Botoșani solicită de la — lămuriri asupra inventarierii unor dosare 106; lucrarea arhivei — 100; personalul cancelariei — 104; prăvilnic — 104; preluarea de către — a unei părți din arhiva instituțiilor desființate 71;
 Departamentul din Lăuntru 109, 110, 126, 127, 142, 145, 162, 174, 182, 183, 185—187, 200, 206—208, 210, 215, 236, 241, 247, 248, 253; arhivar al v. și Gheorghiu Costache, arhivar ajutor al — Haritonescu Clementi; contract pentru înființarea unei tipografii pe lingă — 242; iluminatul localului — 179; instrucțiuni date de — referitoare la: cancelariile isprăvnicilor 93, păstrarea arhivelor la isprăvnicii 93, registratura isprăvnicilor 93; încălzitul localului — 179; — rugat de Stăroștia Putna să hotărască în privința unor dosare neimportante 202; — trimite circulară cu condițiile de predare a dosarelor către Arhiva Statului 190;
 Departamentul Lucrărilor Publice 4, 219, 220, 223, 225—227, 229, 230; — va alege locul pentru construirea localului Arhivei Statului 219;
 Departamentul Ostășesc 222, 223,
 depozit, ale Arhivei Statului în imobilul Înalțului Divan 18; — de hirtie înființate de Asachi în orașele reședință de ținut 245;
 depozit intermediar de arhivă 150, 226 — la mănăstirea Neamț 223; — filiale ale fabricii de hirtie a lui Asachi 246; plan înaintat de Asachi pentru un — special de arhivă 18.
 depozitare, a dosarelor preluate de Arhiva Statului, greutăți la — 160.
 depunere, de acte publice la Arhiva Statului 98, 99, 100; — de arhive 20, 72, 139, — a se face trimestrial 220; — Agiei se face în condițiile cerute de instrucțiuni 109, 110; cantitatea dosarelor rezul-

- tate din — 107, 128; condiții de — 109—111; — documentelor aflate la mănăstiri 19, — particulari sau peste hotare 108; — condicilor Departamentului Pricinilor Străine și a Divanului Judecătoresc cerută 166; — de dosare neîncheiate să nu se facă 108 — hărții Moldovei 20; hotărârea Sfatului Administrativ în privința — actelor publice de la Mitropolie 99; insistențele lui Asachi pentru — actelor 107; instrucțiuni date de Asachi privind — 24, 109, intervenții ale lui Asachi pentru respectarea lor 109, 110, 123, 124, modul de pregătire a dosarelor de predat 25, nerespectarea instrucțiunilor de către isprăvnicii 206; — a arhivei Isprăvniceii Vaslui; 185 — a lucrărilor Obșteștii Adunări 16; — a manuscrisului original al Regulamentului Organic de către Mitropolie 192, 196; măsuri pentru pregătirea arhivelor instituțiilor în vederea 15; — neconforme cu legislația în vigoare 108; — steagului principatului Moldovei 20; tribunalele ținute să facă — arhivei dinaintea Regulamentului Organic direct la Arhiva Statului 119, 120;
- depunere unei părți din arhivele Departamentului Pricinilor Străine, Divanului Judecătoresc și Vorniciei Botoșani la Judecătoria Botoșani pentru continuarea lucrărilor 106.
- „Descrierea Moldovei“, a dr. Volf, tipărită la Sibiu 155.
- „Despre ruinele și ruinările Moldovei“, manuscris interzis de cenzură, publicat la Institutul Albinei 239.
- Dima, suingiu 156, 157.
- Dimachi Iordachi 209; — Neculai, vornic 77.
- Dimitrachi; arhivar al Vorniciei de aprozi 94
- Dimitriu C. arhivarul președinției Înaltului Divan 102; — Elena, născută Săulescu, i se cere portretul tatălui 256.
- distrugere, de acte, propunere de — 223; — de arhive 4, 13, — din cauza incendiilor 14, 20, 199.
- Divanul Ad-hoc 225; dreptul de alegător al lui Asachi în — 253; lista persoanelor cu drept de a fi alegători și aleși în — 253;
- Divanul Apelativ 72, 88, 94; statul — cuprinde arhivarul, ajutorul său, arhivistul, secretarul și scriitorii 89;
- Divanul Apelativ al Țării de Jos 145, 162; încălzitul localului — 179; — trimite Departamentului Dreptății 56 dosare dinaintea Regulamentului Organic spre a fi predate spre păstrare la Arhiva Statului 118;
- Divanul Apelativ al Țării de Sus 117, 145, 160, 162; încălzitul localului — 179; — scoate acte dintr-un dosar împrumutat de la Arhiva Statului 172; terminarea prelucrării arhivei — 116;
- Divanul Cnejeii Moldovei v. Adunarea Obștească;
- Divanul Domnesc 85, 121, 122, 128, 130, 131, 134, 137, 145, 152, 158, 159, 162, 194, 195; — cere să depună arhivă la Arhiva Statului 167; desființare a — 71; încălzitul localului — 179; numerotarea dosarelor — 85; șnuruirea dosarelor — 85, 86;
- Divanul Executiv 237;
- Divanul Împlinitor 66, 70, 72 v. și Malcoci Panaite;
- Divanul de Întărituri 251;
- Divanul Judecătoresc 72, 76, 95, 97, 104, 117, 127, 145, 162 v. și Anghel Costache, Cerchez Ștefănachi, Stamate Chirica; — arhiva — a se inventaria și preda Departamentului Dreptății 73; dosare și condici din arhiva — predarea lor la Arhiva Statului 93, 94, 104, 166, altele cerute de jăluitoarii din țin. Fălciu 97; desființarea — 71; funcționari ai — 97; măsuri împotriva unor funcționari ai — care dețin acasă arhive oficiale 97.
- Divanul Obștesc v. Adunarea Obștească. Dobrovici, stolnic 129.
- Documente, adunate în Arhiva Statului de Asachi 218; — aruncate prin poduri 13, 21; copii de pe — aflate peste hotare 19, 22, 105, 108 deteriorate 137, Mitropolie 21, 107, particulari 106; — distruse în focul din 1827, 20; evidența — preocupare a lui Asachi 22; — fără evidență, la curtea domnească și la Mitropolie 12; folosirea — de particulari 126; importanța — pentru istoria țării 105, 108; inventar pentru — de la Mitropolie 101; ladă cu — rămasă în urma fugii lui Suțu în 1821, 21; păstrarea — 3, 4, 9; — plastografiate 193; preluarea — 107, de la mănăstiri 19, 21, 108, de la Mitropolie 20, 21, 22, 96, 97, 101, de la particulari 19, 21, 105, 108; — rase 193; — rămase de la hatmanul Palade 21, au inventar 110; — privitoare la Școala de la Trei Ierarhi descoperite de Asachi în Arhivele din Viena 13; — tănuit de călugări 22, 120, 153, 154.
- Donici P. 224.
- Dorohoi, isprăvnicia — 146, 163, — cere banii necesari pentru lucrarea dosarelor ce urmează a fi predate la Arhiva Statului 207; Judecătoria — 111, 114, 145, 162, — cere aprobare de la Departa

mentul Dreptății să predea cu forme la Arhiva Statului arhiva Judecătorei Herța 114; prelucrarea arhivei — 111, 115; — tg. 115.

dosar, aflate la foști funcționari 122, 123; clasarea actelor în — 66; constituirea — 67; 78; — depuse spre păstrare la Arhiva Statului să fie pregătite potrivit instrucțiunilor 111; inventarierea — 66; extragerea actelor din — împrumutate de la Arhiva Statului interzisă 194; instanțele să întocmească — pe numele părților, nu a vechililor 128; — neîncheiate să nu se depuie la Arhiva Statului 108; păstrarea — 66; — preluate vor fi scrise, șnuruite, certificate 110; restituirea — spre a fi prelucrate 202; termen de păstrare propus pentru — judecătorești 188.

Dosoftei, hrisoave duse în Galiția de 13. Drăghici M. 115.

Drosu 254.

dulap, de arhivă 18; 80, 102, 147, 168—170, 173, 186, 189, 197—199, 211; 212, 215.

E

eforii, cum să depună dosarele la Arhiva Statului 190; — Galați 146, 163 — Iași 187, 248.

Eleonora, născută Tauber 235.

Enciclopedia francezo-română, aprobare cerută pentru tipărire 241

Enescu N. C. 10.

Epitropia Învățăturilor Publice 82, 120, 121, 122, 152—154, 156—159, 168 169, 186, 209, 237—239; — acordă lui Asachi dreptul de a publica manuale didactice 247; — în proces cu exarhii Muntelui Aton 120; vechilimea dată de — lui Asachi, ca referendar al ei, spre a o reprezenta în procesul cu mănăstirea Trei Ierarhi 121, 122;

Epitropia sf. Spiridon 221, 223.

evidență, condică de — materialelor de arhivă împrumutate de Arhiva Statului altor instituții 127; — fondurilor și colecțiilor de arhive 4; formulare de — întocmite de Asachi 22; instrucțiuni pentru — 18, 22, 84; — pe litere 138, 161; lucrări de — în Arhiva Statului 124, 131; — materialelor primite în Arhiva Statului se ține în două condici 127, 137; preocupare a lui Asachi — documentelor și arhivelor 22; registre de — propuse de Asachi 22; transportarul introdus de Asachi ca — de bază 22.

Evstratie, mare logofăt, traduce cartea de legi alcătuită din porunca lui Vasile Lupu 154.

expertiză, comisie de — 174, 175, 177, 185, 213, 221; preocuparea lui Asachi pentru — 25; — problemă continuată de Vasile Alecsandri poetul 26; reguli pentru — a se stabili 174, 175.

Expoziția de la Londra, activitatea lui Asachi în comisia pentru adunarea și selectarea mostrelor de diferite produse pentru — 250; metale ce urmează a fi găsite de Mihalic de Hodocin și a fi prezentate la — 250; obiecte trimise din Suceava pentru — 250.

F

Fabrica de hirtie a lui Asachi, la Petrodava 244, 245, 247, 249, 251, 253, 254; cheltuieli cu administrarea — 254; descrierea și inventarul — 249; îmbunătățiri în procesul de fabricație a — 244; mostre de hirtie de la — trimise de Asachi Secretariatului de Stat 244; nerespectarea contractului de către posesorul — 253; pagube cauzate de posesor — 253; prelungirea privilegiului cerut de Asachi pentru — 244, 250; privilegiu cerut de Asachi pentru înființarea unei — 242; scutire de vamă pentru hirtia din — cerută de Asachi 244.

fabrice, Asachi cere aprobare pentru tipărirea ediției a treia 245.

Fălcu, jăluitori din țin. — cer dosarele de la Divanul Judecătoresc 97; Judecătoria — 145, 162.

feredeu 156, 158; — cel mare, din Iași, zestre a școlii de la Trei Ierarhi 155; — luat din stăpînirea mănăstirii Trei Ierarhi 153; zidit de Vasile Lupu și dăruit mănăstirii Trei Ierarhi 120.

firman ars 191.

Florescu (Florescul) Matei, funcționar în cancelaria Departamentului Dreptății 104; — Onofrei, scriitor în Arhiva Statului 76, 95, 114; — P. agă, director în Secretariatul de Stat 211, 214, 220.

Florian 235.

Focșani 209.

foaie, de calitate a personalului Arhivei Statului 151; — oficială, propunerea lui Asachi pentru tipărire 237; — de zestre 79.

„Foaia Sătească“ 214; listă de personalu! — 247; publicații în — 243.

folosirea materialelor documentare din Arhiva Statului 125, 126, 131, 133, 139, 141, 142; formalitățile împrumutului de dosare pentru — 200; — sub formă de copii 89, 140; instrucțiuni referitoare la — 85, 91; materiale împrumutate pen-

tru — Comisiei Consultației 122, 123;
— în scop științific 4, 9, 10.
formulare de evidență elaborate și difu-
zate 22 68, 69, 91, 92, 106, 129, 131.
Fortună Mihail, comis, vinde lui Vasile
Lupu casele din Iași, ulița Ciobotărească,
cu locul lor, în 1641, pentru o școală
120, 155.
Fotino A., membru al Sfatului Admini-
strativ 222.
Franța 13, 250, 251, 257, doc. 134.
Frunză Dimitrachi, lucrează la condica de
intrare, în cancelaria Departamentului
Dreptății 104.
funcționar, arhive oficiale păstrate acasă
la foști — 87, 122, 123; atribuțiile — 135;
funcționari ai Arhivei Statului, cererea lui
Asachi de a li se acorda ranguri 151;
condica de calități a — doc. 134; data
numirii — 95; demersuri pentru imbun-
nătățirea stării materiale a — 4; insis-
tențele lui Asachi pentru sporirea numărului
— 142; — insuficienți ca număr 147,
160; îndatoriri ale — 130; lucrările exe-
cutate de fiecare — 124; plata lefilor
— 135; — propuși de Asachi 76; sar-
cinile fiecărui — 23; stat de plată a
— 95;
— peceti deținute de foști — ai Divanului
19; — de serviciu la instituțiile de la
palatul domnesc 177.

G

Gábor Onisioru 10.
Galați, Eforie 146, 163.
Galiția 13, 105, 108; documente create în
țară aflate în — 22.
gazetă românească 14;
gazetă de Moldavia, editată de Asachi,
programul ei 249.
Geneva 247, 254, 255.
Georgescu, sculptor, execută statuia lui
Asachi 257.
Germania 252.
Gheorghe Ștefan, domn, 152—156.
Gheorghian V. „Sonet dedicat d-lui George
Asachi” 3.
Gheorghiu Costache, observator la Arhiva
Statului, foaia de calități doc. 134;
— secretar la Agie, Departamentul Dreptății
și Departamentul din Lăuntru doc.
134; — Hriste 250.
Ghica 184, 185; — domn 152, 156, 158;
Ghica Grigorie, domn 153, 155, 223;
— fixează pensia lui Asachi 218; —
înființează școala elinească 157 și școli
publice în ograda Mitropoliei 154;

Ghica I. 175, 183;
Ghica Iordachi, mare logofăt 214;
Ghica mare logofăt 101, 199, 201, 202, 205,
207, 211; — mare postelnic, secretarul
statului 174; — mare vistiernic 184.
Ghidionescu Ioan 77, 99; — funcționar la
Divanul Judecătoresc 76.
Giani, pictor, execută la propunerea lui
Asachi, tabloul cu episodul lui Ștefan
cel Mare dinaintea Cetății Neamț 12.
Gimnazia Vasiliană 76, 82; 155; gherghirul
— cerut pentru Arhiva Statului 82, 83;
instalarea — în incinta mănăstirii Trei
Ierarhi 18.
Glicheria v. Asachi Ermiona.
Golia 18; mănăstirea — 158.
Goria 246.
Grecu Constantin 134.
Grigoriu, stolnic, director al cancelariei
Departamentului Dreptății 100, 104;
— P.V., versuri la inaugurarea statuiei
lui Asachi 259; — Ștefanachi, stolnic,
fost director al cancelariei Departamen-
tului Dreptății 117; — V. sameș 203.
Gusti Dimitrie, corespondență cu Asachi
249.

H

Hadic Franțoa 211.
Haritonescu Clement, arhivar la Redacție
doc. 134; — arhivar ajutor la Depar-
tamentul din Lăuntru doc. 134; — cer-
cetător al actelor la Arhiva Statului,
foaia de calități doc. 134.
hartă, a Moldovei 20, 222, 240.
hatihumain, referitor la nazamul sudeților
191.
Herța, Asachi născut la — doc. 134; Jude-
cătoria — 114, 115, 145, 162; — tirgușor
11.
Hirlău, arhivarul Isprăvniceii — mort de
holeră 71; Isprăvnicia — 66, 146, 163,
starea arhivei — 70; Judecătoria — 145,
162.
Hodocin, Mihalic de —, adus pentru găsi-
rea unor metale ce urmează să fie pre-
zentate la Expoziția de la Londra
250.
Horodiștea, moșie 193.
hrisov, condici de — 185; — fals 208,
209.
Hristescu C., director al cancelariei Jude-
cătoriei Dorohoi 115; — Ioan șef de
secție în cancelaria Judecătoriei Dorohoi
115.
Humulești, mahala în Tg. Neamț 215.

I

- Iamandi Iancu 104.
 Ianoli 177.
 Iași, Eforia 187; Isprăvnicia — 146, 163;
 Judecătoria — 145, 162 și passim.
 igienă, a materialelor documentare din
 Arhiva Statului 186.
 Ilies, domn, 154—156, 158.
 iluminat, al încăperilor Arhivei Statului,
 instrucțiuni pentru — 177.
 incendiu, 199; distrugeri de arhive în
 — din 1827, 14, 18, 20; — în Iași 199;
 instrumente pentru localizarea — la in-
 stituțiile de la palatul domnesc 178; școli
 publice înființate de Vasile Lupu dis-
 truse în — din 1724, 120, 152.
 Inginerie, cursuri de — ținute de Asachi
 10, 12, 13, 237, 253; examene, intrerup-
 pere, obiecte de învățămînt la cursul de
 —12; în cadrul Academiei Mihăilene,
 curs de — 238.
 instanțe judecătorești 137, 147.
 institut, de fundeție 120; — tipolitogra-
 fic „Albina“ v. tipografie.
 instituții, arhivele desființate preluate de
 C. Conachi 20.
 instrucțiuni, pentru: arhivistul statului,
 primite de Asachi 18; — cancelarie 86,
 93; — depozitul de arhivă al judecătorii-
 lor 79; — depunerea arhivelor la Arhiva
 Statului 24, 109, 140; — directorii
 cancelariilor judecătoriiilor ținutale 77;
 — evidența arhivelor 18, 22, 84; — folo-
 sirea materialului documentar din Arhiva
 Statului 85, 91; — ispravnici 93; — în-
 ținerea, iluminatul și încălzitul încă-
 perilor instituțiilor de la palatul dom-
 nesc 177; — local 84; nerespectarea de
 către isprăvnicii a — pentru depunerea
 dosarelor la Arhiva Statului 206; — or-
 donare a arhivelor 18, pe litere 84;
 lipsa — 87; — organizare și funcționare
 a Arhivei Statului 84, 125—128;
 — păstrarea arhivelor 93, 143; — pre-
 gățirea dosarelor în vederea predării
 la Arhiva Statului 25, 123, 124, 137,
 141; — preluarea arhivelor de către
 Arhiva Statului 84, 91; — prelucrarea
 arhivelor aflate în păstrarea Divanu-
 lui 70; — registratori și registratură 24,
 25, 79; — reorganizarea regulamentului
 de ordine interioară pentru institut și
 pentru internatul gimnazial 254.
 inventar, de cărțile armenesti tipărite la
 Institutul Albinei între anii 1847—1860,
 248; copie după — documentelor de la
 Mitropolie a se depune la Arhiva Sta-
 tului 101; formulare și modele de —25,
 68, 69, 74, 75, 91, 92, 106, 128, 129, 131;
 — general întocmit în Arhiva Statului
 23; — necorespunzătoare trimise de
 instituții la Arhiva Statului 124; norme
 de întocmire a —128, 169;
 inventariere, a arhivelor Departamentului
 Criminalicesc, Pricinilor Străine, Diva-
 nului Judecătoresc, Înaltului Divan
 73, — a Mitropoliei 101; circuli pen-
 tru — arhivelor 66, 73; instrucțiuni pen-
 tru — pe litere 140; îndrumări pentru
 —129; Judecătoria Botoșani cere Depar-
 tamentului Dreptății lămuriri pentru
 — unor dosare 106;
 inventarierea pecetilor bisericilor din țin
 Roman 210.
 Ionescu I.I., proprietar al Tipografiei
 Naționale din Iași, imprimă gratuit ac-
 tul comemorativ ce urmează a se intro-
 duce în temelia statuii lui Asachi
 258.
 Iordaiți, Manolachi, registrator în can-
 celaria Departamentului Dreptății 104.
 Iorga N. 10
 Iosif, mitropolit al Moldovei, președinte al
 comitetului pentru ridicarea statuiei lui
 Asachi 258.
 Ipsilanti Alexandru, firman de la —191.
 ispravnic, instrucțiuni date de Departa-
 mentul din Lăuntru pentru — 93; — de
 aprozi 171.
 isprăvnice, depun dosare nepregătite la
 Arhiva Statului 208; dosare adunate la
 — 93; instrucții referitoare la cance-
 lăriile, registratoriile și păstrarea arhi-
 velor — 93; nerespectarea de către —a
 instrucțiilor de depunere a dosarelor
 la Arhiva Statului 206; norme date —
 pentru depunerea dosarelor la Arhiva
 Statului 109, 110, 190; — ținutale, Ba-
 cău 146, 163; — Dorohoi 146, 163, —
 cere banii necesari pentru lucrarea do-
 sarelor ce urmează a fi depuse la Arhiva
 Statului 207; — Hirău 146, 163, arhi-
 varul — mort de holeră 71; — Iași 146,
 163, iluminatul localului — 179, — in-
 vitată să predea la Arhiva Statului do-
 sarele cu îndeplinirea formelor legale,
 încălzirea localului — 179; — Neamț doc.
 134; — Roman 210; — Suceava 146,
 162; — Tecuci 163; — Tutova 146, 163;
 — Vaslui 185, 186.
 „Istoria imperiului otoman“, de Dimitrie
 Cantemir, manuscris în limba engleză
 11.
 Iugani, moșie 153; — zestre a școlii de la
 Trei Ierarhi 155.
 izbaș, Cerchez Ștefănachi — la Divanul
 Judecătoresc 98, 99.
 izbășie, condici de — 76,

I

împrumut, actele de bază privind — actelor publice din Arhiva Statului 126; actele publice se dau sub formă de — de către Arhiva Statului pe baza adresei Departamentului Dreptății, Departamentului din Lăuntru, Miliției, Postelniciei, Sfatului Administrativ, Vistieriei 126; formalități cerute de Arhiva Statului pentru — 126, 200; — instanțelor judecătorești 147, 148; materialele date sub formă de — trecute într-o condică 127; obligațiile instituțiilor față de materialele luate sub formă de — 128, 172; verificarea stării dosarelor restituite Arhivei Statului după — 196.

„în memoria lui Asachi“, versuri recitate cu prilejul inaugurării statuiei lui Asachi 259.

Înaltul Divan 85, 87—91, 113; — adevăratele copiiile scoase de pe actele din Arhiva Statului care se vor păstra într-o condică la masa a treia 89; arhiva — 16, a se inventaria și preda Departamentului Dreptății 73, — păstrată în condiții necorespunzătoare 102; Arhiva Statului secție din — 72; arhivarul — Dimitriu C. 87, 102, îndatoririle arhivarului — 88; cancelaria și primele depozite ale Arhivei Statului în imobilul — 18; componența și sediul — 18; „masa Arhivei“ secție în — 15; — păstrează copii de pe acte 88; personalul necesar Arhivei Statului prevăzut în statul — 17; — restituie Departamentului Dreptății dosare spre a li se face opis interior 90 și spre a fi șnuiruite 91.

încăunare, a domnului, programul pentru — cerut 238.

J

jandarm, pentru paza Arhivei Statului 143. Jolova, documente create în țară se găsesc la — 22, 105.

Jourdan Louis, pensionat în Iași 254.

Judecătoria ajutătoare 145, 162; — a nu mai trimite dosare la Arhiva Statului 165; Judecătoria desființată, arhivele rămase pe la funcționari 97; — formular de inventar primesc de la Departamentul Dreptății 106; ordonarea dosarelor preluate de Departamentul Dreptății de la — 83; organizarea și funcționarea cancelariilor — 79, 81; — ținutale 145; — să nu mai trimită dosare la Arhiva Statului 165;

Judecătoria Bacău, 145, 162, — cere de la Arhiva Statului inventarele dosarelor

depuse 124; — Botoșani 145, 162, arhivele Departamentului Pricinilor Streine Divanului Judecătorească și Vorniciei Botoșani depuse în parte la — pentru continuarea lucrărilor 106, — cere lămuriri asupra inventarierii unor dosare 106; Judecătoria Cirligătura 145, 162; — Covurului 145, 162, 190; — Dorohoi 145, 162, instrucțiunile pentru pregătirea dosarelor ce se predau la Arhiva Statului respectate de — 111, pentru predarea, cu forme, la Arhiva Statului, a arhivei fostei Judecătoria Herța — cere aprobarea Departamentului Dreptății 114, prelucrarea arhivei — 115; — Fălciu 145, 162; — Herța 114, 115, 145, 162; — Hirilău 145, 162; — Iași 145, 162, iluminatul și încălzitul localului — 179, — întârește vechilimeaua dată lui Asachi de Epitropia Învățăturilor Publice 122; — Neamț 145, 162; — Putna 132, 133, 145, 162, 164; — Roman 145, 162; — Suceava 145, 162; — Tecuci 134, 135, 145, 162, acte scoase dintr-un dosar împrumutat de la Arhiva Statului de către — 172; — Tutova 145, 162; — Vaslui 145, 162.

jurnal, condici de — 185; — pentru prezența personalului Arhivei Statului ținut de arhivist 127; — sesiei 78; termen de păstrare pentru — Divanurilor și ale judecătoriilor 188.

„Jurnalul călătorului moldovan“, publicat de Asachi 15.

K

Kiseleff, președinte plenipotențiar al Divanurilor Moldovei și Țării Românești 10, 107; — trimite două documente din 1706 în Arhiva Statului 20.

Kogălniceanu Mihail 16, 241; aprecieri ale lui — asupra lui Asachi 3, 5, 9, 27; — ministru 255; — vechil al mănăstirii Neamț 215.

L

„La introducerea limbii naționale în publica învățătură în Moldova la anul 1828“, poezie de Asachi, 257.

„Le Glaneur Moldo-Valaque“, tipărirea unui supliment 243.

Leca Maria, născută Săulescu, i se cere portretul tatălui 256.

Lemberg 11; bibliotecă din — vizitate de Asachi 12; depozit public pentru păstrarea documentelor și arhivelor la — 13; documente create în țară, aflate în

- Arhivele din — 22, 105; studii făcute de Asachi la Universitatea din — doc. 134.
- Leopol v. Lemberg
- Levandovschi Titus v. Bieniaszewschi Wanda librar, Bel, în Iași, 246.
- literatură, limbei eline, latine, române 154; — națională 218.
- Litere, evidența arhivelor pe — 138, 161; inventarierea arhivelor pe — 140; ordonarea arhivelor pe — 130, 131, 133, 136, 137; sistarea ordonării pe — 23;
- Litere mostre oferite lui Asachi pentru litografia sa de la Iași, 242.
- litografie, înființată la Iași de Asachi 236, 242, listă cu ustensilele necesare funcționării și prețul lor 248, mostre de litere 242; privilegiu pentru deschidere de — 238.
- litografie în București, Praga, Viena 242. local pentu Arhiva Statului 4, 13, 99, 225; — anexă la Academia 168, 169; condiții pentru — 143; iluminatul — 179; instrucțiuni pentru — 84; încălzirea — 179; mutarea în alt — 219; — necorespunzător 148, 149, 160, 164, 165; — nou; amenajarea caselor Vistieriei pentru — 118, — cerut de Asachi 20, 230, — să se stabilească de Departamentul Lucrărilor Publice 219, mutare în 186, 187, 190; plan pentru un — 5; Regulamentul organic prevede un — 72, 126; sedii ale — : casă particulară 18, 99, curtea domnească 16, 72, 89, 173, 186, 224, gherghirul Școlii Vasilieni de la Trei Ierarhi 17, 18, 76, 82, 83, 186; siguranța — : lipsa ei 149, 160; măsuri pentru — 216, 217.
- Logofeția (Logofeția Dreptății v. Departamentul Dreptății. Logofeția Justiției v. Departamentul Dreptății) v. Departamentul Dreptății.
- Londra, Mihalic de Hodocin adus pentru găsirea unor metale ce vor fi prezentate la expoziția de la — 250.
- Luchian N., traduce comedia „Întîmplările delijansului sau domnul Bonavantură“, aprobată de Asachi 251.
- Luzzatto, antreprenor, execută schițele pentru iluminarea a două piețe publice din Iași după modelele desenate de Asachi 249.
- Statului 224, 225, 226, 230, doc. 134; — sluger doc. 134;
- Malcoci Panaite, arhivar la Hătmănie doc. 134; — clucer 138, 141, 143, 146, 147, 151, 168, 169, 170, 172, 173; foaia de calități a lui — doc. 134; funcționar la Divanul Împlinitor doc. 134; limbi străine cunoscute de — doc. 134; — scriitor la Arhiva Statului 95; — secretar la Arhiva Statului 114, 116, 118, 123, 125, 129, 133, 135, 141, 143, 146, 147, 151, 164, 166, 168, 169, 170, 172, 173, 175, 176, 187, 190, 191, 197, 198, 199, 201, 206, 211, 212, 216, 217, doc. 134; — serdar 176, 187, 190, 191, 197, 198, doc. 134; — sluger 175;
- Malcoci V., jicnicer, tatăl lui Panaite M. doc. 134.
- Manoilescu D., 228.
- manual, de geografie 241; — didactice, dreptul de a publica obținut de Asachi 247.
- marca familiei Costache cere a se cerceta de Gh. Asachi, Săulescu și Iordache Costache 244.
- marca Iașilor, proiect întocmit de Asachi 250.
- marca ținu urilor, a se face de Asachi 236.
- Marea Logofeție v. Departamentul Dreptății.
- Maros — Vasarhely, biblioteca din — deține documente create în Moldova 105, 108. „masa arhivelor“, secție în Înaltul Divan 15, 72; actele publice se vor păstra la — 89; — păstra planurile făcute de comisiile de hotărîtură 89.
- materialuri istoricești 98.
- Mavrocordat 191, 192, 199, 201, 202, 205, 206, 211, 212; — mare postelnic 214; — Alecu 82; — epistat la Vornicia de aprozi 94; — postelnic (vel) 87, 214; — Costachi, epitrop al Învățăturilor Publice 122; — fost logofăt 151; — N. 210, 223, membru al Consiliului Administrativ 222.
- Mavrodin Mihai, a urmat cursul de inginerie al lui Asachi 12; — Mihalache 237.
- Mavroghene P. 171.
- Mălinescu Iordache, secretar al Arhivei Statului 17, 76, 95, 114; — Vasile, fiul lui Mălinescu Iordache, participant la mișcarea revoluționară din 1848, 17.
- mănăstire, Biserici, schimb cu Gh. Asachi pentru locul unde este așezată fabrica de hirtie 247; — documente importante aflate la — 21, preluate de la — 22; — Golia 158; — grecești 157, 158; — Neamț 215, 227, 228; Asachi la

M

- macheta, sigiliului domnesc întocmită de Asachi 12.
- Malcoci Neculai, ajutor secretar la Arhiva Statului doc. 134; — arhivar la Isprăvnicia Neamț doc. 134; foaia de calități a lui — doc. 134; — secretar la Arhiva

- 249, mutarea arhivei la — 223, 226, 229; — obligația de a depune parte din documente la Arhiva Statului 19; — Secu 215, 228, mutarea arhivei la — 226, 229; — Trei Ierarhi 76, 158, 160, epitrop al școlii de la — 157, vechilime dată lui Asachi de Epitropia Învățăturilor Publice spre a o reprezenta în proces cu — 121, 122; — Văratec 249.
- Melirato Alexandru 235; — Chiriac 235, 236; — Dimitrie 235; — Eleonora 236; — Glicheria 235; v. și fam. Asachi.
- „Mercuriul”, Gh. Asachi înaintea manuscrisului Secretariatului de Stat pentru autorizația de tipărire 247.
- Miclescu 203; — agă 118; — M. 200.
- Mihailov S., locotenent 235.
- Mihăileni 251.
- Miliția 126, 127, 238.
- Milo Matei 241.
- Milu 224; — spatar, în proces cu egumenul mănăstirii Trei Ierarhi 153.
- Minciaky 14.
- mine, ale Moldovei, notiță întocmită de Gh. Asachi 237, v. și Cantemir Dimitrie
- Ministerul de Justiție v. Departamentul Dreptății;
- Ministerul din Lăuntru v. Departamentul din Lăuntru.
- Ministerul Pricinilor din Lăuntru v. Departamentul din Lăuntru;
- Miolis, general, guvernatorul Romei, cumpără tabloul „Ștefan cel Mare înaintea cetății Neamț” și-l trimite la Paris 12.
- Mircovici (Mircowitz) 77, 99, 236; — comunică lui Asachi numirea ca arhivist 16, 73; — general 107; ordine ale lui — referitoare la arhive și documente 71, 101; — vicepreședinte al Divanului 236, al Divanurilor 107, 237, a Obșteștii Adunări a Divanurilor 153.
- „Mirtil și Hloe”, pastorală prelucrată de Asachi 235, 257.
- Mitropolie, 96, 219, 236, 238, 256; Asachi capătă incuviințare de a prelua direcția tipografiei — 252; boieri rinduiți să cerceteze documentele de la — 105; comisia instituită să inventarieze documentele de la — 101, 107; condicii cu copii de pe documentele aflate la — 97; copii de pe documentele aflate la — 21, 107; desfacerea contractului dintre Departamentul Cultelor și Asachi pentru tipografia de la — 253; documente degradate și distruse la — 20, 99, 100; documente fără evidență la — 12; hotărârea Sfatului Administrativ pentru depunerea actelor publice de la — la Arhiva Statului 99; manuscrisul original al Regula-
- mentului Organic depus la — 21, 99, 100; neaprobarea preluării documentelor de la — de Arhiva Statului 96, 97; ordinul lui Mircovici referitor la documentele aflate la — 101; propuneri pentru preluarea documentelor de la — de Arhiva Statului 20, 21, 96, 98, 105; Sturza Mihai ia manuscrisul original al Regulamentului Organic de la — 21; școli publice înființate de Grigore Ghica la — 154; tipografia — tipărește Albina Românească atunci cind tipografia lui Asachi nu exista 242.
- mitropolit v. Iosif, Sofronie și Veniamin Costache.
- mobilier, al instituțiilor de la palatul domnesc dat în seama directorilor de cancelarii 177; primul — al cancelariei Arhivei Statului păstrat și astăzi în incinta Goliei 18; solicitări, indicații și confecționări de — 18, 76, 80, 102, 103, 189.
- Molière 235.
- Monitorul Oficial, desființarea contractului pentru tipărirea — 255; încheierea contractului între Asachi și Secretariatul de Stat pentru tipărirea — 247; — tipărit în tipografia lui Asachi 253, 254; — unificat cu Buletinul oficial 253, 254.
- Morțun G., căpitan 235.
- Moruz Alexandru, ginere al lui Asachi, căsătorit cu Ermiona 242; — Iorgu, fiu al Ermionei Asachi, pașaport cerut pentru Italia prin Grecia și Turcia 246.
- Moruzi Alexandru Const. 208, 209.
- moșie, v. Copou, Horodiștea, Iugani, Petrodava, Răchiteni, Tămășeni și Trestieni.
- muhurdar , la palatul domnesc 179.
- Municipalitatea Iașilor 250.
- muntele Aton, exarhii de la — în proces cu Epitropia școlilor naționale 120.
- Müler, desființarea tipografiei lui cerută de Asachi 246.

N

- nazamul sudeților, halihumain referitor la — 191.
- Neamț, Judecătoria 145, 162; loc propus la — pentru Arhiva Statului 226; — m-re 215, 227, 228, Gh. Asachi la — 249
- biblioteca — 227, depozit intermediar de arhivă la — 26, 223, 229.
- Negre I. 10; — Mihalachi ban, epitrop casei Stirce, păstrează lada cu documentele log. Paladi 110, 112.
- Negruzzi Costache, aduce la redacția Albinei un articol semnat „un tânăr moldovean” 240; — director al Departamentului 214, 215.

neguțitori, armeni 191.
 Nicolau Iancu 104.
 Niculescu R. 10.
 Nimirceni 251.
 Nisa 249, 254, 255.
 numerotare a filelor dosarelor 85, 134, 137,
 138, 139, 141.

O

Obșteasca Adunare a Divanurilor v. Adunarea Obștească.
 Obșteasca Obișnuită Adunare v. Adunarea Obștească.
 Obștescu Divan v. Adunarea Obștească.
 odăgiu, cerut pentru Arhiva Statului 168.
 „Odă către poezii români, 1845“, poezie de Asachi recitată cu ocazia aniversării a 50 ani de la înființarea Academiei Mihăilene 257.
 Odesa, documente create în țară aflate la — 2, 105, 108.
 ofis domnesc 141, 151.
 opis alfavit, a se face pentru dosarele vechi 107; dosare restituite Departamentului Dreptății de către Înalțul Divan, spre a li se face — interior 90; — generale 144.
 ordonare a dosarelor 83, 131; — pe ani 132; greutăți în — 160; instrucțiuni pentru — 18, 84, 87; — pe litere 23, 81, 84, 130, 133, 136, 137.
 orfani, comisie pentru — care rămâne în locul Vorniciei Obștei 89.
 organizare, a Arhivei Statului de Gh. Asachi 76, 217; instrucțiuni pentru — și funcționarea Arhivelor Statului date de Departamentul Dreptății 84; — Vistieriei prevăzută în Regulamentul Organic 15.
 otravă, pentru ploșnițe cumpărată de Arhiva Statului 197.
 „Oziris“, cerere pentru aprobarea unei foi oficiale denumită — 239.

P

Paul Alecu, cusător de dosare în cancelaria Logofetei 104.
 Palade (Paladi) logofăt, documente rămase de la — urmărite de Asachi 110, 112; — Constantin, hatman, moștenește de la — logofăt documentele 110, 112; documentele lui — găsite de Asachi la moșia lui Mihalache Negre de la Ștefănești 21; — vornic, secretar al Adunării Obștești 195.
 Paladim, condica de pravilele pământului 85.

palat, domnesc 178, 180; Arhiva Statului cu sediul la — 177, 197, 224; instituțiile instalate la — 193; — nou local pentru Arhiva Statului 187.

Pancrate 118, 119.

Pantia Costachi, cusător de dosare în cancelaria Logofetei 104.

paragrafie 154, 156, 185, 188.

Paris, 246, 249, 254, 255.

particulari, copii a se scoate de pe documentele cu interes obștesc aflate la — 106; determinarea — de a depune parte din documentele deținute la Arhiva Statului 19; — deținători de documente 19; folosirea materialelor documentare din Arhiva Statului de către — 126; preluarea de către Asachi a documentelor deținute de — 21.

Pastisescu, cinovnic 193.

Pavlov, arhivar al Isprăvniciei Iași 208.

paza, Arhivei Statului 4; asigurarea ei 203, 204; jandarm pentru — 143; — prevederi pentru — împotriva incendiilor 18.

paznic, cerut pentru Arhiva Statului 144.

Păcurari, mahala în Iași 160.

păstrare, a arhivelor și documentelor în Arhiva Statului 99, 143, 164, 165, 186, 197, 217; — a actelor ramului judecătoresc 185; arhiva, loc de — a tuturor actelor create de o instituție 15; Arhiva Statului înființată pentru — actelor 194; Asachi cere pentru păstrarea arhivelor o casă „încăpătoare și sigură“ 17; — în dulapuri 66, 102, 168, 169, 173, 189, 199, 211, 212, 215; — îndatorire a arhivistului 16, 72, 89; — pe jos 215; — pe litere 23, 126, 127; — la „masa Arhivelor“ 89; — a planurilor ridicate de Comisiile de hotărâtură la „masa Arhivelor“ 89; — în plicuri 70; preocuparea lui Asachi pentru buna — 26, 97; — mai sigură în Arhiva Statului decât la Înalțul Divan 113; termen de — propus pentru dosare judecătorești 184, 188; — pe transport 24; Vistieria cu sarcina de — a arhivei țării 15; — arhivelor instituțiilor 15, 26; instrucțiuni referitoare la — 93; — arhivei Înalțului Divan în condiții necorespunzătoare 102; — documentelor imprumutate din Arhiva Statului 128; dosarul unitate de — 15. Păun Vasile 104.

pecetari, meșteri 12.

peceti, ale unor biserici din ținutul Roman 210; — Divanului și Porții domnești aflate la foști funcționari 19; — predate la Arhiva Statului 120; — a tribunalelor ținutale 139; v. și sigilii.

personal, al Arhivei Statului 126, 137; atribuții de — 130, 131, 135, 136; cali-

- ficarea — preconizată de Asachi 4, 9; cererea lui Asachi pentru acordare de ranguri — 151; condicta de calitate a — doc. 134; condițiile pe care trebuie să le îndeplinească secretarul 128; demersuri pentru îmbunătățirea stării materiale a — 4; — enumerat în statul Înaltului Divan 17; foaie de calitate a — 151; — insuficient față de volumul lucrărilor 108, 128, 147, 148, 160; obligațiile — în caz de incendiu 128; plata lefilor — 18, 135; — de serviciu 18; scoaterea documentelor în afara Arhivei Statului interzisă — 127; sporirea numărului — cerută de Asachi 124, 138, 142; tabel cu — 114;
- personal al cancelariei Departamentului Dreptății 104;
- personal al Institutului Albina Românească 247.
- petece, pentru fabricarea hirtiei, cererea lui Asachi de a se colecta de la locuitori 245.
- Petersburg, activitatea lui Asachi la — 217; Asachi numit ca împuternicit la — 217; Asachi, ca secretar al comitetului moldovean pentru elaborarea Regulamentului Organic doc. 134, pleacă la — 15; muzee, biblioteci, arhive vizitează Asachi la — 15; tratatul dintre Petru cel Mare și Dimitrie Cantemir din 1711, păstrat la — 15.
- Petrodava 245; fabrica de hirtie a lui Asachi de la — 244, 245, 249, 253, cheltuieli cu administrarea ei 254, descrierea și inventarul din 1853, 249, îmbunătățiri în procesul de fabricație 244, prelungirea privilegiului cerută de Asachi 250; — moșie a lui Asachi, cheltuieli cu administrarea ei 254.
- „Piatra din casă“, piesa lui Vasile Alecsandri, Asachi cere aprobare pentru tipărirea ei, nepusă în circulație din cauza unor erori în text 248.
- Piatra Neamț 244.
- Piruli Ursului, mahala în Tirgu Neamț 215.
- plan, al clădirii Arhivei Statului 5, 18; — al depozitului special de arhivă înaintat de Asachi 18; — al orașului Iași litografiat la Institutul Albinei 246; — ridicat de comisile de hotărâtură a se păstra la masa arhivelor 89.
- plastografie 193.
- Pleşăscu 166; — spatar 195; — stolnic 119; — șef de secție în Departamentul Dreptății 119, 195.
- Poarta domnească, pecetea ei aflată la un fost funcționar 19.
- poezii, manuscrisul original al — lui Asachi 235; — ale lui Asachi recitate cu ocazia aniversării a 50 ani de la înființarea Academiei Mihăilene 257.
- Pogor 174, 187; — agă 171; — comis 117, director la Logofeția Dreptății 119; — pitar 151; — spătar 164, 167, 170.
- Poliția, a nu mai trimite dosare la Arhiva Statului 165; Îndreptătoare 72.
- Polizu, serdar, șef secție la Secretariatul de Stat 170, 174; — C., spatar, șef secție 214.
- Pometile, mahala în Tirgu Neamț 215.
- Popa Ilie 10.
- Postelnicie (Marea Postelnicie) 82, 110, 114, 116, 126, 127, 128, 151, 166, 171, 175, 176, 183, 185, 189, 237, 238; — iluminatul și încălzitul localului 179.
- Praga, întreprinderi litografice din — fac oferte lui Asachi pentru litografia sa de la Iași 242.
- Prale Enacachi, ban 111.
- pravilist, al Logofeției 104.
- predare, la Arhiva Statului, a arhivelor 142; — a arhivelor: Adunării Obștești 90, Divanului Domnesc 167, Divanului Judecătoresc 93, 94, Isprăvnicii Vaslui 185, 186, Judecătoriei Herța 114, 115, Vorniciei Obștei 89, 90; condiții de — 141, 144, 190; instanțele fac — numai a actelor încheiate 126; instrucțiuni pentru — 137, 140, pentru pregătirea dosarelor în vederea — 25, 141; întocmirea inventarelor în vederea — 169; pregătirea dosarelor pentru — 182, 191; proiectul lui Sturza C. ca — actelor publice să se facă la Arhiva Statului, Înaltul Divan urmind a primi numai copii autentificate 113; — hărții cu delimitarea Moldovei 223; — unor sigilii bisericesti din țin. Roman 120;
- predare către Departamentul Dreptății a arhivelor: Departamentului Pricinilor Streine, Departamentului Criminalicesc 73, Divanului Apelativ al Țării de Jos 118, Divanului Judecătoresc 73, 98, Înaltului Divan 73.
- preluare de către Arhiva Statului a arhivelor 131, 144, 145; actele de bază privind — 126; — admisă numai pentru actele sfârșite 108;
- preluarea arhivelor, în parte, a Divanului Judecătoresc 95, 104, Isprăvnicii Vaslui 185; cantitatea arhivelor provenite din — 142, 148, în anul 1832, 107, până în anul 1838, 142, 143, 144, 145, 146, 149, 150, 164, 165, până în anul 1839, 161, 162, 163, până în anul 1844, 187, până în anul 1849, 217, până în anul 1858, 224; condiții de — 126; confirmarea

— 104; demersurile lui Asachi pentru — documentelor 107, 218, 219, de la mânăstiri 22, de la Mitropolie 19, 20, 21, 96, 97, de la particulari 21; greutatea întâmpinate la — 132; evidența materialelor rezultate din — 137; instrucțiuni referitoare la — 84, 91; lămuriri cerute de Asachi privind — 91; organizarea de către Asachi a arhivelor, rezultate din — 217; — refuzate 200, 201; sistarea temporară a — 20, 147, 165, 173, 174, 215, 216; tabel de dosarele rezultate din — până în anul 1839, 160; verificarea dosarelor la — 130;

preluare de C. Conachi a peste 10.000 dosare ale instituțiilor desființate prin Regulamentul Organic 20; — de către Departamentul Dreptății a unei părți din arhivele instituțiilor desființate 71.

prelucrare, a arhivelor Divanului Țării de Sus 116, Departamentului Dreptății 100, Judecătoriei Dorohoi 115; instrucțiuni pentru — arhivelor aflate la Divan 70; stadiul de — în anul 1838, 142.

presurvii 141, 142.

Primăria municipiului Iași 255, 256, 258, 259.

privilegiu, Asachi cere prelungirea unui — ce-l avea pentru fabrica de hirtie 250. proces, între Epitropia școlilor naționale și exarhii Muntelui Aton 120.

Pruncu Enache 209.

Putna, Judecătoria — 132, 133, 145, 162, 164; — Stăroştie, cere hotărârea Departamentului din Lăuntru privind unele dosare neimportante 202.

Q

Quinet Ermiona. v. și Asachi Ermiona.

R

Racoviță Mihail vv., domn 120, 152, 156, 157;

Racoviță postelnic, dosare de la Arhiva Statului aflate la — 122, 123.

ram, decanicesc 138; — judecătorec 188; păstrarea actelor — 185.

Răchiteni, moșie, luată din stăpînirea mânăstirei Trei Ierarhi 153, zestre a școlii de la Trei Ierarhi 155.

referendar, al școlilor naționale, Asachi 13, 121, 122, 152, 253.

reformă, reglementară 218.

registratură, a cancelariei judecătorilor, modul de funcționare 79, Arhivei Statului, condiții de intrare și ieșire 127;

instrucțiuni pentru — date de Asachi 24—25; date de Departamentul din Lăuntru 93; înregistrarea actelor 78. registre, de evidență, propuneri și modele de formulare pentru — întocmite de Asachi 22; v. și condiții.

Reglement v. Regulamentul Organic.

Regulamentul Organic 20, 66, 71, 76, 88, 96, 97, 105, 107, 108, 110, 113, 114, 115, 118, 119, 120, 123, 127, 135, 137, 146, 148, 149, 158, 159, 171, 194, 195, 223; Arhiva Statului, prevederi despre ea în — 72, 98, 99, 100, 126; Asachi redactor al-doc. 134, secretar al Comitetului moldo-valah pentru elaborarea — pleacă la Petersburg 15; comitetul moldo-valah pentru elaborarea — 14; definativarea și autentificarea — 15; desființarea Vorniciei Obștiei prevăzută în — 89; lucrări pregătitoare elaborării — 5; manuscrisul original al — : achiziționat de Arhiva Statului 15, 16, 21; intervenții ale lui Asachi pentru depunerea — în Arhiva Statului 192, 196; Sturza Mihail de la Mitropolie — 21; organizarea Vistieriei prevăzută în — 15; posturile din statul înaltului Divan prevăzute în — 17; securitatea materialelor documentare din Arhiva Statului prevăzută în — 143.

reparații, periodice la instituțiile de la palatul domnesc 180.

repertorii 84.

rindași, pentru cancelariile instituțiilor de la palatul domnesc 178.

Roma 11, 235 Asachi cercetător în biblioteci și arhive din — 12, membru al Academiei din — 13, 134, 246, al Societății literare din — 11; depozite publice pentru păstrarea documentelor și arhivelor la — 13.

Roman, Isprăvnicia — 210; Judecătoria — 145, 162.

România literară 3.

Roset Anica, logofeteasă 160; — Anton vv. domn 154, 155, 156, 158; —

Roset Vasile, vornic 235.

Roznovanu Alecu, hatman 94.

Rusia 105; documente create în țară aflate în — 22.

Rut 240.

S

San Petersburg v. Petersburg.

Săulescu Gh., paharnic, cercețează spița și marca familiei Costache 244; — portretul său 256.

Săulescu Iordache 236.

Sciulapnicov, dragoman 209.

Scriban, rector al Seminarului din Iași, traduce „Epistoliile seau scrisori despre datorile sfintei preoții“ 245.

scriitor, ai Arhivei Statului 133, 136, 142; — adăugați 189; — aprobat a se numi 170; se cere numirea a doi — 168, 169; Florescu Onofrei—95; îndatoririle—161; — necesari ceruți 142; — numit 171; — plătiți de Asachi 133, 136; sporirea numărului — 161; — pe statul Divanului Apelativ 89.

scriitor ai instanțelor judecătorești 129. scripsire (scripșure, scripșure, sclepuire), a dosarelor 139, 141; modalitatea de — 24. secretar, al Arhivei Statului 136, 146, 189, 221, 222, 226, 228, 229; — atribuții 136; — condițiile pe care trebuie să le îndeplinească 127, 128; — îndatoriri 130; — însărcinat cu expertiza dosarelor 221, 222; uniforma stabilită pentru — 116; — Malcoci 166, 199, 201, 206, 211, 216, 217; — Malcoci Neculai 134, 224, 225, 226, 230; — Malcoci P. 151, 164, 166, 168, 169, 170, 175, 176, 187, 190, 191, 197, 198, 206, 212; — Mălinescu Iordachi 95.

secretar al Divanului Apelativ 89.

secretar al Statului, Sturza A. 220.

Secretariatul de Stat (Departamentul Pricinilor Streine) 4, 120, 136, 142, 145, 160, 168, 170, 171, 174, 176, 183, 184, 186, 189, 191, 204, 205, 208, 210, 212, 215, 219, 220, 222, 225, 228, 238, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253; arhiva — repartizată, în parte, la Judecătoria Botoșani spre lucrare 106; Asachi cere autorizație de la — pentru tipărirea publicației „Mercurul“ 247, membru al — doc. 134; condicile — a se trimite la Arhiva Statului 166; contract încheiat de — cu Asachi pentru tipărirea Monitorului Oficial 247; — desființare 71; — hotărâre în privința tipării actelor oficiale, ilegale, în tipografii particulare 250; inventarierea și predarea către Logofetia a arhivei — 73.

Secu, mânăstire 215, 238; propunere pentru mutarea arhivei nelucrătoare la — 26, 226, 227, 228, 229.

selecționare, a arhivelor 164, 185, 198, 211; arhivării departamentelor consultați pentru — 188; hotărârea Sfatului privind — 183, 184; — preocupare a lui Asachi 185; proiect pentru — 175, 214, a se supune Obșteștii Adunării 165, 166; propuneri pentru — cerute arhivarului Departamentului Dreptății 176, — făcute de arhivarii departamentelor 211 și al Departamentului din Lăuntru 176, 177, — Asachi 20, 26, 144, 150, 160, pentru

instituirea unei comisii de — 188; reguli pentru o — a arhivei Secretariatului de Stat 176; Sfatul Administrativ rugat de Arhiva Statului să hotărască — dosarelor 199.

Sfatul Administrativ (Ocirmuitor, Consiliul Administrativ Extraordinar) al Moldovei 4, 76, 83, 88, 89, 96, 97, 98, 101, 103, 105, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 116, 118, 125, 126, 127, 128, 133, 136, 142, 143, 144, 147, 148, 150, 160, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 182, 183, 184, 185, 186, 188, 189, 192, 194, 197, 198, 200, 202, 204, 207, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 221, 222, 224, 226, 227, 229, 237, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252; — decide desființarea Vorniciei Obștei 89; — hotărâre privind depunerea la Arhiva Statului a actelor publice de la Mitropolie 20, 99; propune instituirea comisiei de selecționare 188, comitetul de cenzură a pieselor de teatru românești 253; — rugat de Arhiva Statului să hotărască selecționarea actelor 199; — rugat de Asachi să dea dispoziție instituțiilor ca să folosească hirtie din fabrica sa 244.

Sfintul Spiridon (Epitropia), mutarea arhivei de la — 229.

Sibiu, 155.

Siena, Asachi membru al Societății de agricultură și artă din — 246.

sigiliu domnesc, machetă făcută de Asachi 12.

Simaca 254.

slujitor, cerut pentru Arhiva Statului 168, 169.

smet 136.

Societatea de agricultură a Țării Românești Asachi membru al — 13

Societatea de agricultură și de arte a Franței, Asachi membru al — 13; — de agricultură și artă din Siena, Asachi membru al — 246; — agronomică din București, Asachi membru al ei 246; — anticităților de Nord a Danemarcei Asachi membru al ei 13; — artelor frumoase din Viena, Asachi membru al ei 13; — dramatică din Iași organizează un spectacol de teatru cu ocazia inaugurării statuii lui Asachi 259; — de istorie naturală 239, 246; — de istorie din Transilvania, Asachi membru al ei 13; — literară din Roma, Asachi membru al ei 11; — medico-naturală din Moldova, Asachi membru al ei 13; — regală din Danemarca pentru arheologia Nordului, Asachi membru al ei 246; — de științe

- naturale din Paris, Asachi membru al ei 246; — științifice și culturale din țară și străinătate, Asachi membru al lor 253.
- Sofronie, mitropolit 228.
- sonet, dedicat lui Asachi 3.
- spătăria, de la palatul domnesc 179.
- spectacol teatral, organizat cu ocazia inaugurării statuii lui Asachi 259.
- spital, Sf. Spiridon 226.
- spiță, a familiei Costache, se cere a se cereța de Asachi, Gh. Săulescu și Iordache Costachi 244.
- sprafcă (spravcă) 136; — a se face la acte 131, 133.
- Stamate Chirica, ban, deține dosare din arhiva Divanului judecătoresc 97; — funcționar al Divanului Judecătoresc înaintea, cu opis, Departamentului Dreptății, dosarele care se aflau la el 98; — Enache, ban, șef de birou la Divanul Judecătoresc 94;
- Stamate Gheorghe funcționar la Divanul Judecătoresc 97.
- statuia, lui Asachi, act comemorativ introdus în temelie — 258; acte referitoare la — 257; ajutor bănesc cerut Primăriei Iași pentru completarea fondului necesar terminării — 258; coroane depuse de instituțiile din Iași și alte orașe la — 258; data inaugurării — 258; inaugurarea — 259; fixarea locului amplasării — 258 și schimbarea lui 152, 153, 154, 259; mutarea — în Piața Teatrului 259, în fața Școlii de la Trei Ierarhi 27, 258, 259; osemintele lui Asachi introduse în soclul — 27; programul producției Conservatorului de Muzică și Declamație pentru sporirea fondului destinat ridicării — 257; versuri recitate cu prilejul inaugurării 259.
- Stărostia, Putna, cere hotărârea Departamentului din Lăuntru privind unele dosare neimportante 202.
- steag, al Moldovei depus în Arhiva Statului 20.
- stemă, a orașului Iași, propunerile lui Asachi pentru alcătuirea ei 246.
- Stirce Vasilii, fost logofăt de casa răposatului hatman Constantin Paladi, a luat documentele log. Paladi 110, 112.
- Sturza, hatman, „împlinitor îndatoririlor de vel logofăt“ 132.
- Sturza A., membru al Consiliului Administrativ 222; — secretar al Statului 220.
- Sturza Alex., autor al „Epistolei sau scrisorii despre datoriile sfintei preoții“, tradusă de Scriban 245.
- Sturza C. 183, 250; — mare logofăt 149, al Dreptății, proiectul său de modificare a art. 366 din Regulamentul Organic, în sensul ca actele publice să se predea la Arhiva Statului și nu la Înaltul Divan 113; — vizitează Arhiva Statului 148.
- Sturza Costachi 149; — logofăt 151; — fost director al cancelariei Logofetei 117.
- Sturza Ionită Sandu vv., domn, acordă lui Gh. Asachi rangul de mare comis 65, de mare ață 66.
- Sturza Mihail Grigorie vv., domn, 117, 121, 235, 240; — dă lui Asachi P., pe timp de 15 ani, case în Iași, pentru serviciile aduse țării și domniei 249; — hotărăște arderea arhivelor mai vechi de 10 ani 26; — ia manuscrisul original al Regulamentului Organic de la Mitropolie 21.
- Sturza Petrachi, vistiernic, 87, 94.
- Suceava, Isprăvnicie 146, 162; — Judecătoria 145, 162; — obiecte trimise de la — pentru expoziția de la Londra 250.
- sudiți 191.
- sută 177.
- Suțu 113; ladă cu documente rămasă în urma fugii domnului — 21;
- Suțu N. 101; — mare logofăt 175, 183; — mare postelnic la Secretariatul de Stat 170.

§

- școală, casă de — zidită de Vasile Lupu în Iași și dăruită m-rii Trei Ierarhi 120;
- școală domnească (publică) 154; curs de inginerie ținut de Asachi la — 10, 12, 13, 237, 253;
- școală elinească (grecească) 158; — înființate de Grigorie Ghica 154, 157;
- școală pentru fiii de boieri înființate de Vasile Lupu 155;
- școală națională, Asachi referendar al lor 253;
- școală pentru partea bisericească 155;
- școală din principat 209;
- școli publice 158; arderea — 152, 157; — citorii ale lui Vasile Lupu 152;
- epitropii — 122; — înființate de Grigorie Ghica în curtea Mitropoliei 154; — înființate de Vasile Lupu 152, 153, 154, 155; — inzestrate de Vasile Lupu 154;
- școala de la Trei Ierarhi 153, 259; documente privitoare la — aflate în Arhivele din Viena 13; — lăsată în părăsire de călugări 22; reorganizarea — cu învățămînt în limba română 10;
- școală Vasiliană 153, 154, 156, 157, 158, 160; arderea — 156; restituirea averii — de către m-rea Trei Ierarhi 152.
- șnuruire, a actelor 136; — a dosarelor 131
- 139, 141, fostului Divan Domnesc 85,

- 86; dosare restituite Ministerului de Justiție de către Înalțul Divan spre a fi — 91.
- Ștefănești, Stirce domiciliat în — 110; lada cu documentele casei logofătului Paladi la — 112; — moșie 21.
- Ștefăniță, domn 158.
- T**
- Talpiș Iancu, clucer, arhivar al Departamentului din Lăuntru 200, 208.
- Tauber Eleonora 235; Melirato Eleonora născută — 236, v. și Asachi Elena.
- Tămășeni, moșie 153, zestre a școlii de la Trei Ierarhi 155.
- Tăutu Anica 120; — Vasile 120, — spătar 205, 206.
- teatru, deschis în Iași 235; local pentru — cerut de Asachi, Alecsandri și Canta 239; prima piesă de — în limba română 10; propuneri privind membrii comitetului de cenzură a pieselor de — 253.
- Tecuci, Isprăvnicia — 163; Judecătoria — 134, 135, 145, 162, 172. termen, de păstrare a actelor judecătorești 185, 188; propunerile lui Asachi pentru stabilirea — 184.
- testament, ctitoricesc 155, — ascuns 156; — obștelesc 155.
- tipărire, a actelor oficiale în mod ilegal, în tipografii particulare, hotărîrea Secretariatului de Stat în această privință 250.
- tipografie (Institutul tipo-litografic Albina) 212, 218, 236, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 246, 250, 256; Asachi cere ca personalul — să nu fie impus la dări 247; cenzor recomandat de Asachi pentru cărțile armenesti ce se vor tipări în — 249, 250; corespondență în legătură cu — înființată de Asachi 247; cumpărarea de stat a — lui Asachi 255; Asachi, director al — din Iași 237; la expirarea contractului — se va preda statului 248; funcționari ai — recomandați de Asachi pentru avansare 242; inventar de cărți armenesti tipărite la — între anii 1847 — 1860, 248; înființare — 241, în cadrul Institutului lui Asachi 250; listă de personalul — 247; Monitorul oficial se va tipări în — lui Asachi 247, 253, 254; piesele și ustensilele — lui Asachi 247; reînnoirea contractului cerută de Asachi 242; veniturile și cheltuielile — 247;
- tipografie în București 237.
- tipografie pe lângă Departamentul din Lăuntru, contract pentru înființare 242;
- tipografia Mitropoliei 242; desfacerea contractului dintre Departamentul Cultelor și Asachi pentru — 253; incuviințare dată lui Asachi de a prelua direcția — 252
- tipografia lui Müller, desființarea cerută de Asachi 246; — instalată în casele librărilor Bel 246;
- Tipografia Națională imprimă gratuit actul comemorativ ce se introduce în temelia statuii lui Asachi 258;
- tipografiilor particulare, Asachi cere Secretariatului de Stat să se ia măsuri pentru ca — să respecte regulile cenzurii 252, să nu mai tipărească ilegal acte oficiale 250;
- tipografia la Trei Ierarhi înființată de Vasile Lupu 155.
- Tirgu-Neamț, catagrafia locuitorilor mahalalelor din — 215.
- Tomuzachi (Tomozichi) G, căminar 202, 205.
- Trancu Solomon, litograf în Iași 256.
- Transilvania 105, 108.
- transportar 131, 137, evidență de bază introdusă de Asachi 22; rubricile — 22.
- Trei Ierarhi, mănăstire 153, 154, 155, 156, 157, 158, 160; Academia înființată de Vasile Lupu la — 22; averea Școlii Vasiliene de la — restituirea ei 152; documente private la școala de la — în Arhivele din Viena 13; Gimnazia Vasiliană instalată în incinta — 18; ca local pentru Arhiva Statului Asachi propune gherghirul de la 76; proces între egumenul — și Milu spatar 153; statuia lui Asachi amplasată în piața — 259; școala de la — lăsată în părăsire de călugări 22, reorganizată cu învățămînt în limba română 10; tipografie înființată la — 155; Vasile Lupu înființează și înzestrează — 152.
- Trestieni, moșie moștenită de Alecu Asachi 255.
- Tribunalul de Comerț 72, 145, 162, sistarea depunerii de dosare la Arhiva Statului 165;
- Tribunalul Criminalicesc 145, 162, sistarea depunerii de dosare la Arhiva Statului 165;
- Tribunale judecătorești, a nu sustrage acte din dosarele împrumutate de la Arhiva Statului 194; — județului Iași 256, 257; ținute, predarea arhivei dinaintea Regulamentului Organic la Arhiva Statului 120.
- Trușeni, moșie luată de la mănăstirea Trei Ierarhi 153.
- Turcia 246.
- Tutova, Isprăvnicia — 146, 163; Judecătoria — 145, 162.

T

Țanoglu G., sulger, arhivar la Departamentul din Lăuntru 183.
Țigănești 198.

U

ulița Ciobotărească, în Iași 120.
uniforma, dregătorilor, modificări ale — 116; secretarului Arhivei Statului 116.
Universitatea din Leopold, din Viena, studii făcute de Asachi, la — doc. 134.
uși, de fier la localul Arhivei Statului 143.

V

Vasilicale 156.
Vasilie (Lupul) vv., domn 121, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159; — cumpără de la comisul Mihail Fortună, în 1641, locul cu casele din Iași, ulița Ciobotărească 120; — înființează și înzestreașă Școala Vasiliană 22, 120, 152, 154, 155; — organizează tipografie la Iași 155; — zidește fereedu la Iași 120.
Vaslui, Isprăvnicia ținutului — 185, 186; Judecătoria — 145, 162.
Vatican, Asachi cercetător în Arhivele din — 11.
Văratec, mănăstire 249.
vechili 129, 131.
Veisa, căminar 115, 123; — comis 124; — spătar 125, 130, 132, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 147; — director al Departamentului Dreptății 115, 124, 125, 132, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 144, 147, — al Secretariatului de Stat 130.
Veniamin Costache, mitropolit al Moldovei 121, 242, și epitrop al Învățăturilor Publice 122.
Versailles 256, 257.
Vidin 236.
Viena 11, 235, doc. 134; Asachi agent diplomatic la — 13, doc. 134, Asachi,

cercetător în biblioteci și arhive din — 12, 13 și membru al Societății Artelor frumoase din — 13; depozit public pentru păstrarea documentelor și arhivelor la — 13; documente privitoare la averea școlii de la Trei Ierarhi în Arhivele din — 13; întreprinderi litografice din — fac oferte lui Asachi pentru litografia sa de la Iași 242; Mălinescu Iordache, studiile sale la — 17; Societatea Artelor frumoase din — 13.

Vincler A. L. 239.

vist 240.

Vistieria Moldovei 4, 118, 126, 145, 162, 170, 171, 174, 178, 182, 183, 184, 197, 207, 209, 209, 215, 219, 222, 224, 226, 228, 229, 241, 243, 247, 249, 250, 252, 253, 254; achitarea de— a costului foilor oficiale tipărite în tipografia lui Asachi și a hirtiei lucrată în fabrica aceluiași 249; iluminatul și încălzitul localului — 179.

Volf, doctor, autor al lucrării „Descrierea Moldovei” 155.

vornic de aprozi 178, 180, 182; — sarcina lui de a întreține palatul domnesc în bună stare 177.

Vornicia de aprozi 123, 170, 178; arhiva —; deținută în parte de postelnicul Neculai Canta 82; depuneri la Arhiva Statului să nu se mai facă 165; nepredată noului arhivar 94; starea ei 19, 82, 86, 87, 94; încălzirea localului — 179; Mavrocordat Alecu epistat la — 94; — refuză a da păzitor pentru Arhiva Statului 171.

Vornicia Obștei 90, 145, 162; — desființarea ei 89; — predarea arhivei la Arhiva Statului 89, 90.

Vornicia ținutului Botoșani 107; parte din arhiva — predată Judecătoriai Botoșani pentru continuarea lucrărilor 106.

Z

Zăgăloavce 139

Zolkiew, documente din țară aflate la — 108.

Zotta, Sever 101, 116, 128, 131, 149, 219.

GLOSAR

A

- afierosi* (a) — a hărăzi, a dedica.
anafora — raport; actul întocmit de instanțele superioare către domn pe baza căruia acesta emitea hrisovul sau hotărârea la o judecată. Tot anafora se chema și raportul Decasteriei către mitropolit sau a oricărui dregător orînduit la o cercetare către organul care l-a orînduit.
analogie — proporție, parte cuvenită.
anerisi (a) — a anula.
apalt — arendarea unui venit al statului, care constituia un monopol (cărțile de joc, carnea, piinea, sarea).
aporie — îndoială, strimtorare, neștiință, neînlesnire, neputință, lipsă, nevoie.

B

- bănat* — supărare, minie.
bendusî, b(e)indisi (a) — a aduce mulțumiri, a lăuda, a-i păsa, a se interesa de...
bez — fără.
bina — edificiu, construcție.
boltă — odaie, de obicei la parter, a cărei plafon era zidit din cărămidă sau piatră în formă de boltă (arc), ochi de prăvălie.
buline — marcă, timbru.

C

- calitaoa* — calitate.
caraul — gardă, santinelă.
catadisi, catadixi (a) — a binevoi, a fi afabil.
cilen — membru al unui complet.
cinovnic — funcționar.
ciurni (a) — a face ciorne.
clironom — urmaș, moștenitor.
cnigă — condică.

- condică de calități* — condică în care se treceau datele biografice și calificarea salariaților. Se ținea la toate instituțiile după 1832 și era folosită la avansări, acordări de ranguri boierești, recompense.
condica de practice — condica ce se ținea de instanțele judecătorești; în ea se rezumau lucrările fiecărei ședințe și servea de temei la hotărârile tribunalelor.
conserju — intendent.
convert-uri — plic, plicuri.
craftal — vezi cvartal.
cvartal — sectoare în care sint împărțite orașele.

D

- dănuire* — danie, donație.
dănuitor — donator.
debatăție — dezbateri.
dejurstva — corp de gardă, sală de așteptare.
diastimă — interval de timp, spațiu de timp.
diată — testament.
doclad — referat, propunere.

E

- enventarium* — inventar.
ex ofitio — din oficiu.
exoflisi (a) — a termina, a lichida.

F

- față* — persoană.
firman — decret, ordin imperial la turci și la alți suverani imperiali.
fondos — fond.

G

gherghir — edificiu de piatră, cămară boltită pentru păstrarea lucrurilor de valoare.

gnomia — părere, idee, scop, gând.

H

hatihumaium — tratat, act emanat de la sultan.

hatiserif — decret dat de sultan.

haznea — casierie, tezaur, vistierie, rezervoar.

hrisov — act domnesc, bulă, diplomă domnească.

I

ispisoc — vechi act domnesc scris în slavonește.

isterisi (a) — a fi păgubit, a fi lipsit, a se prăpădi cu cheltuielile.

izbaș, izbaș — căpitan, comandant peste 100 fustași care păzeau la poarta curții domnești.

iznoavă — din nou.

imbe — ambe.

indesuit — îngrămădit.

insușime — însușire.

J

jigni (a) — a tulbura, a vălăma.

M

madea — materie, subiect, problemă, pricină.

marșa lucrărilor — mersul sau cursul lucrărilor curente.

mădular — membru al unui complet, al unei societăți.

meremet — reparație.

muhurdar — cel care păstra și aplica sigiliul.

N

nacialsvâ, naceastlvâ — autoritate, circumuire, comandatură, sediul unei administrații.

nazamul sudișilor, nezam, nizam — poruncă, dispoziție, lege, regulament.

năimi (a) — a închiria, a arenda, a angaja.

nerășluit — neîmprăștiat, nezdruincinat.

O

odagiu — camerier.

ofis — decret domnesc.

opis — inventar.

ostanovcâ — oprire, întârziere, popas.

otcupciu — arendaș al unui venit al statului.

otnoșenie — adresă, raport oficial.

otpis — opis.

ovajenie — considerare, stimă.

P

paragrafie — prescripție, ordonanță.

parapon — tînguire, supărare.

peripiscă — corespondență, raport, informație.

pirg — turn.

pitac domnesc — poruncă domnească pentru executarea unei lucrări și în care uneori se dădeau și îndrumări.

plastografisite, plastografiate — falsificate.

pliroforie — lămurire, informare.

pocită — poștă.

poftori (a-) — a repeta.

pojar — incendiu, foc.

pol — jumătate.

ponos — imputare.

poriatca — regulă, formă.

posledui (a-) — a colaționa.

poslovită — certificarea numărului de file dintr-un dosar, cu cifre și litere, sub semnătura directorului cancelariei sau a arhivarului.

pvod — temei, motiv, indemn.

posvolenie — învoire, îngăduire.

pravăț — obiectiv, linie.

pravilist — jurisconsult.

predlojenie — propunere, ofertă, referat.

predmet — problemă, chestiune.

predstavlisi — a preda, a transmite.

presudsvie, presudsfie — cancelarie.

prisosnie — de prisos.

procatoh — cel care a fost înainte, anterior.

proestos, proestași — mai marele în rang. *pronomie* — privilegiu după documente, după legi.

pronomion — vezi pronomie.

protimisi (a-) — a prefera, a da întâietate.

R

raclă — dulap. Porțiune de pământ dintr-o moșie.

rășlui (a-) — a împrăștia, a depărta o

parte dintr-un lucru.
răveduire — revizie, control.

S

samă — dare de seamă financiară.
sameș — casier, dregător cu sarcini financiare.

schepsis — rațiune, scop, pricepere, minte, judecată.

scripisi (a) — termen arhivistic. Pentru asigurarea integrității unui dosar, în afară de numerotarea filelor, condicarul era obligat să scrie pe fiecare filă cite o silabă dintr-o frază, care de obicei cuprindea numele și funcția lucrătorului de arhivă. Vorbindu-se despre dosare sau acte se mai întilnește termenul uneori deformat: scilpuit, scilpisiite, scripuite.

scutelnic — categorie fiscală pînă la Regulamentul organic, în care intrau acci locuitori care erau scutiți de a plăti bir și a face corvezi (havalele) statului, fiind trecuți în privilegiul boierilor de a avea un număr de oameni scutiți, în raport cu rangul ce-l aveau. Scutelnicii aveau în schimb obligații de muncă, bani sau produse față de boierii cărora erau acordați de domn, peste obligațiile boierescului.

siguripsi — a asigura, a garanta.

sinet — act, document, chitanță de bani.

slovesnoi — verbal.

smet — deviz.

sprafcă — adresă, informație, cercetare, consultare.

stolonacialnic — șef de birou.

suiulgiu, suingiu — meșter fintinar.

sutcă — interval de 24 ore.

Ș

șah — parafă.

T

tabliță catagrafică — catagrafie, recensămint.

teslimarisi (a-) — a preda, a depune, a înmîna.

tetraj — fascicol, broșură; se mai întilnește și forma tătraj. Corectură de la tipografie în coală împăturită.

tij — asemenea, la fel.

tradare (actelor) — predare, înmînare.

transport — în Arhivele Statului de la Iași, căruia îi este specific, are sensul de predarea unei anumite cantități de material documentar, spre păstrare permanentă.

trilunie — trimestru.

V

vade — termen, soroc.

vechil — avocat, împuternicit, procurist.

vechilime — plenipotență, împuternicire, procură.

vederat — lucru scos în iveală.

vel — mare, în expresiile titulative ca vel logofăt, vel vistiernic.

velet, veleat — anul de la facerea lumii care se întrebuița în trecut la datarea documentelor.

vidimat — autenticat.

vipișcă — extract.

volnic — liber, emancipat, slobod.

vremelnicească — temporară.

Z

zaherele — cereale brute sau prelucrate în special cele date Porții sau oștirilor străine de pe teritoriul țării.

zapiscă — ordin interior, invitație, chemare.

CUPRINSUL

Cuvint înainte	3—5
Studiu introductiv	7—28
Résumé	29—30
Lista documentelor	31—47
Résumés des documents	48—62
Documente (1823—1858)	63—231
Lista documentelor privitoare la familie, activitatea școlară, publicistică, artistică, tipografică, fabrica de hirtie etc.	233—259
Indice de nume, locuri și materii	261—283
Glosar	285—289

Coli tipo 18,25

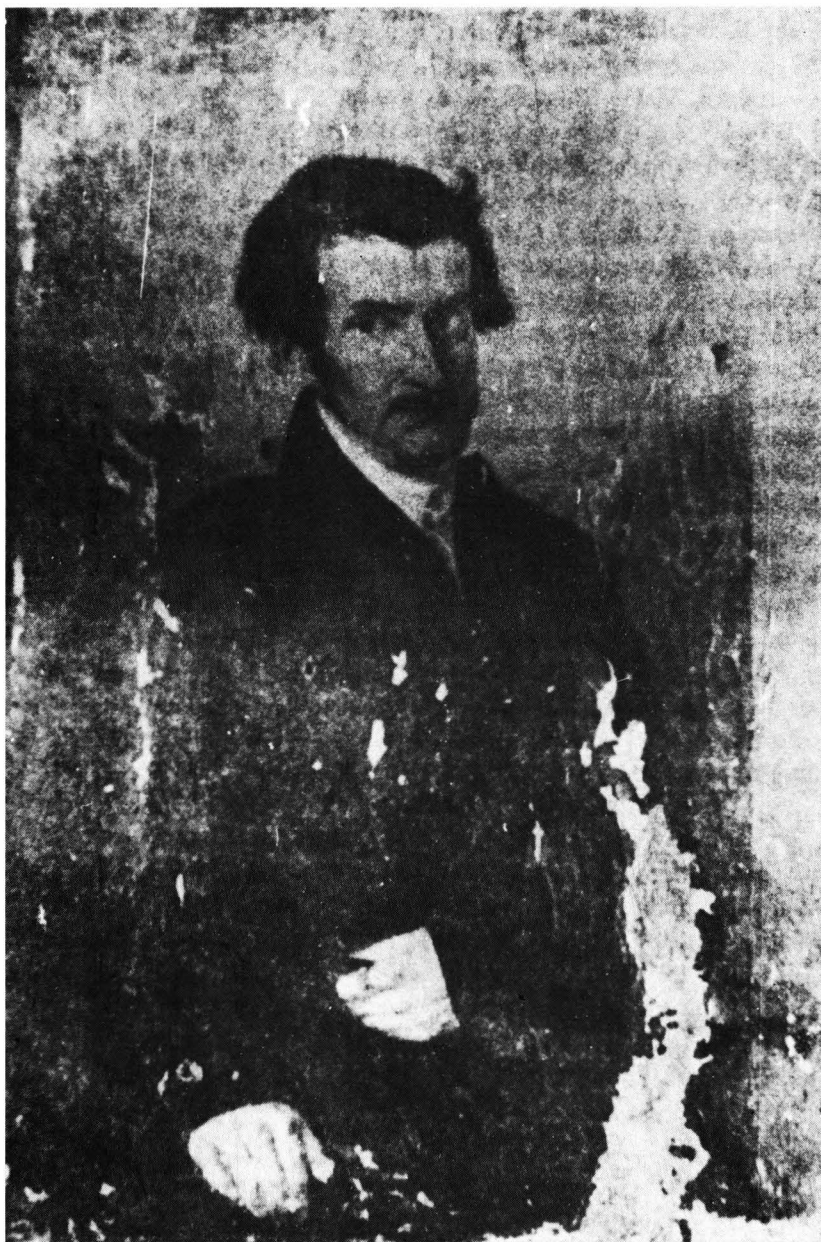

Tiparul executat sub comanda
nr. 2632
la Intreprinderea Poligrafică
„13 Decembrie 1918”
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97,
București,
Republica Socialistă România

GHEORGHE ASACHI

Reproducere de pe o fotografie aflată la Biblioteca centrală universitară, Mihail Eminescu, Iași, donată de V. A. Urechia.

GHEORGHE ASACHI in 1826

Portret de Iosef Bayer, aflat la Muzeul de artă din Ploiești.

<https://biblioteca-digitala.ro> / <http://arhivelenationale.ro>

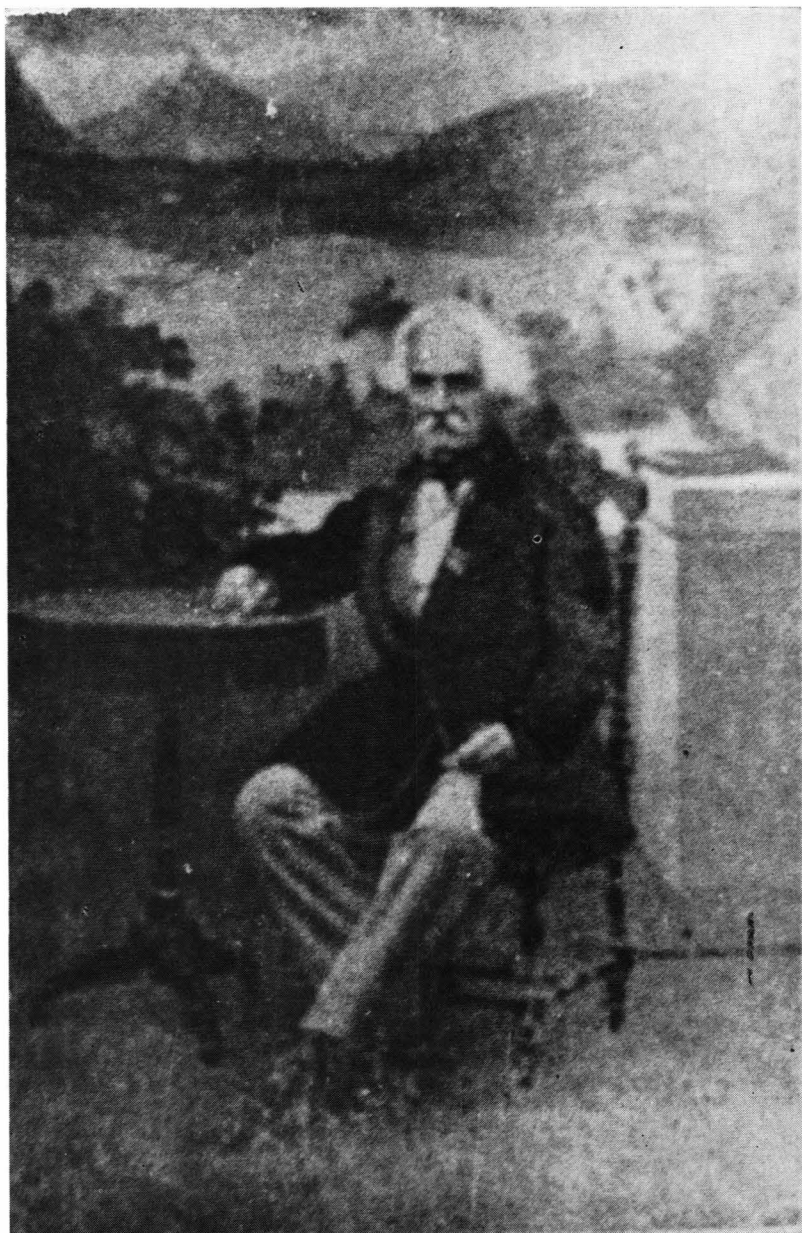
GHEORGHE ASACHI

Autoportret. Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei R.S.R., București.

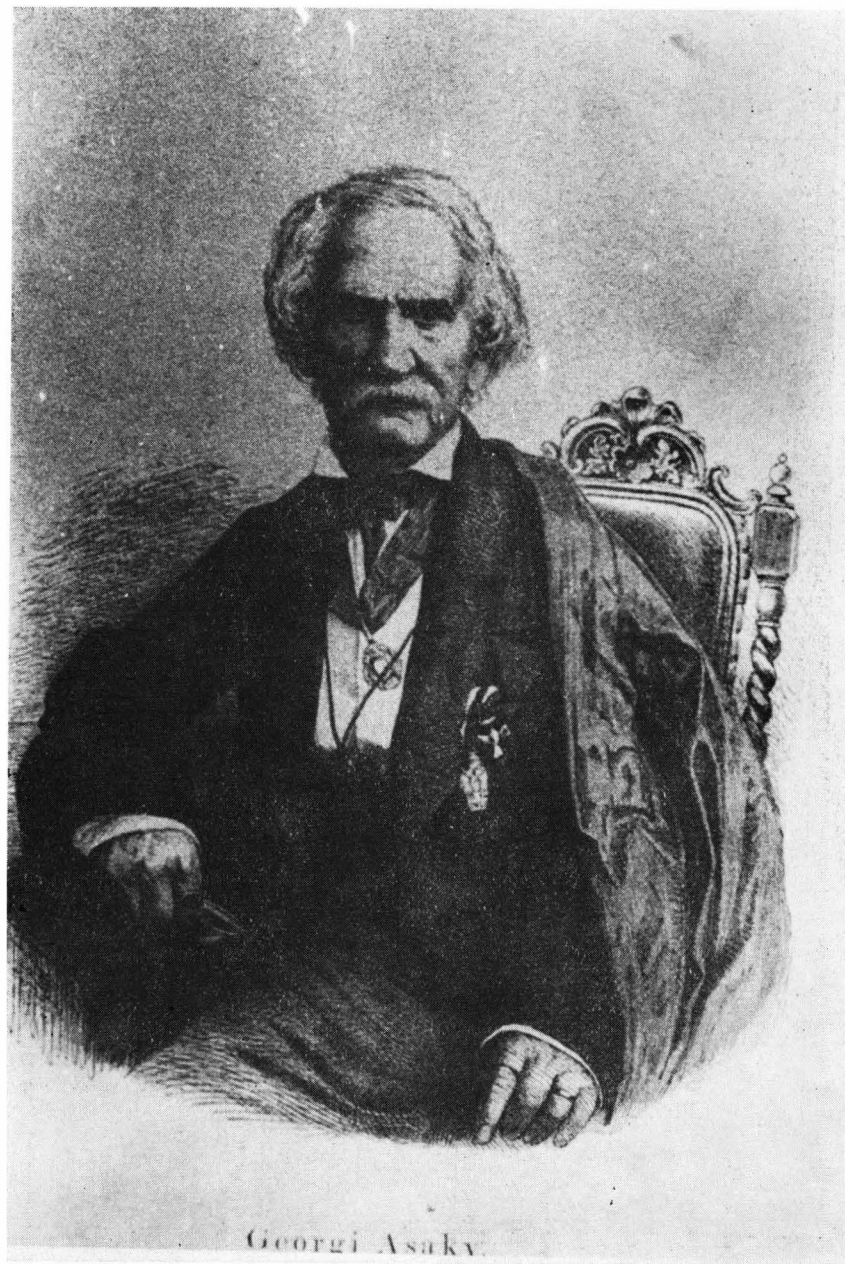

GHEORGHE ASACHI

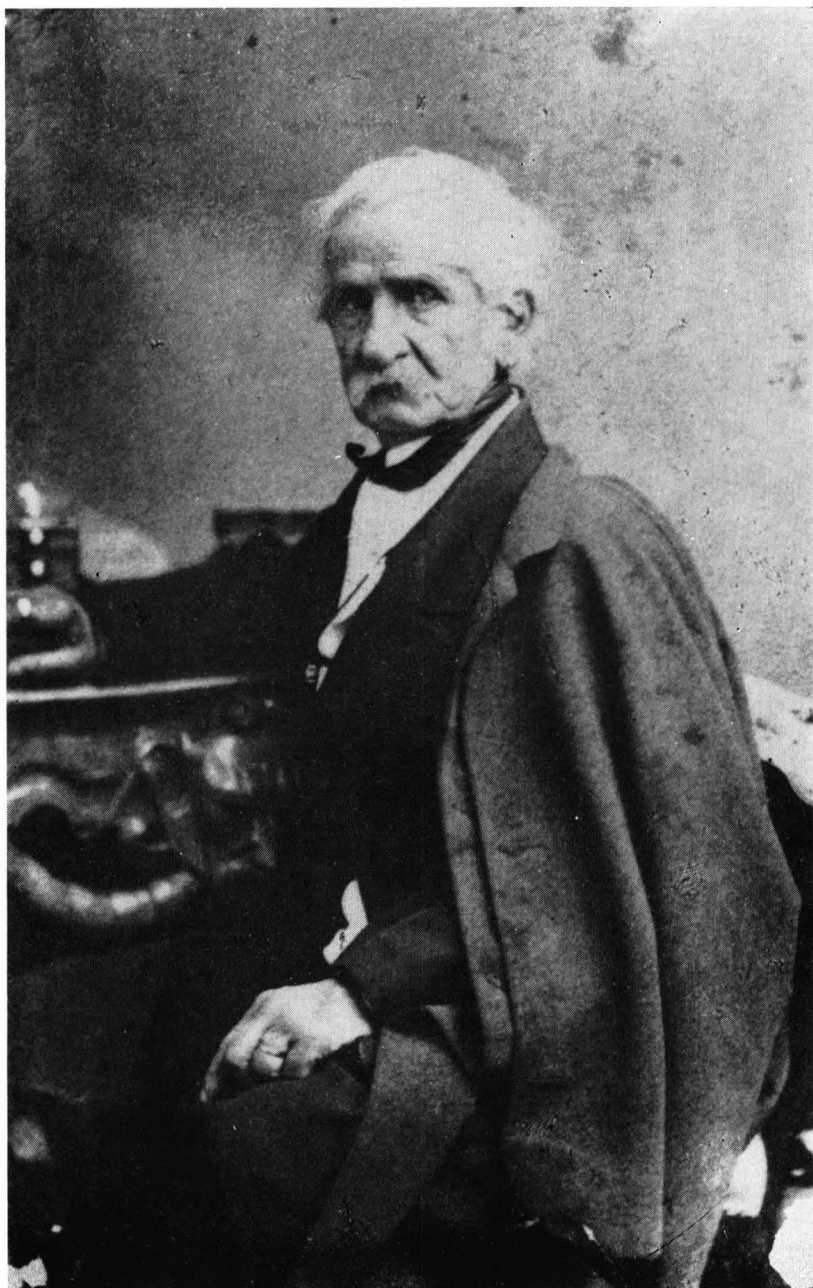
Portret executat în ulei de pictorul Giovanni Schiavonni, Iași 1840. Originalul la Galeria Națională a Muzeului de artă al R.S.R., București.

GHEORGHE ASACHI pe terasa caselor de la Petrodava — Neamț.

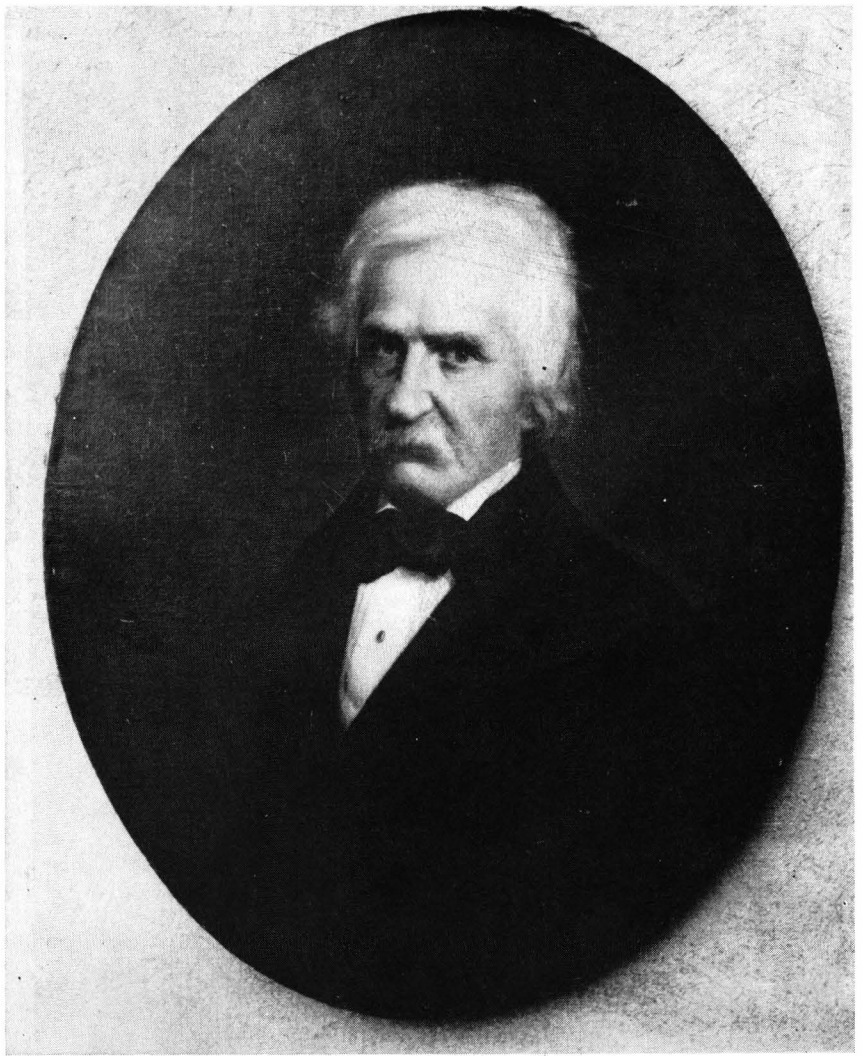

După litografia din ediția 1856 a Nuvelor istorice de Gh. Asachi.

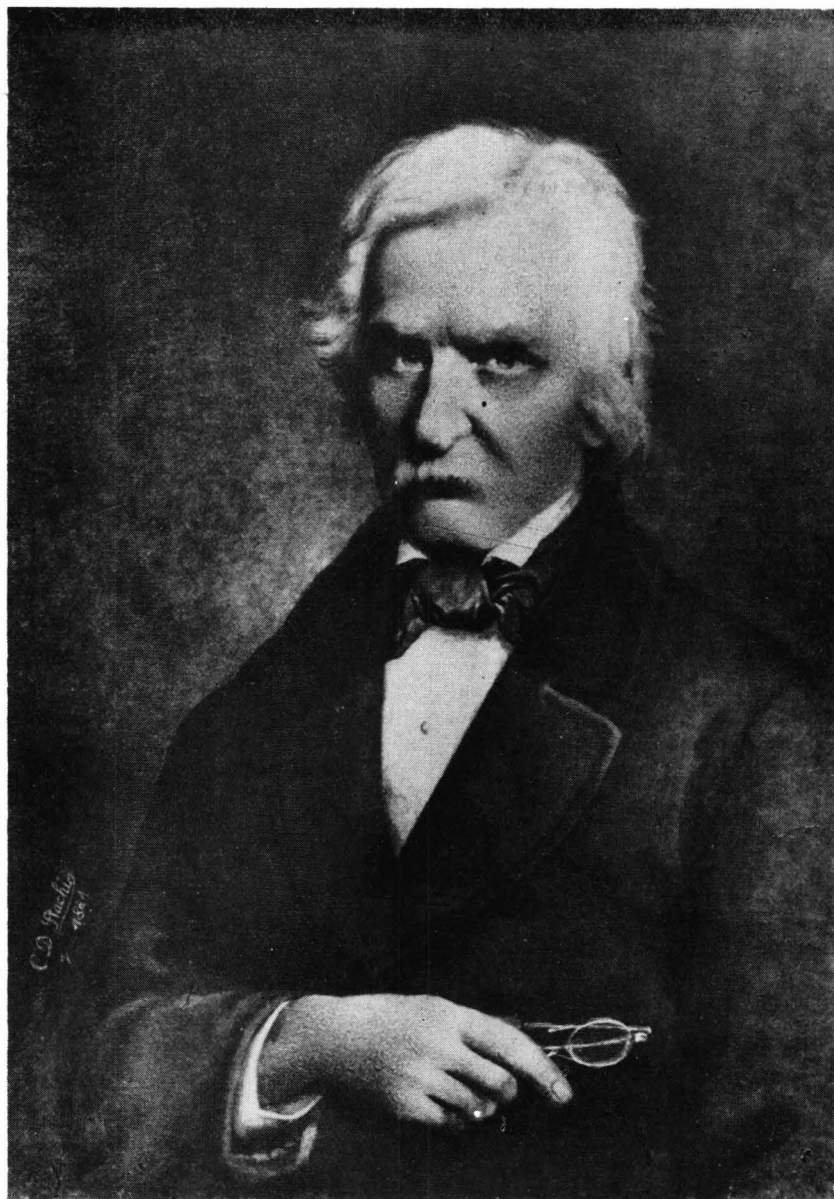
GHEORGHE ASACHI

Reproducere de pe o fotografie originală din anul 1863 păstrată în colecția Arhivelor Statului Iași, nr. 299.

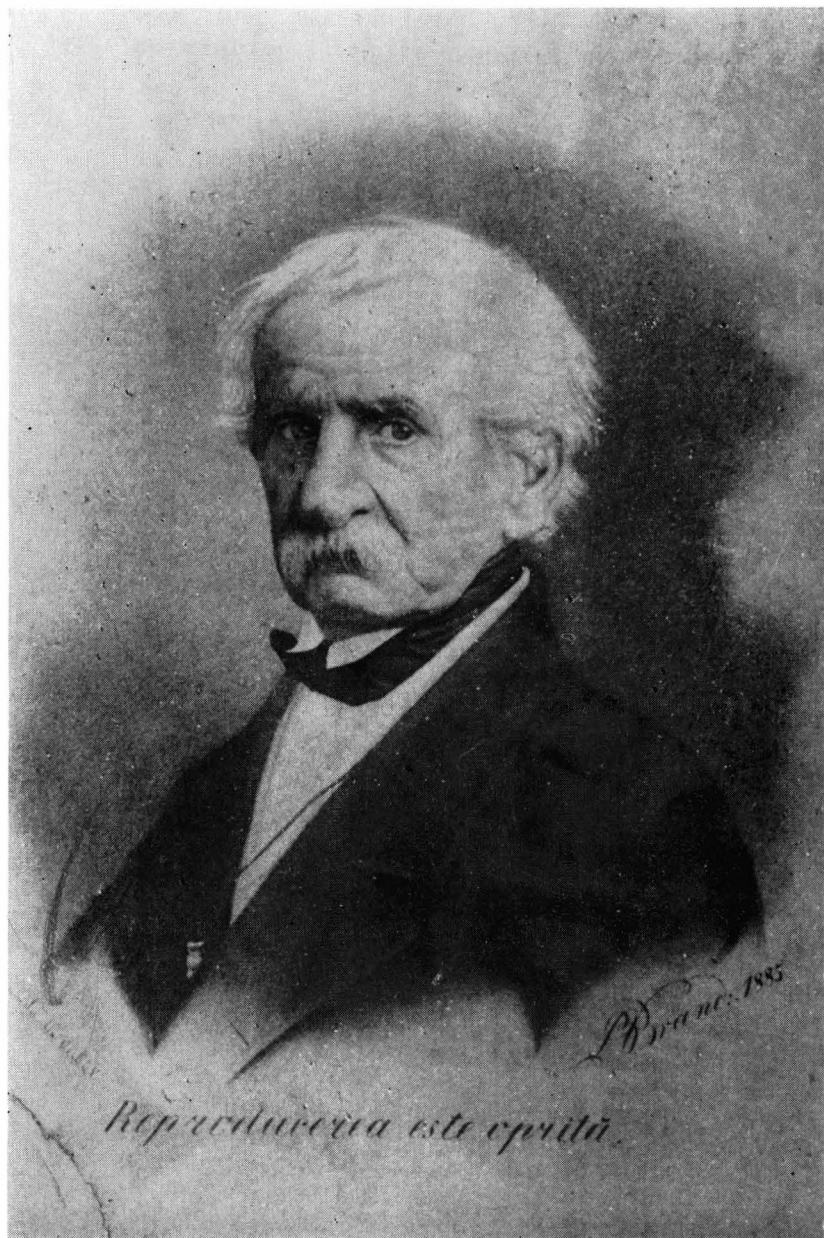
GHEORGHE ASACHI

Portret executat de C. D. Stahi în 1879, aflat la Muzeul de artă din Iași.

GHEORGHE ASACHI

Portret de C.D. Stănișești din 1881, în ulei, aflat la Galeria națională a Muzeului de artă a R.S.R. — București.

GHEORGHE ASACHI

Reproducere fotografică din 1885 după o fotografie originală din familie, făcută la cererea Primăriei Iași pentru răspîndirea prin școli. (Arhivele Statului Iași, colecția fotografii, nr. 1036).

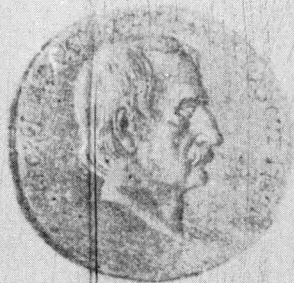
Statuia lui *GHEORGHE ASACHI*, Iași, în fața școlii primare Treii Ierarhi.
(1890 sculptor I. Georgescu).

Iași. Casa în care <https://biblioteca-digitala.ro/Articole/Articole-1/Articole-1-10> (Mărin, Fedorici, 1968).

Iași. „Stilp amintitoriu“ ridicat de Asachi în grădina din fața casei în memoria fiicei sale, Eufrosina, moartă la 1848.

GHEORGHI ASACHI

dupa un basorelieu facuta la Bruxella la 1858

Este in epitaful compus in cele mai de se urmasi zile
sale si scris cu propria sa mana.

Epitaful meu

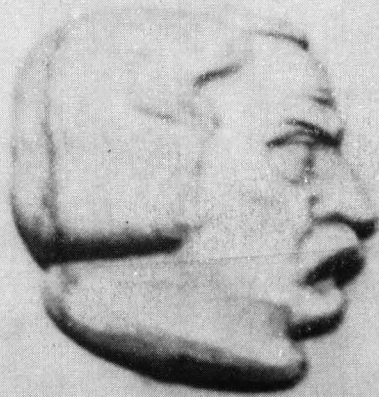
Aici daue corpul acelu carde in viata
purta numele de Gheorghe Asachi.

Est dupa un timp lung in putare
Suptul cel inia, se intoarce in mormant.

Celui ce la fost inima si carnia lui
deana se inchina prin jurarea vichitei

GHEORGHE ASACHI

după un basorelieu executat la Bruxelles în 1858 și epitaful scris de însuși
Gh. Asachi în ultimele zile ale vieții sale.

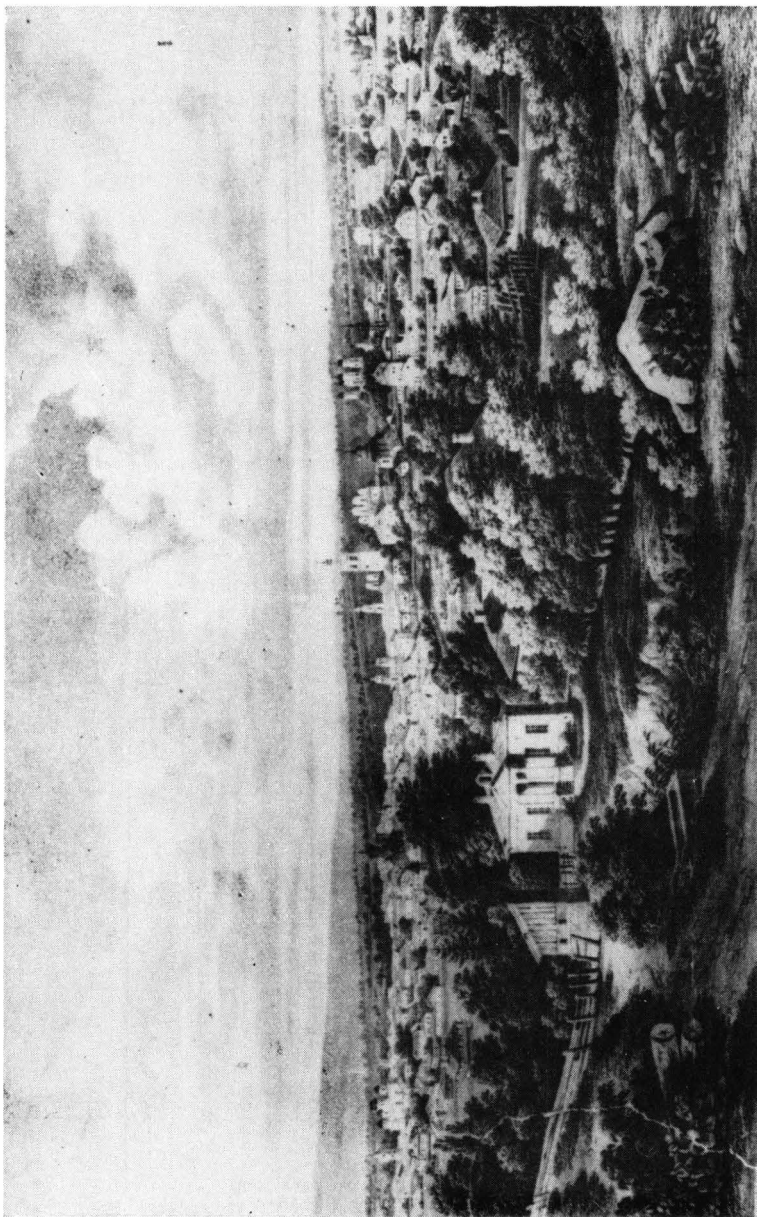

GHEORGHE ASACHI

1788 - 1869

REPREZENTANT DE FRUNTE
AL CULTURII ROMINESTI
INTEMEETORUL SCOLILOR DIN
MOLDOVA IN LIMBA ROMINA
SI FONDATORUL PRESEI
MOLDOVENESTI

Placă comemorativă pusă în 1968 pe peretele casei unde a locuit *Gheorghe Asachi*. (Foto Gh. Ungureanu, 1968).

Iași în 1845. Vedere generală dinspre Tătărași.

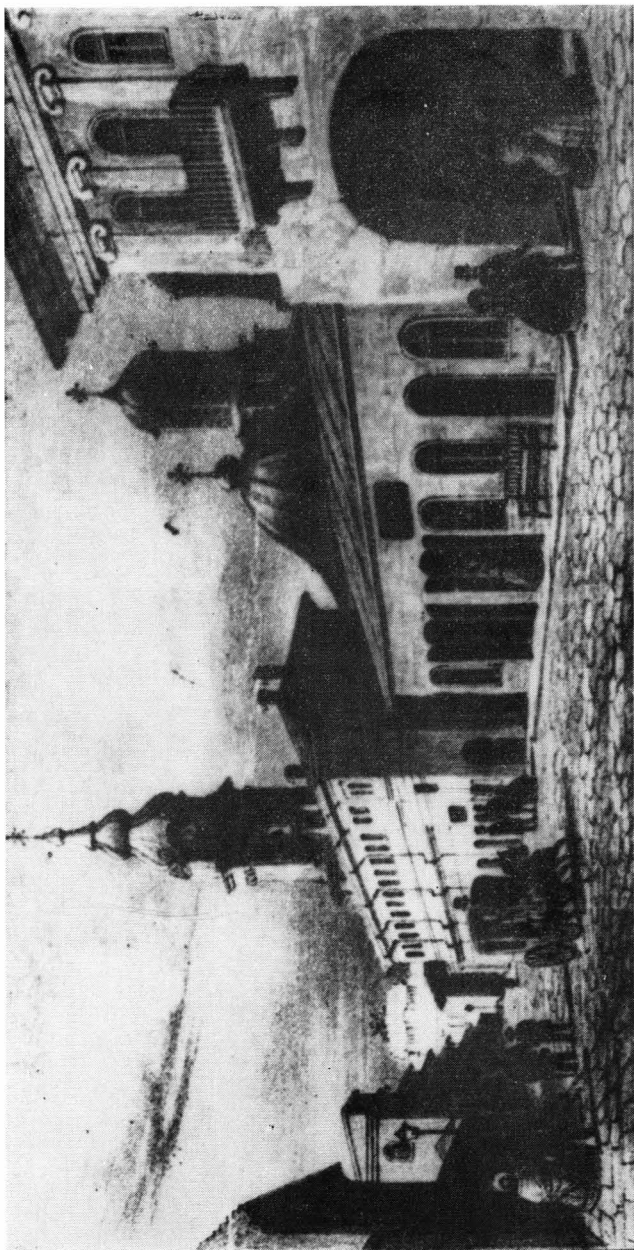

Vornicul *Costache Conachi*, „țîitorul lccului de mare logofăt al dreptății“ în 1831 — 1832. (După pictura murală din biserica Banu — Iași, care astăzi nu mai există. Foto Gh. Ungureanu, 1934).

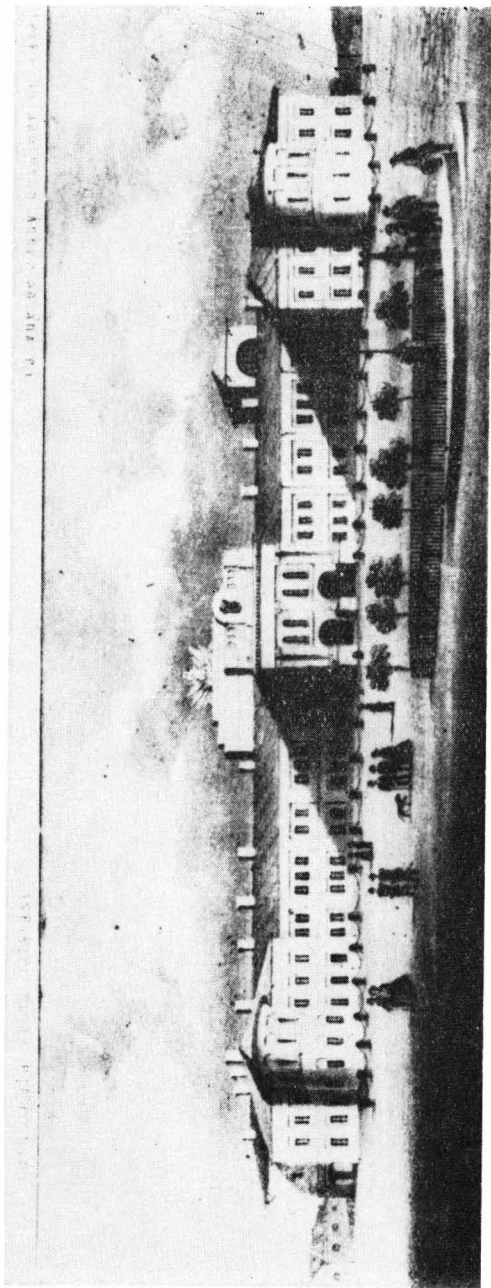

Iași, Casa Alecu Balș. Aici în odăile boltite de la parter a fost instalată Arhiva Statului la înființarea ei în 1832.

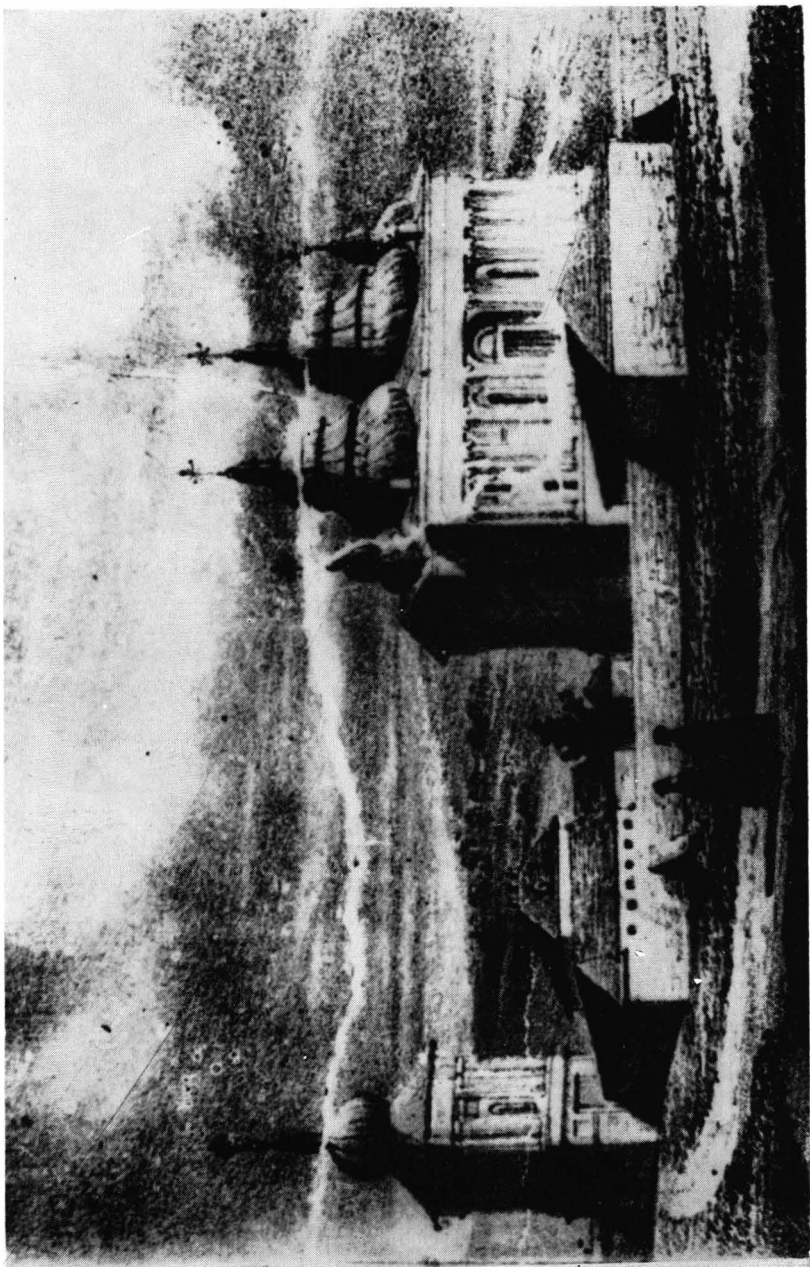
<https://biblioteca-digitala.ro/> <http://arhive-nationale.ro>

Iași, 1845. Ulița Mare. Vedere spre palatul ocîrmuirii.

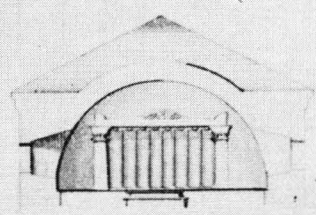

Iași, Palatul Ocîrmuirii așa cum a fost pînă la incendiul din 1880.

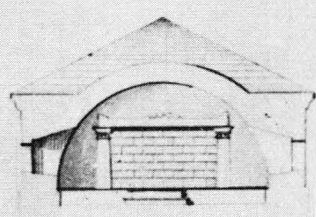

Iași, 1845. Mănăstirea Frumoasa.

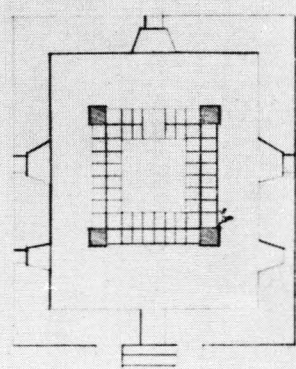
Troncuș Arhivei Căminărești.

*Troncuș Arhivei & a. g.
Lucești*

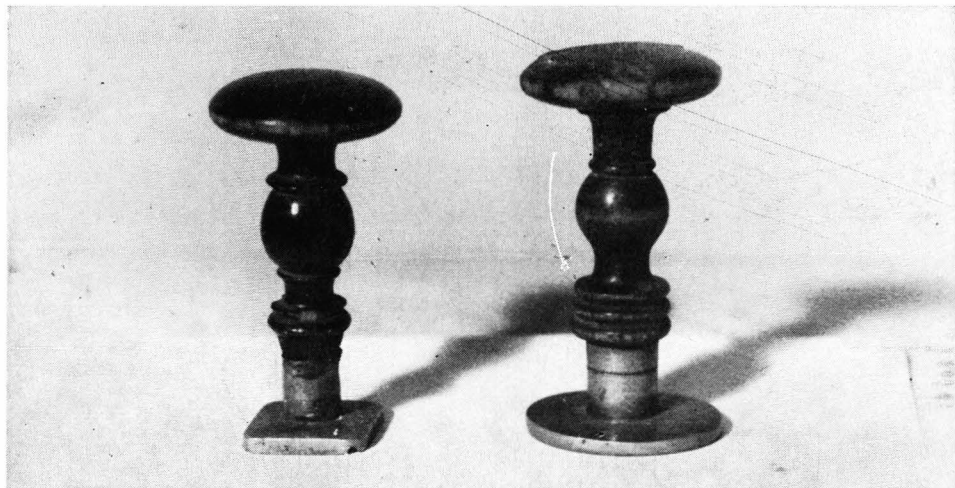
*Troncuș Arhivei & a. g.
ca. D. Căminărești, județ.*

Troncuș Arhivei ca. D. Căminărești

Căminărești de Bihor.

1832. Planul unui local pentru Arhiva Statului, întocmit de Gh. Asachi.

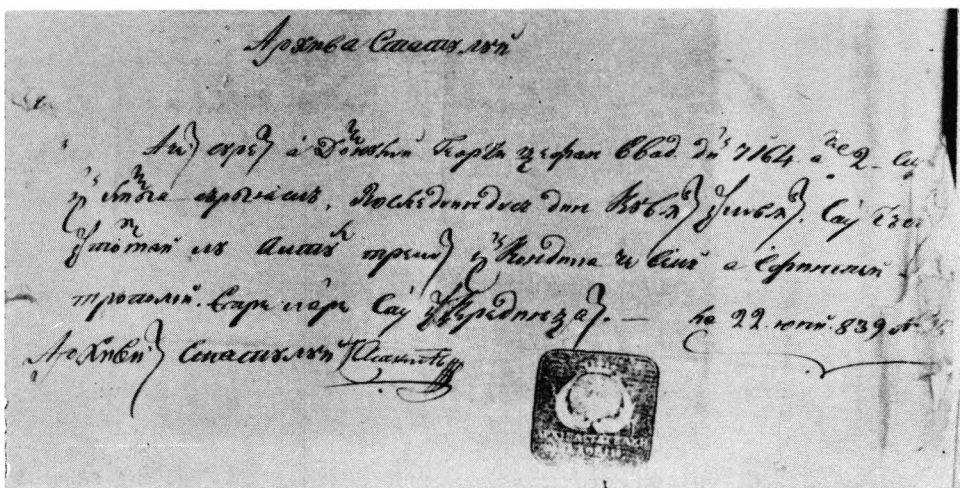
Șigiliile originale ale Arhivelor Statului din Iași, din timpul cînd Asachi a fost arhivist al statului (Arh. St. Iași, colecția „Sigilii“ nr. 1 și 2). Ca să nu mai poată fi utilizat sigiliul din 1832 a fost tăiat cu pila.

1832

1858

Legalizarea făcută pe o copie de pe un document din 1656. Este aplicat sigiliul Arhivelor Statului din 1832, data și numărul, precum și iscălitura arhivistului statului, Gh. Asachi.

TRANSPORTUL I.

Dokymnaziia Noiasa Româneasca Rea
 Totu. Totuaki Kanakos, gupravniaga
 Cuvantari, si Kapei cai adreia cupa aci di
 maia ga Kodiba Emamvati, Dada adpa
 va Nagiu. Locogrepi a Otravipia, Dia
 in Okuomb. 1832 la № 6775.

1.	Janici Dia cupant Agnie Amposuici timp Kapeia Gyape.	1	Apr. 18. 1779. 5386 7674.	2.	1.
2.	Janici Dia cupant svi Anu elapzi, si upd Kapeia in Lande.	2.	Apr. 11. 7195. 5491 7687.	—	2.
3.	— Dia cupant svi Anu Olanaba si genia svi Kapeia, timp Am pit. Abocogrepi Domipati Kapeia.	3.	Jan. 1. 1775.	—	2.
4.	— Dia cupant svi Madya Kapeia, si genia la Kapeia, timp Kapeia. Jan Kapeia.	4.	Apr. 1. 1775.	—	4.
5.	— Dia cupant svi Spicogrepi Kapeia si Janici si Domipati, timp loco. genia Kapeia.	5.	Apr. 18. 1780.	—	5.
6.	— Dia cupant Kampiia Kapeia si genia svi Kapeia, timp Kapeia si Kapeia.	6.	Apr. 1. 1775.	1.	6.
7.	Marat Dia cupant Domipati Dom Kapeia, si genia Dia Kapeia Dia cupant svi Kapeia.	7.	Jan. 11. 1775.	2.	7.

1832. „Transportarul general“ pentru evidența documentelor depuse la Arhiva Statului.

1832		Anul 1832	
1	27	27	1. <i>Procuratorul general</i> 17 noiembrie 1832
2	1	1	1. <i>Procuratorul general</i> 24 noiembrie 1832
3	56	56	1. <i>Procuratorul general</i> 28 noiembrie 1832
4	1	1	1. <i>Procuratorul general</i> 30 noiembrie 1832
5	4	4	1. <i>Procuratorul general</i> 30 noiembrie 1832
6	14	14	1. <i>Procuratorul general</i> 14 noiembrie 1832
7	21	21	1. <i>Procuratorul general</i> 14 noiembrie 1832
8	24	24	1. <i>Procuratorul general</i> 29 noiembrie 1832
9	24	24	1. <i>Procuratorul general</i> 29 noiembrie 1832
10	267	267	1. <i>Procuratorul general</i> 29 noiembrie 1832
11	27	27	1. <i>Procuratorul general</i> 17 noiembrie 1832
12	21	21	1. <i>Procuratorul general</i> 17 noiembrie 1832
13	19	19	1. <i>Procuratorul general</i> 24 noiembrie 1832
14	186	186	1. <i>Procuratorul general</i> 20 noiembrie 1832
15	221	221	1. <i>Procuratorul general</i> 20 noiembrie 1832
	1168	1168	18

1832. „Transportarul general“ pentru evidența depunerilor de dosare și registre din diferite arhive.

№

Numele scriiturii.

№ de
Colecție
par.

Colecție

2

A.

1.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	25.	1.	Anonim.
2.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	53.	2.	Anonim.
3.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	71.	-	Anonim.
4.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	140.	9.	-
5.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	140.	10.	-
6.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	176.	-	-
7.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	182.	-	-
8.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	226.	-	-
9.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	227.	-	-
10.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	292.	10.	-
11.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	303.	-	-
12.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	316.	-	-
13.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	335.	-	-
14.	Alfabetul Anonim, în 1740. Alfabetul par.	379.	10.	-

Оуиц

Писанъ оубо диле а Могозизинъ Скуинзизинъ фнелуцае фн алимъ
Хоче ер дай ваге и востраге фн архива синагогальнъ Ла диемъ 183

Харинджия

М. Спасагоша

Хоченра аниуааа

Оуиц а ло топизинъ

Ана, аона, имъ 3 доа

фн тиларенъ де А. А. А.

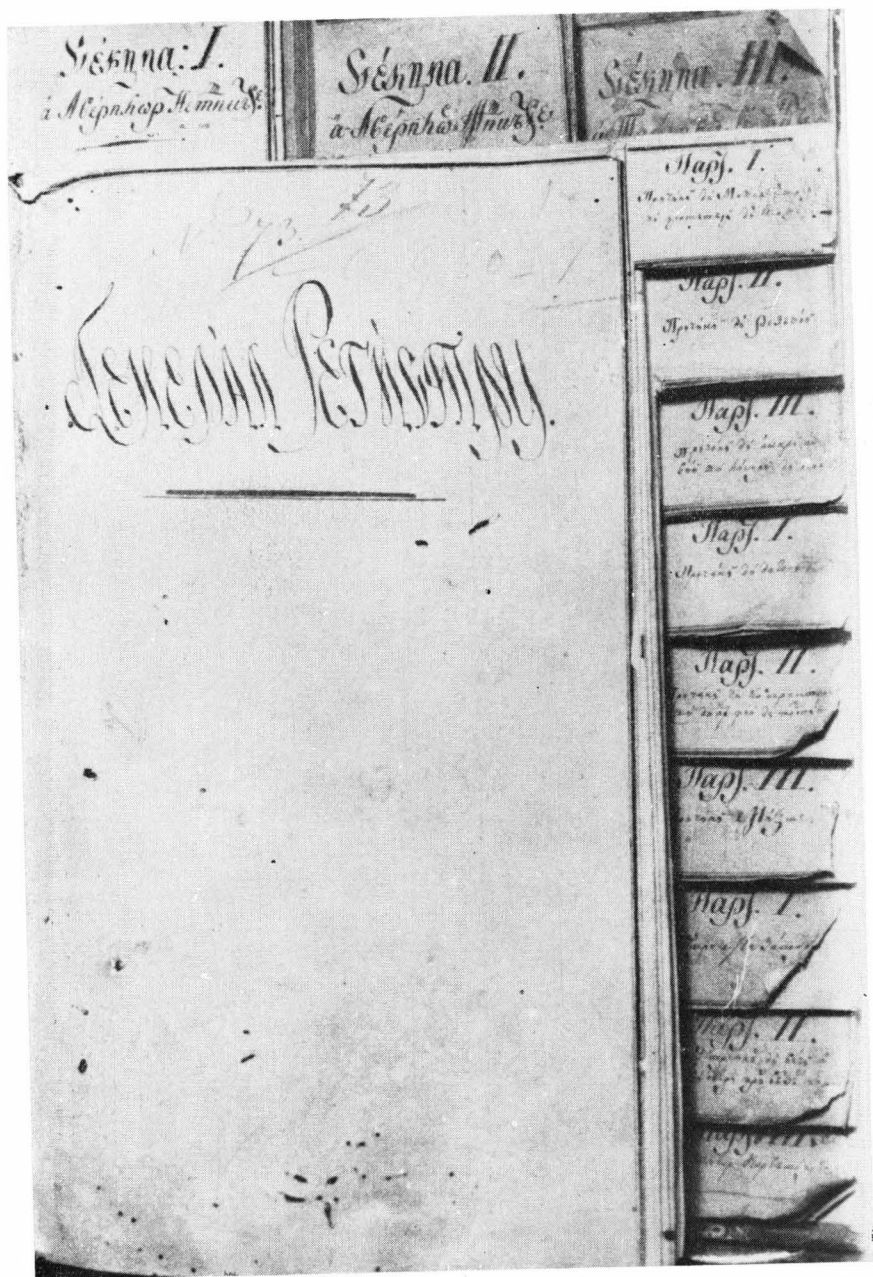
Ана-ура, имъ 3 доа,

Сфогизинъ де А.
А. А.

де н уоае фн. А.

Хина сфогани

1832

1832. „General registru“ (inventar general) al arhivei Divanului judecătoresc întocmit după instrucțiunile date de Arhiva Statului.

est deprecabile utique et inopabile generatum, tunc ut de
sui, et accione mea hinc etiam me tunc admet ducunt
ut; tunc etiam apud epi nro gregis, ut et igitur p-
mari etiam in Polonia et Austria et Italia, et consilia de
Apud et aliorum, ut sperant et p- hanc, ut et p- hanc
consilia de hanc et hanc et hanc et hanc et hanc et hanc
et hanc, et tunc etiam hanc.

Admet ducunt operatum, tunc mea hanc p- hanc
et p- hanc et hanc et hanc et hanc et hanc et hanc
p- hanc et hanc et hanc et hanc et hanc et hanc et hanc
hanc et hanc et hanc et hanc et hanc et hanc et hanc.

Apud et hanc

hanc

229
in hanc 1800
Epi

Comitetul de Cercetare a Istoriei și Episcopia Mehedonia
Duceți

Întru încredințarea Mehedonia: A. J. de la Mehedonia

Pa

peș. Dr. Rovani de Mehedonia

abscrupșion, în Căp. de Mehedonia

Abscrupșion de Mehedonia și Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

De Mehedonia și Mehedonia, cu Mehedonia

DD Mehedonia

1837 decembrie 16, Iași. Raportul Arhivei Statului Iași, către Logofeția Justiției privitor la instrucțiunile date pentru arhivele instanțelor judecătorești.

Cancelaria lui Gheorghe Asachi. Reconstituire cu mobilierul original în Muzeul Arhivelor Statului Iași. Se vede dulapul „săcriul“ cu 24 „cășițe“ pentru clasarea dosarelor pe litere.

Personalnice împregiurări			Casnici însușiri				În ce grad de slujbă au fost mai înainte			Este astăzi		Feliul îndeletnicirii în slujbă			Ieșirea din slujbă		Băgare de samă			Răspătire ce au învrednicit		În concedie casnici fost-au și de s-au întors la termen	De este în complet sa piste stat și la ce îndatorire și din ce vreme	La înaintirea în rang de esti destoinic sau pentru ce nu să atestuești		
Rangul numele și pronumele	Vârsta	Locul nașterii	Căsătorit sau nu		Starea de față			Feliul slujbei	Vremea cit s-au aflat în ea	Pricina pentru care au lăsat-o	Poziția actuală	Anul și ziua în care s-au rînduit în slujbă	Silitori și harnic	Ce istețimi și știință are	Îndeletnic sau nu	Moraliceasca purtare	Anul și ziua	Chipul ieșiri	În ce școală au fost și ce au învățat	Care anume limbi străine cunoaște	Fost-au pedepsit sau dojenit pentru pără- sirea datorțiilor	În ranguri	În bani	În concedie casnici fost-au și de s-au întors la termen	De este în complet sa piste stat și la ce îndatorire și din ce vreme	La înaintirea în rang de esti destoinic sau pentru ce nu să atestuești
			Căsătorit sau holtei	Ciți copii are	De la pă- rinți	Zăstre	De sine câștigată																			
Postelnicul Gheorghe Asachi fiul arhimandri- tului Leon.	58	În tîr- gul Herța	Căsătorit	Patru	Creștirea	Casa din Eși și via Institutul tipografic Albinel și fabrica de hîr- tie	Profesor de matematică aplicată, aghent al Mol- dovii la Viener, mădular la Departamentul Prici- nelor Streine, secretar re- dactor la facirea Regle- mentului și în asămenea calitati secretar deputat la Sanct Peterburg și mădulari a ghenearnicii Obșteștii Obicinuitei Adu- nării.	De la 1813 ne- conținut	—	Arhivist sta- tului și refe- rendar învâ- tăturilor pu- blice. Profe- sor de mate- matice ¹	La 1 ghe- narie 1832 1828 ¹ 1814 ¹	—	—	—	—	—	—	—	La Universitate și Aca- demia de Leopold, de Viena și de Roma, tot cursul învățăturilor, frumoasele meșteșuguri despre care au primit și gradul de doctorit și este mădu- lari a Academiei de Roma și altor academii a Fran- ției și a Danimarcii.	Polonă, la- tină, fran- țeză, italia- nă, engleză, rosiană, gher- mană	—	Postelnic	—	Au fost și s-au înturnat	—	—
Serdarul Panaite Malcoci fiul jgînicerului V. Malcoci.	35	În Eși	Căsătorit	3	Creștirea	Parte de moște și vie Casă în Eși	Arhivari la Hătmanie, a- giutători și în osăbite însărcinări la Divanul Îm- plinitoriu, secretar Ari- hivei Statului.	De la a- nul 1825 neconținut	Din prifaci- rea posturilor	Secretar ar- hivei	La fe- vruarie 1832	Este	Are	Este	Bună	—	—	În școală particulară au învățat moldovinește și grecește	Grecește	N-au fost	Serdar	—	Au fost și s-au înturnat	—	Merită	
Sluggerul Neculai Malcoci	31	În tîr- gul Pietrii	Căsătorit	2	Creștirea	Casă în Eși Casă în Eși	Arhivar la Isprăvnicia țî- nutului Neamț, la Eforia orașului Eși și agiutor secretar Arhivei Statului	De la 1827 ne- conținut	Ca să se de- prindă și la alți posturi	Agiutori se- cretari	La 4 mai 1834	Este	Are	Este	Bună	—	—	În școală particulară au învățat moldovinești	—	N-au fost	Slugger	—	—	În complet	Merită	
Vasile Cucu	35	În tîr- gul Neamț	Căsătorit	1	Creștirea	Casă în Eși și vie	N-au fost mai înainte în slujba statului.	—	—	Reghistra- tor	La 1 a- pril 1845	Este	De mijloc	Este	Bună	—	—	În școală particulară au învățat moldovinește și grecește	Grecește	—	—	—	—	În complet	Merită	
Stolnicul Clement Haritonescu	35	În Be- săra- bia	Căsătorit	—	—	—	Agiutori arhivarului De- partamentului din Lăuntru, arhivar la Redacția	—	Ca să se de- prindă și la alți posturi	Cercetător actelor	La 10 iuli 1845	Este	De mijloc	Este	Bună	—	—	În Seminaria din Besara- bia au învățat moldovi- nește și rusăște	—	—	Stolnic	—	—	În complet	Merită	
Costache Gheorghiu	29	În Eși	Holtei	—	—	—	Secretari la Departamen- tul din Lăuntru, la Logo- feția Dreptății și la Agie.	—	Ca să se de- prindă și la alți posturi	Observator	La 15 no- iemvrie 1845	Este	De mijloc	Este	Bună	—	—	În școală particulară au învățat moldovinește	—	—	—	—	—	Piste complet	Merită	

